

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΤΜΗΜΑ

ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΪΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΙΟΥΝΙΟΣ 2018

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Εισαγωγικό Σημείωμα Προγράμματος Σπουδών του Τμήματος Αγωγής και Φροντίδας στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία.....3
2. Πρόγραμμα Μαθημάτων Προπτυχιακής Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης Τμήματος Αγωγής και Φροντίδας στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία 11
3. Περιγράμματα Μαθημάτων Προπτυχιακής Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης Τμήματος Αγωγής και Φροντίδας στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία 22

**ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΙΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ**

A. Το επάγγελμα του Παιδαγωγού Προσχολικής Ηλικίας

Η Ευρωπαϊκή Ένωση Εκπαιδευτικής Έρευνας στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία (European Early Childhood Education Research Association – EECERA), καθώς και η Παγκόσμια Οργάνωση Προσχολικής Αγωγής (Organisation Mondiale pour l' Education Prescolaire – OMEP), ορίζουν ότι το επάγγελμα του Παιδαγωγού Προσχολικής Ηλικίας υποστηρίζει την αγωγή, φροντίδα και εκπαίδευση του παιδιού από την γέννησή του έως και την ένταξή του στην υποχρεωτική εκπαίδευση, με στόχο την ανάπτυξη, τη μάθηση και την ευημερία του. Η αγωγή και φροντίδα στην προσχολική ηλικία αξιοποιεί θεωρίες της ανάπτυξης και μάθησης, θεωρίες κοινωνικής και εκπαιδευτικής πολιτικής, και προωθεί διεπιστημονικές προσεγγίσεις με σκοπό την ολόπλευρη ανάπτυξη του παιδιού προσχολικής ηλικίας. Οι αρχές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, καθώς και των δικαιωμάτων του παιδιού είναι θεμελιώδεις για την αγωγή και φροντίδα στην προσχολική ηλικία.

Στην Ελλάδα, το επάγγελμα του Παιδαγωγού Προσχολικής Ηλικίας¹ και ο εφαρμοσμένος επιστημονικός κλάδος της Αγωγής και Φροντίδας στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία έχουν θεσμικά κατοχυρωμένα δικαιώματα.

Τα επαγγελματικά δικαιώματα έχουν καθορισθεί και κατοχυρωθεί με το Προεδρικό Διάταγμα υπ' αριθ. 523 **ΦΕΚ 203/24-12-91**, Τεύχος Α', όπως προβλέπουν οι διατάξεις του εδ. (γ) της παρ. 2 του άρθρου 25 του Ν. 1404/1983 (ΦΕΚ 173),

B. Το Τμήμα Αγωγής και Φροντίδας στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία

Το Τμήμα Αγωγής και Φροντίδας στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής αποτελεί συνέχεια του Τμήματος Προσχολικής Αγωγής του ΤΕΙ Αθήνας και της Σχολής Βρεφοκόμων «Πριγκίπισσα Σοφία» η οποία

---

¹ Ο όρος Παιδαγωγός Προσχολικής Ηλικίας αντικαθιστά πλέον διάφορες άλλες ονομασίες οι οποίες χρησιμοποιούνταν παλαιότερα –όπως για παράδειγμα τις ονομασίες: Βρεφονηπιοκόμος και Βρεφονηπιαγωγός.

ιδρύθηκε το 1955 συγχρόνως με την έναρξη λειτουργίας του Κέντρου Βρεφών «Η ΜΗΤΕΡΑ». Από τότε μέχρι σήμερα η Σχολή στεγάζεται σε εγκαταστάσεις του Κέντρου Βρεφών «Η ΜΗΤΕΡΑ» και συνεργάζεται στενά με αυτό. Όταν ιδρύθηκε η Σχολή, σ' αυτήν μπορούσαν να εγγραφούν φοιτήτριες κατόπιν γραπτών και προφορικών εξετάσεων, μετά την αποφοίτησή τους από το εξατάξιο τότε Γυμνάσιο. Η φοίτηση ήταν τριετής (συνεχής σε 12μηνη βάση) και περιελάμβανε υποχρεωτική θεωρητική κατάρτιση και πρακτική άσκηση στην αγωγή και φροντίδα παιδιών ηλικίας 0 έως 6 χρόνων.

Το 1977 η Σχολή μετονομάστηκε σε Ανωτέρα Σχολή Νηπιοβρεφοκόμων ενώ συνέχισε να υπάγεται στο Κέντρο Βρεφών «Η ΜΗΤΕΡΑ» (το οποίο ήταν Ν.Π.Ι.Δ. εποπτευόμενο και επιχορηγούμενο από το Κράτος), και παρέμεινε έτσι έως το 1984 οπότε εντάχθηκε χωρίς ουσιαστικές αλλαγές στο πρόγραμμα σπουδών, στη Σχολή Επαγγελματιών Υγείας και Πρόνοιας του ΤΕΙ Αθήνας, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 1404/83. Το 2007, το Τμήμα Βρεφονηπιοκομίας μετονομάζεται σε Τμήμα Προσχολικής Αγωγής το οποίο το 2018 με το Ν. 4521 (ΦΕΚ 38/2.3.2018) εντάχθηκε ως αυτόνομο Τμήμα με την ονομασία «Τμήμα Αγωγής και Φροντίδας στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία» στη Σχολή Διοικητικών, Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής.

Η ανάπτυξη του ακαδημαϊκού προφίλ του Τμήματος τις τρεις τελευταίες δεκαετίες συνδέεται κυρίως με σημαντικές θεσμικές αλλαγές, όπως την τετραετή φοίτηση, την αύξηση των ακαδημαϊκών προσόντων που απαιτούνται για την πρόσληψη του εκπαιδευτικού προσωπικού, τον εκσυγχρονισμό του προγράμματος προπτυχιακών σπουδών, την άνθιση των προγραμμάτων ανταλλαγών με πολλά ΑΕΙ άλλων ευρωπαϊκών χωρών και γενικότερα με την αύξηση των ακαδημαϊκών προσόντων του μόνιμου εκπαιδευτικού προσωπικού. Επίσης, το ακαδημαϊκό προφίλ του τμήματος αναβαθμίστηκε πρόσφατα με την ίδρυση Διατμηματικού Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών, μεταξύ του ιδίου Τμήματος και του Τμήματος Βιοϊατρικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής.

Γ. Τεκμηρίωση της κατάρτισης του παρόντος Προγράμματος Σπουδών

Για την κατάρτιση του παρόντος Προγράμματος Σπουδών του Τμήματος Αγωγής και Φροντίδας στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία ελήφθησαν υπόψη: α) οι εμπειρίες οι οποίες προκύπτουν από την εξηντάχρονη λειτουργία του Τμήματος, β) οι εφαρμογές του θεσμού της προσχολικής αγωγής στη χώρα μας και διεθνώς, γ) συναφή Προγράμματα Προπτυχιακών Σπουδών Πανεπιστημιακών Τμημάτων πολλών άλλων χωρών (Αγγλίας, ΗΠΑ, Καναδά, Αυστραλίας, Νέας Ζηλανδίας, Ιταλίας), και ειδικότερα των εξής Πανεπιστημίων:

➤ Αγγλίας

<https://newman.ac.uk/course/early-childhood-education-and-care/full-time>
<https://www.mdx.ac.uk/courses/education-studies/early-childhood-studies>

➤ ΗΠΑ

<https://www.bankstreet.edu/graduate-school/academics/teacher-preparation-programs/cross-age-program/>
<http://www.tc.columbia.edu/curriculum-and-teaching/early-childhood-education/degrees/ma-early-childhood-education-initial-certification/>
<http://www.brooklyn.cuny.edu/web/academics/schools/education/undergraduate/early.php>
<http://www.aamu.edu/Academics/EHBS/TEL/REECSE/elementaryeducation/pages/default.aspx>
<https://www.gcu.edu/college-of-education/education-degrees.php>
<https://www.phoenixcollege.edu/programs/early-childhood-education-and-administration>
<https://www.cmich.edu/colleges/ehs/program/HDFS/Pages/Early-Childhood-Development-and-Learning-Major-Minor.aspx>
<https://education.indiana.edu/programs/undergraduate/>
<http://www.bu.edu/academics/degree-programs/>

➤ Καναδά

<https://www.grad.ubc.ca/prospective-students/graduate-degree-programs/master-of-education-early-childhood-education>
<https://www.academiccourses.com/Early-Childhood-Education-FC/Canada/Fleming-College/>
<https://www.academiccourses.com/Early-Childhood-Education-F/Canada/Fanshawe-College/>
<https://www.academiccourses.com/Course-Early-Childhood-Education/Canada/Keyin-College/>

➤ Αυστραλίας

<https://www.acecqa.gov.au/qualifications/requirements/children-preschool-age-or-under/early-childhood-teaching-qualifications>

Σχετικά με τον **κύριο σκοπό** της εκπαίδευσης στην Αγωγή και Φροντίδα στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία αναφέρεται ότι θα πρέπει να:

- Είναι σαφώς διαρθρωμένη έτσι ώστε οι υποψήφιοι παιδαγωγοί να κατανοούν τη σημαντικότητα των σπουδών τους.
- Αντανακλά τις αξίες και τις ηθικές αρχές της Αγωγής και Φροντίδας στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία.
- Ανταποκρίνεται στις προσδοκίες για την αντιμετώπιση του παιδιού της προσχολικής ηλικίας ως πολίτη με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά.
- Σέβεται τα δικαιώματα των παιδιών και των οικογενειών τους.

Σχετικά με τους **στόχους και τα αποτελέσματα** του Προγράμματος Σπουδών στην Αγωγή και Φροντίδα στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία, αναφέρονται τα εξής:

- Καθορισμός των στόχων του Προγράμματος και των αναμενόμενων αποτελεσμάτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.
- Αντανάκλαση των αξιών και των δεοντολογικών αρχών του επαγγέλματος κατά το σχεδιασμό και την εφαρμογή του Προγράμματος.
- Προσδιορισμός των διδακτικών μεθόδων του Προγράμματος, για να εξασφαλιστεί ότι υποστηρίζουν την επίτευξη της γνωστικής και συναισθηματικής ανάπτυξης των φοιτητών του Τμήματος Αγωγής και Φροντίδας στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία.
- Αντανάκλαση των βασικών γνώσεων, των διαδικασιών, των αξιών και των δεξιοτήτων του επαγγέλματος του Παιδαγωγού Προσχολικής Ηλικίας.
- Παροχή εκπαιδευτικής προετοιμασίας σχετικής με την έναρξη επαγγελματικής πρακτικής στην Αγωγή και Φροντίδα στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία σε δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς.
- Αυτο-αξιολόγηση για την αξιολόγηση του βαθμού επίτευξης των στόχων του Προγράμματος και των αναμενόμενων αποτελεσμάτων.

Σχετικά με την **εκπαίδευση στο πεδίο**, αναφέρεται ότι τα Προγράμματα Σπουδών θα πρέπει να επιδιώκουν σταθερά τα εξής:

- Συνέπεια ανάμεσα στις μεθόδους εκπαίδευσης και τους στόχους, τα αναμενόμενα αποτελέσματα και τη δήλωση αποστολής του Προγράμματος

- Σαφή σχέδια για την οργάνωση, υλοποίηση και αξιολόγηση της θεωρίας και της εκπαίδευσης πεδίου που παρέχονται από το Πρόγραμμα.
- Εξασφάλιση ότι τα Προγράμματα Σπουδών βοηθούν τους φοιτητές να αναπτύξουν δεξιότητες κριτικής σκέψης και επιστημονικής στάσης, ανοίγματος σε νέες εμπειρίες και δέσμευση για δια βίου μάθηση.
- Επάρκεια της εκπαίδευσης στο πεδίο ως προς τη διάρκεια και την πολυπλοκότητα των καθηκόντων και των ευκαιριών μάθησης, ώστε να εξασφαλίζεται ότι οι φοιτητές είναι προετοιμασμένοι για επαγγελματική πρακτική.
- Προγραμματισμένο συντονισμό και σύνδεση μεταξύ του Τμήματος και του οργανισμού τοποθέτησης πρακτικής στο πεδίο.

Δ. Μαθησιακά αποτελέσματα

Με την ολοκλήρωση των σπουδών τους στο Τμήμα Αγωγής και Φροντίδας στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία με το προτεινόμενο Πρόγραμμα Σπουδών, οι απόφοιτοι:

- Διαθέτουν ένα συνεκτικό και ολοκληρωμένο σώμα επιστημονικών γνώσεων για την αγωγή και φροντίδα στην πρώιμη παιδική ηλικία.
- Κατανοούν τις έννοιες, μεθόδους και πρακτικές της αγωγής στην Πρώιμη παιδική ηλικία ώστε να εμβαθύνουν, διερευνούν και προσαυξάνουν τις προγενέστερες γνώσεις τους.
- Διαθέτουν αντίληψη της εξελικτικής δυναμικής της αγωγής στα βρέφη, μικρά παιδιά και νήπια και των καινοτόμων εφαρμογών της.
- Κατέχουν αναλυτική και προηγμένη γνώση για την αγωγή βρεφών, μικρών παιδιών και νηπίων συμπεριλαμβανόμενης της κριτικής κατανόησης των θεωριών, βασικών εννοιών, αρχών και μεθοδολογιών της αγωγής στην προσχολική ηλικία.
- Αναλύουν και προσαρμόζουν τις αποκτηθείσες γνώσεις για την αγωγή βρεφών και νηπίων ώστε να τις εφαρμόζουν σε πλαίσια προσχολικής αγωγής.

- Επιλύουν σύνθετα ή νέα προβλήματα της αγωγής βρεφών, μικρών παιδιών και νηπίων αναπτύσσοντας ολοκληρωμένες, δημιουργικές και καινοτόμες προσεγγίσεις με τρόπο μεθοδικό και επιστημονικό.
- Χρησιμοποιούν επιστημονικές πηγές, αναλύουν και επιλέγουν με τρόπο κριτικό και υπεύθυνο τις ιδέες και τις πληροφορίες που σχετίζονται με την αγωγή στην προσχολική ηλικία.
- Σχεδιάζουν, διαχειρίζονται και υλοποιούν ερευνητικές εργασίες με επίβλεψη για την αγωγή βρεφών, μικρών παιδιών και νηπίων, τόσο σε ατομικό όσο και σε συλλογικό επίπεδο.
- Μεταφέρουν τις γνώσεις και τις ικανότητες που απέκτησαν σε δομές προσχολικής αγωγής και τις εφαρμόζουν με αυτονομία, επαγγελματισμό και κοινωνική υπευθυνότητα.
- Λαμβάνουν αποφάσεις, τις αξιολογούν και αναλαμβάνουν την ευθύνη τους σε πλαίσια προσχολικής αγωγής τα οποία μεταβάλλονται και εξελίσσονται.
- Διαθέτουν γνώσεις και δεξιότητες για τη διεξαγωγή έρευνας δράσης, την αξιολόγηση της επαγγελματικής πρακτικής, καθώς και την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της έρευνας.

Ε. Σύνοψη περιγραφής του παρόντος Προγράμματος Σπουδών

Η συνολική διάρκεια του νέου **ΑΥΤΟΝΟΜΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ** Προπτυχιακών σπουδών είναι οκτώ (8) εξάμηνα. Προσφέρονται συνολικά 55 μαθήματα. Από αυτά τα 32 είναι υποχρεωτικά και τα 23 κατ' επιλογήν υποχρεωτικά (Δ, Ε, ΣΤ, Ζ, Η εξάμηνο).

ΣΤ. Πρακτική Άσκηση στο επάγγελμα

Η Πρακτική Άσκηση των φοιτητών στο επάγγελμα υποστηρίζεται:

- 1) από το Γραφείο Πρακτικής Άσκησης του Πανεπιστημιακού Ιδρύματος το οποίο διατηρεί διαρκή επαφή και συνεργασία με όλα τα εμπλεκόμενα μέρη στην Πρακτική Άσκηση, και
- 2) από την Επιτροπή Πρακτικής Άσκησης του Τμήματος η οποία αποτελείται από μέλη ΔΕΠ του ίδιου Τμήματος.

Το Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης στο Τμήμα Αγωγής και Φροντίδας στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία (ΤΑΦΠΠΗ) κρίνεται ότι αποτελεί σημαντικό και υποχρεωτικό μέρος της εκπαίδευσης των φοιτητών/τριών του. Καταρτίζεται και τελεί υπό την εποπτεία της Επιτροπής Πρακτικής Άσκησης.

Σύμφωνα με το Πρόγραμμα Σπουδών, το Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης διεξάγεται στο Η' εξάμηνο και περιλαμβάνει σεμινάρια, διαλέξεις και εργαστήρια, καθώς και παρακολούθηση και ενεργή συμμετοχή σε χώρους μελλοντικής επαγγελματικής απασχόλησης δηλαδή χώρους Αγωγής και Φροντίδας βρεφών και νηπίων.

Το σύνολο των πιστωτικών μονάδων που πρέπει να συγκεντρώσει κάθε φοιτητής/τρια από την Πρακτική Άσκηση ανέρχεται σε 20 πιστωτικές μονάδες, οι οποίες αντιστοιχούν σε συνολικά 312 ώρες Πρακτικής Άσκησης.

Για τη λήψη πτυχίου απαιτούνται:

1. Η συγκέντρωση 240 πιστωτικών μονάδων – ECTS.
2. Η επιτυχής παρακολούθηση: είτε (α) σαράντα δύο (42) μαθημάτων (συμπεριλαμβανομένου του μαθήματος Πρακτική Άσκηση στο επάγγελμα) χωρίς τη συγγραφή πτυχιακής εργασίας είτε (β) σαράντα (40) μαθημάτων (συμπεριλαμβανομένου του μαθήματος Πρακτική Άσκηση στο επάγγελμα) και επιπλέον συγγραφή Πτυχιακής Εργασίας.

Σε κάθε μάθημα αναλογεί συγκεκριμένος φόρτος εργασίας και ορισμένος αριθμός πιστωτικών μονάδων.

Στους πίνακες που ακολουθούν παρουσιάζονται τα μαθήματα ανά εξάμηνο σπουδών.

ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΕΤΑΙ ΟΤΙ ΤΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΥΛΟΠΟΙΗΘΕΙ ΑΠΟ ΤΟ ΥΠΑΡΧΟΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΙΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ (5 ΜΕΛΗ ΔΕΠ) ΚΑΙ ΑΠΟ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ ΟΙ ΟΠΟΙΟΙ ΘΑ ΠΡΟΣΛΗΦΘΟΥΝ ΩΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟΙ Ή ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΟΙ ΥΠΟΤΡΟΦΟΙ Ή ΜΕ ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΟΥ Ν.407/2012.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ
ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ
ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΙΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ

ΕΞΑΜΗΝΟ Α΄

α/α	ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΜΑΘΗΜΑΤΑ		ΘΕΩΡΙΑ ΩΡΕΣ	ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΩΡΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΕΣ	ΦΟΡΤΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΞΑΜΗΝΟΥ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
		ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ						
		ΜΑΘΗΜΑ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					
1.	101	Εισαγωγή στην Ψυχολογία	ΜΓΥ	3		3	165	5.5
2.	102	Εισαγωγή στις Επιστήμες της Αγωγής	ΜΓΥ	3		3	165	5.5
3.	103	Αγωγή Βρέφους Ι	ΜΕ	3	2	5	210	7
4.	104	Παιδική Λογοτεχνία	ΜΕΥ	3		3	180	6
5.	105	Μουσικο-παιδαγωγική	ΜΕΥ	3	2	5	180	6
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΞΑΜΗΝΟΥ				15	4	19	900	30

ΕΞΑΜΗΝΟ Β΄

α/α	ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΜΑΘΗΜΑΤΑ		ΘΕΩΡΙΑ ΩΡΕΣ	ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΩΡΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΕΣ	ΦΟΡΤΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΞΑΜΗΝΟΥ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
		ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ						
		ΜΑΘΗΜΑ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					
1.	201	Πρώιμες Αλληλεπιδράσεις	ΜΕΥ	3		3	150	5
2.	202	Προσχολική Παιδαγωγική και Θεσμοί Παιδικής Ηλικίας	ΜΓΥ	3		3	120	4
3.	203	Αγωγή Βρέφους ΙΙ	ΜΕ	3	3	6	210	7
4.	204	Παιδί και Παιχνίδι	ΜΕΥ	3	1	4	150	5
5.	205	Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης Ι: Εκπαιδευτικές και Κοινωνικές Ανισότητες	ΜΓΥ	3		3	120	4
6.	206	Ρυθμός και Κίνηση	ΜΕΥ	3	2	5	150	5
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΞΑΜΗΝΟΥ				18	6	24	900	30

ΕΞΑΜΗΝΟ Γ΄

α/α	ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΜΑΘΗΜΑΤΑ		ΘΕΩΡΙΑ ΩΡΕΣ	ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΩΡΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΕΣ	ΦΟΡΤΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΞΑΜΗΝΟΥ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
		ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ						
		ΜΑΘΗΜΑ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					
1.	301	Αναπτυξιακή Ψυχολογία	ΜΕ	3		3	210	7
2.	302	Οργάνωση Πλαισίου Μάθησης για τη Νηπιακή Ηλικία	ΜΕ	3	2	5	210	7
3.	303	Συστηματική Παρατήρηση Βρεφών και Νηπίων	ΜΕΥ	3	1	4	135	4,5
4.	304	Αγωγή Μικρού Παιδιού	ΜΕ	3	3	6	210	7
5.	305	Θεατρική Αγωγή	ΜΕΥ	3	2	5	135	4.5
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΞΑΜΗΝΟΥ				15	8	23	900	30

ΕΞΑΜΗΝΟ Δ΄

α/α	ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΜΑΘΗΜΑΤΑ		ΘΕΩΡΙΑ ΩΡΕΣ	ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΩΡΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΕΣ	ΦΟΡΤΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΞΑΜΗΝΟΥ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
		ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ						
		ΜΑΘΗΜΑ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					
1.	401	Γλωσσική Ανάπτυξη και Επικοινωνία	ΜΕΥ	3		3	150	5
2.	402	Παιδαγωγικό Πρόγραμμα Νηπίων και Μεθοδολογία Εφαρμογής	ΜΕ	3	2	5	180	6
3.	403	Ημερήσια Αγωγή Βρεφών και Μικρών Παιδιών	ΜΕ	3	3	6	180	6
4.	404	Αισθητική Αγωγή	ΜΕΥ	3	2	5	150	5
5.	405	Υγιεινή και Ασφάλεια στην Προσχολική Ηλικία	ΜΓΥ	3		3	120	4
6.	406	Οργάνωση και Διοίκηση στην Προσχολική Αγωγή	ΜΓΥ	3		3	120	4
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΞΑΜΗΝΟΥ				18	7	25	900	30

ΕΞΑΜΗΝΟ Ε΄

α/α	ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΜΑΘΗΜΑΤΑ		ΘΕΩΡΙΑ ΩΡΕΣ	ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΩΡΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΕΣ	ΦΟΡΤΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΞΑΜΗΝΟΥ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
		ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ						
		ΜΑΘΗΜΑ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					
1.	501	Ψυχοπαιδαγωγική στην Προσχολική Ηλικία	ΜΕ	3	3	6	210	7
2.	502	Συνεργασία και Επικοινωνία με την Οικογένεια	ΜΓΥ	3		3	120	4
3.	503	Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης II: Σχέσεις Σχολείου και Τοπικής Κοινωνίας	ΜΓΥ	3		3	210	7
ΜΕΡΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ				9	3	12	540	18
ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ: 3 από τα 7								
4.	504	Νευροεπιστήμες και Συμπεριφορά	ΜΕΥ	3		3	120	4
5.	505	Πρώιμη Παρέμβαση και Ένταξη	ΜΕΥ	3		3	120	4
6.	506	Αγγλική Γλώσσα - Ορολογία	ΜΕΥ	3		3	120	4
7.	507	Μουσειακή αγωγή	ΜΕΥ	3		3	120	4
8.	508	Παιδαγωγικό Περιβάλλον για Βρέφη και Μικρά Παιδιά	ΜΕ	3		3	120	4
9.	509	Βιωματικές Προσεγγίσεις Μουσικοκινητικής Αγωγής	ΜΕΥ	3		3	120	4
10.	510	Διαχείριση Μεταβάσεων στην Προσχολική Ηλικία	ΜΕΥ	3		3	120	4
ΜΕΡΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ				9		9	360	12
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΞΑΜΗΝΟΥ				18	3	21	900	30

ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΤ΄

α/α	ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΜΑΘΗΜΑΤΑ		ΘΕΩΡΙΑ ΩΡΕΣ	ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΩΡΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΕΣ	ΦΟΡΤΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΞΑΜΗΝΟΥ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
		ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ						
		ΜΑΘΗΜΑ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					
1.	601	Κοινωνική Ψυχολογία	ΜΓΥ	3		3	135	4,5
2.	602	Σύγχρονες Τάσεις στην Προσχολική Αγωγή	ΜΕ	3	3	6	180	6
3.	603	Μεθοδολογία Έρευνας στις Επιστήμες της Αγωγής	ΜΓΥ	3		3	135	4.5
ΜΕΡΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ				9	3	12	450	15
ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ: 3 από τα 7								
4.	604	Μεθοδολογία Συγγραφής Επιστημονικής Εργασίας	ΜΓΥ	3		3	150	5
5.	605	Μαθηματικές Έννοιες και Φυσικές Επιστήμες στην Προσχολική Αγωγή	ΜΕΥ	3		3	150	5
6.	606	Παραμύθι και Παιδικό Θέατρο	ΜΕΥ	3		3	150	5
7.	607	Παιδαγωγική της Εικόνας	ΜΕΥ	3		3	150	5
8.	608	Εικαστική Έκφραση και Δημιουργικότητα στην Προσχολική Αγωγή	ΜΕΥ	3		3	150	5
9.	609	Κουκλοθέατρο	ΜΕΥ	3		3	150	5
10.	610	Ειδικά Θέματα Αναπτυξιακής Ψυχολογίας	ΜΕΥ	3		3	150	5
ΜΕΡΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ				9		9	450	15
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΞΑΜΗΝΟΥ				18	3	21	900	30

ΕΞΑΜΗΝΟ Ζ΄

α/α	ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΜΑΘΗΜΑΤΑ		ΘΕΩΡΙΑ ΩΡΕΣ	ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΩΡΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΕΣ	ΦΟΡΤΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΞΑΜΗΝΟΥ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
		ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ						
		ΜΑΘΗΜΑ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					
1.	701	Αναπτυξιακή Ψυχοπαθολογία	ΜΕΥ	3		3	180	6
2.	702	Αξιολόγηση της Παιδαγωγικής Πράξης	ΜΕ	3		3	210	7
3.	703	Αγωγή Βρεφών και Μικρών Παιδιών- από τη Θεωρία στην Πράξη	ΜΕ	3		3	210	7
ΜΕΡΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ				9		9	600	20
ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ: 2 από τα 5								
4.	704	Μεθοδολογία Έρευνας – Επεξεργασία Δεδομένων	ΜΓΥ	3		3	150	5
5.	705	Εφαρμογές Ψηφιακής Τεχνολογίας στην Προσχολική Αγωγή	ΜΕΥ	3		3	150	5
6.	706	Κοινωνιολογικές και πολιτισμικές προσεγγίσεις της παιδικής ηλικίας και δικαιώματα του παιδιού	ΜΓΥ	3		3	150	5
7.	707	Ανάπτυξη Παιδαγωγικού Υλικού για την Πρώιμη Παιδική Ηλικία	ΜΕ	3		3	150	5
8.	708	Περιβαλλοντική Αγωγή	ΜΕΥ	3		3	150	5
ΜΕΡΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ				6		6	300	10
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΞΑΜΗΝΟΥ				15		15	900	30

ΕΞΑΜΗΝΟ Η΄

α/α	ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΜΑΘΗΜΑΤΑ		ΘΕΩΡΙΑ ΩΡΕΣ	ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΩΡΕΣ	ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΩΡΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΕΣ	ΦΟΡΤΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΞΑΜΗΝΟΥ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
		ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ							
		ΜΑΘΗΜΑ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ						
1.	801	Πρακτική Άσκηση στο Επάγγελμα ²	ΜΕ			24	24	600	20
ΜΕΡΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ						24	24	600	20
				ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ: 2 από τα 4					
2.	802	Επαγγελματική Ηθική και Δεοντολογική Συμπεριφορά	ΜΕΥ	3			3	150	5
3.	803	Στοιχεία Οικονομίας, Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας	ΜΓΥ	3			3	150	5
4.	804	Ποιοτικές Προσεγγίσεις στην Εκπαιδευτική και Κοινωνική Έρευνα	ΜΓΥ	3			3	150	5
5.	805	Τεχνολογίες της Πληροφορίας και Επικοινωνίας	ΜΕΥ	3			3	150	5
ΜΕΡΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ				6			6	300	10
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΞΑΜΗΝΟΥ				6		24	30	900	30
				ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ³					
	806	Πτυχιακή Εργασία	ΜΕΥ					300	10
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΓΙΑ ΛΗΨΗ ΠΤΥΧΙΟΥ			ΘΕΩΡΙΑ	ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ	ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ	ΣΥΝΟΛΟ	ΦΟΡΤΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
			ΩΡΕΣ	ΩΡΕΣ	ΩΡΕΣ	ΩΡΕΣ			
			123	31	24	178			

² Η Πρακτική Άσκηση στο Επάγγελμα περιλαμβάνει 24 ώρες Άσκησης εβδομαδιαίως για 13 εβδομάδες (13X24=312 ώρες) σε επιλεγμένες από το Τμήμα Δομές Αγωγής και Φροντίδας στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία.

³ Οι φοιτητές που θα επιλέξουν συγγραφή Πτυχιακής Εργασίας απαλλάσσονται: (α) από ένα ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ ΜΑΘΗΜΑ του ΣΤ' εξαμήνου και (β) από ένα ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ ΜΑΘΗΜΑ του Η' εξαμήνου (συνολικά από 2 μαθήματα).

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

- ΜΓΥ: Μαθήματα Γενικού Υπόβαθρου: Υποχρεωτικά 10, Κατ' επιλογήν υποχρεωτικά 4, ΣΥΝΟΛΟ 14
- ΜΕΥ: Μαθήματα Ειδικού Υπόβαθρου: Υποχρεωτικά 10, Κατ' επιλογήν υποχρεωτικά 17, ΣΥΝΟΛΟ 27
- ΜΕ: Μαθήματα Ειδικότητας: Υποχρεωτικά 12, Κατ' επιλογήν υποχρεωτικά 2, ΣΥΝΟΛΟ 14

ΣΥΝΟΛΟ Υποχρεωτικών μαθημάτων 32

ΣΥΝΟΛΟ Κατ' επιλογήν υποχρεωτικών μαθημάτων 23

ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΣΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ 55

ΓΙΑ ΤΗ ΛΗΨΗ ΠΤΥΧΙΟΥ ΑΠΑΙΤΟΥΝΤΑΙ:

1. Η συμπλήρωση **240** πιστωτικών μονάδων – ECTS.
2. Η επιτυχής παρακολούθηση:
  - a. είτε (α) σαράντα δύο (42) μαθημάτων – 32 Υποχρεωτικών (συμπεριλαμβανομένου του ενός μαθήματος Πρακτική Άσκηση στο Επάγγελμα) + 10 Κατ' επιλογήν υποχρεωτικών-, χωρίς εκπόνηση Πτυχιακής Εργασίας
  - b. είτε (β) σαράντα (40) μαθημάτων – 32 Υποχρεωτικών (συμπεριλαμβανομένου του ενός μαθήματος Πρακτική Άσκηση στο Επάγγελμα) + 8 Κατ' επιλογήν Υποχρεωτικών, και επί πλέον εκπόνηση Πτυχιακής Εργασίας.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΟΡΙΣΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ, ΤΗΝ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΣΤΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ, ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΟ/Α ΜΑΘΗΜΑ/ΤΑ		ΕΞΑΜΗΝΟ / ΜΑΘΗΜΑ
Α' ΕΞΑΜΗΝΟ: Αγωγή Βρέφους Ι	⇒	Β' ΕΞΑΜΗΝΟ: Αγωγή Βρέφους ΙΙ
Α' ΕΞΑΜΗΝΟ: Μουσικο-παιδαγωγική	⇒	Β' ΕΞΑΜΗΝΟ: Ρυθμός και Κίνηση
Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ: Αναπτυξιακή Ψυχολογία	⇒	Ζ' ΕΞΑΜΗΝΟ: Αναπτυξιακή Ψυχοπαθολογία
Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ: Οργάνωση Πλαισίου Μάθησης για τη Νηπιακή Ηλικία	⇒	Δ' ΕΞΑΜΗΝΟ: Παιδαγωγικό Πρόγραμμα Νηπίων και Μεθοδολογία Εφαρμογής
Ε' ΕΞΑΜΗΝΟ: Ψυχοπαιδαγωγική Προσχολικής Ηλικίας	⇒	Ζ' ΕΞΑΜΗΝΟ: Αξιολόγηση της Παιδαγωγικής Πράξης
ΣΤ' ΕΞΑΜΗΝΟ: Μεθοδολογία Έρευνας στις Επιστήμες της Αγωγής	⇒	Ζ' ΕΞΑΜΗΝΟ: Μεθοδολογία Έρευνας – Επεξεργασία Δεδομένων
Β' ΕΞΑΜΗΝΟ: Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης Ι: Εκπαιδευτικές και Κοινωνικές Ανισότητες	⇒	Ε' ΕΞΑΜΗΝΟ: Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης ΙΙ: Σχέσεις Σχολείου και Τοπικής Κοινωνίας, Η' ΕΞΑΜΗΝΟ: Ποιοτικές Προσεγγίσεις στην Εκπαιδευτική και Κοινωνική Έρευνα
Ε' ΕΞΑΜΗΝΟ: Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης ΙΙ: Σχέσεις Σχολείου και Τοπικής Κοινωνίας	⇒	Η' ΕΞΑΜΗΝΟ: Ποιοτικές Προσεγγίσεις στην Εκπαιδευτική και Κοινωνική Έρευνα
1. Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ: Αναπτυξιακή Ψυχολογία 2. Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ: Αγωγή Μικρού Παιδιού 3. Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ: Συστηματική Παρατήρηση Βρεφών και Νηπίων 4. Δ' ΕΞΑΜΗΝΟ: Παιδαγωγικό Πρόγραμμα Νηπίων και Μεθοδολογία Εφαρμογής 5. Δ' ΕΞΑΜΗΝΟ: Ημερήσια Αγωγή Βρεφών και Μικρών Παιδιών 6. Ε' ΕΞΑΜΗΝΟ: Ψυχοπαιδαγωγική Προσχολικής Ηλικίας	⇒	Η' ΕΞΑΜΗΝΟ: Πρακτική Άσκηση στο Επάγγελμα
ΣΤ' ΕΞΑΜΗΝΟ: Μεθοδολογία Συγγραφής Επιστημονικής Εργασίας Ζ' ΕΞΑΜΗΝΟ: Μεθοδολογία Έρευνας – Επεξεργασία Δεδομένων ή Η' ΕΞΑΜΗΝΟ Ποιοτικές Προσεγγίσεις στην Εκπαιδευτική και Κοινωνική Έρευνα	⇒	Ζ' και Η' ΕΞΑΜΗΝΟ: Πτυχιακή Εργασία

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑΤΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ
ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΤΟΥ
ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΙΜΗ
ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ

Α΄ ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΪΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	101	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	A
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ	3	5.5	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	ΓΕΝΙΚΟΥ ΥΠΟΒΑΘΡΟΥ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΚΑΝΕΝΑ		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΗ		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ (ΣΕ ΕΛΛΗΝΟΦΩΝΟΥΣ)		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.teiath.gr/courses/VREF100/		

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ : 6

ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα αυτό αποτελεί το βασικό εισαγωγικό μάθημα στην επιστήμη της Ψυχολογίας. Σκοπός του μαθήματος είναι να έρθουν οι φοιτητές σε μια πρώτη επαφή με τη σύγχρονη ψυχολογική σκέψη και να κατανοήσουν: α) τα βασικά ερωτήματα τα οποία απασχολούν την επιστήμη της ψυχολογίας σήμερα, β) τις βασικές αρχές και μεθόδους της ψυχολογίας, γ) τις βασικότερες θεωρητικές προσεγγίσεις της ψυχολογίας, δ) τις βασικές αρχές οι οποίες διέπουν την ανθρώπινη συμπεριφορά, και ε) να εξοικειωθούν με τις βασικές έννοιες της σύγχρονης ψυχολογίας .

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές θα είναι σε θέση να:

- Χρησιμοποιούν τις βασικές έννοιες και τη γενικότερη ορολογία της επιστήμης της σύγχρονης Ψυχολογίας
- Κατανοούν το θεωρητικό πλαίσιο της σύγχρονης Ψυχολογίας καθώς και την ευρύτητα τόσο του ερευνητικού όσο και του επαγγελματικού της πεδίου
- Έχουν γνώση των βασικών αρχών, μεθόδων και θεωρητικών προσεγγίσεων της Ψυχολογίας, προκειμένου να καταστεί σαφής ο ρόλος της προσέγγισης που ασπάζεται ο κάθε ειδικός στην ερμηνεία της ανθρώπινης συμπεριφοράς
- Ερμηνεύουν το ρόλο των βασικών γνωστικών λειτουργικών, όπως της αντίληψης, της προσοχής, της νοημοσύνης, της μνήμης και της μάθησης, καθώς και των συναισθημάτων και της συναισθηματικής νοημοσύνης στη διαμόρφωση της ανθρώπινης συμπεριφοράς.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής

υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

.....

Άλλες...

.....

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Ομαδική Εργασία

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης και επαγωγικής σκέψης

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Το αντικείμενο και η ιστορία της Ψυχολογίας,
2. Η μεθοδολογία και οι τεχνικές έρευνας στην επιστήμη της ψυχολογίας
3. Βιολογικές βάσεις της ανθρώπινης συμπεριφοράς
4. Τομείς της εφαρμοσμένης Ψυχολογίας.
5. Η επίδραση της Ψυχολογίας στις Επιστήμες της Αγωγής.
6. Οι κυριότερες θεωρητικές κατευθύνσεις στην Ψυχολογία (Ψυχαναλυτική και Συμπεριφορική προσέγγιση).
7. Η επίδραση της κληρονομικότητας και του περιβάλλοντος στη διαμόρφωση της ανθρώπινης συμπεριφοράς.
8. Η αισθητηριακή αντίληψη του εξωτερικού κόσμου
9. Η νοημοσύνη και οι παράγοντες που επηρεάζουν τη νοητική ανάπτυξη
10. Μνήμη και λήθη
11. Προσωπικότητα και παράγοντες που σχετίζονται με την ανάπτυξή της.
12. Η διαδικασία της μάθησης και η συμβολή της στη διαμόρφωση της ανθρώπινης συμπεριφοράς
13. Η γνωστική λειτουργία της προσοχής
14. Κίνητρα και συναισθήματα

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κλπ.</i>	Αίθουσα διδασκαλίας	
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i>	Χρήση βιντεοπρωτόκολλα και προβολή διαφανειών ppt. Προβολή βίντεο Υποστήριξη μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-class	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο,</i>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου
	Διαλέξεις	40
	Ανάλυση ΟΠΤΙΚΟΑΚΟΥΣΤΙΚΟΥ	40

<p>Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</p> <p>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</p>	υλικού	
	Μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας	20
	Αυτοτελής μελέτη	50
	Σύνολο Μαθήματος (30 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)	150
	Σύνολο Μαθήματος	150
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</p> <p>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<p>Γραπτή τελική εξέταση που περιλαμβάνει</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Ερωτήσεις σύντομης απάντησης ✓ Ερωτήσεις ανάπτυξης θεμάτων 	

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνόγλωσση

1. Schacter, D., Gilbert, T., Wegner, D. (2012). *Ψυχολογία*. (Επιμ. Βοσνιάδου Στ.). Εκδόσεις Gutenberg
2. Wade C., & Tavris C. (2018). *Ψυχολογία* (Επιμ. Μαρκοδημητράκη Μ & Τσούρτου, Β.), Εκδόσεις Τζιόλα
3. Atkinson, R., Atkinson, C., Smith, E., Bem, J., Nolen – Hoeksema, S. (2004). Εισαγωγή στη Ψυχολογία του Hilgard. (Μετ. Σόλμαν, Μ.). Εκδόσεις Παπαζήση
4. Eysenck, M. (2010) *Βασικές αρχές γνωστικής ψυχολογίας*. (Επιμ. Βασιλάκη, Ε.), Εκδόσεις Gutenberg
5. Bell, V., Costandi, M., κ.ά. (2011). *50 ψυχολογικές θεωρίες που επηρέασαν την ανθρωπότητα*. Αθήνα: Κλειδάριθμος.
6. Βοσνιάδου, Σ., Νασιάκου, Μ., Χαντζή, Α., Φατούρου-Χαρίτου, Μ. (2011). *Εισαγωγή στην Ψυχολογία*. Αθήνα: Gutenberg.
7. Brennan, J.F. (2009). *Ψυχολογία: Ιστορία και συστήματα* (Μετ. Κ. Παπάζογλου, επιμ. Π. Κορδούτης). Αθήνα: Πεδίο.
8. Δαφέρμος, Μ. (2010). *Το ιστορικό γίνεσθαι της ψυχολογίας*. Αθήνα: Gutenberg.
9. Freud, S. (1917, 2000). *Εισαγωγή στην ψυχανάλυση*. (Μετ. Δ. Κωστελένος). Αθήνα: Δαμιανός
10. Hayes, N. (2011). *Εισαγωγή στην ψυχολογία*. Αθήνα: Πεδίο.
11. Hoch. R. (2009). *40 μελέτες που άλλαξαν την ψυχολογία*. (Επιμ. Φ. Καργόπουλος). Αθήνα: Τόπος.
12. Κολιάδης, Ε. (2007). *Θεωρίες μάθησης και εκπαιδευτική πράξη*. Αθήνα: Αυτοέκδοση.
13. Κομίλη, Α., & Σίμος, Π. (2003). *Μέθοδοι έρευνας στην ψυχολογία και τη γνωστική νευροεπιστήμη*. Αθήνα: Παπαζήσης.
14. Μέλλον, Ρ. (2013). *Ψυχολογία της συμπεριφοράς*. Αθήνα: Πεδίο.
15. Μπαμπλέκου, Ζ. (2003). *Ανάπτυξη της μνήμης*. Αθήνα: Gutenberg.
16. Πλατσίδου, Μ. (2010). *Συναισθηματική νοημοσύνη*. Αθήνα: Gutenberg.
17. Skinner, B. (2013). *Περί συμπεριφορισμού* (Μετ. Ρ. Μέλλον). Αθήνα: Πεδίο.
18. Pervin, L., & John, O. (1999) *Θεωρίες Προσωπικότητας* (μετ. Αλεξανδροπούλου, Α., & Δασκαλοπούλου, Ε.), Αθήνα, Τυπωθήτω

Συναφή επιστημονικά περιοδικά

1. Ψυχολογία
2. Hellenic Journal of Psychology
3. International Journal of Psychology
4. British Journal of Psychology
5. Psychological Methods
6. Behavior Analysis: Research and Practice

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΙΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	102	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	A
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ	3	5.5	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	ΜΑΘΗΜΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	-		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΑ		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.teiath.gr/		

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ : 6

ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι η εισαγωγή των φοιτητών στις βασικές έννοιες, ζητήματα, σχολές και τάσεις των Επιστημών της Αγωγής, ώστε να είναι σε θέση να εμπλέκονται κριτικά στην παιδαγωγική διαδικασία και να κατανοούν τις φιλοσοφικές, ιστορικές, ιδεολογικές και κοινωνιολογικές διαστάσεις του ρόλου τους, ως επαγγελματίες παιδαγωγοί.

Μετά το τέλος του μαθήματος οι φοιτητές θα είναι σε θέση να:

- Γνωρίζουν τη σημασία της Παιδαγωγικής ως Επιστήμη και τη σπουδαιότητα του αντικειμένου που ερευνά.
- Διακρίνουν τους βασικούς παιδαγωγικούς όρους, αγωγή, εκπαίδευση, παιδαγωγική, μόρφωση, παιδεία.
- Γνωρίζουν την ιστορική εξέλιξη των Επιστημών της Αγωγής.
- Συνειδητοποιούν την προσφορά των μεγάλων παιδαγωγών στην εξέλιξη των Επιστημών της Αγωγής και να είναι σε θέση να αντιμετωπίζουν κριτικά κάθε θεωρία ή σύστημα.
- Κατανοούν και αναλύουν παιδαγωγικά ζητήματα σε ένα ευρύτερο κοινωνικοπολιτικό πλαίσιο, όπου η κουλτούρα, η ιδεολογία, η πολιτική και οι κοινωνικές δομές επιδρούν πάνω στα συστήματα αγωγής και στην ταυτότητα των παιδαγωγών.
- Οικοδομήσουν την δική τους παιδαγωγική ταυτότητα και να αναστοχάζονται κριτικά ως προς αυτή.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας

και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

.....

Άλλες...

.....

- Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
- Λήψη αποφάσεων
- Ομαδική εργασία
- Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
- Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
- Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Αντικείμενο των Επιστημών της Αγωγής.
2. Ιστορική εξέλιξη της παιδαγωγικής σκέψης και των ιδεών. (αρχαιότητα, Αναγέννηση, αιώνας του διαφωτισμού, 20ός, 21ος αιώνας).
3. Επιστημολογική εξέλιξη των Επιστημών της Αγωγής. Διεπιστημονικότητα της Παιδαγωγικής Επιστήμης.
4. Επιστημονικοί κλάδοι στις Επιστήμες της Αγωγής.
5. Βασικές έννοιες: αγωγή, εκπαίδευση, παιδεία, μόρφωση, κατάρτιση, μάθηση.
6. Θεμελιωτές της Παιδαγωγικής σκέψης: Rousseau, Comenius, Pestalozzi.
7. Θεμελιωτές: Dewey, Makarenko, Freinet, Neil, Rogers, κ.α.
8. Σύγχρονες παιδαγωγικές ιδέες για το ρόλο της αγωγής. Κριτική των συστημάτων αγωγής.
9. Το κίνημα της αυτομόρφωσης. Κριτική
10. Επιστήμη και γνώση. Επίσημη γνώση και ο ρόλος της παιδαγωγικής.
11. Διαφοροποιημένη αγωγή.
12. Η πολιτική διάσταση της Παιδαγωγικής. Αγωγή για την ιδιότητα του πολίτη. Πολυπολιτισμικότητα και αγωγή.
13. Οι προκλήσεις των Επιστημών της Αγωγής στον σύγχρονο παγκοσμιοποιημένο κόσμο.

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i></p>	Στην τάξη πρόσωπο με πρόσωπο																							
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i></p>	Διάλεξη με διαφάνειες, χρήση λογισμικού αποθετηρίου, χρήση ηλεκτρονικών διαγωνισμάτων αυτοαξιολόγησης και ηλεκτρονικών βιβλίων, υλικό στο e-class (παρουσίαση, quizzes κ.α.), χρήση ασπροπίνακα. Επικοινωνία με τους φοιτητές ηλεκτρονικά με email.																							
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</i></p> <p><i>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</i></p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="635 1487 959 1547">Δραστηριότητα</th> <th data-bbox="967 1487 1299 1547">Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="635 1550 959 1585">Διαλέξεις</td> <td data-bbox="967 1550 1299 1585">80</td> </tr> <tr> <td data-bbox="635 1588 959 1624">Διαδραστική Διδασκαλία</td> <td data-bbox="967 1588 1299 1624">30</td> </tr> <tr> <td data-bbox="635 1626 959 1686">Μελέτη & Ανάλυση Βιβλιογραφίας</td> <td data-bbox="967 1626 1299 1686">25</td> </tr> <tr> <td data-bbox="635 1688 959 1724">Αυτοτελής Μελέτη</td> <td data-bbox="967 1688 1299 1724">30</td> </tr> <tr> <td data-bbox="635 1727 959 1762"> </td> <td data-bbox="967 1727 1299 1762"> </td> </tr> <tr> <td data-bbox="635 1765 959 1800"> </td> <td data-bbox="967 1765 1299 1800"> </td> </tr> <tr> <td data-bbox="635 1803 959 1839"> </td> <td data-bbox="967 1803 1299 1839"> </td> </tr> <tr> <td data-bbox="635 1841 959 1877"> </td> <td data-bbox="967 1841 1299 1877"> </td> </tr> <tr> <td data-bbox="635 1879 959 1915"> </td> <td data-bbox="967 1879 1299 1915"> </td> </tr> <tr> <td data-bbox="635 1917 959 1951">Σύνολο Μαθήματος</td> <td data-bbox="967 1917 1299 1951">165</td> </tr> </tbody> </table>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	Διαλέξεις	80	Διαδραστική Διδασκαλία	30	Μελέτη & Ανάλυση Βιβλιογραφίας	25	Αυτοτελής Μελέτη	30											Σύνολο Μαθήματος	165	
Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου																							
Διαλέξεις	80																							
Διαδραστική Διδασκαλία	30																							
Μελέτη & Ανάλυση Βιβλιογραφίας	25																							
Αυτοτελής Μελέτη	30																							
Σύνολο Μαθήματος	165																							
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ <i>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</i></p>	Γραπτή τελική εξέταση (100%) που περιλαμβάνει:																							

Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμών, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες

Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.

- Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής
- Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνόγλωσση

Βάος Α., κ.ά. (2008). *Ενεργός πολίτης και εκπαίδευση*. Εκδόσεις Παπαζήση ΑΕΒΕ.

Γρόλλιος, Γ., Γούναρη, Π. (2016). *Απευλευθερωτική και κριτική Παιδαγωγική στην Ελλάδα*, Εκδότης: Γ. Δαρδανός - Κ. Δαρδανός Ο.Ε.

Dewey, J. (2016). *Δημοκρατία και Εκπαίδευση*, Εκδότης: Ηριδανός.

Dottrens, R. (1983). *Οι μεγάλοι παιδαγωγοί*, Αθήνα, Γλάρος.

Houssaye, J. (επιμέλεια). (2000). *Δεκαπέντε παιδαγωγοί*, Εκδότης: Μεταίχμιο Εκδοτική Α.Ε.

Καζαμιάς, Α., Μ., Πετρονικολός Λ., (2003). *Παιδεία και πολίτης*, Εκδότης: Κοϊτσάνος Αντρέας

Κοτζιάς, Ν. (1986). *Σχολείο και Ιδεολογία. Η θέση του κόμματος απέναντι στη μόρφωση*, στο: *Σχολείο και Ιδεολογία*, Αθήνα, Σύγχρονη εποχή

Κρίβας, Σ. (2007). *Παιδαγωγική επιστήμη: Βασική θεματική*. Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg.

Mialaret G. Εισαγωγή στις Επιστήμες της Αγωγής, Gutenberg, 2002.

Nietzsche, Fr. (2006). *Μαθήματα για την παιδεία*, Εκδότης: PRINTA Εμπορική & Εκδοτική – Ανδρέας Καρτάκης

Ξωχέλλης, Π. (2016). *Κομβικοί σταθμοί στην ιστορία της εκπαίδευσης κατά τη διάρκεια του εικοστού αιώνα*, Εκδότης: ΑΦΟΙ ΚΥΡΙΑΚΙΔΗ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Reble, A. (2014). *Ιστορία της Παιδαγωγικής*, Εκδότης: Κοινωνία κληρονόμων Δημητρίου Ν. Παπαδήμα.

Savater, F. (2004). *Η Αξία του Εκπαιδευέιν*, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα.

Συλλογικό έργο. (2017). *Célestin Freinet, θεσμική και κριτική παιδαγωγική*. Εκδ. Αυτοδιαχειριζόμενη κοινότητα του βιβλίου ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ.

Taylor, T. (1997). *Πολυπολιτισμικότητα*, Αθήνα, Πόλις.
Triandis, C. H. (1997). Προς τον πλουραλισμό στην εκπαίδευση, στο: Modgil, S., Verma, G., Mallick, K., Modgil C. *Πολυπολιτισμική εκπαίδευση*, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα.

Τσαούσης Δ. Γ., (2007). *Η εκπαιδευτική πολιτική των διεθνών οργανισμών*, Εκδότης: Γ. Δαρδανός Κ. Δαρδανός Ο.Ε.

Φύκαρης, Ι. (2014). *Όρια και δυνατότητες της σύγχρονης διδασκαλίας*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Δέσποινα Κυριακίδη.

Ξενόγλωσση

-Bourdieu, P., Passeron, J.CL. (1985). *Les héritiers: Les étudiants et la culture*, Paris, Les 'Editions de Minuit

-Bridges, D. (ed) (1997). *Education, Autonomy and Democratic Citizenship, Philosophy in a changing world*, London and New York, Routledge

-Dewey, J. (1916): *Democracy and Education*, New York, The Free Press

-Dowrkin, G. (1988). *The Theory and Practice of Autonomy*, Cambridge, Cambridge University

-Durkheim, E. (1974): *L' éducation morale*, Paris, PUF, (1er ed. 1925)

-Durkheim, E. (1989): *'Education et sociologie*, Paris, PUF, (1er ed. 1922)

-Burbules, N. (2000). Does the Internet constitute a global educational community? In N. Burbules and C. A. Torres (eds.), *Globalization and Education: Critical Perspectives* (pp. 323-355). New York: Routledge

-Dewey, J. (1980). *Art as Experience*, New York: Perigee Books.

-Fairclough, N. 1992. *Language and Power*. London: Longman.

-Kneller, F.G. (ed.) (1971). *Foundations of Education*, Third Edition, New York, John Wiley and Sons.

Συναφή επιστημονικά περιοδικά

Educational Leadership

European Early Childhood Education Research Journal

L'Ecole aujourd'hui Maternelle - Éditions NATHAN

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΪΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	103	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	A
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΑΓΩΓΗ ΒΡΕΦΟΥΣ Ι		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ	3	7	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΚΑΝΕΝΑ		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΗ		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ (ΣΕ ΕΛΛΗΝΟΦΩΝΟΥΣ)		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.teiath.gr/courses/VREF111/		

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ : 6

ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι α) να συνειδητοποιήσουν οι φοιτητές την φύση και την ιδιαιτερότητα του επαγγέλματος του Παιδαγωγού Πρώιμης Παιδικής Ηλικίας και β) να αποκτήσουν τις πρώτες γνώσεις για τις ανάγκες των βρεφών και τη ψυχοπαιδαγωγική σημασία τους

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

ΓΝΩΣΕΙΣ:

- ✓ Να θυμούνται και να αναγνωρίζουν τις βασικές ανάγκες και ικανότητες των βρεφών.
- ✓ Να αναλύουν την σημασία της σωστής φροντίδας στη σωματική και ψυχοσυναισθηματική εξέλιξη του παιδιού και ειδικότερα για τα βρέφη.
- ✓ Να εμβαθύνουν στην επίδραση του οικογενειακού περιβάλλοντος στην ανάπτυξη των βρεφών.
- ✓ Να συνειδητοποιήσουν τον ρόλο του παιδαγωγού βρεφών και νηπίων.

ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ

- ✓ Να αναζητούν και να παρουσιάζουν βιβλιογραφία που αφορά στην αγωγή και φροντίδα των βρεφών και των μικρών παιδιών
- ✓ Να οργανώνουν την ψυχοπαιδαγωγική ενασχόληση με το βρέφος (0-12 μηνών)
- ✓ Να διατηρούν κριτική στάση σε θέματα σχετικά με την αγωγή και φροντίδα των βρεφών

ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ

- ✓ Να ικανοποιούν το σύνολο των αναγκών των βρεφών
- ✓ Να αναζητούν αυτόνομα βιβλιογραφία σχετική με την βρεφική ηλικία

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
Λήψη αποφάσεων
Αυτόνομη εργασία
Ομαδική εργασία
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
.....
Άλλες...
.....

- ✓ Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
- ✓ Λήψη αποφάσεων
- ✓ Αυτόνομη εργασία
- ✓ Ομαδική εργασία
- ✓ Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
- ✓ Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
- ✓ Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
- ✓ Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

3. ΠΕΡΙΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Θεωρία

1. Η θέση του βρέφους διαχρονικά στην οικογένεια και την κοινωνία
2. Στόχος και σκοπός της αγωγής βρέφους
3. Ο ρόλος του παιδαγωγού βρεφών και μικρών παιδιών – χαρακτηριστικά
4. Προγεννητική περίοδος: α) Το έμβρυο και οι ικανότητές του β) σημασία της εμβρυϊκής περιόδου για το έμβρυο, τη μέλλουσα μητέρα και τον πατέρα γ) η ψυχολογία της εγκύου δ) παράγοντες που βλάπτουν την έγκυο και το έμβρυο
5. Περί-γεννητική περίοδος: Το νεογέννητο και τα χαρακτηριστικά του.
6. Έμβρυο και νεογνό: ευρήματα ερευνών και η επιρροή τους στην ψυχοπαιδαγωγική του βρέφους
7. Σχέση μητέρας-νεογνού: Η ψυχοπαιδαγωγική προσέγγιση του αρχικού δεσμού.
8. Αναπτυξιακά χαρακτηριστικά και βασικές ανάγκες βρεφών 0-12μηνών.
9. Διατροφή βρέφους 0-12 μηνών
10. Ο ύπνος των βρεφών – διαταραχές
11. Η σημασία της σωστής φροντίδας στη σωματική και ψυχοσυναισθηματική εξέλιξη του παιδιού και ειδικότερα για τα βρέφη
12. Η ψυχοπαιδαγωγική ενασχόληση με το βρέφος (0-12 μηνών).
13. Επικοινωνία βρέφους και ενήλικα

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Γνωριμία με τον επαγγελματικό χώρο και το αντικείμενο εργασίας.
2. Επισκέψεις σε χώρους αγωγής βρεφών και νηπίων αλλά και σε άλλους χώρους όπου συχνάζουν μικρά παιδιά.
3. Βασικές δεξιότητες για την φροντίδα των βρεφών
4. Παρουσίαση ταινιών και βιντεοσκοπήσεων - συζήτηση
5. Κάλυψη των αναγκών των βρεφών
6. Ερεθίσματα για βρέφη

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i>	ΑΙΘΟΥΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΠΕΔΙΟΥ ΣΤΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ	- Χρήση Τ.Π.Ε. στη δια ζώσης διδασκαλία (προβολή

<p>ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</p>	<p>διαφανειών και βίντεο) και στις ασκήσεις πεδίου</p> <ul style="list-style-type: none"> - Χρήση ηλεκτρονικής πλατφόρμας για διανομή εκπαιδευτικού υλικού και σύγχρονη και ασύγχρονη επικοινωνία με τους/ις φοιτητές/τριες - Χρήση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου για επικοινωνία με τους/ις φοιτητές/τριες. 																			
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</p> <p>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th><i>Δραστηριότητα</i></th> <th><i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ</td> <td>80</td> </tr> <tr> <td>ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ</td> <td>80</td> </tr> <tr> <td>ΜΕΛΕΤΗ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>ΔΙΑΔΡΑΣΤΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>Σύνολο Μαθήματος (30 ώρες φόρτου εργασία ανά πιστωτική μονάδα)</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Σύνολο Μαθήματος</td> <td>210</td> </tr> </tbody> </table>	<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>	ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ	80	ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ	80	ΜΕΛΕΤΗ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ	10	ΔΙΑΔΡΑΣΤΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ	20	ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	10	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ	10	Σύνολο Μαθήματος (30 ώρες φόρτου εργασία ανά πιστωτική μονάδα)		Σύνολο Μαθήματος	210	
<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>																			
ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ	80																			
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ	80																			
ΜΕΛΕΤΗ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ	10																			
ΔΙΑΔΡΑΣΤΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ	20																			
ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	10																			
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ	10																			
Σύνολο Μαθήματος (30 ώρες φόρτου εργασία ανά πιστωτική μονάδα)																				
Σύνολο Μαθήματος	210																			
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</p> <p>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Γραπτή εξέταση <ul style="list-style-type: none"> ✓ Με ερωτήσεις ανάπτυξης θεμάτων ✓ Με ερωτήσεις σύντομης απάντησης ✓ Με ερωτήσεις επίλυσης προβλημάτων 2. Με ατομική εργασία 3. Με ομαδική εργασία <p>Υπάρχουν προσδιορισμένα κριτήρια και αναρτούνται στο e-classtou μαθήματος</p>																			

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνόγλωσση

- Brazelton. B., Cramer B.(2009), Η πρώτη, πρώτη σχέση, Εκδόσεις Παπαζήση

- Cole M. AND Coler.S. (2002), Η ανάπτυξη των παιδιών. Η αρχή της ζωής: Εγκυμοσύνη , τοκετός, βρεφική ηλικία. Εκδόσεις Τυπωθήτω
- Ciccone A, Gauthier Y., Golse B., Stern D. (2012) : Γέννηση και ανάπτυξη της ψυχικής ζωής, University studio press
- Herbine T & Busne L, (1984), Η χαραυγή των αισθήσεων, Αθήνα, Ράππας.
- Κρέσλερ, Λ., (2000), Η σύγχρονη ψυχοσωματική του βρέφους και του παιδιού, Αθήνα, Καστανιώτης.
- Κουγιουμουτζάκης Γ. (2016). Το συν – της συγκίνησης: Ψυχολογία εμβρύων, βρεφών και νηπίων , Πανεπιστημιακές εκδόσεις Κρήτης.
- Μίλερ Λ. (1995) , Κατανοώντας το βρέφος σας, Εκδόσεις Καστανιώτη
- Murray L & Andrews L. (2001), Τα βρέφη δεν είναι μωρά: Ο κοινωνικός κόσμος του βρέφους, Εκδόσεις: Ελληνικά Γράμματα
- Μουρέι Λ. , (2017) Η ψυχολογία των βρεφών: - Πως οι σχέσεις υποστηρίζουν την ανάπτυξη των βρεφών από τη γέννηση μέχρι την ηλικία των δυο ετών, Εκδόσεις Παπαζήσεις
- Morris, D., (1996), Ο θαυμαστός κόσμος του βρέφους, Αθήνα, Καστανιώτης.
- Nilsson L. & Hamberger L. (2004) Ένα Παιδί Γεννιέται, Εκδόσεις : Ορφέας
- Παπαδάκη –Μιχαηλίδη Ε. (2006) Ο δεσμός της αγάπης, Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα
- Σακελλαρόπουλος, Π., (1998), *Σχέσεις μητέρας - παιδιού τον πρώτο χρόνο της ζωής*, Αθήνα, Παπαζήσης.
- Simmonet, D. (1992), *Αχ! Αυτά τα μωρά πόσα ξέρουν*, Αθήνα, Θυμάρι.

Ξενόγλωσση

- Delaisi De Parseval, G. et Lallemand, S., (2001), *L'art d'accommoder les bébés*, Paris, Odile Jacob.
- Golse, B., (2006), *L'être bébé*, Paris, PUF.
- Massin C. (1997) *Le bébé et l'amour*, Aubier
- Stoppard M. (1989) *The first week of life* , Dorling Kindersley, London
- Stoppard M. (1986) *Pregnancy and Birth Handbook*, Dorling Kindersley, London
- Davis S. (2007) *365 Activities You and Your Baby Will Love: An Idea a Day for Baby's First Year! (365 Activities)* Paperback– 15 Jan 2007

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΙΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	104	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	A
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΠΑΙΔΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ	3	6	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:			
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΗ		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS			
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)			

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ : 6
ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι α) Να έρθουν οι φοιτητές σε επαφή με κείμενα Παιδικής Λογοτεχνίας και να εξοικειωθούν με αυτά β) να συνειδητοποιήσουν τη σημασία της έγκαιρης και σωστής προσφοράς του βιβλίου στο μικρό παιδί. γ) Να γνωρίσουν βιβλία και λογοτεχνικά κείμενα για παιδιά 0-6 χρόνων καθώς και τα κριτήρια επιλογής βιβλίων για παιδιά δ) Να γνωρίσουν τις παιδαγωγικές μεθόδους προσφοράς και εκμετάλλευσης στους χώρους αγωγής των διαφόρων κατηγοριών παιδικών βιβλίων, ανάλογα με τις ανάγκες και τις δυνατότητες του κάθε παιδιού.

Α) ΓΝΩΣΕΙΣ: Να έχουν εξοικειωθεί με το λογοτεχνικό βιβλίο και να έχει δημιουργηθεί επιθυμία επαφής με αυτόν τον τομέα της Λογοτεχνίας.

Να έχουν έρθει σε επαφή με όλα τα είδη παιδικού βιβλίου για παιδιά προσχολικής ηλικίας

Να έχουν διαβάσει βιβλία παιδικής λογοτεχνίας

Να έχουν γνωρίσει ποιήματα για μικρά παιδιά

Να ξέρουν τους βασικότερους έλληνες συγγραφείς παιδικών βιβλίων

Να ξέρουν πώς θα χρησιμοποιήσουν το παιδικό βιβλίο μέσα στην τάξη παιδιών προσχολικής ηλικίας.

Να γνωρίζουν την ύπαρξη και τη δυνατότητα λειτουργίας της Προσχολικής Δανειστικής Βιβλιοθήκης

Β) ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ: α) Να ξέρουν πώς θα χρησιμοποιήσουν το παιδικό βιβλίο μέσα στην τάξη βρεφών και μικρών παιδιών β) Να ξέρουν την ύπαρξη και τη δυνατότητα λειτουργίας της Προσχολικής Δανειστικής Βιβλιοθήκης γ) Να γνωρίζουν τις παιδαγωγικές μεθόδους προσφοράς και εκμετάλλευσης στους χώρους αγωγής των διαφόρων κατηγοριών παιδικών βιβλίων, ανάλογα με τις ανάγκες και τις δυνατότητες του κάθε παιδιού. δ) να γνωρίζουν τα κριτήρια επιλογής βιβλίων για παιδιά 0-6 χρόνων.

Γ) ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ: α) Να αντιλαμβάνονται και να κατανοούν την σημασία της Παιδικής Λογοτεχνίας, β) να συνειδητοποιήσουν τη σημασία της έγκαιρης και σωστής προσφοράς του βιβλίου στα παιδιά προσχολικής ηλικίας.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής

υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

.....

Άλλες...

.....

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
Λήψη αποφάσεων
Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Αυτόνομη εργασία
Ομαδική εργασία

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Θεωρητικό Μέρος Μαθήματος

1. Δυνατότητες κατανόησης του λόγου κατά την εμβρυϊκή ηλικία.
2. Δυνατότητες κατανόησης και παραγωγής λόγου κατά τη βρεφική ηλικία.
3. Λεκτικές ανταλλαγές βρέφους-ενήλικα.
4. Τα Νανουρίσματα. Τα ταχταρίσματα. Παραδοσιακά παιχνίδια για βρέφη.
5. Το βιβλίο για παιδιά 6 - 18 μηνών.
6. Το βιβλίο για παιδιά 18 - 24 μηνών.
7. Το βιβλίο για παιδιά 2 ½ - 3 ½ χρόνων.
8. Χαρακτηριστικά, κριτήρια επιλογής βιβλίων παιδικής λογοτεχνίας. Επαφή με το βιβλίο και χρήση του από τον παιδαγωγό σε κάθε ηλικία.
9. Κατηγορίες βιβλίων για παιδιά 3-6 χρόνων.
10. Παιδαγωγική προσφορά της κάθε κατηγορίας βιβλίων.
11. Κριτήρια επιλογής. Το περιεχόμενο. Ο λόγος. Η εικόνα.
12. Παιδαγωγική προσέγγιση και αξιοποίηση της κάθε κατηγορίας λογοτεχνικών βιβλίων.
13. Βιβλία που μας φέρνουν σε επαφή με τη Φύση, την Τέχνη, τον Πολιτισμό, τις Επιστήμες (Φυσική, Χημεία, Οικολογία, Αστρονομία κλπ).
14. Βιβλία Σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης. Παιδαγωγική προσέγγιση και αξιοποίηση τους
15. Μυθολογία. Μύθοι Αισώπου. Μεταφρασμένοι Αρχαίοι Έλληνες Συγγραφείς. Ο Πόλεμος και η Ειρήνη.
16. Ειδική αξιοποίηση και προσέγγιση της κάθε κατηγορίας βιβλίων γνώσης.
17. Δανειστική Βιβλιοθήκη.
18. Γνωριμία με κείμενα ελληνικής και ξένης λογοτεχνίας που έχουν σαν θέμα

τους το παιδί: Λογοτεχνική και παιδαγωγική προσέγγιση.

Εργαστηριακές Ασκήσεις:

Γνωριμία με βιβλία για παιδιά καθώς και με τους συγγραφείς τους.

Επαφή με την ποίηση για μικρά παιδιά.

Παιχνίδια με το λόγο για παιδιά προσχολικής ηλικίας

Εφαρμογή μεθόδων γνωριμίας του βιβλίου από τα παιδιά.

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κλπ.</p>	Αίθουσα διδασκαλίας	
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</p>	Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία και στην Επικοινωνία με τους φοιτητές.	
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κλπ. Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</p>	<p>Δραστηριότητα</p>	<p>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</p>
	Διαλέξεις	30
	Διαδραστική διδασκαλία	20
	Μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας	20
	Συγγραφή Εργασιών	40
	Εργαστηριακές Ασκήσεις	60
	Εκπαιδευτικές επισκέψεις	10
	Σύνολο Μαθήματος	180
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<p>Γραπτή τελική εξέταση 70%</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Με ερωτήσεις σύντομης απάντησης ✓ Με ερωτήσεις ανάπτυξης θεμάτων ✓ Επίλυση Προβλημάτων <p>Εργασίες 30% έχοντας λάβει τη βάση ,βαθμό 5, στη γραπτή τελική εξέταση.</p>	

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνόγλωσση

Αναγνωστόπουλος, Β., Λιάπης, Κ. (Επιμέλεια). (1995). *Λαϊκό Παραμύθι και παραμυθάδες στην Ελλάδα*, Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη

Αποστολίδου, Β., Χοντολίδου, Ε. (επιμέλεια), (1999). *Λογοτεχνία και εκπαίδευση*, Αθήνα: Εκδόσεις Τυπωθήτω.

Anderson, R., - και άλλοι, (1994). *Πώς να δημιουργήσουμε ένα έθνος από αναγνώστες*, Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg.

Bonnafé, M. (Μετάφραση: Αμπατζόγλου, Γ., Μπούρη, Μ., Χατζηδημητρίου, Χ.). (2017). *Τα βιβλία κάνουν καλό στα μωρά*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις ΕνΤόμω/ΣΥ.ΜΕ.ΠΕ.

Γιαννικοπούλου, Α. (2016), *Το εικονογραφημένο βιβλίο στην προσχολική εκπαίδευση - Φιλαναγνωστικές δράσεις*, Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη.

Δελώνης, Α., (1991) *Βασικές γνώσεις για το παιδικό και νεανικό βιβλίο*, εκδ. Γρηγόρης

Κιτσαράς, Γ., (1993). *Το εικονογραφημένο βιβλίο στη νηπιακή και πρωτοσχολική ηλικία*, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.

Πολάσιεκ, Κ. (1992). *Να δώσουμε στα παιδιά την όρεξη για διάβασμα*, Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη.

Ροντάρι, Τζ., (2001), *Η Γραμματική της Φαντασίας*, Αθήνα: Εκδόσεις Μεταίχμιο.

Ξενόγλωσση

Bouchard, M. N., (1991). *Apprendre à lire comme on apprend à parler*, Paris : Editions Hachette Education.

Cyrulnic, B., (2000). *Les nourritures affectives*, Paris : Editions Odile Jacob Poche.

Gilbert, H., (1992). *Apprendre à lire en maternelle*, Paris : Editions ESF.

Martin, A., (2003). *L'oral en maternelle*, Paris : Editions Nathan Pédagogie.

Mazoyer, B., (2001). *L'imagerie cérébrale fonctionnelle*, Paris : Editions PUF, Que Sais-Je? No 3628.

Pennac, D., (2007). *Chagrin d'école*, Paris : Editions Gallimard.

Pennac, D., (1995). *Comme un roman*, Paris : Editions Folio, no 2724.

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΙΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	105	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Α
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΜΟΥΣΙΚΟΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις και Εργαστηριακές Ασκήσεις	3	6	
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:			
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS			
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)			

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης

Εκπαίδευσης

- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ : 6 ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Σκοπός του μαθήματος της Μουσικοπαιδαγωγικής είναι να αποκτήσουν οι φοιτητές/τριες τις γνώσεις και τις δυνατότητες ώστε:

- Να είναι σε θέση να παίξουν ένα απλό μουσικό όργανο
- Να απελευθερώσουν την κίνηση και τη σωματική έκφρασή τους με τη βοήθεια του χορού, του ρυθμού και της μουσικής.
- Να δημιουργήσουν με βάση τη μουσική και την κίνηση και να χρησιμοποιήσουν τις παιδαγωγικές εφαρμογές αυτού του τομέα για την ψυχοσωματική εξέλιξη των παιδιών.
- Να αποκτήσουν μουσική και κινησιολογική παιδεία, ώστε να είναι σε θέση να τη μεταδώσουν σε παιδιά προσχολικής ηλικίας.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

- ΓΝΩΣΕΙΣ
  - Κατέχουν και εξηγούν την αξία της κίνησης στην πρώιμη παιδική ηλικία
  - Αναγνωρίζουν βασικά στοιχεία της μουσικής (ρυθμός, μουσικές αξίες, παύσεις, νότες σε μουσικό όργανο, ρυθμικά μοτίβα, μέτρο, διάστημα, απλά και σύνθετα μουσικά μέτρα)
- ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ
  - Εφαρμόζουν μεθοδολογικές προσεγγίσεις της μουσικοκινητικής αγωγής
  - Αποκτούν κιναισθητική αντίληψη του σώματος τους
  - Αποκτούν βασικές δεξιότητες του τραγουδιού και του νανουρίσματος
- ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ
  - Σχεδιάζουν και προτείνουν μουσικές ερεθίσματα για βρέφη και μικρά παιδιά

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
Λήψη αποφάσεων

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε

Αυτόνομη εργασία	Θέματα φύλου
Ομαδική εργασία	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον	.....
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	Άλλες...
	.....

- Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
- Αυτόνομη εργασία
- Ομαδική εργασία
- Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Εισαγωγή στην θεωρία της κίνησης για την πρώιμη παιδική ηλικία και σε βασικές έννοιες όπως: εικόνα σώματος, στάδιο του καθρέφτη, ταλάντωση, fort-da.
2. Αισθητηριακή αφύπνιση, ήχος, θόρυβος, μουσική, κίνηση για βρέφη.
3. Παιγνίδια επαφής, γνωριμίας και εμπιστοσύνης.
4. Ανάπτυξη δεξιοτήτων μη λεκτικών ανταλλαγών επικοινωνίας, όπως, άγγιγμα, κράτημα, επαφή με το βλέμμα, χαμόγελο, τρόποι να ακούω και να απαντώ.
5. Ερώτηση – απάντηση με παλαμάκια, πατήματα ποδιών, κροτάλισμα χεριών, χτυπήματα με ξυλάκια. Επανάληψη, αντίθεση, έκπληξη.
6. Αφορμή για κίνηση πχ, η βροχή, τα ζώα, εμπλουτισμός στις ιστορίες που διαβάζουμε, προσθέτουμε τους ήχους και κίνηση.
7. Δραστηριότητες για συνειδητό έλεγχο της κίνησης, μυϊκή κυριαρχία, επίγνωση σώματος, ποιότητα κίνησης για παιδιά 2, 3 και 4 ετών.
8. Βιωματικές προσεγγίσεις ως προς τις δεξιότητες μετακίνησης, «καθοδηγούμενη ανακάλυψη» του σώματος στον χώρο, κιναισθητική αντίληψη.
9. Κεφάλαια ρυθμικής και κινητική εμπέδωσή τους, (χώρος, χρόνος, δύναμη, φόρμα). Αυτοσχεδιασμοί και κινητικά παιχνίδια πάνω στα παραπάνω στοιχεία
10. Στοιχεία, κεφάλαια και χαρακτηριστικά ρυθμού. Διαφορά μέτρου και ρυθμού.
11. Μουσικές αξίες: ήμισυ, τέταρτο, όγδοο και gallop.

12. Ρυθμικά μοτίβα, οικογένεια των 2.
13. Κινητική εμπέδωση ρυθμικών αξιών και ρυθμικών μοτίβων.
14. Χωρισμός μουσικών φράσεων.
15. Επαφή με τα κρουστά μουσικά όργανα – Παίζουμε ρυθμούς.
16. Οι παύσεις στη μουσική και στην κίνηση.
17. Η οργάνωση του χρόνου: μέτρο, διάστημα, απλά και σύνθετα μουσικά μέτρα.
18. Ξεκινώντας ένα απλό μουσικό όργανο
19. Διαβάζουμε μουσική – απλή παρτιτούρα (παιδικά τραγουδάκια, ταχταρίσματα, νανουρίσματα).

Εργαστήριο:

Κινητική εμπέδωση των ενοτήτων της θεωρίας και εργασίες των φοιτητών/τριών, με σκοπό την εξοικείωση. Δεξιότητες οργάνωσης και διδασκαλίας του μαθήματος μουσικοκινητικής αγωγής Σχέση της κίνησης με τον ρυθμό και την μελωδία. Ακρίβεια ρυθμού και κίνησης. Παύσεις. Αναπνοές. Ένταση-χαλάρωμα. Χορευτικές ασκήσεις, με σκοπό την μυϊκή κυριαρχία και τη βελτίωση της μουσικότητας και της πλαστικότητας του σώματος. Ομάδες στον χώρο. Σχήματα στον χώρο (σημεία, γραμμές, επιφάνειες, όγκοι).

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</p>	ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ – ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ																			
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</p>	Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία																			
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="635 1507 967 1585">Δραστηριότητα</th> <th data-bbox="967 1507 1297 1585">Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="635 1585 967 1626">Διαλέξεις</td> <td data-bbox="967 1585 1297 1626">60</td> </tr> <tr> <td data-bbox="635 1626 967 1704">Εργαστηριακές ασκήσεις</td> <td data-bbox="967 1626 1297 1704">70</td> </tr> <tr> <td data-bbox="635 1704 967 1783">Καλλιτεχνική Δημιουργία</td> <td data-bbox="967 1704 1297 1783">30</td> </tr> <tr> <td data-bbox="635 1783 967 1861">Εκπαιδευτικές επισκέψεις</td> <td data-bbox="967 1783 1297 1861">20</td> </tr> <tr> <td data-bbox="635 1861 967 1901"></td> <td data-bbox="967 1861 1297 1901"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="635 1901 967 1942"></td> <td data-bbox="967 1901 1297 1942"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="635 1942 967 1982"></td> <td data-bbox="967 1942 1297 1982"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="635 1982 967 2020"></td> <td data-bbox="967 1982 1297 2020"></td> </tr> </tbody> </table>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	Διαλέξεις	60	Εργαστηριακές ασκήσεις	70	Καλλιτεχνική Δημιουργία	30	Εκπαιδευτικές επισκέψεις	20									
Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου																			
Διαλέξεις	60																			
Εργαστηριακές ασκήσεις	70																			
Καλλιτεχνική Δημιουργία	30																			
Εκπαιδευτικές επισκέψεις	20																			

<p>(project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</p> <p>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</p>		
	Σύνολο Μαθήματος	180
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</p> <p>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<p>4. Γραπτή εξέταση</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Με ερωτήσεις ανάπτυξης θεμάτων ✓ Με ερωτήσεις σύντομης απάντησης ✓ Με ερωτήσεις επίλυσης προβλημάτων <p>5. Με ατομική εργασία</p> <p>6. Με ομαδική εργασία</p>	

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

<p>Ελληνόγλωσση</p> <ul style="list-style-type: none"> • Batllori, Jorge (2003) , <i>Παιχνίδια καλλιτεχνικής έκφρασης</i> / Αθήνα, ΜΑΛΛΙΑΡΗΣ-ΠΑΙΔΕΙΑ • Γαλάνη Μάρω. (2010). <i>Ο χορός στην εκπαίδευση</i>. Αθήνα: Εκδόσεις ΕΛΛΗΝ /ΙΩΝ • Grosleziat Chantal, (2012), <i>Τα βρέφη και η μουσική</i>. Θεσσαλονίκη: University studio Press.

- Παπανικολάου Χαρίκλεια. (2009). *Με μουσική, με κίνηση*. Αθήνα: Εκδόσεις Τόπος
- Καββαδά, Μαριλένα (2006), *Μουσικοκινητικές & χοροθεατρικές καλοκαιρινές παραστάσεις / Αθήνα, Διάπλαση* (συνοδεύεται από 2 CDs)
- Καββαδά, Μαριλένα (2006), *Μουσικοκινητικές & χοροθεατρικές*
- Κάντζου, Νίκη, Μουντζούρη, Γεωργία (2004), Συλλογικό έργο, *Οι Ολυμπιακοί Αγώνες στο νηπιαγωγείο / Αθήνα, Δίπτυχο*
- Χριστουγεννιάτικες Γιορτές / Αθήνα, Διάπλαση (συνοδεύεται από 2 CDs)
- Κατσαντώνη, Ρεβέκκα (2010), *Μουσική νότες και όργανα Σύμφωνα με το διαθεματικό ενιαίο πλαίσιο προγραμμάτων σπουδών / Αθήνα, Μέλανδρος*
- Κυνηγού - Φλάμπουρα, Μαρία (2008), *Λαϊκά μουσικά όργανα του κόσμου / Αθήνα, Ακρίτας*
- Κυνηγού - Φλάμπουρα, Μαρία, *Φίλοι, φίλοι καρνοφύλλι Παραδοσιακά παιδικά τραγούδια με κίνηση / Αθήνα, Φίλιππος Νάκας Μουσικός Οίκος*
- Κυνηγού-Φλάμπουρα, Μαρία (2006), *Μουσικά, Ρυθμικά και κινητικά παιχνίδια / Αθήνα, Διάπλαση* (συνοδεύεται από 2 CDs & εποπτικό υλικό)
- Ρήγα, Βασιλική (2001), *Η σωματική έκφραση στο νηπιαγωγείο και το δημοτικό σχολείο / Αθήνα, Τυπωθήτω*
- Τσαπανίδεου,Α.(1997) *Προγράμματα ανάπτυξης κινητικών δεξιοτήτων σε παιδιά προσχολικής ηλικίας*, University studio press

Ξενόγλωσση:

- Goodkin Doug. (2002). *Play, Sing, Dance*. London: Schott
- Joyce Mary. (1973). *First steps in teaching creative dance*. Mayfield Publishing Co, U.S.
- Newlove J. & Dalby J. (2004). *Laban for all*. London: Nick Hern Books
- Russell Joan. (1987). *Creative Dance in the primary school*. Plymouth: Northcote House

Β' ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΪΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	201	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	B
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΠΡΩΙΜΕΣ ΑΛΛΗΛΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ	3	5	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	ΕΙΔΙΚΟΥ ΥΠΟΒΑΘΡΟΥ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΚΑΝΕΝΑ		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΗ		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.teiath.gr/courses/VREF100/		

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

<p>Μαθησιακά Αποτελέσματα <i>Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.</i></p> <p><i>Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης</i> • <i>Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β</i> • <i>Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων</i>
<p>ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ : 6 ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</p> <p>Στόχος του μαθήματος είναι η επαρκής παρουσίαση ερευνητικών ευρημάτων σχετικά με τις αλληλεπιδράσεις βρεφών και νηπίων με πρόσωπα του οικείου</p>

περιβάλλοντος, καθώς και των θεωρητικών προσεγγίσεων που τα ερμηνεύουν. Ειδικότερα, εξετάζονται οι επικοινωνιακές ικανότητες του αναπτυσσόμενου ατόμου από την εμβρυϊκή περίοδο έως τον δεύτερο χρόνο της ζωής και η ανάπτυξη δεσμού με τα πρόσωπα που το φροντίζουν. Επιπλέον, μελετώνται παράγοντες που είναι πιθανό να επηρεάσουν τις πρώιμες αλληλεπιδράσεις, όπως οι προσδοκίες των γονέων, η μέθοδος αναπαραγωγής, η μορφή της οικογένειας και το πολιτισμικό πλαίσιο. Ακόμη εξετάζεται η επίδραση αναπτυξιακών διαταραχών του βρέφους καθώς και προβλημάτων ψυχικής υγείας της μητέρας στις πρώιμες αλληλεπιδράσεις.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Να κατανοηθούν τα ακόλουθα ζητήματα:

- Βασικές έννοιες που αναφέρονται στις πρώιμες αλληλεπιδράσεις (π.χ. Πρωτογενής Διυποκειμενικότητα, Δευτερογενής Διυποκειμενικότητα, Θεωρία του Δεσμού).
- Σύγχρονες μέθοδοι έρευνας των πρώιμων αλληλεπιδράσεων.
- Η πορεία ανάπτυξης των επικοινωνιακών ικανοτήτων των βρεφών και των νηπίων.
- Οι νευροβιολογικές προϋποθέσεις για την ανάπτυξη των επικοινωνιακών ικανοτήτων.
- Η επίδραση της μεθόδου αναπαραγωγής στις πρώιμες αλληλεπιδράσεις.
- Η επίδραση της μορφής της οικογένειας στις πρώιμες αλληλεπιδράσεις.
- Η επίδραση του πολιτισμικού πλαισίου στις πρώιμες αλληλεπιδράσεις.
- Η επίδραση αναπτυξιακών διαταραχών στις πρώιμες αλληλεπιδράσεις.
- Η επίδραση προβλημάτων ψυχικής υγείας της μητέρας στις πρώιμες αλληλεπιδράσεις.

Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο/η φοιτητής/τρια θα είναι σε θέση να υλοποιεί/εφαρμόζει:

- Τις γνώσεις σχετικά με τις επικοινωνιακές ικανότητες βρεφών και νηπίων στη διαμόρφωση αποτελεσματικότερων προγραμμάτων αγωγής και εκπαίδευσης.
- Βασικές ερευνητικές μεθόδους για τη συλλογή δεδομένων σχετικά με τις πρώιμες αλληλεπιδράσεις.
- Βασικές τεχνικές για τον εντοπισμό βρεφών και νηπίων που αντιμετωπίζουν προβλήματα στις πρώιμες αλληλεπιδράσεις.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα.:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

*Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα*

<i>Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις Λήψη αποφάσεων Αυτόνομη εργασία Ομαδική εργασία Εργασία σε διεθνές περιβάλλον Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών</i>	<i>Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης ..... Άλλες... .....</i>
--	---

- Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.
- Αυτόνομη Εργασία
- Ομαδική εργασία
- Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
- Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
- Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
- Σεβασμός στη διαφορετικότητα και την πολυπολιτισμικότητα
- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Η επιθυμία για την απόκτηση παιδιού: μητρότητα, πατρότητα – Μέθοδοι απόκτησης παιδιού.
2. Παράγοντες που επηρεάζουν την κύηση.
3. Προγεννητικό περιβάλλον και δυνατότητες του εμβρύου.
4. Τοκετός και παράγοντες κινδύνου – Προωρότητα.
5. Επικοινωνιακές ικανότητες των νεογνών και βρεφών έως 2 μηνών – Πρωτογενής Διυποκειμενικότητα.
6. Επικοινωνιακές ικανότητες βρεφών 3 – 6 μηνών – Βρεφικά τραγούδια – Η ανάπτυξη του χιούμορ.
7. Θεωρία του Δεσμού (John Bowlby).
8. Επικοινωνιακές ικανότητες βρεφών 9 – 12 μηνών – Δευτερογενής Διυποκειμενικότητα.
9. Αλληλεπιδράσεις κατά τον δεύτερο χρόνο της ζωής.
10. Πρώιμες αλληλεπιδράσεις σε βρέφη με αναπτυξιακές διαταραχές.
11. Πρώιμες αλληλεπιδράσεις σε περιπτώσεις ψυχικής διαταραχής της μητέρας.
12. Η επίδραση του ιδρυματισμού στις πρώιμες αλληλεπιδράσεις.
13. Πρώιμες αλληλεπιδράσεις σε διάφορες μορφές οικογένειας.
14. Πρώιμες αλληλεπιδράσεις σε διάφορα πολιτισμικά πλαίσια.
15. Υποκατάστατα οικογένειας και πρώιμες αλληλεπιδράσεις

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i></p>	<p>Διά Ζώσης Διδασκαλία</p>	
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Χρήση Τ.Π.Ε. στη δια ζώσης διδασκαλία (προβολή διαφανειών και βίντεο). - Χρήση ηλεκτρονικής πλατφόρμας για διανομή εκπαιδευτικού υλικού και σύγχρονη και ασύγχρονη επικοινωνία με τους/ις φοιτητές/τριες. - Χρήση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου για επικοινωνία με τους/ις φοιτητές/τριες. 	
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</i></p> <p><i>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</i></p>	<p>Δραστηριότητα</p>	<p>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</p>
	<p>Διαλέξεις</p>	<p>40</p>
	<p>Ανάλυση οπτικοακουστικού υλικού</p>	<p>40</p>
	<p>Μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας</p>	<p>20</p>
	<p>Αυτοτελής μελέτη</p>	<p>50</p>
	<p>Σύνολο Μαθήματος (30 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)</p>	<p>150</p>
	<p>Σύνολο Μαθήματος</p>	<p>150</p>
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ <i>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</i></p> <p><i>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</i></p> <p><i>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Γραπτή εξέταση στο τέλος του εξαμήνου με ερωτήσεις ανάπτυξης και πολλαπλής επιλογής (80%). - Πρωτόκολλο παρατήρησης (20%). <p>Γλώσσα αξιολόγησης: Ελληνική</p>	

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνόγλωσση

Brazelton, B.T. & Cramer, B.G. (2009). *Η πρώτη – πρώτη σχέση* (επιμ. Γ. Αμπατζόγλου & Ζ. Παπαληγούρα – Ράλλη). Αθήνα: Παπαζήσης.

Bremner, G.J., Slatter, A. & Butterworth, G. (2012). Η ανάπτυξη των βρεφών (επιμ. Χ.Φ. Παπαηλιού). Αθήνα: Παπαζήσης.

Cole, M. & Cole, S. R. (2002). *Η ανάπτυξη των παιδιών*. (Επιμ. Ζ. Παπαληγούρα & Π. Βορριά). Τόμ. Α΄. Αθήνα: Τυπωθήτω.

Craig G. J. & Baucum, D. (2007). *Η ανάπτυξη του ανθρώπου*, Τόμος Α΄. Αθήνα: Παπαζήσης.

Δραγώνα, Θ. & Ναζίρη, Δ. (1995). *Οδεύοντας προς την πατρότητα*. Αθήνα: Εξάντας.

Feldman S. R. (2011). *Εξελικτική Ψυχολογία* (επιμ. Η. Μπεζεβέγκης). Αθήνα: Gutenberg.

Ζάχαρης, Δ.Γ. (2003). *Ψυχολογία της βρεφικής και νηπιακής ηλικίας*. Αθήνα: Εκδόσεις Ατραπός.

Κουγιουμτζάκης, Γ. (επιμ.) (1992). *Πρόοδος στην αναπτυξιακή ψυχολογία των πρώτων χρόνων*. Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης.

Κουγιουμουτζάκης, Γ. (επιμ.) (2017). *Το Συν της συγκίνησης*. Ηράκλειο: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης.

Lehalle, H. & Mellier, D. (2009). *Ψυχολογία της ανάπτυξης*. Εκδόσεις Πεδίο.

Μίλλερ, Λ. (1995). *Κατανοώντας το βρέφος σας*. Αθήνα: Καστανιώτης.

Murray, L. (2017). *Η ψυχολογία των βρεφών*. Αθήνα: Παπαζήσης.

Παπαληγούρα, Ζ. (2013). *Νέες διαδρομές μητρότητας*. Αθήνα: Παπαζήσης.

Ξερόγλωσση

Bowlby, J. (1973) *Separation*. New York: Basic books

Malloch, S. & Trevarthen, C. (Eds.). (2009). *Communicative musicality*. Oxford: Oxford University Press.

Simpson, J.A. & Rholes, W. (1998). *Attachment theory and close relationships*. New York; Guilford.

Stern, D. (1998). *The interpersonal world of the infant*. Karnak Books.

Tomasello, M. (2008). *Origins of human communication*. Cambridge: MIT Press.

Tronick, E. (2007). *The Neurobehavioral and Social-Emotional Development of Infants and Children*. Norton.

Συναφή επιστημονικά περιοδικά

Infant Behavior and Development

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΙΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	202	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	B
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΚΑΙ ΘΕΣΜΟΙ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ	3	4	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	ΜΑΘΗΜΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΚΑΝΕΝΑ		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΑ		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.teiath.gr/		

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

<p>Μαθησιακά Αποτελέσματα <i>Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.</i></p> <p><i>Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης • Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β • Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων
<p>ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ: 6 ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</p> <p>Σκοπός του μαθήματος είναι να κατανοήσουν οι φοιτητές τα φιλοσοφικά στοιχεία, τις ιδεολογικές και πολιτικές παραμέτρους καθώς και τις έννοιες, τις βασικές αρχές και τις μεθόδους διερεύνησης και μελέτης του πεδίου της Προσχολικής Παιδαγωγικής, ως διακριτού πεδίου των Επιστημών της Αγωγής με τη δική του δυναμική και τα ιδιαίτερα του χαρακτηριστικά.</p>

Μετά το τέλος του μαθήματος οι φοιτητές θα είναι σε θέση:

- Να γνωρίσουν την ιστορική εξέλιξη της Προσχολικής Παιδαγωγικής.
- Να συνειδητοποιούν την προσφορά των μεγάλων παιδαγωγών στην εξέλιξη της Προσχολικής Παιδαγωγικής και να είναι σε θέση να αντιμετωπίζουν κριτικά κάθε θεωρία ή σύστημα.
- Να συνδέουν τις ποικίλες Παιδαγωγικές θεωρίες με τη διαμόρφωση της αγωγής στην πρώιμη παιδική ηλικία.
- Να κατανοούν τη σχέση της θεωρίας της Προσχολικής Παιδαγωγικής με την πράξη και τις σύγχρονες προκλήσεις.
- Να κατανοούν την Προσχολική Παιδαγωγική ως το επιστημονικό πεδίο μελέτης της αγωγής των παιδιών προσχολικής ηλικίας και να είναι σε θέση να αντιλαμβάνονται την σύνδεσή της με την γενικότερη παραγωγή επιστημονικής γνώσης.
- Να διακρίνουν τις ιδιαίτερες όψεις της Προσχολικής Παιδαγωγικής σε σχέση με τις εφαρμογές της σε δεδομένα παιδαγωγικά περιβάλλοντα.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας

και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

.....

Άλλες...

.....

- Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
- Λήψη αποφάσεων
- Ομαδική εργασία
- Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
- Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
- Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Η συγκρότηση της Προσχολικής Παιδαγωγικής ως διακριτό επιστημονικό πεδίο

- των Επιστημών της Αγωγής.
2. Έννοια, περιεχόμενο, στόχοι και ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της Προσχολικής Παιδαγωγικής.
  3. Θεμελιωτές της Προσχολικής Παιδαγωγικής. Φιλοσοφία, ιδεολογία και παιδαγωγικές πρακτικές. Fröebel, Montessori, Décroly, Claparède, Ferrière, Cousinet, κ.α.
  4. Παραδείγματα παιδαγωγών που ίδρυσαν θεσμούς προσχολικής αγωγής. Κύρια χαρακτηριστικά και φιλοσοφία τους.
  5. Η Προσχολική Παιδαγωγική στην Ελλάδα. Θεσμοί, χαρακτηριστικά, αρμοδιότητες.
  6. Θεσμοί προσχολικής αγωγής στην Ευρώπη.
  7. Συγκριτική Προσχολική Παιδαγωγική. Έννοια, στόχοι, χαρακτηριστικά, περιεχόμενο. Παραδείγματα συστημάτων αγωγής για την πρώιμη παιδική ηλικία άλλων χωρών.
  8. Σύγχρονοι παιδαγωγικοί προσανατολισμοί. Η παιδαγωγική του Reggio.
  9. Σύγχρονοι παιδαγωγικοί προσανατολισμοί. Τα συστήματα των σκανδιναβικών χωρών.
  10. Σύγχρονοι παιδαγωγικοί προσανατολισμοί. Τα συστήματα ΗΠΑ, Καναδά, Αυστραλίας, Νέας Ζηλανδίας κ.α.
  11. Ο παιδικός σταθμός ως χώρος εισαγωγής του παιδιού στον επιστημονικό κόσμο.
  12. Η προώθηση της ποιότητας στους θεσμούς Προσχολικής Αγωγής. Μελέτες ΟΟΣΑ και Ευρωπαϊκής Ένωσης.
  13. Η Προσχολική Παιδαγωγική στον 21 αιώνα, προκλήσεις και διακυβεύματα.

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</p>	Στην τάξη πρόσωπο με πρόσωπο													
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</p>	Διάλεξη με διαφάνειες, χρήση λογισμικού αποθετηρίου, χρήση ηλεκτρονικών διαγωνισμάτων αυτοαξιολόγησης και ηλεκτρονικών βιβλίων, υλικό στο e-class (παρουσίαση, quizzes κ.α.), χρήση ασπροπίνακα. Επικοινωνία με τους φοιτητές ηλεκτρονικά με email.													
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="635 1760 959 1816">Δραστηριότητα</th> <th data-bbox="967 1760 1297 1816">Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="635 1816 959 1854">Διαλέξεις</td> <td data-bbox="967 1816 1297 1854">50</td> </tr> <tr> <td data-bbox="635 1854 959 1892">Διαδραστική Διδασκαλία</td> <td data-bbox="967 1854 1297 1892">25</td> </tr> <tr> <td data-bbox="635 1892 959 1966">Μελέτη & Ανάλυση Βιβλιογραφίας</td> <td data-bbox="967 1892 1297 1966">25</td> </tr> <tr> <td data-bbox="635 1966 959 2004">Αυτοτελής Μελέτη</td> <td data-bbox="967 1966 1297 2004">20</td> </tr> <tr> <td data-bbox="635 2004 959 2038"></td> <td data-bbox="967 2004 1297 2038"></td> </tr> </tbody> </table>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	Διαλέξεις	50	Διαδραστική Διδασκαλία	25	Μελέτη & Ανάλυση Βιβλιογραφίας	25	Αυτοτελής Μελέτη	20			
Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου													
Διαλέξεις	50													
Διαδραστική Διδασκαλία	25													
Μελέτη & Ανάλυση Βιβλιογραφίας	25													
Αυτοτελής Μελέτη	20													

<p>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</p>		
	Σύνολο Μαθήματος	120
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</p> <p>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<p>Γραπτή τελική εξέταση (100%) που περιλαμβάνει:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής • Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης 	

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνόγλωσση

- Γιαγκουνίδης, Π. (1996). *Η προσχολική αγωγή στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, Αθήνα, Κώδικας
- Goelich M. (2003). *Παιδοκεντρική διάσταση στη μάθηση*, Τυπωθήτω
- Ζαμπέρα, Ε. (2004). *Αγωγή και Εκπαίδευση της Πρώιμης Παιδικής Ηλικίας στην Ευρώπη*. Αθήνα, ΘΕΜΕΛΙΟ ΕΠΕ.
- Καλογιαννάκη Π., (2015). *Περί Συγκριτικής Παιδαγωγικής*. Εκδ. Γ. Δαρδανός – Κ. Δαρδανός Ο.Ε.
- Κουτσουβάνου, Ε. (1992). *Η μέθοδος Μοντεσσόρι και η προσχολική εκπαίδευση*, Αθήνα, Τυπωθήτω, 1992
- Πετρογιάννης, Κ., Melhuish, E.C. (2001). *Προσχολική ηλικία, φροντίδα, αγωγή-ανάπτυξη*. Αθήνα, Καστανιώτης.
- Πανταζής, Σ.Χ., Σακελλαρίου, Μ.Ι. (2011). *Προσχολική Παιδαγωγική: Προβληματισμοί-Προτάσεις*. Κ. Μπάμπαλης Μονοπρόσωπη ΕΠΕ.
- Χατζηστεφανίδου Σ., (2015). *Ιστορία της προσχολικής αγωγής*. Εκδ. Αφοί Κυριακίδη.

Ξενόγλωσση

- Bowman, B., Donovan, M.S., & Burns, M.S. (Eds.) (2000). *Eager to learn: Educating our preschoolers*. Washington, DC: National Academics Press.
- Bredenkamp, S., & Copple, C. (Eds.). (1997). *Developmentally appropriate practice in early childhood programs* (Rev. ed.). Washington, DC: National Association for the Education of Young Children.
- Bruner, j. (1996). *The culture of education*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Bruce, T (1987), *Early Childhood Education*, London-Hodder and Stoughton

- Dahlberg, G., Moss, P., & Pence, A. (2013). *Beyond Quality in Early Childhood Education and Care*, Routledge
- Dodge, Diane Trister. (2002). *Creative curriculum for preschool, 4th edition*. Washington, DC: Teaching Strategies.
- Edwards, D. & Mercer, N. (1987). *Common Knowledge: The Development of Understanding in the Classroom*. London: Methuen.
- Edwards, C., Gandini, L., & Forman, G., (2012). *The Hundred Languages of Children, The Reggio Emilia Experience in Transformation*, Praeger
- Howes, Cl, & Ritchie, S. (2002). *A matter of trust: Connecting teachers and learners in the early childhood classroom*. New York: Teachers College Press.
- Hoorn, V. et al. (1999). *Play at the center of the curriculum*. Prentice Hall.
- Flanders, N.A. (1970). *Analyzing Classroom Behaviour*. New York: Addison Wesley.
- Kaga, Y., Bennett, J., & Moss, P. (2010). *Caring and Learning Together. A cross-national study on the integration of early childhood care and education within education*. UNESCO.
- Koralek, D. G., Colker, L., & Dodge, D. T. (1995). *The what, why, and how of high-quality early childhood education: A guide for on-site supervision* (Rev. ed.). Washington, DC: National Association for the Education of Young Children.
- Marope, P.T.M. & Kaga, Y. (Eds.) (2015). *Investing against Evidence. The Global State of Early Childhood Care and Education*. UNESCO.
- Rescorla, L. A., Hyson, M., & Hirsh-Pasek, K. (Eds). (1991). *Academic instruction in early childhood: Challenge or pressure?* (New Directions for Child Development, No 53). San Francisco: Jossey-Bass.
- Shonkoff, J. P., & Phillips, D. (Eds.). (2001). *Neurons to neighborhoods: The science of early childhood development*. National Research Council and Institute of Medicine, Board on Children, Youth, and Families, and Commission on Behavioral Sciences and Education. Washington, DC: National Academic Press.
- Vandenbroeck, M., Urban, M., & Peeters, J., (2016). *Pathways to Professionalism in Early Childhood Education and Care (Towards an Ethical Praxis in Early Childhood)*. London: Routledge.
- Vogel, M.J. ed. (1987). *Red, White and Blue—Childhood and Citizenship*, Please Touch Museum for Children, Philadelphia, PA, ERIC
- Woolfson, R. (1997), *From Birth to Starting School*, Caring Books

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΙΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	203	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	B
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΑΓΩΓΗ ΒΡΕΦΟΥΣ II		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΠΕΔΙΟΥ ΣΤΟ ΒΡΕΦΙΚΟ ΣΤΑΘΜΟ	3	7	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΑΓΩΓΗ ΒΡΕΦΟΥΣ I		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΗ		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS			
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)			

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ : 6 ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι α) να κατανοήσουν οι φοιτητές το ψυχοπαιδαγωγικό υπόβαθρο που διέπει την ιδεολογία της αγωγής των βρεφών β) να κατανοήσουν τις βασικές αρχές της, ώστε να είναι σε θέση και να τις εφαρμόζουν.

➤ ΓΝΩΣΕΙΣ :

- Κατέχουν ένα σύνολο γνώσεων σχετικά με τις σύγχρονες ψυχοπαιδαγωγικές και κοινωνιολογικές προσεγγίσεις που διέπουν την αγωγή των βρεφών.
- Γνωρίζουν τις αρχές που την διέπουν και πως αυτές εφαρμόζονται σε ένα πλαίσιο αγωγής βρεφών.
- Αναλύουν την φροντίδα ως παιδαγωγική πράξη
- Ονομάζουν Θεσμούς και δομές αγωγής βρεφών

➤ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ

- Αναλύουν την σημασία των αρχών αγωγής των βρεφών σε ένα πλαίσιο αγωγής,
- Αναγνωρίζουν τη σημασία της φροντίδας ως παιδαγωγική πράξη και ως «πεδίο» δημιουργίας της παιδαγωγικής σχέσης.
- Διατηρούν κριτική στάση σε θέματα σχετικά με την αγωγή και φροντίδα των βρεφών

➤ ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ

- Αντιλαμβάνονται και να κατανοούν την σημασία της αγωγής για το βρέφος,
- Εμβαθύνουν στον ρόλο του παιδαγωγού των βρεφών
- Εμβαθύνουν στις αποκτηθείσες γνώσεις μέσα από τις ασκήσεις πεδίου σε ΒΝΣ

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών	Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Λήψη αποφάσεων	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Αυτόνομη εργασία	Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
Ομαδική εργασία	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον	.....
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	Άλλες...
	.....

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
Λήψη αποφάσεων
Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Αυτόνομη εργασία
Ομαδική εργασία

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΘΕΩΡΙΑ

1. Βρέφος και αγωγή χθες και σήμερα.
2. Οι πρώιμες εμπειρίες του βρέφους.
3. Αλληλεπιδράσεις των βρεφών
4. Θεσμοί και δομές αγωγής βρεφών.
5. Πως άγουμε τα βρέφη. Βασικές αρχές.
6. Το βρέφος στον Βρεφικό σταθμό: υποδοχή
7. Η φροντίδα ως «τόπος» συνάντησης του παιδιού με τον παιδαγωγό για τη δημιουργία της παιδαγωγικής σχέσης.
8. Ο παιδαγωγός αναφοράς στις ομάδες βρεφών.
9. Η φροντίδα ως παιδαγωγική πράξη.
10. Κατακτήσεις ορόσημα στον πρώτο χρόνο της ζωής του ανθρώπου.
11. Ποια αυτονομία για το βρέφος.
12. Το βρέφος ως συν-ομιλητής.
13. Η αγωγή του βρέφους ως πρώτο βήμα εισόδου στην κουλτούρα και τον πολιτισμό.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΠΕΔΙΟΥ ΣΕ ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟ ΣΤΑΘΜΟ

1. Επισκέψεις σε δομές αγωγής βρεφών

2. Παρατήρηση και καταγραφή παρατηρήσεων για το ρόλο του παιδαγωγού αναφοράς στην βρεφική ηλικία
3. Αυτονομία βρεφών σε πλαίσια αγωγής και φροντίδας βρεφών – παρατήρηση –καταγραφές
4. Η υποδοχή του βρέφους στο ΒΝΣ – Παρατήρηση – καταγραφές
5. Κάλυψη των αναγκών των βρεφών στο βρεφικό τμήμα
6. Ερεθίσματα για βρέφη στο βρεφικό τμήμα
7. Ο φοιτητής ως συν-ομιλητής του βρέφους

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i>	ΑΙΘΟΥΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΠΕΔΙΟΥ ΣΕ ΒΡΕΦΙΚΟ ΣΤΑΘΜΟ	
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i>	Χρήση Τ.Π.Ε στη Διδασκαλία και στην Επικοινωνία με τους φοιτητές.	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</i> <i>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</i>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου
	Διαλέξεις	80
	Ασκήσεις Πεδίου σε Βρεφονηπιακούς Σταθμούς	80
	Διαδραστική διδασκαλία	20
	Εργασίες	20
	Μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας	10
	Σύνολο Μαθήματος (30 ώρες φόρτου εργασία ανά πιστωτική μονάδα)	
	Σύνολο Μαθήματος	210

<p style="text-align: center;">ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ</p> <p><i>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</i></p> <p><i>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</i></p> <p><i>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Γραπτή εξέταση ✓ Με ερωτήσεις ανάπτυξης θεμάτων ✓ Με ερωτήσεις σύντομης απάντησης ✓ Με ερωτήσεις επίλυσης προβλημάτων ➤ Με ατομική εργασία ➤ Με ομαδική εργασία
--	--

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνόγλωσση

- Βίννικοτ, Ν. (Μετάφραση Χατζόπουλος, Θ.).(2002). *Από την παιδιατρική στην ψυχανάλυση*. Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη.
- Βονναφέ, Μ. (Μετάφραση: Αμπατζόγλου, Γ., Μπούρη, Μ.,Χατζηδημητρίου, Χ.). (2017). *Τα βιβλία κάνουν καλό στα μωρά*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις ΕνΤόμω/ΣΥ.ΜΕ.ΠΕ.
- Dellion, P., David, M., Golse, B. (Επιμέλεια Αμπατζόγλου, Γ.) . (2005). *Τα βρέφη σε ιδρύματα: τα βρέφη και οι θεσμοί*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις University Studio Press.
- Ζακοπούλου, Α. (1999). *Παιχνίδια με το χρόνο για μικρά και μεγαλύτερα παιδιά. Η ψυχοπαιδαγωγική του χρόνου*. Αθήνα: Εκδόσεις Εκκρεμές.
- Ζάχαρης, Δ.Γ. (2003). *Ψυχολογία της βρεφικής και νηπιακής ηλικίας*. Αθήνα: Εκδόσεις Ατραπός.
- Γορνίκ, Α., Meltwoff, A., Kuhl, P. (2002). *Επστήμονες από κούνια. Νους, Εγκέφαλος και Μάθηση στη Βρεφονηπιακή Ηλικία*. Αθήνα: Εκδόσεις Τροπικός.
- Grosliéziat, C. (Επιμέλεια Αμπατζόγλου, Γ.) (2010). *Τα βρέφη και η μουσική: πρώτες αισθήσεις και ηχητικές δημιουργίες*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις University Studio Press.
- Κουγιουμτζάκης, Γ.-Κουλουφάκος, Γ. (επιμέλεια). (2016). *Το συν της συγκίνησης. Ψυχολογία εμβρύων, βρεφών και νηπίων*. Ηράκλειο. Πανεπιστημιακές εκδόσεις Κρήτης.
- Μίλλερ, Λ. (1995). *Κατανοώντας το βρέφος σας*. Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη.
- Παππά, Β.(2013), *Η λογική των συναισθημάτων*. Αθήνα: Εκδόσεις Οκτώ.
- Simmonet, D. (1992), *Αχ! Αυτά τα μωρά πόσα ξέρουν*. Αθήνα: Εκδόσεις Θυμάρι.

Ξενόγλωσση

- Appel,G.- Tardos, A.(1998) .*Prendre soin d'un jeune enfant. De l'empathie aux soins thérapeutiques*. Ramonville Saint-Agne: Editions Erés.

Caffari, R.(2017). *Du soin et du relationnel entre professionnel et enfant*. Toulouse: Editions Erés.

David, M., Appel, G.,(1973). *Loczy ou le maternage insolite*. Paris: Editions Scarabée.

David, M., (2001). *Le bébé, ses parents, leurs soignantes*. Ramonville Saint-Agne: Editions Erés.

Desmet, H. et Pourtois, J-P (sous la direction) (2005). *Culture et bientraitance*, Bruxells : Editions De Boek Université.

Golse, B., (2006). *L'être-bébé*, Paris, P.U.F.

Gopnik, A . (2010). *Le bébé philosophe*. Paris, Le pommier.

Stern, D. (1989). *Le monde interpersonnel du nourrisson*. Paris : P.U.F.

Szanto-Feber, A. (2002). *Loczy : Un nouveau paradigme ? l'institut Pikler dans un miroir à facettes multiples*. Paris : PUF.

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ (ΣΔΟΚΕ)		
ΤΜΗΜΑ	ΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΣΤΗΝ ΠΡΩΙΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	204	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	B
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΠΑΙΔΙ ΚΑΙ ΠΑΙΧΝΙΔΙ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις & Εργαστηριακές ασκήσεις	3	5	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	ΜΑΘΗΜΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΥΠΟΛΟΜΗΣ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΚΑΝΕΝΑ		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΗ		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ, ΕΛΛΗΝΟΦΩΝΟΥΣ		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.teiath.gr/courses/VREF123/		

(1) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ : 6

ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι να κατανοήσουν οι φοιτητές τις θεωρητικές προσεγγίσεις που αφορούν το παιχνίδι και την διεπιστημονική προσέγγιση του.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ:

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα είναι σε θέση να:

- Γνωρίζουν το ρόλο του παιχνιδιού ως προς την ψυχοπαιδαγωγική προσέγγιση της προσχολικής ηλικίας. Επίσης, να γνωρίζουν την παιδαγωγική αξία, τις μορφές και τα είδη παιχνιδιού.
- Έχουν δεξιότητες ενίσχυσης του ρόλου του παιχνιδιού ως κύριας δραστηριότητας των παιδιών και να το προωθούν κατάλληλα.
- Έχουν ικανότητα να αναπτύσσουν με τα παιδιά (σύμφωνα με τις αναπτυξιακές τους δυνατότητες, αλλά και τα ενδιαφέροντά τους) το παιχνίδι ως παιδαγωγική δραστηριότητα με το κατάλληλο παιδαγωγικό υλικό.
- Έχουν την ικανότητα να προτείνουν και να εμψυχώνουν δραστηριότητες για την κατάκτηση βασικών εννοιών, με στόχο την πολύπλευρη ανάπτυξη βρεφών και και νηπίων.
- Έχουν την ικανότητα να εντάσσουν το παιχνίδι στο παιδαγωγικό τους έργο, κατανοώντας το θεωρητικό πλαίσιο και προωθώντας την αυτονομία και την ικανοποίηση των ενδιαφερόντων των παιδιών, σε συνεργασία με άλλους παιδαγωγούς και φορείς.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση
δεδομένων και πληροφοριών, με τη
χρήση και των απαραίτητων
τεχνολογιών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην
πολυπολιτισμικότητα
Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις Λήψη αποφάσεων Αυτόνομη εργασία Ομαδική εργασία Εργασία σε διεθνές περιβάλλον Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης ..... Άλλες... .....
---	--

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
 Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
 Λήψη αποφάσεων
 Αυτόνομη εργασία
 Ομαδική εργασία
 Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
 Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
 Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
 Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
 Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
 Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

(2) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Το παιχνίδι: αντικείμενο – δραστηριότητα στην επιστήμη.
2. Ιστορική παρουσίαση και εξέλιξη.
3. Σύγχρονες θεωρίες. Το Παιχνίδι στην ολόπλευρη ανάπτυξη του παιδιού. Αναπτυξιακές δεξιότητες.
4. Ψυχοπαιδαγωγικές βασικές κατηγορίες. Ανάλυση κατηγοριών.
5. Το παιχνίδι, το υλικό και ο χώρος του.
6. Σημασία και Σύγχρονες Τάσεις του παιχνιδιού στον εξωτερικό χώρο.
7. Το παιχνίδι μεσολαβητής κοινωνικών ανταλλαγών του παιδιού.

8. Το παιχνίδι σαν έκφραση των βασικών πλεγμάτων στην ανάπτυξη του παιδιού.
9. Το παιχνίδι από το πλαίσιο του φανταστικού στην αναπαραγωγή κοινωνικών θεσμών και αξιών.
10. Το παιχνίδι στη διαθεματική προσέγγιση μάθησης και γνώσης. Δημιουργικότητα, παιχνίδι , μάθηση.
11. Παιχνίδι και πολιτισμικό πλαίσιο. Έμφυλες διαστάσεις στο παιχνίδι των παιδιών.
12. Η Παιγνιοθήκη.
13. Παιχνίδι&διαφήμιση. Παιχνίδι &Τεχνολογία.
14. Το παιχνίδι στο Μουσείο.

Το εργαστηριακό μέρος του μαθήματος θα περιλαμβάνει τη γνωριμία και τον παιδαγωγικό πειραματισμό με παιχνίδια (αντικείμενα, δραστηριότητες). Επίσης, θα προωθεί:

- Την επαφή με τα υλικά και εξάσκηση της δημιουργικότητας.
- Βιωματικές εμπειρίες με παιχνίδια μιας λύσης, πολυδύναμα παιχνίδια και υλικά.
- Παιχνίδια κανόνων.
- Παρατήρηση του αυθόρμητου παιχνιδιού στις παιδαγωγικές γωνίες.
- Παρατήρηση στο παιχνίδι του χώρου της αυλής του βρεφονηπιακού σταθμού και του παιχνιδιού στον εξωτερικό χώρο.
- Επαφή με παραδοσιακά παιχνίδια.
- Μελέτη για το Παιχνίδι και την Τέχνη.
- Επισκέψεις σε χώρους που παρουσιάζουν θεματικές για το παιχνίδι.

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ</i>	<i>ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΣΤΗΝ ΑΙΘΟΥΣΑ</i>
--	--------------------------------

αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.																				
<p align="center">ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ</p> <p align="center"><i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i></p>	<p>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία , στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση (προβολή διαφανειών & βίντεο), στην Επικοινωνία με τους φοιτητές (Υποστήριξη μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-class)</p>																			
<p align="center">ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</p> <p>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.</p> <p>Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</p> <p>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th align="center"><i>Δραστηριότητα</i></th> <th align="center"><i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ</td> <td align="center">60</td> </tr> <tr> <td>ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ, ΑΝΑΛΥΣΗ ΟΠΤΙΚΟΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ-ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ</td> <td align="center">30</td> </tr> <tr> <td>ΜΕΛΕΤΗ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ</td> <td align="center">20</td> </tr> <tr> <td>ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ</td> <td align="center">20</td> </tr> <tr> <td>ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ</td> <td align="center">10</td> </tr> <tr> <td>ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ</td> <td align="center">10</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Σύνολο Μαθήματος (30 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)</td> <td align="center">150</td> </tr> </tbody> </table>	<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>	ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ	60	ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ, ΑΝΑΛΥΣΗ ΟΠΤΙΚΟΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ-ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ	30	ΜΕΛΕΤΗ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ	20	ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	20	ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ	10	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ	10			Σύνολο Μαθήματος (30 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)	150	
<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>																			
ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ	60																			
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ, ΑΝΑΛΥΣΗ ΟΠΤΙΚΟΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ-ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ	30																			
ΜΕΛΕΤΗ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ	20																			
ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	20																			
ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ	10																			
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ	10																			
Σύνολο Μαθήματος (30 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)	150																			
<p align="center">ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ</p> <p>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</p> <p>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση</p>	<p>1.Γραπτή τελική εξέταση (60%) που περιλαμβάνει:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής • Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, • Επίλυση Προβλημάτων <p>2. Παρουσίαση Ομαδικής Εργασίας (40%)</p> <p>ΣΤΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΡΦΩΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ & ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ.</p>																			

<p><i>Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</i></p> <p><i>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</i></p>	<p>Αναφέρονται τα προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και είναι προσβάσιμα (e-class) από τους φοιτητές .</p>
--	--

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

<p><i>Ελληνόγλωσση</i></p> <ul style="list-style-type: none"> -Αυγητίδου Σ., (2001). Το παιχνίδι (Σύγχρονες ερευνητικές και διδακτικές προσεγγίσεις). Αθήνα: Τυπωθήτω. -Βιννικोट Ντ., (2000). Το παιδί, το παιχνίδι και η πραγματικότητα. Αθήνα: Καστανιώτη. -Γκουγκούλη Κλ. – Κουρια Α., (2000). Παιδί και παιχνίδι στη νεοελληνική κοινωνία (19ος και 20ος αιώνας). Αθήνα: Καστανιώτη. -Γκουγκούλη Κλ., Δέσποινα Καρακατσάνη, (2008). Το ελληνικό παιχνίδι. Διαδρομές στην ιστορία του. Αθήνα: Μορφωτικό Ίδρυμα της Εθνικής Τραπέζης. -Ζακοπούλου, Α.(1995). Παιχνίδια με το χρόνο. Αθήνα: Εκκρεμές. -Κάλυβα Ελ. – Φιλίππου Ν., (1992). Γνωρίστε στο μωρό σας τη χαρά των παιχνιδιών (0 – 1 ετών). Αθήνα: Παπαζήση. -Καμπύλης Π., Σπετσιώτης Γ., (2008). Το παιχνίδι, πρωτότυπο διαθεματικό σχέδιασμα. Αθήνα:Ωρίων -Κλιάφα Μ., Βαλάση Ζ., (2000). Ας παίξουμε πάλι. Αθήνα: Κέδρος. -Κουρουζίδης Σ., Πολέμη-Τολούδου Μ., Κοσμίδης Π., (2000). Ομαδικά παιχνίδια. Αθήνα. -Λήδα Κροντηρά, (2002). Ελάτε να παίξουμε μέσα στο χρόνο. Αθήνα: Φυτράκη -Μουσείο Μπενάκη (Αργυριάδη Μ.), (2003). Ο μαγικός κόσμος των παιχνιδιών. Αθήνα: ΑΔΑΜ -Μπότσογλου, Κ. (2010). Υπαίθριοι χώροι παιχνιδιού και παιδί. Ποιότητα Ασφάλεια και Παιδαγωγικές εφαρμογές. Αθήνα: Gutenberg.
--

- Σιβροπούλου Ρ., (1999). Η οργάνωση και σχεδιασμός του χώρου(νηπιαγωγείου) στο πλαίσιο του παιχνιδιού. Αθήνα: Πατάκη.
- Χριστοφίδη – Ενρικες Ανδρούλα, (1998). Παίζω και καταλαβαίνω. Αθήνα: Εκκρεμές
- Cohen D., Stern V., (2001). Παρατηρώντας και καταγράφοντας τη συμπεριφορά των παιδιών. Αθήνα: Gutenberg
- Cole, M. & Cole Sh. R. (2002). Η ανάπτυξη των παιδιων (Α΄ & Β΄τομος), (Αθήνα: Τυπωθήτω-Γιώργος Δαρδανος.
- Garvey C., (1990). Το παιχνίδι. Αθήνα: Κουτσουμπός.
- Jennie Lindon, Kevin Kelman, Alice Sharp, (2004). Μαθαίνω τον κόσμο παίζοντας. Αθήνα: Δίπτυχο.
- Jennings Sue (2017). Υγιείς δεσμοί και Νευρο-Δρματικό παιχνίδι. Αθήνα: Παρισιάνου.
- Roger Caillois., (2001). Τα παιχνίδια και οι άνθρωποι., Αθήνα:εκδ. Εικοστού Πρώτου.

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΙΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ - 1ος Κύκλος Σπουδών		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	205	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Δ εξάμηνο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης Ι: Κοινωνικές και Εκπαιδευτικές Ανισότητες		
ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	3	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	4
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>Υποβάθρου, Γενικών Γνώσεων, Επιστημονικής Περιοχής, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων</i>	ΜΑΘΗΜΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ Κοινωνιολογία Μελέτη των κοινωνικών θεωριών που εστιάζουν στην κοινωνιολογική εξήγηση των αιτίων των κοινωνικών και εκπαιδευτικών ανισοτήτων.		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:			
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)			

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

<p>Μαθησιακά Αποτελέσματα</p> <p><i>Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.</i></p> <p>Οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος θα μπορούν να:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) προβούν στη σύλληψη του εκπαιδευτικού συστήματος μέσω των διαφόρων κοινωνιολογικών θεωριών, 2) επιχειρηματολογούν για τους συγκεκριμένους θεωρητικούς προσανατολισμούς, 3) διατυπώνουν ένα κοινωνιολογικό πρόβλημα σε μια κοινωνιολογική

<p>προβληματική,</p> <p>4) συνθέτουν και να αποσπούν από ένα άρθρο ή από ένα θεωρητικό έργο τα στοιχεία που χρησιμεύουν στην ανάλυση των παρατηρουμένων γεγονότων.</p>
<p>Γενικές Ικανότητες</p> <p><i>Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;</i></p>
<p>Το μάθημα αποσκοπεί στο να κατανοήσουν οι φοιτητές / φοιτήτριες την έννοια της κοινωνικής ανισότητας και το αντίκρουσμά της στον εκπαιδευτικό τομέα.</p>

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

<p>Το μάθημα αυτό εισάγει τους φοιτητές και τις φοιτήτριες στην Κοινωνιολογία και την Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης μέσα από ένα ορισμένο αριθμό βασικών εννοιών και θεωρητικών προσανατολισμών. Εστιάζεται στη μακρο-κοινωνιολογική ανάλυση των κοινωνικών και εκπαιδευτικών ανισοτήτων, καθώς και στις γενεσιουργές αιτίες τους. Παρουσιάζονται σημαντικές έρευνες σχετικές με το θέμα και τη σπουδαιότητα των γνώσεων που παρήχθησαν σε αυτόν τον τομέα. Το ενδιαφέρον επικεντρώνεται στη φύση των εκπαιδευτικών ανισοτήτων, καθώς και στη μελέτη του σχολικού θεσμού ως εργαλείο αναπαραγωγής των κοινωνικών ανισοτήτων προέλευσης.</p> <p>Εκπαίδευση και κοινωνικές δομές: Κοινωνία, Κοινωνικοποίηση και Εκπαίδευση. Η έννοια της κοινωνικοποίησης και η χρήση της στην Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης. Κουλτούρες, κοινωνικοποίηση και ταυτότητες. Η έννοια της κοινωνικής ανισότητας. Ανισότητες και κοινωνικο-πολιτιστικές διαφορές. Ανισότητες και εθνοπολιτισμικές διαφορές. Η σχολική έκρηξη. Εκδημοκρατισμός των σπουδών και ανισότητες εκπαιδευτικών ευκαιριών. Οι διαστάσεις της έννοιας των ίσων εκπαιδευτικών ευκαιριών. Κοινωνική διαστρωμάτωση και κοινωνική κινητικότητα. Κοινωνική διαστρωμάτωση και ταυτότητες. Εκπαίδευση, οικονομική ανάπτυξη και αγορά εργασίας.</p> <p>Προβλήματα του σχολείου και της εκπαίδευσης: Η κοινωνιολογική προσέγγιση της σχολικής επίδοσης (αποτυχίας/επιτυχίας). Σχολική επίδοση και κοινωνική προέλευση. Μηχανισμοί σχολικής επιλογής. Η αξιολόγηση ως μηχανισμός κοινωνικής επιλογής. Σχολική επίδοση και ο μύθος της ευφυΐας. Σχολική επίδοση και σχέση με τη γλώσσα (Θεωρία του B. Bernstein). Curricula, κουλτούρα και κοινωνικές τάξεις. Εκπαίδευση και φύλο.</p> <p>Κοινωνιολογικές προσεγγίσεις της εκπαίδευσης: Ο Durkheim και η φονξιοναλιστική παράδοση. Η φονξιοναλιστική θεώρηση (T. Parsons). Η φονξιοναλιστική προσέγγιση της εκπαίδευσης. Η μαρξιστική θεώρηση (μια εισαγωγή). Η μαρξιστική ανάλυση της εκπαίδευσης. Η θεωρία του μορφωτικού κεφαλαίου των P. Bourdieu και J-C. Passeron. Η θεωρία του μεθοδολογικού ατομικισμού (R. Boudon).</p>
--

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ Δια ζώσης, Εξ αποστάσεως, κλπ.	Δια ζώσης
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές	Ηλεκτρονικές διαφάνειες Ηλεκτρονική πλατφόρμα ασύγχρονης εκπαίδευσης eclass, Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου (σε ώρες)
		Διαλέξεις
	Σεμινάρια	
	Φροντιστήρια	
	Εργαστηριακή άσκηση	
	Άσκηση πεδίου	
	Πρακτική (τοποθέτηση)	
	Μελέτη/ανάλυση βιβλιογραφίας	80 ώρες τουλάχιστον
	Συγγραφή εργασίας/- ών	80 ώρες τουλάχιστον
	Εκπόνηση μελέτης	
	Καλλιτεχνική δημιουργία	
	Αυτόνομη μελέτη	
	Σύνολο Μαθήματος	

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.	Γλώσσα αξιολόγησης: Ελληνικά Μέθοδοι αξιολόγησης (βαρύτητα %): Κριτήρια αξιολόγησης (βαρύτητα %)
---	--

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

-Προτεινόμενη Βιβλιογραφία : Ενδεικτική Βιβλιογραφία
--

- Αντωνοπούλου Μ. (2008). *Οι Κλασικοί της Κοινωνιολογίας*, Αθήνα, Σαββάλας.
- Ballantine J., Hammack Fl. (2015). *Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης*, Επίκεντρο
- Blackledge D., Hunt B. (1994). *Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης*, Αθήνα, Μεταίχμιο.
- Bernstein B. (1989). *Παιδαγωγικοί κώδικες και κοινωνικός έλεγχος*, Αλεξάνδρεια.
- Bourdieu P. & Passeron J.-C. (1996). *Οι Κληρονόμοι*, Αθήνα, Καρδαμίτσα.
- Charlot B. (1999). *Η σχέση με τη γνώση*, Αθήνα, Μεταίχμιο.
- Γώγου Λ. (2010). *Η κατανόηση των κοινωνικών φαινομένων και οι προοπτικές της κοινωνικής έρευνας*, Αθήνα, Γρηγόρη.
- Δασκαλάκης Δ. (2017). *Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης*, Αθήνα, Παπαζήση
- Γώγου Λ. (2017). *Σχέσεις Σχολείου και Οικογένειας. Τι λένε οι δάσκαλοι για τους γονείς?*, Αθήνα, Πορεία (Τρίτη έκδοση συμπληρωμένη).
- Ευστράτογλου Α. (1998). *Οικονομικές και κοινωνικές διαστάσεις του αναλφαβητισμού στην Ελλάδα*, Αθήνα, Τυπωθήτω, Γ. Δαρδανός.
- Θάνος Θ. (2015). *Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης στην Ελλάδα*, Αθήνα, Gutenberg
- Καντζάρα Β. (2008). *Εκπαίδευση και Κοινωνία*, Αθήνα, Πολύτροπον.
- Κασιμάτη Κ. (2001). *Δομές και Ροές*, Αθήνα, Gutenberg.
- Κατριβέσης Ν. (2004). *Κοινωνιολογική Θεωρία*, Αθήνα, Gutenberg.
- Κάτσικας Χ., Καββαδίας, Γ.Κ. (1994). *Η ανισότητα στην ελληνική εκπαίδευση*, Αθήνα, Gutenberg.
- Κελπανίδης Μ. (2002). *Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης. Θεωρίες και πραγματικότητα*, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα.
- Κοντογιαννοπούλου – Πολυδωρίδη Γ., Σολομών Ι., Σταμέλος Γ. (2000). *Ανιχνεύοντας την επίδοση στην ελληνική εκπαίδευση*, Αθήνα, Μεταίχμιο.
- Κοντογιαννοπούλου – Πολυδωρίδη Γ. (1996). *Κοινωνιολογική Ανάλυση της αξιολόγησης και της επίδοσης*, (2 τόμοι), Αθήνα, Gutenberg.
- Κυρίδης Α. (1997). *Η ανισότητα στην ελληνική εκπαίδευση και η πρόσβαση στο Πανεπιστήμιο, (1955-1985)*, Αθήνα, Gutenberg.
- Κωνσταντίνου Χ., Πλειός Γ. (επιμ.) (1999). *Σχολική αποτυχία και κοινωνικός αποκλεισμός*, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα.
- Lallement M. (2001). *Ιστορία των Κοινωνιολογικών Ιδεών*, Αθήνα, Μεταίχμιο.
- Λαμπίρη-Δημάκη, Ι., Κυριαζή, Ν. (επιμ.), (1995). *Η ελληνική κοινωνία στο τέλος του 20^{ου} αιώνα*, Αθήνα, Παπαζήσης.
- Μαράτου-Αλιπράντη Λ., Τεπέρογλου Α., Τσιγκάνου Ι. (2006). *Το Ελληνικό Σχολείο με την Αυγή του 21^{ου} αιώνα*, ΕΚΚΕ, Αθήνα, Gutenberg.
- Μυλωνάς Θ. (1999). *Η αναπαραγωγή των κοινωνικών τάξεων από τους σχολικούς μηχανισμούς*, Αθήνα, Gutenberg.
- Μυλωνάς Θ. (2001). *Κοινωνιολογία της ελληνικής εκπαίδευσης*, Αθήνα, Gutenberg.
- Νικολάου Σ. –Μ. (2009). *Κοινωνικοποίηση στο σχολείο*, Αθήνα, Gutenberg.
- Νόβα-Καλτσούνη Χ. (2010). *Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης*, Gutenberg.
- Ντυρκάιμ Ε. (1978). *Οι Κανόνες της κοινωνιολογικής μεθόδου*, Gutenberg.
- Παναγιωτόπουλος Ν. (2018). *Στοιχεία για την αναστοχαστική ανθρωπολογία του ΠΙΕΡ ΜΠΟΥΡΝΤΙΕ*, Αθήνα, Αλεξάνδρεια
- Πυργιωτάκης Ι. (2009). *Κοινωνικοποίηση και εκπαιδευτικές ανισότητες*, Αθήνα, Γρηγόρη.
- Σιάνου-Κύργιου Ε. (2006). *Εκπαίδευση και κοινωνικές ανισότητες. Η μετάβαση από τη Δευτεροβάθμια στην Ανώτατη Εκπαίδευση (1997-2004)*, Αθήνα, Μεταίχμιο.
- Σταμέλος Γ. (2002). *Προσπάθεια ιχνηλασίας του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος*, Ψηφίδα.

Τάτσης Ν. (1997). *Κοινωνιολογία. Ιστορική Εισαγωγή και θεωρητικές θεμελιώσεις*, Αθήνα, Οδυσσέας.

Τσουκαλάς Κ. (1987). *Εξάρτηση και αναπαραγωγή. Ο κοινωνικός ρόλος των εκπαιδευτικών μηχανισμών στην Ελλάδα (1832-1922)*, Αθήνα, Θεμέλιο.

Τσαούσης Δ. (2009). *Η κοινωνία της γνώσης*, Αθήνα, Gutenberg.

Whitty G. (2007). *Κοινωνιολογία και σχολική γνώση*, Θεσσαλονίκη, Επίκεντρο.

Συναφή επιστημονικά περιοδικά:

Κοινωνικές Επιστήμες

Το Βήμα των Κοινωνικών Επιστημών

Κοινωνιολογική Επιθεώρηση

Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης

Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων Επιστημονικό Βήμα του Δασκάλου

Νέα Παιδεία

Σύγχρονη Εκπαίδευση

Τα Εκπαιδευτικά

Παιδαγωγική Επιθεώρηση

Τετράδια Πολιτικής Επιστήμης

Επιστήμη και Κοινωνία

Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού

Journal of International Social Studies

Journal of Politics and Society

American Journal of Sociology

American Sociology Review

British Journal of Sociology

Electronic journal of Sociology

Année Sociologique

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΙΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	206	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	B
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΡΥΘΜΟΣ ΚΑΙ ΚΙΝΗΣΗ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις και Εργαστηριακές Ασκήσεις	3	5	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Μουσικο-παιδαγωγική		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS			
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)			

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης

Εκπαίδευσης

- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ : 6 ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Σκοπός του μαθήματος Ρυθμός και κίνηση είναι να αποκτήσουν οι φοιτητές/τριες τις γνώσεις και τις δυνατότητες ώστε:

- Να απελευθερώσουν την κίνηση και τη σωματική έκφρασή τους με τη βοήθεια του χορού, του ρυθμού και της μουσικής.
- Να δημιουργήσουν με βάση τη μουσική και την κίνηση και να χρησιμοποιήσουν τις παιδαγωγικές εφαρμογές αυτού του τομέα για την ψυχοσωματική εξέλιξη των παιδιών προσχολικής ηλικίας
- Να αποκτήσουν μουσική και κινησιολογική παιδεία, ώστε να είναι σε θέση να τη μεταδώσουν σε μικρά παιδιά

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

- ΓΝΩΣΕΙΣ
  - Κατέχουν και εξηγούν την αξία της κίνησης στην προσχολική ηλικία
  - Αναγνωρίζουν βασικά στοιχεία της μουσικής (ρυθμός, μουσικές αξίες, παύσεις, νότες σε μουσικό όργανο, ρυθμικά μοτίβα, μέτρο, διάστημα, απλά και σύνθετα μουσικά μέτρα)
- ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ
  - Εφαρμόζουν μεθοδολογικές προσεγγίσεις της μουσικοκινητικής αγωγής
  - Αποκτούν κιναισθητική αντίληψη του σώματος τους
  - Αποκτούν βασικές δεξιότητες του τραγουδιού και του νανουρίσματος
- ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ
  - Σχεδιάζουν και προτείνουν μουσικές και ερεθίσματα για παιδιά προσχολικής ηλικίας

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;

<i>Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών</i>	<i>Σχεδιασμός και διαχείριση έργων</i>
<i>Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις</i>	<i>Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα</i>
<i>Λήψη αποφάσεων</i>	<i>Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον</i>
<i>Αυτόνομη εργασία</i>	<i>Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου</i>
<i>Ομαδική εργασία</i>	<i>Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής</i>
<i>Εργασία σε διεθνές περιβάλλον</i>	<i>Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης</i>
<i>Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον</i>	<i>.....</i>
<i>Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών</i>	<i>Άλλες...</i>
	<i>.....</i>

- Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
- Αυτόνομη εργασία
- Ομαδική εργασία
- Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
- Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
- Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
- Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Μουσικοκινητική αγωγή – Κυριότεροι εκπρόσωποι και συστήματα.
2. Βρεφική ηλικία και μουσική
3. Μουσική για παιδιά προσχολικής ηλικίας.
4. Φωνητική απόδοση παιδικών τραγουδιών, και συλλαβιστά με τον ρυθμό.
5. Εκτέλεση παιδικών τραγουδιών σε μουσικό όργανο
6. Γνωριμία με την οικογένεια
7. Οργάνωση μικρής ορχήστρας με κρουστά μουσικά όργανα.
8. Μουσικά όργανα για την τάξη – Αυτοσχέδια μουσικά όργανα
9. Πως επιλέγουμε την μουσική με σκοπό να ενθαρρύνει και να υποστηρίζει την φωνή, το τραγούδι και την κίνηση.

10. Θεωρία Ασκήσεις για μυϊκή ενδυνάμωση και γνωριμία με την απλή ορολογία του χορού.
11. Ασκήσεις αναπνοής.
12. Εισαγωγή στην θεωρία της κίνησης για την προσχολική ηλικία και σε βασικές έννοιες όπως: εικόνα σώματος, στάδιο του καθρέφτη, ταλάντωση, fort-da.
13. Περαιτέρω εμπέδωση των 4 στοιχείων του χορού, (χώρος, χρόνος, δύναμη, φόρμα), με τη βοήθεια κατάλληλων κινητικών αυτοσχεδιασμών.
14. Το τραγούδι, το παραμύθι, η εικόνα και το αντικείμενο ως αφορμή για δημιουργική κίνηση.
15. Γνωριμία με παιδικά ελληνικά τραγούδια παραδοσιακά και μη και δημιουργική , χορευτική απόδοση ελληνικών χορών προσαρμοσμένη στην προσχολική ηλικία.
16. Οργάνωση απλών χορογραφιών και μικρών γιορτών.
17. Κινητική απόδοση του κανόνα και του Ρόντο.
18. Κινητική εμπέδωση αξιών και ρυθμικών μοτίβων της οικογένειας των 3
19. Μικρά μουσικά κομμάτια σε μουσικό όργανο

Εργαστήριο

- Κινητική εμπέδωση των ενοτήτων της θεωρίας και εργασίες των φοιτητών/τριών, με σκοπό την εξοικείωση. Δεξιότητες οργάνωσης και διδασκαλίας του μαθήματος μουσικοκινητικής αγωγής
- Σχέση της κίνησης με τον ρυθμό και την μελωδία. Ακρίβεια ρυθμού και κίνησης. Παύσεις. Αναπνοές. Ένταση-χαλάρωμα. Χορευτικές ασκήσεις, με σκοπό την μυϊκή κυριαρχία και τη βελτίωση της μουσικότητας και της πλαστικότητας του σώματος

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i>	ΔΙΑΛΕΞΗ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗ ΑΣΚΗΣΗ	
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i>	Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο,</i>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου
	Διαλέξεις	50
	Εργαστηριακές ασκήσεις	80
	Καλλιτεχνική Δημιουργία	20

<p>Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</p> <p>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</p>		
	Σύνολο Μαθήματος	150
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ</p> <p>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</p> <p>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Γραπτή εξέταση ✓ Με ερωτήσεις ανάπτυξης θεμάτων ✓ Με ερωτήσεις σύντομης απάντησης ✓ Με ερωτήσεις επίλυσης προβλημάτων ➤ Με ατομική εργασία ➤ Με ομαδική εργασία 	

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνόγλωσση

- Batllori, Jorge (2003) , Παιχνίδια καλλιτεχνικής έκφρασης / Αθήνα, ΜΑΛΛΙΑΡΗΣ-ΠΑΙΔΕΙΑ

- Γαλάνη Μάρω. (2010). *Ο χορός στην εκπαίδευση*. Αθήνα: Εκδόσεις ΕΛΛΗΝ /ΙΩΝ
- Grosleziat Chantal, (2012), *Τα βρέφη και η μουσική*. Θεσσαλονίκη: University studio Press.
-
- Παπανικολάου Χαρίκλεια. (2009). *Με μουσική, με κίνηση*. Αθήνα: Εκδόσεις Τόπος
- Καββαδά, Μαριλένα (2006), *Μουσικοκινητικές & χοροθεατρικές καλοκαιρινές παραστάσεις / Αθήνα, ΔΙΑΠΛΑΣΗ* (συνοδεύεται από 2 CDs)
- Καββαδά, Μαριλένα (2006), *Μουσικοκινητικές & χοροθεατρικές*
- Κάντζου, Νίκη, Μουντζούρη, Γεωργία (2004), Συλλογικό έργο, *Οι Ολυμπιακοί Αγώνες στο νηπιαγωγείο / Αθήνα, ΔΙΠΤΥΧΟ*
- Χριστουγεννιάτικες Γιορτές / Αθήνα, ΔΙΑΠΛΑΣΗ (συνοδεύεται από 2 CDs)
- Κατσαντώνη, Ρεβέκκα (2010), *Μουσική νότες και όργανα Σύμφωνα με το διαθεματικό ενιαίο πλαίσιο προγραμμάτων σπουδών / Αθήνα, Μένανδρος*
- Κυνηγού - Φλάμπουρα, Μαρία (2008), *Λαϊκά μουσικά όργανα του κόσμου / Αθήνα, ΑΚΡΙΤΑΣ*
- Κυνηγού - Φλάμπουρα, Μαρία, *Φίλοι, φίλοι καρυφύλλι Παραδοσιακά παιδικά τραγούδια με κίνηση / Αθήνα, Φίλιππος Νάκας Μουσικός Οίκος*
- Κυνηγού-Φλάμπουρα, Μαρία (2006), *Μουσικά, Ρυθμικά και κινητικά παιχνίδια / Αθήνα, ΔΙΑΠΛΑΣΗ* (συνοδεύεται από 2 CDs & εποπτικό υλικό)
- Ρήγα, Βασιλική (2001), *Η σωματική έκφραση στο νηπιαγωγείο και το δημοτικό σχολείο / Αθήνα, ΤΥΠΩΘΗΤΩ*
- Τσαπανίδεου,Α.(1997) *Προγράμματα ανάπτυξης κινητικών δεξιοτήτων σε παιδιά προσχολικής ηλικίας*, University studio press

Ξενόγλωσση:

- Goodkin Doug. (2002). *Play, Sing, Dance*. London: Schott
- Joyce Mary. (1973). *First steps in teaching creative dance*. Mayfield Publishing Co, U.S.
- Newlove J. & Dalby J. (2004). *Laban for all*. London: Nick Hern Books
- Russell Joan. (1987). *Creative Dance in the primary school*. Plymouth: Northcote House

Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΪΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	301	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Γ
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ	3	7	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΚΑΝΕΝΑ		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΗ		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ (ΣΕ ΕΛΛΗΝΟΦΩΝΟΥΣ)		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)			

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ : 6 ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι να κατανοήσουν οι φοιτητές τις βασικές αρχές οι οποίες διέπουν την ανάπτυξη του παιδιού στους βασικούς τομείς (γνωστικό, συναισθηματικό, γλωσσικό, κοινωνικό) κατά την περίοδο της βρεφικής και νηπιακής ηλικίας. Ειδικότεροι στόχοι είναι η κατανόηση του αντικειμένου και των βασικών ερωτημάτων της αναπτυξιακής ψυχολογίας, η εξοικείωση με τις βασικές θεωρίες της ανάπτυξης, καθώς και η γνώση της τυπικής πορείας που

ακολουθεί η γνωστική, συναισθηματική, κοινωνική και γλωσσική ανάπτυξη κατά τη βρεφική και νηπιακή ηλικία. Επιπλέον, παρουσιάζονται και συζητούνται κρίσιμα ζητήματα της Αναπτυξιακής Ψυχολογίας, όπως η επίδραση του πολιτισμικού πλαισίου και των γονεϊκών πρακτικών στην ανάπτυξη, καθώς και η επίδραση του περιβάλλοντος στην ανάπτυξη του εγκεφάλου.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές θα είναι σε θέση να κατανοούν:

- Βασικές έννοιες της Αναπτυξιακής Ψυχολογίας, όπως ανάπτυξη και εξέλιξη, κρίσιμες και ευαίσθητες περίοδοι στην ανάπτυξη.
- Σύγχρονες μεθόδους έρευνας του κλάδου, όπως η παρατήρηση, η μικροανάλυση μαγνητοσκοπημένων συμπεριφορών και τα ερωτηματολόγια γονέων.
- Την πορεία της σωματικής, της γνωστικής, της συναισθηματικής και της κοινωνικής ανάπτυξης σε κάθε μια από τις ακόλουθες περιόδους της ζωής: προγεννητική και περιγεννητική περίοδος, βρεφική, νηπιακή και παιδική ηλικία.
- Τη διαδικασία της επιγένεσης στην ανάπτυξη
- Η επίδραση του πολιτισμικού πλαισίου και των γονεϊκών πρακτικών στην ανάπτυξη.
- Η επίδραση του περιβάλλοντος στην ανάπτυξη του εγκεφάλου.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών	Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Λήψη αποφάσεων	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Αυτόνομη εργασία	Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
Ομαδική εργασία	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον	.....
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	Άλλες...
	.....

- ✓ Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
- ✓ Ομαδική Εργασία
- ✓ Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
- ✓ Προαγωγή της ελεύθερης και επαγωγικής σκέψης

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Το αντικείμενο και τα βασικά ερωτήματα της αναπτυξιακής ψυχολογίας
2. Ιστορική αναδρομή ως προς τη θέση του παιδιού στην ιστορία και την επιστημονική μελέτη της παιδικής ηλικίας
3. Η γενετική προσέγγιση της ανάπτυξης
4. Η συμπεριφορική προσέγγιση της ανάπτυξης,
5. Η Ψυχαναλυτική προσέγγιση της ανάπτυξης.
6. Οι παράγοντες που επηρεάζουν την ανάπτυξη
7. Η επίδραση της σωματικής και κινητικής ανάπτυξης στη συμπεριφορά του βρέφους
8. Η γνωστική ανάπτυξη κατά τη βρεφική και νηπιακή ηλικία
9. Η θεωρία του J. Piaget για τη νοητική ανάπτυξη κατά τη βρεφική και νηπιακή ηλικία
10. Η κοινωνική ανάπτυξη κατά τη βρεφική και νηπιακή ηλικία
11. Η γλωσσική ανάπτυξη κατά τη βρεφική και νηπιακή ηλικία
12. Η διαμόρφωση της εικόνας του σώματος κατά τη βρεφική και νηπιακή ηλικία
13. Οι συνέπειες του στερητικού περιβάλλοντος στην ανάπτυξη του βρέφους
14. Η οικολογία της ανάπτυξης: Η επίδραση του οικογενειακού πλαισίου

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κλπ.</i>	Διδασκαλία σε αίθουσα
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i>	Χρήση Τ.Π.Ε στη Διδασκαλία και στην Επικοινωνία με τους φοιτητές

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου
<p>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κλπ.</p> <p>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</p>		
	Διαλέξεις	40
	Ανάλυση οπτικοακουστικού υλικού	40
	Μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας	20
	Αυτοτελής μελέτη	50
	Σύνολο Μαθήματος (30 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)	150
	Σύνολο Μαθήματος	150
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</p> <p>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<p>Γραπτή τελική εξέταση</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Με ερωτήσεις σύντομης απάντησης ✓ Με ερωτήσεις ανάπτυξης θεμάτων 	

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνόγλωσση

- Cole, M., & Cole, S. R. (2002). *Η ανάπτυξη των παιδιών*. (Μετ. Μ. Σόλμαν, Επιμ. Ζ. Παπαληγούρα & Π. Βορριά). Τόμ. Α'. Αθήνα: Εκδόσεις Τυπωθήτω.
- Lehalle, H. & Mellier, Δ. (2009). *Ψυχολογία της ανάπτυξης*. Εκδόσεις Πεδίο.
- Ζάχαρης, Δ.Γ. (2003). *Ψυχολογία της βρεφικής και νηπιακής ηλικίας*. Αθήνα: Εκδόσεις Ατραπός.
- Κουγιουμτζάκης, Γ. (επιμ.) (1992). *Πρόοδος στην αναπτυξιακή ψυχολογία των πρώτων χρόνων*. Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης.
- Craig G. J. & Baucum, D. (2007). *Η ανάπτυξη του ανθρώπου*, Τόμος Α'. Εκδόσεις Παπαζήση.
- Feldman S. R. (2011). *Εξελικτική Ψυχολογία*. Αθήνα: Gutenberg (επιμ. Η. Μπεζεβέγκης).

Ξενόγλωσση

- Bandura, A. (1986). *Social foundations of thought and action*. Englewood Cliffs, NJ; Prentice-Hall.
- Erikson, E. (1963). *Childhood and Society* (2nd ed). New York: Norton.
- Kagan, J. (1984). *The Nature of the Child*. New York; Basic Books.
- Simpson, J.A. & Rholes, W. (1998). *Attachment theory and close relationships*. New York; Guilford.

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΙΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	302	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Γ
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΝΗΠΙΑΚΗ ΗΛΙΚΙΑ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΠΕΔΙΟΥ	3	7	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΚΑΝΕΝΑ		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΑ		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.teiath.gr/		

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες κατάλληλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ : 6

ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι η απόκτηση επαρκών γνώσεων αναφορικά με τις θεωρίες της πρώιμης παιδικής ηλικίας, η κατανόηση της φύσης της μάθησης στην προσχολική ηλικία, και η ανάπτυξη δεξιοτήτων και στάσεων κατάλληλων για την οργάνωση ποιοτικών και αποτελεσματικών πλαισίων και περιστάσεων μάθησης.

ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μετά το τέλος του μαθήματος οι φοιτητές θα είναι σε θέση να:

- Γνωρίζουν τη φύση της μάθησης στην προσχολική ηλικία και τους τρόπους με τους οποίους μαθαίνουν τα παιδιά αυτής της ηλικίας.
- Γνωρίζουν τις βασικές θεωρίες που συμβάλλουν στη μάθηση για παιδιά πρώιμης παιδικής ηλικίας.
- Γνωρίζουν τη σημασία της δικής τους συμβολής στη μαθησιακή διαδικασία, οικοδομώντας μια θετική παιδαγωγική σχέση με τα παιδιά και καλλιεργώντας ένα θετικό παιδαγωγικό κλίμα.
- Αντιλαμβάνονται την παιδική περιέργεια ως το βασικό κίνητρο στο οποίο οικοδομείται η μάθηση και να την τροφοδοτούν.
- Διαμορφώνουν κατάλληλο και αποτελεσματικό πλαίσιο μάθησης, πλούσιο σε ερεθίσματα που ανταποκρίνονται και ενεργοποιούν περαιτέρω την παιδική περιέργεια.
- Αιτιολογούν ως προς το θεωρητικό υπόβαθρο τις επιλογές τους κατά την παιδαγωγική διαδικασία.
- Αναλύουν, σχεδιάζουν και εφαρμόζουν σύγχρονες ολιστικές, παιδοκεντρικές και βιωματικές μαθησιακές προσεγγίσεις.
- Προωθούν τη μάθηση με αυθεντικούς και συμβολικούς τρόπους, αναπαραστάσεις και μέσα.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

.....

Άλλες...

.....

- Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
- Λήψη αποφάσεων
- Ομαδική εργασία
- Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
- Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
- Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

➤ Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Η έννοια και η φύση της μάθησης στην προσχολική ηλικία.
2. Θεωρητικές προσεγγίσεις και στάδια της μάθησης στην προσχολική ηλικία. (Piaget, Vygotsky, Bruner, Trevarthen)
3. Η ολιστική προσέγγιση του παιδιού. Έννοια, χαρακτηριστικά και διαδικασίες ολόπλευρης υποστήριξης του παιδιού, «The Whole Child».
4. Βιωματική προσέγγιση της μάθησης. Αυθεντικές βιωματικές μαθησιακές καταστάσεις.
5. Η παιδοκεντρική προσέγγιση. Έννοια και τρόποι ανάπτυξης παιδοκεντρικών προσεγγίσεων.
6. Η παιδαγωγική σχέση. Τρόποι καλλιέργειας και υποστήριξης θετικών αλληλεπιδράσεων και πλαισίου μάθησης.
7. Το παιδαγωγικό κλίμα. Έννοια, ορισμός, χαρακτηριστικά, παράγοντες και τρόποι διαμόρφωσης θετικού και αποδοτικού παιδαγωγικού κλίματος.
8. Μάθηση και Περιβάλλον. Η αρχιτεκτονική του μαθησιακού περιβάλλοντος του παιδικού σταθμού. Εσωτερικός χώρος, μέσα και υλικά.
9. Ο εξωτερικός χώρος ως ιδιαίτερο μαθησιακό περιβάλλον. Όργανα, μέσα και υλικά.
10. Σύγχρονες προσεγγίσεις στη διαμόρφωση του χώρου μάθησης, χρήση ψηφιακών και τεχνολογικών μέσων.
11. Ανοικτά περιβάλλοντα μάθησης, ανοικτές τάξεις, κουλτούρα συνεργασίας σε μια ανοικτή κοινότητα μάθησης.
12. Οργάνωση ανοικτών καταστάσεων μάθησης. Παιδαγωγικά προγράμματα και επισκέψεις εκτός του παιδικού σταθμού.
13. Προώθηση της καινοτομίας στο παιδαγωγικό έργο και τη μάθηση.

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i></p>	<p>Στην τάξη πρόσωπο με πρόσωπο και ασκήσεις πεδίου</p>	
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i></p>	<p>Διάλεξη με διαφάνειες, χρήση λογισμικού αποθετηρίου, χρήση ηλεκτρονικών διαγωνισμάτων αυτοαξιολόγησης και ηλεκτρονικών βιβλίων, υλικό στο e-class (παρουσίαση, quizzes κ.α.), χρήση ασπροπίνακα. Επικοινωνία με τους φοιτητές ηλεκτρονικά με email.</p>	
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και</i></p>	<p>Δραστηριότητα</p>	<p>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</p>

<p>μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</p> <p>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</p>	Διαλέξεις	75
	Διαδραστική Διδασκαλία	25
	Μελέτη & Ανάλυση Βιβλιογραφίας	25
	Αυτοτελής Μελέτη	25
	Εκπαιδευτικές επισκέψεις	25
	Εκπόνηση μελέτης	10
	Άσκηση πεδίου	25
	Σύνολο Μαθήματος	210
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</p> <p>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμών, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<p>1. Γραπτή τελική εξέταση (60%) που περιλαμβάνει:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής • Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης <p>2. Εκπόνηση εργασίας (40%)</p>	

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνόγλωσση

- Αυγητίδου Σοφία (επιμ.), Τζεκάκη Μαριάννα (επιμ.), Τσάφος Βασίλης (επιμ.), Ανδρούσου Αλεξάνδρα, Γουργιώτου Έφη, Γρηγοριάδης Αθανάσιος, Κακανά Δόμνα-Μίκα, Κορτέση-Δαφέρμου Χαρά, Καμπεζά Μαρία, Μιχαλοπούλου Κατερίνα, Μπιρμπίλη Μαρία, Μπότσογλου Φένια, Παπανδρέου Μαρία, Ρεκαλίδου Γαλήνη, Σφυρόερα Μαρία. (2016). *Οι Υποψήφιοι Εκπαιδευτικοί Παρατηρούν, Παρεμβαίνουν και Αναστοχάζονται*. Εκδ. Γ. Δαρδανός – Κ. Δαρδανός Ο.Ε.
- Γερμανός, Δ., (2002). *Οι τοίχοι της γνώσης*. Εκδ. Γ. Δαρδανός – Κ. Δαρδανός Ο.Ε.
- Friedrich, H. (2000). *Επικοινωνία στο Νηπιαγωγείο, Τα παιδιά ως ακροατές και ομιλητές*. Τυπωθήτω: Αθήνα.
- Kieff E. J., Casbergue M. R., Ζάραγκας Κ. Χ., Αγγελάκη Θ. Ά. (2017). *Παιγνιώδης Μάθηση και Διδακτική*. Εκδ. Γ. Δαρδανός – Κ. Δαρδανός Ο.Ε.
- Katz, L.G., Chard, S.C., Κόνσολας, Μ., (2011). *Η μέθοδος Project: Η ανάπτυξη της κριτικής σκέψης και της δημιουργικότητας των παιδιών της προσχολικής ηλικίας*. Εκδ. Κ. Μπάμπαλης Μονοπρόσωπη ΕΠΕ.
- Κακανά, Δ.Μ.(2015). *Η ομαδοσυνεργατική διδασκαλία και μάθηση*, Εκδότης: ΑΦΟΙ ΚΥΡΙΑΚΙΔΗ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.
- Κατή, Δ. (1992). *Γλώσσα και επικοινωνία στο παιδί*, εκδ. Οδυσσέας.
- Κορωναίου, Α., (2002). *Εκπαιδύοντας εκτός σχολείου*. Εκδ. Μεταίχμιο Εκδοτική Α.Ε.
- Κουζέλης, Γ. (1991). *Από τον βιωματικό στον επιστημονικό κόσμο, Ζητήματα κοινωνικής*

αναπαραγωγής της γνώσης, Αθήνα, Κριτική

-Ong, W. J. (1997). *Προφορικότητα και εγγραμματοσύνη: Η εκτεχνολόγηση του λόγου* (Κ. Χατζηκυριάκου, Μτφρ). Ηράκλειο: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης.

-Park, R. (1990). Σκέψεις για την επικοινωνία και την κουλτούρα, στο: *Το μήνυμα του μέσου*. Αλεξάνδρεια: Αθήνα.

Smith, V. (1995). Ακρόαση. Στο: Hargie, O. *Δεξιότητες επικοινωνίας*. Sextant: Αθήνα.

-Swann, J. & Graddol, D. (2001). Οι ανισότητες των φύλων στην ομιλία μέσα στην τάξη. Στο: *Γλώσσα και Γραμματισμός στο Κοινωνικό Πλαίσιο*. ΕΑΠ: Πάτρα.

-Kron F. W., Σοφός Α. (2007). *Διδακτική των μέσων*, Εκδότης: Γ. ΔΑΡΔΑΝΟΣ - Κ. ΔΑΡΔΑΝΟΣ Ο.Ε.

-Goehlich, M. (2003). *Παιδοκεντρική διάσταση στη μάθηση*, Εκδότης: Γ.ΔΑΡΔΑΝΟΣ – Κ. ΔΑΡΔΑΝΟΣ Ο.Ε.

Ξενόγλωσση

-Andreski, R. and Nicholls S. (1994). *Setting Standards*, Nursery World Ltd.

-Cochran-Smith, M., & Lytle, S. L. (Eds). (1993). *Inside/outside: Teacher research and knowledge*. New York: Teachers College Press.

-Conkbayir, M., and Pascal, C., (2018). *Early Childhood Theories and Contemporary Issues*. BLOOMSBARY, NY. USA.

-Curtis, D., & Carter, M. (2003). *Designs for living and learning – Transforming early childhood environments*. St. Paul, MN: Redleaf Press.

- Epstein, Ann S. (2007). *The intentional teacher: choosing the best strategies for young children's learning*. Washington, DC: NAEYC.

-Dowling, M. (1980). *Early Projects*, Longman.

-Hurst, V. (1991). *Planning for Early Learning*, London-Paul Chapman Publishing.

-Greenman, J. (2005). *Caring spaces, learning places – Children's environments that work*. Redmond, WA: Exchange Press Inc.

-Good start grow smart: *South Carolina early learning standards for 3, 4, & 5 year-old children*. (2007). SC: SDE & DSS.

-Harms, Thelma, Clifford, Richard M., & Cryer, Debby. (2005). *Early childhood environment rating scale, revised edition*. New York: Teachers College Press.

-Hoorn, V. et al. (1999). *Play at the center of the curriculum*. Prentice Hall.

-Fisher, D.L., Khine, (M.S. 2006). *Contemporary Approaches to Research on Learning Environments*. London : Word Scientific.

-Fu, V. R., Stremmel, A. J., & Hill, L. T. (Eds.). (2002). *Teaching and learning: Colaborative exploration of the Reggio Emilia approach*. Upper Saddle River, NJ: Merrill/Prentice-Hall.

-Moyles, M. (1989). *Just Playing?* Milton Keynes- Open University Press.

-New, R. (2002). Culture, Child development, and early childhood education: Rethinking the relationship. In R. Lerner, F. Jacobs & Wertleib (Eds.), *Promoting positive child, adolescent, and family development*. Thousand Oaks, CA: Sage.

-Newman, D. Griffin, P. & Cole, M. (1989). *The Construction Zone*. Cambridge: Cambridge University Press.

-Owocki, Gretchen. (1999). *Literacy through play*. Portsmouth, NH: Heinemann.

-Piaget, J. & Inhelder. (1959). *La genese des structures logiques elementaires: Classification et seriations*. Delachaux et Niestle.

- Vygotsky, L. (1986). *Thought and Language*. Cambridge: MA: MIT Press.
- Vygotsky, L. (1978). *Mind in Society: The Development of Higher*.
- Wells, G. (1992). The centrality of talk in education. Στο: K. Norman (ed.) *Thinking Voices: The work of the National Oracy Project*. London: Hodder and Strougghon
- Young, F.D.M. (1998). *The Curriculum of the Future*, London, Falmer Press

Συναφή επιστημονικά περιοδικά

Educational Leadership
European Early Childhood Education Research Journal
L'Ecole aujourd'hui Maternelle - Éditions NATHAN

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΙΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	303	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Γ
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΣΥΣΤΗΜΑΤΙΚΗ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ ΒΡΕΦΩΝ ΚΑΙ ΝΗΠΙΩΝ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ	3	4,5	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:			
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΗ		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS			
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)			

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ : 6
ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι α) να γνωρίσουν οι φοιτητές διαφορετικούς τύπους και μεθόδους παρατήρησης οι οποίοι χρησιμοποιούνται από παιδαγωγούς και ερευνητές για να παρατηρήσουν παιδιά προσχολικής ηλικίας β) να αντιληφθούν ότι η παρατήρηση είναι μια από τις πιο βασικές δεξιότητες των επαγγελματιών αγωγής και φροντίδας η οποία συμβάλει σημαντικά στην οργάνωση ενός παιδαγωγικού πλαισίου που θα ανταποκρίνεται τόσο στις ανάγκες της ομάδας όσο και κάθε παιδιού ξεχωριστά.

Μαθησιακά αποτελέσματα :

α) ΓΝΩΣΕΙΣ: α) Να αποκτήσουν ένα σύνολο γνώσεων σχετικά με τους διαφορετικούς τύπους και μεθόδους παρατήρησης και να αναπτύξουν την κριτική στους σκέψη ούτως ώστε να μπορούν να θέσουν σε εφαρμογή την καταλληλότερη μέθοδο παρατήρησης ανά περίπτωση (ανάλογα με τους παιδαγωγικούς σκοπούς, στόχους και ανάγκες του παιδιού, της ομάδας ή του πλαισίου τους).

Β) ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ:

Αντιληπτικότητα, Παρατηρητικότητα, Ανάπτυξη κριτικής σκέψης, Ομαδικότητα, οργάνωση.

Γ) ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ:

Γραπτή και προφορική έκφραση

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και

ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

.....

Άλλες...

.....

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Η ιστορική εξέλιξη της παρατήρησης: Πρωτοπόροι παιδαγωγοί που χρησιμοποίησαν την παρατήρηση για να δημιουργήσουν πλαίσια μέσα στα οποία τα παιδιά θα

μπορούσαν να αναπτυχθούν και να μάθουν (Friedrich Froebel, Margaret McMillan, Maria Montessori, Susan Isaacs).

2. Η σημασία της παρατήρησης: Που, πότε, πως και γιατί κάνουμε παρατήρηση. Τι καταγράφουμε; Σκοποί και στόχοι της παρατήρησης. Ατομικές-Ομαδικές Παρατηρήσεις. Αντικειμενικότητα/ Υποκειμενικότητα του παρατηρητή. Πρόσβαση στην πληροφορία: Με ποιους μοιραζόμαστε τις παρατηρήσεις μας (γονείς, παιδαγωγούς, διεπιστημονικές ομάδες).
3. Συστηματική Παρατήρηση: Καταγραφή και Ανάλυση παρατηρήσεων. Αξιολόγηση πολλαπλών καταγραφών με σκοπό το σχεδιασμό-επαναπροσδιορισμό του παιδαγωγικού πλαισίου δράσης (οργάνωση χώρου, ατομικών-ομαδικών δραστηριοτήτων).
4. Τύποι παρατήρησης: Αρνητικά και θετικά του κάθε τύπου, χρονική διάρκεια (Συμμετοχική, μη-συμμετοχική, αυθόρμητη, προγραμματισμένη).
5. Μέθοδοι παρατήρησης: α) Ελεύθερη Παρατήρηση: Αφηγηματική Παρατήρηση, Ημερολόγιο. β) Σχάρες Παρατήρησης: Λίστες παρατήρησης (checklists), Παρατήρηση Χρονικού δείγματος (Time Sample), Παρατήρηση Συγκεκριμένου Συμβάντος (Event Sample).
6. Target child: Μέθοδος που χρησιμοποιείται στο Ηνωμένο Βασίλειο.
7. Documentation: Η μέθοδος του Reggio Emilia στην Ιταλία
8. Τα παιδιά έχουν φωνή: α) Learning Stories: Η μέθοδος της Νέας Ζηλανδίας
β) Η Μέθοδος του Μωσαϊκού: Συλλογή υλικού που προέρχεται από διαφορετικά άτομα (παιδιά, παιδαγωγούς, γονείς ή άτομα που έχουν την επιμέλεια του παιδιού) και από τη χρήση διαφορετικών μεθόδων (βιντεοσκόπηση, μαγνητοφώνηση, φωτογραφίες, ζωγραφιές, γραπτές παρατηρήσεις, συνεντεύξεις κ.ά) με σκοπό την διαμόρφωση ενός παιδαγωγικού πλαισίου που θα συμβάλει στην προώθηση των δεξιοτήτων και την ολόπλευρη ανάπτυξη του κάθε παιδιού.
9. Άλλοι μέθοδοι παρατήρησης: α) Το Social Play Continuum: Παρατηρώντας και καταγράφοντας τις κοινωνικές δεξιότητες των παιδιών κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού με συνομηλίκους.
β) Το Schema της Chris Athey: Παρατηρώντας επαναλαμβανόμενα μοτίβα στο παιχνίδι των παιδιών.
10. Μέθοδοι παρατήρησης για την αξιολόγηση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών: Οι σχάρες παρατήρησης ITERS και ECERS-R
11. Πώς τροποποιούμε την εκάστοτε φόρμα παρατήρησης, που χρησιμοποιούμε σε κάθε μια από τις παραπάνω μεθόδους παρατήρησης, για να δημιουργήσουμε μια νέα φόρμα παρατήρησης η οποία θα ανταποκρίνεται στους παιδαγωγικούς σκοπούς, στόχους και ανάγκες του παιδιού, της ομάδας ή του πλαισίου στο οποίο εργαζόμαστε.

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i>	Αίθουσα διδασκαλίας																					
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i>	Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία και στην Επικοινωνία με τους φοιτητές																					
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</i> <i>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</i>	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="643 499 962 544">Δραστηριότητα</th> <th data-bbox="978 499 1281 544">Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="643 555 962 589">Διαλέξεις</td> <td data-bbox="978 555 1281 589">30</td> </tr> <tr> <td data-bbox="643 600 962 656">Διαδραστική διδασκαλία</td> <td data-bbox="978 600 1281 656">20</td> </tr> <tr> <td data-bbox="643 667 962 734">Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας,</td> <td data-bbox="978 667 1281 734">50</td> </tr> <tr> <td data-bbox="643 745 962 779">Συγγραφή Εργασιών</td> <td data-bbox="978 745 1281 779">35</td> </tr> <tr> <td data-bbox="643 790 962 824"> </td> <td data-bbox="978 790 1281 824"> </td> </tr> <tr> <td data-bbox="643 835 962 869"> </td> <td data-bbox="978 835 1281 869"> </td> </tr> <tr> <td data-bbox="643 880 962 913"> </td> <td data-bbox="978 880 1281 913"> </td> </tr> <tr> <td data-bbox="643 925 962 958"> </td> <td data-bbox="978 925 1281 958"> </td> </tr> <tr> <td data-bbox="643 947 962 969">Σύνολο Μαθήματος</td> <td data-bbox="978 947 1281 969">135</td> </tr> </tbody> </table>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	Διαλέξεις	30	Διαδραστική διδασκαλία	20	Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας,	50	Συγγραφή Εργασιών	35									Σύνολο Μαθήματος	135	
Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου																					
Διαλέξεις	30																					
Διαδραστική διδασκαλία	20																					
Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας,	50																					
Συγγραφή Εργασιών	35																					
Σύνολο Μαθήματος	135																					
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ <i>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</i> <i>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</i> <i>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</i>	<p>Γραπτή τελική εξέταση 60%</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Με ερωτήσεις σύντομης απάντησης ✓ Με ερωτήσεις ανάπτυξης θεμάτων ✓ Επίλυση Προβλημάτων <p>Γραπτές εργασίες 40%</p>																					

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνόγλωσση

Clark, A. & Moss, P. (2010). *Ας ακούσουμε τα μικρά παιδιά: Η προσέγγιση του «Μωσαϊκού»*. Αθήνα: ΕΑΔΑΠ.

Cohen, D., Stern, V., Balaban, N. (επιμέλεια Βοσνιάδου, Σ.) (1991). *Παρατηρώντας και καταγράφοντας την συμπεριφορά των παιδιών*. Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg.

Λάγιου-Λιγνού, Ε., Αναγνωστάκη, Λ., Μαραγκίδη, Μ., Μπαρτζώκη, Α., Τσελίκια, Μ., Χασιλίδη, Σ.,

(επιμέλεια) (2011), *Παρατηρώντας το βρέφος: Η μέθοδος της ψυχαναλυτικής παρατήρησης βρέφους*, Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη.

Ξενόγλωσση

Arnold, C. (2003). *Observing Harry: Child Development and Learning 2-5*. McGraw-Hill Education (UK).

Athey, C. (2007). *Extending Thought in Young Children: A Parent-Teacher Partnership*. SAGE

Atherton, F., & Nutbrown, C. (2013). *Understanding schemas and young children: From birth to three*. Sage.

Broadhead, P. (2003). *Early years play and learning: developing social skills and cooperation*. Routledge

Bruce, T. (2011) *Learning through Play*. Abingdon: Hodder Education

Carr, M. (2001). *Assessment in early childhood settings: Learning stories*. Sage.

Edwards, C., Gandini, L., & Forman, G. (Eds.). (2011). *The Hundred Languages of Children: The Reggio Emilia Experience in Transformation: The Reggio Emilia Experience in Transformation*. ABC-CLIO.

Elfer, P. (2004). 10 Observation Matters. *Birth to three matters*, 116-129.

Harms, T., Clifford, R. M., & Cryer, D. (2014). *Early childhood environment rating scale*. Teachers College Press.

Harms, T., Cryer, D., Clifford, R. M., & Yazejian, N. (2017). *Infant/toddler environment rating scale*. Teachers College Press.

Hobart, C., & Frankel, J. (2004). *A practical guide to child observation and assessment*. Nelson Thornes.

Nutbrown, C. (2011). *Threads of Thinking: Schemas and Young children's learning*. Sage.

Papatheodorou, T., Luff, P., & Gill, J. (2013). *Child observation for learning and research*. Routledge.

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΙΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	304	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Γ
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΑΓΩΓΗ ΜΙΚΡΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΠΕΔΙΟΥ ΣΕ ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟ ΣΤΑΘΜΟ	3	7	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΚΑΝΕΝΑ		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΗ		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ (ΣΕ ΕΛΛΗΝΟΦΩΝΟΥΣ)		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)			

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

<p>Μαθησιακά Αποτελέσματα <i>Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.</i> <i>Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης • Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β • Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων
<p>ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ : 6 ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</p> <p>Σκοπός του μαθήματος είναι να αποκτήσουν οι φοιτητές α) τις βασικές γνώσεις και δεξιότητες που αφορούν τη κάλυψη των αναγκών των παιδιών 1-3 χρόνων και β) να αποκωδικοποιούν τους παράγοντες που συντελούν στην ολιστική αγωγή τους.</p> <p>ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ</p>

ΓΝΩΣΕΙΣ

- Περιγράφουν τα αναπτυξιακά χαρακτηριστικά μικρών παιδιών ηλικίας 1-3 χρόνων.
- Προσδιορίζουν στόχους που αποσκοπούν στην ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών 1-3 χρόνων.
- Διακρίνουν και ικανοποιούν τις βασικές ανάγκες των παιδιών 1-3 χρόνων.
- Παρέχουν φροντίδα και αγωγή σε παιδιά ηλικίας 1-3 χρόνων.
- Διατυπώνουν και επιλέγουν ερεθίσματα και δραστηριότητες για μικρά παιδιά 1-3 ετών βασιζόμενοι στο σεβασμό του ατομικού ρυθμού των παιδιών.

ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ

- Οργανώνουν και προσφέρουν ερεθίσματα και δραστηριότητες για μικρά παιδιά 1-3 ετών βασιζόμενοι στο σεβασμό του ατομικού ρυθμού των παιδιών.
- Διαμορφώνουν χώρους, που προσφέρουν πεδία εξερεύνησης, σύμφωνα με τα χαρακτηριστικά και τις ανάγκες των μικρών παιδιών 1-3 ετών
- Καλύπτουν τις βασικές ανάγκες των μικρών παιδιών 1-3 ετών

ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ

- Μεταφέρουν τις γνώσεις και τις δεξιότητες και τις εφαρμόζουν στο ΒΝΣ ή σε άλλους χώρους παροχής αγωγής με αυτονομία και με κοινωνική υπευθυνότητα
- Αναλύουν και να αξιοποιούν στοιχεία από τις παρατηρήσεις και τις καταγραφές που πραγματοποίησαν στους χώρους διεξαγωγής των ασκήσεων πεδίου.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα.:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας

και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

.....

Άλλες...

.....

- ✓ Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
- ✓ Λήψη αποφάσεων
- ✓ Αυτόνομη εργασία

- ✓ Ομαδική εργασία
- ✓ Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
- ✓ Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
- ✓ Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
- ✓ Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
- ✓ Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
- ✓ Σχεδιασμός και διαχείριση δραστηριοτήτων και ερεθισμάτων στο ΒΝΣ
- ✓ Κοινωνική επαφή με τους επαγγελματίες, γονείς κατά την άσκηση πεδίου σε ΒΝΣ

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΘΕΩΡΙΑ

1. Βασικές ανάγκες και αναπτυξιακά χαρακτηριστικά των παιδιών 1-3 χρόνων
2. Ο παιδαγωγός αναφοράς των μικρών παιδιών.
3. Στόχοι στην αγωγή μικρών παιδιών ηλικίας 1-3 χρόνων.
4. Η προετοιμασία και η προσαρμογή στο ΒΝΣ του μικρού παιδιού 1-3 ετών.
5. Ανεξαρτητοποίηση του μικρού παιδιού και ο ρόλος του παιδαγωγού
6. Έλεγχος σφικτήρων: Σύγχρονες τάσεις και παιδαγωγικές προσεγγίσεις.
7. Παιδαγωγική προσέγγιση του φαγητού για μικρά παιδιά 1-3 χρόνων.
8. Παιδαγωγική προσέγγιση στον ύπνο και στην ανάπαυση των μικρών παιδιών 1-3 ετών
9. Οι φόβοι σε μικρά παιδιά 1-3 ετών
10. Ερεθίσματα για μικρά παιδιά 1-3 ετών
11. Οργάνωση δράσεων και δραστηριοτήτων εκτός ΒΝΣ για μικρά παιδιά 1-3 ετών
12. Κατάλληλα παιχνίδια για μικρά παιδιά 1-3 ετών

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΠΕΔΙΟΥ ΣΕ ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΥΣ ΣΤΑΘΜΟΥΣ

- Απόκτηση βασικών δεξιοτήτων που απαιτούνται για την ικανοποίηση των αναγκών των παιδιών 1 – 3 χρόνων καθώς και τις δεξιότητες εκείνες που απαιτούνται για την αγωγή των μικρών παιδιών.
- Παρατήρηση – καταγραφή συμπεριφοράς παιδιών 1– 3 χρόνων, ανάλυση των στοιχείων παρατήρησης σε χώρους αγωγής μικρών παιδιών
- Κάλυψη συναισθηματικών, νοητικών, κοινωνικών, κινητικών αναγκών σε σχέση με την ατομικότητα του μικρού παιδιού
- Αλληλεπιδράσεις μεταξύ μικρών παιδιών (1-3 ετών) και ενηλίκων και ο ρόλος τους στη νοητική εξέλιξη και την κοινωνικοποίηση.
- Οργάνωση δραστηριοτήτων για μικρά παιδιά 1-3 ετών με σεβασμό στην ατομικότητα του κάθε παιδιού

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i></p>	<p>Διδασκαλία σε αίθουσα – Ασκήσεις πεδίου σε ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΥΣ ΣΤΑΘΜΟΥΣ</p>																	
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Χρήση Τ.Π.Ε. στη δια ζώσης διδασκαλία (προβολή διαφανειών και βίντεο) και στις ασκήσεις πεδίου - Χρήση ηλεκτρονικής πλατφόρμας για διανομή εκπαιδευτικού υλικού και σύγχρονη και ασύγχρονη επικοινωνία με τους/ις φοιτητές/τριες - Χρήση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου για επικοινωνία με τους/ις φοιτητές/τριες. 																	
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας, Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</i></p> <p><i>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</i></p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="635 1473 957 1529">Δραστηριότητα</th> <th data-bbox="973 1473 1292 1529">Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="635 1541 957 1574">ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ</td> <td data-bbox="973 1541 1292 1574">80</td> </tr> <tr> <td data-bbox="635 1585 957 1619">ΑΣΚΗΣΗ ΠΕΔΙΟΥ ΣΕ ΒΝΣ</td> <td data-bbox="973 1585 1292 1619">80</td> </tr> <tr> <td data-bbox="635 1630 957 1664">ΕΡΓΑΣΙΑ Α</td> <td data-bbox="973 1630 1292 1664">15</td> </tr> <tr> <td data-bbox="635 1675 957 1709">ΕΡΓΑΣΙΑ Β</td> <td data-bbox="973 1675 1292 1709">15</td> </tr> <tr> <td data-bbox="635 1720 957 1753">ΔΙΑΔΡΑΣΤΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ</td> <td data-bbox="973 1720 1292 1753">20</td> </tr> <tr> <td data-bbox="635 1787 957 1933">Σύνολο Μαθήματος (30 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)</td> <td data-bbox="973 1787 1292 1933"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="635 2011 957 2033">Σύνολο Μαθήματος</td> <td data-bbox="973 2011 1292 2033">210</td> </tr> </tbody> </table>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ	80	ΑΣΚΗΣΗ ΠΕΔΙΟΥ ΣΕ ΒΝΣ	80	ΕΡΓΑΣΙΑ Α	15	ΕΡΓΑΣΙΑ Β	15	ΔΙΑΔΡΑΣΤΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ	20	Σύνολο Μαθήματος (30 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)		Σύνολο Μαθήματος	210	
Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου																	
ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ	80																	
ΑΣΚΗΣΗ ΠΕΔΙΟΥ ΣΕ ΒΝΣ	80																	
ΕΡΓΑΣΙΑ Α	15																	
ΕΡΓΑΣΙΑ Β	15																	
ΔΙΑΔΡΑΣΤΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ	20																	
Σύνολο Μαθήματος (30 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)																		
Σύνολο Μαθήματος	210																	

<p style="text-align: center;">ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ</p> <p>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</p> <p>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Γραπτή εξέταση ✓ Με ερωτήσεις ανάπτυξης θεμάτων ✓ Με ερωτήσεις σύντομης απάντησης ✓ Με ερωτήσεις επίλυσης προβλημάτων ➤ Με ατομική εργασία ➤ Με ομαδική εργασία <p>Υπάρχουν προσδιορισμένα κριτήρια και αναρτούνται στο e-classtou μαθήματος</p>
---	---

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνόγλωσση

- Αινον Ν. (1999). Η μάθηση από τα πρώτα βήματα , Εκδόσεις Πατάκη
- Βίννικοτ, Ντ. , (2002). Από την παιδιατρική στη ψυχανάλυση, Αθήνα, Καστανιώτης
- Corple C. & Sue Bredekam (2011). Αναπτυξιακά κατάλληλες πρακτικές για παιδιά προσχολικής ηλικίας, Εκδόσεις Πεδίο
- Ζακοπούλου Α.,(1995). Παιχνίδια με τον χρόνο, Εκδόσεις: ΕΚΚΡΕΜΕΣ
- Cole and Cole, (2002). Η ανάπτυξη των παιδιών, Αθήνα, Τυπωθήτω
- Κουγιουμουτζάκης, Γ. (χ.χ.). Πρόσδος στην αναπτυξιακή ψυχολογία των πρώτων χρόνων, Παν. Εκδ. Κρήτης
- Lambrou Ρ, Pratt. G, Mann. J.D. (2013). Ας μιλήσουμε για εσένα, εκδόσεις Διόπτρα.
- Μπραζελτον, Μπ., (1998), Τα αναπτυξιακά προβλήματα του βρέφους και του νηπίου, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα.
- Ρέιμον-Ριβιε, Μπ., (1989), Η κοινωνική ανάπτυξη του παιδιού, Αθήνα, Καστανιώτης.
- Silber G, J. (2000), 125 Παιχνίδια για έξυπνα και χαρούμενα παιδιά από 1-3 ετών Εκδόσεις Διόπτρα
- Φραϊμπερκ, Σ., (2014), Τα μαγικά χρόνια, Αθήνα, Παρισιάνου Α.Ε.
- Φίλιπς Άσα, (2001), Όταν λέμε όχι , Εκδόσεις Πατάκη

Ξενόγλωσση

- Appel,G.- Tardos, A.,(1998) , *Prendre soin d'un jeune enfant. De l'empathie aux soins thérapeutiques*, Ramonville Saint-Agne, Erés.
- Gill, T. (2007). No fear: Growing up in a risk averse society.London: Calouste

-Συναφές επιστημονικό περιοδικό:

- ZERO TO THREE <https://www.zerotothree.org/resources/series/zero-to-three-journal>

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΙΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	305	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Γ
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Θεατρική Αγωγή		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>		ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
Διαλέξεις και Εργαστηριακές Ασκήσεις		3	4.5
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων	ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΚΑΝΕΝΑ		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι, σε ελληνόφωνους φοιτητές		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)			

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ : 6
ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Μέσω της Θεατρικής Αγωγής οι φοιτητές/τριες έρχονται σε επαφή με τις βασικές έννοιες και τα εργαλεία της Θεατροπαιδαγωγικής. Η θεατρική πράξη αποσκοπεί στην απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων που προωθούν την παιδαγωγική διαδικασία.

Στόχος του μαθήματος είναι να ευαισθητοποιηθούν οι φοιτητές/τριες στη δραματική - θεατρική έκφραση.

Ειδικότερα, η Θεατρική Αγωγή συμβάλλει ώστε οι φοιτητές/τριες:

- Να εξερευνήσουν και να αναπτύξουν τη φαντασία, την παρατηρητικότητα, τη μνήμη και την κριτική σκέψη, να επικοινωνήσουν ιδέες, συναισθήματα και εμπειρίες
- Να γνωρίσουν τις τεχνικές του θεάτρου και να αναπτύξουν τον λόγο, το συναίσθημα, την κίνηση
- Να δημιουργήσουν και να αναπτύξουν ρόλους που αντανακλούν πραγματικές ή φανταστικές καταστάσεις και να σχολιάσουν κοινωνικά, ηθικά ή άλλα ζητήματα.
- Να έρθουν σε επαφή με τη θεατρική έκφραση άλλων πολιτισμών
- Να κατανοήσουν και να αποδεχθούν το διαφορετικό
- Να αναπτύξουν τη συνεργασία και την ομαδικότητα
- Να αναπτύξουν την αυτοεκτίμηση, την αυτοπεποίθηση, τον αυτοσεβασμό, την επικοινωνία
- Να συνδυάσουν και να συνθέσουν γνώσεις, απόψεις, συμπεριφορές και να παράγουν νέες ιδέες και εναλλακτικούς τρόπους ζωής
- Να εμπιστευθούν τον εαυτό τους
- Να αντιληφθούν το θέατρο ως ένα ακόμη μέσο παιδαγωγικής πρακτικής
- Να αντιμετωπίσουν το θεατρικό παιχνίδι ως δραστηριότητα χαράς, γνώσης, επικοινωνίας και ανάπτυξης, προκειμένου να το μεταδώσουν στα παιδιά.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
Λήψη αποφάσεων
Αυτόνομη εργασία
Ομαδική εργασία
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
 .....
 Άλλες...
 .....

- Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
- Αυτόνομη εργασία

- Ομαδική εργασία
- Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
- Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
- Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
- Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Θεωρία

1. Προέλευση του Θεάτρου. Η έννοια και τα συστατικά του Θεάτρου ως παραστατικής τέχνης.
2. Η κοινωνική διάσταση και η σημειολογία του Θεάτρου. Η διαδραστική επικοινωνία και ο ρόλος του θεατή.
3. Θεατρικός χώρος και θεατρική σκηνή. Σκηνοθεσία και υποκριτική.
4. Το Θέατρο και η Λογοτεχνία.
5. Θεατρική Αγωγή: Αντικείμενο, στόχοι και μεθοδολογία.
6. Η σχέση της Θεατρικής Αγωγής με τη Θεατρική Τέχνη και τις άλλες Τέχνες, την Παιδαγωγική επιστήμη, την Προσχολική αγωγή.
7. Θεατρική τέχνη και παιχνίδι: Εμπειρική προσέγγιση της τέχνης του Θεάτρου μέσα από το παιχνίδι.
8. Διαφορές Θεάτρου και Θεατρικού Παιχνιδιού.
9. Εισαγωγή, θεωρητική προσέγγιση του Θεατρικού Παιχνιδιού.
10. Βασικές αρχές, τεχνικές και υλικά του Θεατρικού Παιχνιδιού: θεατρικό παιχνίδι, αυτοσχεδιασμός, διερευνητική δραματοποίηση, εκπαιδευτικό δράμα, αναλόγιο, χάπενινγκ, σκετς, κ.ά.
11. Η προσφορά του Θεάτρου στην πρώιμη παιδική ηλικία.
12. Ο ρόλος του παιδαγωγού-εμπυχωτή: εμπυχωτής και ομάδα, παιχνίδι και έκφραση, συμπεριφορά, επικοινωνία, δράση, αυτο-ανακάλυψη, συνύπαρξη, διαδικασία, ενσυναίσθηση.
13. Εισαγωγή στον ρόλο: διαδικασία επιλογής ρόλου. Διερεύνηση της αίσθησης και της συμπεριφοράς του σκηνικού προσώπου. Δημιουργία μιας ιστορίας.

Εργαστηριακές ασκήσεις

Οι εργαστηριακές ασκήσεις απαιτούν τη φυσική παρουσία των φοιτητών/τριών. Οι φοιτητές/τριες καλούνται να συμμετάσχουν άμεσα και βιωματικά με εργαστήρια γραφής και πρακτικές ασκήσεις, όπως:

Η θεατρική πράξη ως βιωματικό εργαστήριο δημιουργίας. Μεθοδολογία και τεχνικές οργάνωσης εργαστηρίου θεάτρου. Σχεδιασμός εμπύχωσης και προγραμματισμός δράσεων. Δημιουργία ασφαλούς περιβάλλοντος μάθησης μέσα

από σωματικές και πνευματικές δραστηριότητες. Γνωριμία και προσαρμογή στον χώρο. Δημιουργία και αξιοποίηση ενός «σκηνικού - θεατρικού» χώρου. Ασκήσεις γνωριμίας και προσανατολισμού μέσα στον χώρο. Αυτοσχεδιασμοί με ερέθισμα δεδομένους χώρους. Ενεργοποίηση του σώματος και των αισθήσεων. Ασκήσεις χαλάρωσης, ζεστάματος, συγκέντρωσης, παρατήρησης, ρυθμού. Ασκήσεις σωματικής έκφρασης και επικοινωνίας, ασκήσεις αναπνοής, ασκήσεις φωνής. «Θέατρο χωρίς λόγια». Ασκήσεις ομαδικού συντονισμού και συγχρονισμού. Η σημασία του αγγίγματος. Συνείδηση της υπάρξεως των άλλων μελών της ομάδας και επικοινωνία. Συναισθήματα, συμπεριφορά και διάλογος. Ανθρώπινη φωνή και μουσική. Αυτοσχεδιασμός ανά δύο ή σε μικρές ομάδες, μιμική, παντομίμα, ενεργοποίηση της φαντασίας. Αξιοποίηση του περιβάλλοντος για τη δημιουργία Θεατρικών Παιχνιδιών. Δραματοποίηση κειμένων και εικόνων. Αφήγηση μιας ιστορίας. Αφήγηση παραμυθιού.

Καθ' όλη τη διάρκεια της διδασκαλίας οι φοιτητές ενθαρρύνονται να δοκιμάσουν εφαρμογές απλών στοιχείων Θεατρικού Παιχνιδιού.

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</p>	<p>Στην αίθουσα διδασκαλίας. Θεατρικές παραστάσεις και εκπαιδευτικά προγράμματα για παιδιά προσχολικής ηλικίας.</p>																							
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</p>	<p>Οι διαλέξεις γίνονται με προβολή διαφανειών (power point), χρήση αρχαιακού οπτικού και ακουστικού υλικού.</p>																							
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="641 1214 959 1267">Δραστηριότητα</th> <th data-bbox="962 1214 1294 1267">Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="641 1272 959 1303">Διαλέξεις</td> <td data-bbox="962 1272 1294 1303">60</td> </tr> <tr> <td data-bbox="641 1308 959 1339">Εργαστηριακές Ασκήσεις</td> <td data-bbox="962 1308 1294 1339">35</td> </tr> <tr> <td data-bbox="641 1344 959 1397">Καλλιτεχνική έκφραση και δημιουργία</td> <td data-bbox="962 1344 1294 1397">20</td> </tr> <tr> <td data-bbox="641 1402 959 1433">Εκπαιδευτικές επισκέψεις</td> <td data-bbox="962 1402 1294 1433">10</td> </tr> <tr> <td data-bbox="641 1438 959 1491">Παρακολούθηση παραστάσεων</td> <td data-bbox="962 1438 1294 1491">10</td> </tr> <tr> <td data-bbox="641 1496 959 1527"></td> <td data-bbox="962 1496 1294 1527"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="641 1532 959 1563"></td> <td data-bbox="962 1532 1294 1563"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="641 1568 959 1599"></td> <td data-bbox="962 1568 1294 1599"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="641 1603 959 1635"></td> <td data-bbox="962 1603 1294 1635"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="641 1639 959 1671">Σύνολο Μαθήματος</td> <td data-bbox="962 1639 1294 1671">135</td> </tr> </tbody> </table>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	Διαλέξεις	60	Εργαστηριακές Ασκήσεις	35	Καλλιτεχνική έκφραση και δημιουργία	20	Εκπαιδευτικές επισκέψεις	10	Παρακολούθηση παραστάσεων	10									Σύνολο Μαθήματος	135	
Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου																							
Διαλέξεις	60																							
Εργαστηριακές Ασκήσεις	35																							
Καλλιτεχνική έκφραση και δημιουργία	20																							
Εκπαιδευτικές επισκέψεις	10																							
Παρακολούθηση παραστάσεων	10																							
Σύνολο Μαθήματος	135																							
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή</p>	<p>Συνεχής αξιολόγηση. Η αξιολόγηση γίνεται καθ' όλη τη διάρκεια του εξαμήνου μέσω θεατρικών ασκήσεων και δράσεων που πραγματοποιούνται από τους φοιτητές/τριες. Η αξιολόγηση γίνεται με βάση την ποιότητα της συμμετοχής</p>																							

<p>Συμπερασματική, Πολλαπλής Επιλογής, Σύνοπτης Απάντησης, Ανάπτυξης Δοκιμίων, Προβλημάτων, Γραπτή Έκθεση / Αναφορά, Εξέταση, Δημόσια Εργαστηριακή Εξέταση Ασθενούς, Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Δοκιμασία Ερωτήσεις Ερωτήσεις Επίλυση Εργασία, Προφορική Παρουσίαση, Κλινική Καλλιτεχνική</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<p>(συνέπεια, πρωτοβουλία, εξέλιξη εκφραστικών ικανοτήτων) και όχι με βάση την καλλιτεχνική αρτιότητα της δράσης. Στο τέλος του εξαμήνου παρουσιάζεται θεατροπαιδαγωγικό δρώμενο από τους φοιτητές/τριες ομαδικά. Γραπτή εξέταση.</p>
--	---

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική

- Άλκηστις (2012). *Το αυτοσχέδιο θέατρο στο σχολείο*. Αθήνα: Πεδίο
- Άλκηστις (2012). *Η δραματοποίηση για παιδιά*. Αθήνα: Πεδίο
- Άλκηστις (2008). *Μαύρη Αγελάδα – Άσπρη Αγελάδα. Δραματική Τέχνη στην εκπαίδευση και Διαπολιτισμικότητα*. Αθήνα: Τόπος
- Άλκηστις (2000). *Η δραματική τέχνη στην εκπαίδευση*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα
- Αυδή, Α. & Χατζηγεωργίου, Μ. (2007). *Η τέχνη του δράματος στην εκπαίδευση*. Αθήνα: Μεταίχμιο
- Beauchamp, H. (1998). *Τα παιδιά και το δραματικό παιχνίδι. Εξοικείωση με το θέατρο* (μτφρ. Ε. Γιανίτσκα). Αθήνα: Τυπωθήτω
- Bergeret, L. (1988). *Ψυχοκινητικά παιχνίδια για παιδιά από 2 ως 6 χρόνων*. Αθήνα: Δίπτυχο
- Γιάνναρης, Γ. (1994). *Θεατρική αγωγή και παιχνίδι*. Αθήνα: Γρηγόρης
- Γραμματάς, Θ. (2006). *Για το Δράμα και το Θέατρο*. Αθήνα: Εξάντας
- Deldime, R. (1996). *Θέατρο για την Παιδική και Νεανική Ηλικία* (μτφρ. Θ. Γραμματάς). Αθήνα: Τυπωθήτω
- Έλαμ, Κ. (2001). *Η σημειωτική θεάτρου και δράματος* (μτφρ. Κ. Διαμαντάκου).

Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα

-Έριλ, Α. - Μεγκριέ, Ντ. (2001). *Το θεατρικό παιχνίδι στο νηπιαγωγείο*. Αθήνα: Ντουντούμης

-Faur, G. & Lascar, S. (1988). *Το Θεατρικό Παιχνίδι* (μτφρ. Α. Στρουμπούλη). Αθήνα: Gutenberg

-Κουρετζής, Λ. (1991). *Το θεατρικό παιχνίδι*. Αθήνα: Καστανιώτης

-Μουδατσάκης, Τ. (2005). *Το θέατρο ως πρακτική τέχνη στην εκπαίδευση. Από τον Stanislavsky, τον Brecht και τον Grotowski στο σκηνικό δοκίμιο*. Αθήνα: Εξάντας

-Μουδατσάκης, Τ. (1994). *Η θεωρία του Δράματος στη σχολική πράξη. Το Θεατρικό Παιχνίδι. Η Δραματοποίηση*. Αθήνα: Καρδαμίτσας

-Παπαδόπουλος Σ. (2010). *Παιδαγωγική Θεάτρου*. Αθήνα: Κοντύλι

-Παπαθανασίου, Α. & Μπασκλαβάνη, Ο. (2001). *Θεατροπαιχνίδια*. Αθήνα: Κέδρος

-Πατσαλίδης, Σ. (2000). *Θέατρο και Θεωρία*. Θεσσαλονίκη: University Studio Press

-Χρυσάφη, Μ. (1991). *Το δραματικό παιχνίδι στην προσχολική ηλικία*. Αθήνα: Σμυρنيωτάκης

Δ' ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΪΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	401	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Δ
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ	3	6	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	ΕΙΔΙΚΟΥ ΥΠΟΒΑΘΡΟΥ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΗ		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.teiath.gr/courses/VREF100/		

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

<p>Μαθησιακά Αποτελέσματα <i>Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.</i></p> <p><i>Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης • Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β • Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων
<p>ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ : 6 ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</p> <p>Σκοπός του μαθήματος είναι η επαρκής εισαγωγή στις βασικές αρχές που διέπουν την ανάπτυξη της γλώσσας. Ειδικότερα, παρουσιάζονται βασικές έννοιες της Αναπτυξιακής Ψυχολογίας, όπως γλώσσα, ομιλία, επικοινωνία, κρίσιμες και ευαίσθητες περίοδοι στην ανάπτυξη της γλώσσας, και επιδιώκεται η εξοικείωση των φοιτητών/τριών με τις σύγχρονες μεθόδους έρευνας του κλάδου. Επιπλέον, εξετάζεται η πορεία της ανάπτυξης στη φωνολογία, τη</p>

σύνταξη/μορφολογία, το λεξιλόγιο/σημασιολογία και την πραγματολογία. Επίσης, μελετώνται κρίσιμα ζητήματα της Αναπτυξιακής Ψυχολογολογίας, όπως ο ρόλος του εγκεφάλου στην ανάπτυξη της γλώσσας, οι επικοινωνιακές και γνωστικές προϋποθέσεις για την ανάπτυξη της γλώσσας αλλά και η γνωστική και γλωσσική ανάπτυξη των δίγλωσσων ομιλητών. Ακόμη γίνεται αναφορά σε βασικά προβλήματα γλωσσικής ανάπτυξης και τη σχέση τους με άλλες αναπτυξιακές διαταραχές καθώς και τη γλωσσική ανάπτυξη παιδιών με προβλήματα όρασης και ακοής.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Να κατανοηθούν τα ακόλουθα ζητήματα:

- Οι βασικές έννοιες της Αναπτυξιακής Ψυχολογολογίας.
- Οι σύγχρονες μέθοδοι έρευνας του κλάδου.
- Η πορεία ανάπτυξης της φωνολογίας, της σύνταξης/μορφολογίας, της σημασιολογίας/λεξιλογίου και της πραγματολογίας.
- Οι γνωστικές και επικοινωνιακές προϋποθέσεις για την ανάπτυξη της γλώσσας.
- Ο ρόλος του εγκεφάλου στην ανάπτυξη της γλώσσας.
- Η πορεία της γλωσσικής και γνωστικής ανάπτυξης δίγλωσσων ομιλητών.
- Η σχέση των προβλημάτων της γλώσσας με άλλες αναπτυξιακές διαταραχές.
- Η γλωσσική ανάπτυξη παιδιών με προβλήματα όρασης και ακοής.

Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο φοιτητής/τρια θα είναι σε θέση να υλοποιεί/εφαρμόζει:

- Τις γνώσεις σχετικά με τη γλωσσική ανάπτυξη στη διαμόρφωση αποτελεσματικότερων παιδαγωγικών προγραμμάτων.
- Βασικές ερευνητικές μεθόδους της Αναπτυξιακής Ψυχολογολογίας για τη συλλογή δεδομένων.
- Βασικές τεχνικές για τον εντοπισμό παιδιών που αντιμετωπίζουν προβλήματα στη γλωσσική ανάπτυξη.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;

<i>Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών</i>	<i>Σχεδιασμός και διαχείριση έργων</i>
<i>Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις</i>	<i>Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα</i>
<i>Λήψη αποφάσεων</i>	<i>Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον</i>
<i>Αυτόνομη εργασία</i>	<i>Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου</i>
<i>Ομαδική εργασία</i>	<i>Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής</i>
<i>Εργασία σε διεθνές περιβάλλον</i>	<i>Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης</i>
<i>Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον</i>	<i>.....</i>
<i>Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών</i>	<i>Άλλες...</i>
	<i>.....</i>

- Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.
- Αυτόνομη Εργασία

- Ομαδική εργασία
- Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
- Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
- Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
- Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Αποσαφήνιση βασικών όρων: Γλώσσα – Ομιλία – Επικοινωνία.
2. Επίπεδα γλωσσικής ανάλυσης: Φωνολογία – Μορφολογία & Σύνταξη – Σημασιολογία – Πραγματολογία.
3. Φυλογένεση της γλώσσας – Οντογένεση της γλώσσας – Γλωσσική ανάπτυξη & γλωσσική κατάκτηση.
4. Στοιχεία νευρογλωσσολογίας – Κρίσιμη περίοδος στην ανάπτυξη της γλώσσας.
5. Προγλωσσικές επικοινωνιακές προϋποθέσεις για την ανάπτυξη της γλώσσας.
6. Γνωστικές ικανότητες ως προϋποθέσεις για την ανάπτυξη της γλώσσας.
7. Μέθοδοι μελέτης της γλωσσικής ανάπτυξης.
8. Φωνολογική ανάπτυξη.
9. Ανάπτυξη μορφολογίας και σύνταξης.
10. Σημασιολογική/ Λεξιλογική ανάπτυξη.
11. Πραγματολογική ανάπτυξη.
12. Γλωσσική και γνωστική ανάπτυξη δίγλωσσων ομιλητών.
13. Γλωσσική ανάπτυξη παιδιών με αναπτυξιακές διαταραχές – Ειδική Γλωσσική Διαταραχή.
14. Γλωσσική ανάπτυξη παιδιών με προβλήματα όρασης και ακοής.

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κλπ.</i>	Διά Ζώσης Διδασκαλία	
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Χρήση Τ.Π.Ε. στη δια ζώσης διδασκαλία (προβολή διαφανειών και βίντεο). - Χρήση ηλεκτρονικής πλατφόρμας για διανομή εκπαιδευτικού υλικού και σύγχρονη και ασύγχρονη επικοινωνία με τους/ις φοιτητές/τριες. - Χρήση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου για επικοινωνία με τους/ις φοιτητές/τριες. 	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική</i>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου
	Διαλέξεις	40
	Ανάλυση οπτικοακουστικού υλικού	40
	Μελέτη και ανάλυση	20

<p>(Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</p> <p>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</p>	βιβλιογραφίας	
	Αυτοτελής μελέτη	50
	Σύνολο Μαθήματος (30 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)	150
	Σύνολο Μαθήματος	150
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ <i>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</i></p> <p>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμών, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Γραπτή τελική εξέταση στο τέλος του εξαμήνου με ερωτήσεις ανάπτυξης και πολλαπλής επιλογής (80%). - Πρωτόκολλο παρατήρησης (20%). <p>Γλώσσα αξιολόγησης: Ελληνικά</p>	

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνόγλωσση

- Ανδρέου, Γ. (2012). *Γλώσσα: Θεωρητική και μεθοδολογική προσέγγιση*. Αθήνα: Πεδίο.
- Βογινδρούκας, Ι., Οκαλίδου, Α. & Σταυρακάκη, Σ. (Επιμ). (2010). *Αναπτυξιακές γλωσσικές διαταραχές*. Αθήνα: Επίκεντρο.
- Βοσνιάδου, Σ. (1995). *Κείμενα Εξελικτικής Ψυχολογίας, Α' Τόμος*, Γλώσσα. Αθήνα: Gutenberg.
- Cole, M. & Cole, S.R. (2001). *Η ανάπτυξη των παιδιών*, Τόμος Β, Κεφ. 8. Αθήνα: Τυπωθήτω.
- Κατή, Δ. (2000). *Γλώσσα και επικοινωνία στο παιδί*. Αθήνα: Οδυσσέας.
- Μότσιου, Ε. (2017). *Εισαγωγή στην ανάπτυξη της γλώσσας*. University Studio Press.
- Νικολόπουλος, Δ. & Ξενάκη, Χ. (2016). *Γλωσσική ανάπτυξη και διαταραχές*. Αθήνα: Τόπος.
- Παπαηλιού, Χ. (2005). *Η ανάπτυξη της γλώσσας*. Αθήνα: Παπαζήσης.
- Πόρποδας, Κ. (1992). *Γνωστική Ψυχολογία, Τόμος 2, Θέματα ψυχολογίας της γλώσσας – Λύση προβλημάτων*. Αθήνα.

Ξενόγλωσση

- Barrett, M. (Ed.) (1999). *The Development of language*. London: Psychology Press.
- Bloom L. (1993). *Language development from two to three*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Fenson, L. (1994). *Variability in early communicative development*. Chicago: Society for Research in Child Development.
- Fletcher, P. & Garman, M. (1986). *Language acquisition: Studies in first language development*. Cambridge: Cambridge University Press
- Fletcher, P. & MacWhinney, B. (Eds.) (1995). *The handbook of child language*. Oxford: Blackwell.
- Hoff, E. (2009). *Language development*. Belmont: Wadsworth Cengage Learning.
- Owens, R. E. (1996). *Language development: An introduction*. Boston: Allyn and Bacon.
- Sue Savage-Rumbaugh, E.S. (1993). *Language comprehension in ape and child*. Chicago: Society for Research in Child Development.
- Tomasello, M. (2014). *The new Psychology of Language*. New York: Psychology Press.

Επιστημονικά περιοδικά
Journal of Child Language

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΙΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	402	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Δ
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΝΗΠΙΩΝ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>		ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ		3	6
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΣΤΗ ΝΗΠΙΑΚΗ ΗΛΙΚΙΑ		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΑ		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.teiath.gr/		

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ:6

ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι να κατανοήσουν οι φοιτητές την έννοια, τους στόχους και το περιεχόμενο του παιδαγωγικού προγράμματος και του εγγραμματισμού στην προσχολική ηλικία, καθώς και τις μεθόδους εφαρμογής τους. Επίσης, να κατανοήσουν και να αποκτήσουν τις κατάλληλες ικανότητες και στάσεις ώστε να εφαρμόζουν παιδαγωγικές δραστηριότητες και προγράμματα καλλιέργειας της γλώσσας και εννοιών των κοινωνικών επιστημών.

ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μετά το τέλος του μαθήματος οι φοιτητές αναμένεται να είναι σε θέση να:

- Γνωρίζουν την έννοια, τις μορφές και τα είδη των αναπτυξιακά κατάλληλων παιδαγωγικών προγραμμάτων προσχολικής ηλικίας.
- Κατανοούν τα πεδία καλλιέργειας των παιδαγωγικών προγραμμάτων.
- Κατανοούν, επιλέγουν και ιεραρχούν κατάλληλα στόχους, περιεχόμενα και δραστηριότητες, τα οποία και αναπτύσσουν σε μικροεπίπεδο μέσα από διαδικασίες έρευνας και αναστοχασμού.
- Γνωρίζουν και εφαρμόζουν κατάλληλες μεθόδους κατά την ανάπτυξη δραστηριοτήτων, θεμάτων και ερευνητικών προσεγγίσεων.
- Κατανοούν την προφορική γλώσσα ως πεδίο καλλιέργειας με διττό ρόλο – ως ξεχωριστό πεδίο καλλιέργειας και ως πεδίο που διατρέχει όλα τα άλλα πεδία- στο παιδαγωγικό πρόγραμμα.
- Σχεδιάζουν και εφαρμόζουν παιδαγωγικές δραστηριότητες και προγράμματα με στόχο την καλλιέργεια της προφορικής γλώσσας και του εγγραμματοσμού.
- Σχεδιάζουν και εφαρμόζουν παιδαγωγικές δραστηριότητες και προγράμματα προσέγγισης εννοιών των κοινωνικών επιστημών.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας

και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

.....

Άλλες...

.....

- Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
- Λήψη αποφάσεων
- Ομαδική εργασία
- Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
- Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
- Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

➤ Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Έννοια και μορφές ποιοτικών και αναπτυξιακά κατάλληλων παιδαγωγικών προγραμμάτων.
2. Μορφές και τύποι παιδαγωγικών προγραμμάτων. Αναδυόμενο, ανοικτό δομημένο και μη δομημένο παιδαγωγικό πρόγραμμα.
3. Η έννοια της καλλιέργειας ως βασική συνιστώσα του παιδαγωγικού προγράμματος στην προσχολική ηλικία.
4. Σκοπός, στόχοι, περιεχόμενο, χαρακτηριστικά και πεδία καλλιέργειας του παιδαγωγικού προγράμματος.
5. Μέθοδοι και τεχνικές ανάπτυξης δραστηριοτήτων, θεμάτων και ερευνητικών προσεγγίσεων στο παιδαγωγικό πρόγραμμα.
6. Τρόποι εργασίας κατά την υλοποίηση του προγράμματος -ατομικά, σε μικρές ομάδες, στην ολομέλεια- δυνατότητες και περιορισμοί της κάθε περίπτωσης.
7. Διαφοροποιημένη προσέγγιση σε σχέση με τις ιδιαίτερες ανάγκες των παιδιών.
8. Γλωσσικός εγγραμματισμός. Η καλλιέργεια της γλώσσας ως ιδιαίτερο πεδίο του προγράμματος και ως βασικό εργαλείο και μέσο που διατρέχει όλα τα πεδία καλλιέργειας στο παιδαγωγικό πρόγραμμα.
9. Η αξία του προφορικού λόγου στην προσχολική ηλικία. Προώθηση προφορικών δεξιοτήτων. Ο ρόλος των προφορικών δεξιοτήτων του παιδαγωγού.
10. Κοινωνικός εγγραμματισμός. Η καλλιέργεια του κοινωνικού και πολιτισμικού πεδίου. Θέματα και δραστηριότητες.
11. Η διαχείριση του χρόνου στο παιδαγωγικό πρόγραμμα. Εναλλαγή στατικών και κινητικών δραστηριοτήτων. Μετάβαση και διαδοχή δραστηριοτήτων.
12. Η ευελιξία και ο ρόλος του παιδαγωγού στην ανάπτυξη του παιδαγωγικού προγράμματος.
13. Η εμπλοκή των γονέων και άλλων ειδικών στην ανάπτυξη παιδαγωγικών δραστηριοτήτων.

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</p>	<p>Στην τάξη πρόσωπο με πρόσωπο και ασκήσεις πεδίου</p>																							
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</p>	<p>Διάλεξη με διαφάνειες, χρήση λογισμικού αποθετηρίου, χρήση ηλεκτρονικών διαγωνισμάτων αυτοαξιολόγησης και ηλεκτρονικών βιβλίων, υλικό στο e-class (παρουσίαση, quizzes κ.α.), χρήση ασπροπίνακα. Επικοινωνία με τους φοιτητές ηλεκτρονικά με email.</p>																							
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="635 703 959 757">Δραστηριότητα</th> <th data-bbox="967 703 1292 757">Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="635 757 959 792">Διαλέξεις</td> <td data-bbox="967 757 1292 792">70</td> </tr> <tr> <td data-bbox="635 792 959 828">Διαδραστική Διδασκαλία</td> <td data-bbox="967 792 1292 828">20</td> </tr> <tr> <td data-bbox="635 828 959 902">Μελέτη & Ανάλυση Βιβλιογραφίας</td> <td data-bbox="967 828 1292 902">20</td> </tr> <tr> <td data-bbox="635 902 959 940">Αυτοτελής Μελέτη</td> <td data-bbox="967 902 1292 940">20</td> </tr> <tr> <td data-bbox="635 940 959 1014">Εκπαιδευτικές επισκέψεις</td> <td data-bbox="967 940 1292 1014">20</td> </tr> <tr> <td data-bbox="635 1014 959 1050">Εκπόνηση μελέτης</td> <td data-bbox="967 1014 1292 1050">10</td> </tr> <tr> <td data-bbox="635 1050 959 1086">Άσκηση πεδίου</td> <td data-bbox="967 1050 1292 1086">20</td> </tr> <tr> <td data-bbox="635 1086 959 1122"></td> <td data-bbox="967 1086 1292 1122"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="635 1122 959 1158"></td> <td data-bbox="967 1122 1292 1158"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="635 1158 959 1196">Σύνολο Μαθήματος</td> <td data-bbox="967 1158 1292 1196">180</td> </tr> </tbody> </table>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	Διαλέξεις	70	Διαδραστική Διδασκαλία	20	Μελέτη & Ανάλυση Βιβλιογραφίας	20	Αυτοτελής Μελέτη	20	Εκπαιδευτικές επισκέψεις	20	Εκπόνηση μελέτης	10	Άσκηση πεδίου	20					Σύνολο Μαθήματος	180	
Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου																							
Διαλέξεις	70																							
Διαδραστική Διδασκαλία	20																							
Μελέτη & Ανάλυση Βιβλιογραφίας	20																							
Αυτοτελής Μελέτη	20																							
Εκπαιδευτικές επισκέψεις	20																							
Εκπόνηση μελέτης	10																							
Άσκηση πεδίου	20																							
Σύνολο Μαθήματος	180																							
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<p>1. Γραπτή τελική εξέταση (60%) που περιλαμβάνει:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής • Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης <p>2. Εκπόνηση εργασίας 40%.</p>																							

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνόγλωσση

- Bruner, J. & Watson, R. (2001). Από την επικοινωνία στην ομιλία. Στο: *Γλώσσα, Γραμματισμός και Μάθηση στην Εκπαιδευτική Πρακτική*. ΕΑΠ: Πάτρα.
- Chomsky, N. (2008). *Γλώσσα και Νους*. Πολύτροπον: Αθήνα.
- Doise, W. & Mugny, G. (1987). *Η Κοινωνική Ανάπτυξη της Νοημοσύνης*. Αθήνα, Πατάκης.
- Κονδύλη, Μ. (2000). *Εκπαιδευτικές δραστηριότητες για την επικοινωνιακή χρήση*

της γλώσσας. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

-Maclure, M. (2001). Η ομιλία μέσα στην τάξη: τέσσερα σκεπτικά για την άνοδο της προφορικότητας στο Ηνωμένο Βασίλειο, στο: *Γλώσσα, Γραμματισμός και Μάθηση στην Εκπαιδευτική Πρακτική*. ΕΑΠ: Πάτρα.

-Malinowski, B. (2000). Το πρόβλημα του νοήματος στις πρωτόγονες γλώσσες. στο: *Γλώσσα και Γραμματισμός στην Κοινωνική Πρακτική*, ΕΑΠ: Πάτρα.

-Maybin, J. (2001). Οι φωνές των παιδιών: Ομιλία, γνώση και ταυτότητα. Στο: *Γλώσσα και Γραμματισμός στο Κοινωνικό Πλαίσιο*. ΕΑΠ: Πάτρα.

-Mercer, N. (2001). Η νέο-βιγκοτσκιανή θεωρία και η σχολική εκπαίδευση. Στο: *Γλώσσα, Γραμματισμός και Μάθηση στην Εκπαιδευτική Πρακτική*. ΕΑΠ: Πάτρα.

-Miller, G. (1995). *Γλώσσα και ομιλία*. Gutenberg: Αθήνα.

-Μπιρμπίλη Μ. (2015). *Προς μια παιδαγωγική του διαλόγου*. «Σοφία» Ανώνυμη Εκδοτική και Εμπορική Εταιρεία.

-Ντολιοπούλου, Έ. (2002). *Σύγχρονα προγράμματα για παιδιά προσχολικής ηλικίας*. Γ. ΔΑΡΔΑΝΟΣ – Κ. ΔΑΡΔΑΝΟΣ Ο.Ε.

-Friedrich, H. (2000). *Επικοινωνία στο Νηπιαγωγείο, Τα παιδιά ως ακροατές και ομιλητές*. Τυπωθήτω: Αθήνα.

Ξενόγλωσση

-Barnes, D. (1976). *From Communication to Curriculum*. Harmondsworth: Penguin.

-Bodrova, E., & Leang, D.J. (2001). *The Tools of the Mind Project: A case study of implementing the Vyfotskian approach in American early childhood and primary classrooms*. Geneva, Switzerland: International Bureau of Education, UNESCO.

-Bodrova E., Leong, D. J., Paynter, D. E., & Hughes, C. (2002). *Scaffolding literacy development in a kindergarten classroom*. Aurora, CO: Mid-continent Research for Education and Learning.

-Bowman, B., Donovan, M.S., & Burns, M.S. (2000). *Eager to learn: Educating our preschoolers*. Washington, DC: National Academies Press.

-Clay, M. (2001). *Change over time in children's literacy development*, Heinemann.

-Cooper, D.J. (2000). *Literacy: Helping Children Construct Meaning*. Boston: Houghton Mifflin Company.

-Cresas, X. (1989). *On n'apprend pas tout seul. Interactions sociales et construction des savoirs*. ESF : Paris.

-Dowling, M. (1980), *Early Projects*, Longman.

-Edwards, A.D. & Furlong, V.J. (1978). *The Language of Teaching*. London: Heinemann.

-Edwards, D. & Mercer, N. (1987). *Common Knowledge: The Development of Understanding in the Classroom*. London: Methuen.

-Dodge, Diane Trister. (2002). *Creative curriculum for preschool, 4th edition*. Washington, DC: Teaching Strategies.

-Hurst, V. (1991). *Planning for Early Learning*, London-Paul Chapman Publishing.

-Hoorn, V. et al. (1999). *Play at the center of the curriculum*. Prentice Hall.

-Fisher, D.L., Khine, (M.S. 2006). *Contemporary Approaches to Research on Learning Environments*. London : Word Scientific.

-Kaga, Y., Bennett, J., & Moss, P. (2010). *Caring and Learning Together. A cross-*

national study on the integration of early childhood care and education within education. UNESCO.

-Mousena, E., & Sidiropoulou, T. (2018). Oral Communication Skills and Pedagogy, in: Caverio, B. O. & Llevot-Clvet, N. (Eds). *New Pedagogical Challenges in the 21st Century, Contributions of Research in Education.* IntechOpen.

-Newman, D. Griffin, P. & Cole, M. (1989). *The Construction Zone.* Cambridge: Cambridge University Press.

-Oudenhoven, N., & Oudenhoven, R.J., (2014). *Culturised Early Childhood Development.* Garant.

-Piaget, J. & Inhelder. (1959). *La genese des structures logiques elementaires: Classification et seriations.* Delachaux et Niestle.

-Piaget, J. (1962). *Play, dreams, and imitation in childhood.* New York: Norton.

-Goodson, I. (1994). *Studying Curriculum: Cases and Methods,* Buckingham, Open University Press

-JOHNSTON, J., Nahmad-Williams, L., Oates, R., Wood, V. (2018). *Early Childhood Studies.* Routledge. NY.

-Kelly A. V. (1999). *The Curriculum, Theory and Practice,* London, PCP

-Korhonen, R. (2000.) The pre-school education curriculum in Finland: How is the social development of children included in the curriculum?, in: ROSS A., *Developing Identities in Europe,* London, CiCi

-ROSS A. (2000). *Curriculum, Construction and Critique,* London, Falmer Press

-YOUNG F.D.M. (1998). *The Curriculum of the Future,* London, Falmer Press

Συναφή επιστημονικά περιοδικά

Educational Leadership

European Early Childhood Education Research Journal

L'Ecole aujourd'hui Maternelle - Éditions NATHAN

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΙΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	403	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Δ
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΑΓΩΓΗ ΒΡΕΦΩΝ ΚΑΙ ΜΙΚΡΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΠΕΔΙΟΥ ΣΤΟ ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟ ΣΤΑΘΜΟ	3	6	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:			
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΗ		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS			
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)			

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ : 6

ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι α) να κατανοήσουν οι φοιτητές την σημασία της ημερήσιας αγωγής και φροντίδας των βρεφών και μικρών παιδιών β) να κατανοήσουν την έννοια της ποιότητας στους χώρους αγωγής και φροντίδας τους γ) να γνωρίσουν και να μάθουν τα κριτήρια της ποιότητας τόσο της δομής όσο και της διαδικασίας της αγωγής δ) να αντιληφθούν την σημασία της οργάνωσης της καθημερινότητας των βρεφών και μικρών παιδιών για την ομαλή ανάπτυξή τους μέσα στο πλαίσιο αγωγής τους.

Μαθησιακά αποτελέσματα :

➤ ΓΝΩΣΕΙΣ

- Να αποκτήσουν ένα σύνολο γνώσεων σχετικά με την ημερήσια αγωγή και φροντίδα των βρεφών και μικρών παιδιών , να κατανοήσουν τον τρόπο οργάνωσης της καθημερινότητας τους
- να αναλύουν και να επιλύουν θέματα της καθημερινότητας βρεφών και μικρών παιδιών σε πλαίσια αγωγής
- να οργανώνουν παιδαγωγικές παρεμβάσεις και δράσεις για την ανάπτυξη του παιδιού λαμβάνοντας υπόψη της αρχές που διέπουν την αγωγή βρεφών και μικρών παιδιών

➤ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ

- να μπορούν οι φοιτητές να εφαρμόζουν τις αρχές της αγωγής των βρεφών και μικρών παιδιών εξασφαλίζοντας την ποιότητα της διαδικασίας
- να αναλύουν και να επιλύουν θέματα καθημερινότητας τόσο των παιδιών όσο και θέματα σχέσεων και συνεργασίας στο πλαίσιο αγωγής.

➤ ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ

- Να αναλύουν τις αποκτηθείσες γνώσεις και να είναι σε θέση να συσχετίζουν τις θεωρητικές γνώσεις αντλώντας στοιχεία που θα τους καταστούν ικανούς για

την εφαρμογή.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Λήψη αποφάσεων

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Αυτόνομη εργασία

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Ομαδική εργασία

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

.....

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Άλλες...

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

.....

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΘΕΩΡΙΑ

1. Κριτήρια ποιότητας στους χώρους αγωγής βρεφών και μικρών παιδιών.
2. Το βρέφος και το μικρό παιδί ως βασικός παράγοντας της ανάπτυξης και της αγωγής του.
3. Η καθημερινότητα βρεφών και μικρών παιδιών.
4. Η παιδαγωγική πράξη στα βρεφών και μικρών παιδιών.
5. Πως προάγεται η αυτονομία στους χώρους αγωγής.
6. Λόγος και Λογοτεχνία σε πλαίσιο αγωγής βρεφών και μικρών παιδιών,.
7. Σχέσεις στο πλαίσιο της αγωγής.
8. Μικτές ηλικίες: Προκλήσεις και δυσκολίες.
9. Όρια και θέματα «πειθαρχίας».
10. Θέματα της καθημερινότητας: Μελέτη περιπτώσεων.
11. Αξιοποίηση των παρατηρήσεων από τον παιδαγωγό. Μελέτη περιπτώσεων.
12. Προγραμματισμός και προετοιμασία .
13. «Ζώντας» τις γιορτές στον Βρεφονηπιακό σταθμό. Μια παιδαγωγική προσέγγιση.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΠΕΔΙΟΥ ΣΕ ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟ ΣΤΑΘΜΟ

1. Καταγράφουν την εφαρμογή των κριτηρίων ποιότητας στους χώρους αγωγής βρεφών και μικρών παιδιών
2. Θέματα της καθημερινότητας: Μελέτη περιπτώσεων από την προσωπική εμπειρία των φοιτητών στους ΒΝΣ
3. Οι γιορτές στο ΒΝΣ βρεφών και μικρών παιδιών
4. Δράσεις για παιδιά βρεφών και μικρών παιδιών με μεικτές ηλικίες

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κλπ.</i>	Αίθουσα διδασκαλίας και Ασκήσεις πεδίου σε Βρεφονηπιακούς σταθμούς
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ	Χρήση Τ.Π.Ε στη Διδασκαλία και στην Επικοινωνία με

<p align="center">ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</p>	<p>τους φοιτητές.</p>																					
<p align="center">ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</p> <p>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.</p> <p>Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</p> <p>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="633 356 960 409">Δραστηριότητα</th> <th data-bbox="973 356 1300 409">Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="633 418 960 454">Διαλέξεις</td> <td data-bbox="973 418 1300 454">60</td> </tr> <tr> <td data-bbox="633 463 960 562">Ασκήσεις πεδίου σε δομές αγωγής βρεφών και μικρών παιδιών</td> <td data-bbox="973 463 1300 562">60</td> </tr> <tr> <td data-bbox="633 571 960 633">Διαδραστική διδασκαλία</td> <td data-bbox="973 571 1300 633">20</td> </tr> <tr> <td data-bbox="633 642 960 705">Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας</td> <td data-bbox="973 642 1300 705">10</td> </tr> <tr> <td data-bbox="633 714 960 750">Εργασίες</td> <td data-bbox="973 714 1300 750">30</td> </tr> <tr> <td data-bbox="633 759 960 795"> </td> <td data-bbox="973 759 1300 795"> </td> </tr> <tr> <td data-bbox="633 804 960 840"> </td> <td data-bbox="973 804 1300 840"> </td> </tr> <tr> <td data-bbox="633 848 960 884"> </td> <td data-bbox="973 848 1300 884"> </td> </tr> <tr> <td data-bbox="633 893 960 929">Σύνολο Μαθήματος</td> <td data-bbox="973 893 1300 929">180</td> </tr> </tbody> </table>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	Διαλέξεις	60	Ασκήσεις πεδίου σε δομές αγωγής βρεφών και μικρών παιδιών	60	Διαδραστική διδασκαλία	20	Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας	10	Εργασίες	30							Σύνολο Μαθήματος	180	
Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου																					
Διαλέξεις	60																					
Ασκήσεις πεδίου σε δομές αγωγής βρεφών και μικρών παιδιών	60																					
Διαδραστική διδασκαλία	20																					
Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας	10																					
Εργασίες	30																					
Σύνολο Μαθήματος	180																					
<p align="center">ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ</p> <p>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</p> <p>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<p>Γραπτή τελική εξέταση</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Με ερωτήσεις σύντομης απάντησης ✓ Με ερωτήσεις ανάπτυξης θεμάτων ✓ Επίλυση Προβλημάτων <p>Γραπτές εργασίες</p>																					

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνόγλωσση

Bonnafé, M . (Μετάφραση: Αμπατζόγλου, Γ., Μπούρη, Μ.,Χατζηδημητρίου, Χ.). (2017). *Τα βιβλία κάνουν καλό στα μωρά*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις ΕνΤόμω/ΣΥ.ΜΕ.ΠΕ.

Bredenkamp και Corple,(2011) *Αναπτυξιακά κατάλληλες πρακτικές για παιδιά προσχολικής ηλικίας*, Αθήνα: Εκδόσεις Πεδίο..

Huntington, D., και αλλ., (1992), *Ημερήσια Αγωγή και Φροντίδα μικρών παιδιών: από τη γέννηση μέχρι τριών ετών*, Αθήνα: Εκδόσεις Ελλην.

Ζακοπούλου, Α.(1999). *Παιχνίδια με το χρόνο για μικρά και μεγαλύτερα παιδιά. Η ψυχοπαιδαγωγική του χρόνου*. Αθήνα: Εκδόσεις Εκκρεμές.

Ζακοπούλου, Α. - Κακάρογλου, Ν. - Κοσμά, Β., (1993), *Βασικές αρχές προγραμματισμού και δράσης στην προσχολική αγωγή*, Αθήνα, Πανελλήνιος Σύνδεσμος Βρεφονηπιαγωγών.

Κουγιουμτζάκης, Γ.-Κουλουφάκος, Γ. (επιμέλεια). (2016). *Το συν της συγκίνησης. Ψυχολογία εμβρύων, βρεφών και νηπίων*. Ηράκλειο. Πανεπιστημιακές εκδόσεις Κρήτης.

Κουγιουμτζάκης, Γ. (επιμ.) (1992). *Πρόδος στην αναπτυξιακή ψυχολογία των πρώτων χρόνων*. Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης.

Πετρόγιαννης, Κ.Γ., & Melhuish, E.C. (2001). *Προσχολική ηλικία: Φροντίδα – αγωγή - ανάπτυξη*. Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη.

Σάλτσμπερκερ , Χ. και αλλ., *Η συναισθηματική εμπειρία της μάθησης και της διδασκαλίας*. Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη.

Ξενόγλωσση

Birgas, N. et Japel, C. (sous la direction) (2007). *La qualité dans nos services de garde éducatifs à la petite enfance*. Québec : Editions Presses de l'Université du Québec.

Bosse-Platiere, S.- Dethier, A.-Fleury, C.- Loutre Du Pasquier, N., (2011). *Accueillir le jeune enfant. Un cadre de référence pour les professionnels*. Toulouse: Editions Erés.

Malenfant, N.(2006). *Le petit enfant au quotidien*. Bruxelles : Editions De Boeck Université.

Mellier, D. (2000). *L'inconscient à la crèche: dynamique des équipes et accueil des bébés*. Paris : Editions ESF.

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΙΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	404	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Δ
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>		ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ		3	5
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	ΜΑΘΗΜΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:			
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΗ		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS			
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)			

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

<p>Μαθησιακά Αποτελέσματα</p> <p><i>Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.</i></p> <p><i>Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης • Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β • Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων
<p>ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ : 6</p> <p>ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</p> <p>Σκοπός του μαθήματος είναι να γνωρίσει ο φοιτητής με δημιουργικό τρόπο μορφές εικαστικών τεχνών για την αισθητική ανάπτυξη των παιδιών.</p> <p>ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ ΓΝΩΣΕΙΣ   <ul style="list-style-type: none"> • να γνωρίζει με δημιουργικό τρόπο το χώρο των εικαστικών τεχνών • να διευρύνει τις αισθητικές του επιλογές • να εντάξει σε πλαίσια με μικρά παιδιά γνώσεις και ιδέες που αφορούν τον ίδιο ή

- τα μικρά παιδιά
- ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ
    - Να χρησιμοποιεί δημιουργικά υλικά και μέσα. Το χρώμα, το χαρτί, τα άχρηστα υλικά, τα υλικά από τη φύση.
    - Να πραγματοποιεί δράσεις με μικρά παιδιά.
    - Να δημιουργεί portfolio.
  - ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ
    - Να δρα αυτόνομα σε εικαστικές δράσεις στους ΒΝΣ και σε άλλα πλαίσια με μικρά παιδιά

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην

πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής

υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα

φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και

επαγωγικής σκέψης

.....

Άλλες...

.....

- ✓ Ανάλυση και σύνθεση
- ✓ Λήψη αποφάσεων
- ✓ Αυτόνομη εργασία
- ✓ Ομαδική εργασία
- ✓ Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
- ✓ Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
- ✓ Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
- ✓ Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
- ✓ Σχεδιασμός και διαχείριση εικαστικής δράσης

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Η τέχνη: Εμφάνιση, εξέλιξη, είδη, μορφές. Οι εικαστικές τέχνες.

2. Η δημιουργικότητα: Θεωρητικές προσεγγίσεις.
3. Η αισθητική: Περιεχόμενο του επιστημονικού πεδίου. Η αισθητική αγωγή: Τυπικές, μη τυπικές, άτυπες μορφές αισθητικής αγωγής και ανάπτυξης.
4. Η αισθητική αγωγή και η εκπαίδευση: Βαθμίδες, χαρακτηριστικά. Τα Τμήματα παιδαγωγικής κατεύθυνσης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και η αισθητική αγωγή.
5. Η διδακτική των τεχνών ως σκοπός και ως μέσο διδακτικής των εννοιών στην εκπαίδευση, με έμφαση στις εικαστικές τέχνες.
6. Το σχέδιο του παιδιού: Εμφάνιση, ανάπτυξη, επιρροές, ερμηνευτικές προσεγγίσεις.
7. Το σχήμα του ανθρώπου στα παραστατικά εικαστικά ρεύματα. Προσεγγίσεις από τα μικρά παιδιά. Ο ρόλος του παιδαγωγού.
8. Τα «φτωχά υλικά» στην τέχνη. Δημιουργική χρήση από φοιτητές και μικρά παιδιά.
9. Εκδόσεις τέχνης για παιδαγωγούς και παιδιά. Οι εκπαιδευτικοί φάκελοι των εκθέσεων.
10. Ο δημιουργός- καλλιτέχνης και ο βρεφονηπιακός σταθμός.
11. Ο χώρος και η αισθητική του: Δημόσιος- ιδιωτικός. Η αισθητική του βρεφονηπιακού σταθμού.
12. Βρεφονηπιακός σταθμός και περιβάλλον: Δημιουργικές αισθητικές προσεγγίσεις.
13. Εικαστικές τέχνες και περιβάλλον. Η «εφήμερη τέχνη». Προσεγγίσεις από καλλιτέχνες, φοιτητές, μικρά παιδιά.
14. Η αξιολόγηση της δημιουργικότητας και της αισθητικής ανάπτυξης του φοιτητή. Ο φάκελος επιτευγμάτων και ανάπτυξης του φοιτητή

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Πειραματισμοί με υλικά ζωγραφική
2. Πειραματισμοί με υλικά πλαστικής
3. Πειραματισμοί με υλικά κολλητικής
4. Πειραματισμοί με άχρηστο υλικό και με υλικό από τη φύση

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i>	ΑΙΘΟΥΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ
---	----------------------------

	ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗΣ	
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i>	ΧΡΗΣΗ Τ.Π.Ε. στη διδασκαλία και στην επικοινωνία με τους φοιτητές	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</i> <i>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</i>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου
	ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ	40
	ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗ ΑΣΚΗΣΗ	50
	ΕΡΓΑΣΙΑ	30
	ΔΙΑΔΡΑΣΤΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ	30
	Σύνολο Μαθήματος (30 ώρες φόρτου εργασία ανά πιστωτική μονάδα)	
Σύνολο Μαθήματος		150
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ <i>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</i> <i>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</i> <i>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</i>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Γραπτή εξέταση ✓ Με ερωτήσεις ανάπτυξης θεμάτων ✓ Με ερωτήσεις σύντομης απάντησης ➤ Με ατομική εργασία ➤ Με ομαδική εργασία 	

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνόγλωσση

- Βαφέα, Α. (2000). *Το Πολύχρωμο σχολείο*. Αθήνα: Νήσος.
- Γεωργούσης, Π.(1998). *Η αξιολόγηση των μαθητών με βάση το φάκελο υλικού*. Αθήνα: Δελφοί.
- Γερμανός, Δ.(2004). *Χώρος και διαδικασίες αγωγής*. Αθήνα: Gutenberg.

- Charpman, L.(1993). *Η διδακτική της τέχνης*. Αθήνα: Νεφέλη.
- Γκλύν, Τ. και Σιλκ, Ανζέλ.(1997). *Η ψυχολογία του παιδικού σχεδίου*. Αθήνα: Καστανιώτης.
- Clement, Jerome (2002). *Συζητώντας με την κόρη μου για τον πολιτισμό*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Γρόσδος, Σταύρος (1998). *Χρωματιστά δημιουργικά παιχνίδια*. Αθήνα: Τυποφιλία.
- Daucher, H.- Seitz, R.(2003). *Διδακτική των εικαστικών τεχνών*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Ελύτης, Ο.(1996). *Ο ζωγράφος Θεόφιλος*. Αθήνα: Ύψιλον.
- Ελύτης, Ο.(2000). *ΑΥΤΟΠΡΟΣΩΠΟΓΡΑΦΙΑ σε λόγο προφορικό*. Αθήνα: Ύψιλον
- Epstein, Ann.- Τρίμη, Έλλη(2005). *Εικαστικές Τέχνες και μικρά παιδιά*. Αθήνα: Γιώργος Δαρδανός.
- Gaillot, B.A. (2002). *Πλαστικές τέχνες. Στοιχεία μιας διδακτικής κριτικής*. Αθήνα: Νεφέλη.
- Ίδρυμα Γουλανδρή(1999). *Η ανθρώπινη μορφή στην κυκλαδική τέχνη*. Αθήνα: Έκδοση του Μουσείου Κυκλαδικής Τέχνης.
- Κόντογλου, Φ.(2002). *Για να πάρουμε μια ιδέα περί ζωγραφικής*. Αθήνα: Αρμός.
- Κουλαϊδής, Β. (επιμέλεια)(2007). *Σύγχρονες διδακτικές προσεγγίσεις για την ανάπτυξη της κριτικής-δημιουργικής σκέψης*. Αθήνα: Ο.ΕΠ.ΕΚ.
- Μπέλλας, Θ. (2002). *Το ιχνογράφημα του παιδιού*. Αθήνα: Αρμός
- Νικόλτσιου, Κατερίνα (1994). *Ψηφιδωτό...ψηφίδες*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Reggio Emilia(2003). *Οι χίλιες γλώσσες των παιδιών προσχολικής ηλικίας*. Αθήνα: Πατάκης.
- Ρηντ, Χέρμπερτ. (1986). *Λεξικό εικαστικών τεχνών*. Αθήνα: Υποδομή.
- Schirrmacher, R. (1998). *Τέχνη και δημιουργική ανάπτυξη των παιδιών*. Αθήνα: Ίων.
- Σταματοπούλου, Δέσποινα.(1998). *Αισθητική καλλιέργεια και μορφές έκφρασης των νηπίων*. Αθήνα: Καστανιώτης.

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

2. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΙΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	405	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Δ
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΥΓΙΕΙΝΗ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ ΚΑΙ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ	3	4	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	ΜΑΘΗΜΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΚΑΝΕΝΑ		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΗ		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS			
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)			

3. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ : 6

ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι : α) η ανάπτυξη δεξιοτήτων για την υιοθέτηση υγιεινών στάσεων και συμπεριφορών και εξοικείωση των φοιτητών σε πρακτικές Υγείας β) η απόκτηση γενικών γνώσεων για τα αίτια, την αναγνώριση και την αντιμετώπιση των ατυχημάτων στην πρώιμη παιδική ηλικία γ) η απόκτηση γνώσεων σε βασικά θέματα παιδιατρικής όπως παιδιατρικά νοσήματα της προσχολικής ηλικίας

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

➤ ΓΝΩΣΕΙΣ

- Γνωρίζει τις βασικές έννοιες για την υγεία και την προαγωγή της
- Περιγράφει τους μηχανισμούς πρόληψης
- Περιγράφει αίτια πρόκλησης ατυχημάτων στην προσχολική ηλικία
- Περιγράφει τα βασικά χαρακτηριστικά των βασικών παιδιατρικών νοσημάτων στην προσχολική ηλικία

➤ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ

- Γνωρίζει τον τρόπο παροχής πρώτων βοηθειών στη προσχολική ηλικία
- Ονομάζει τα μέτρα υγιεινής που πρέπει να εφαρμόζονται στην προσχολική ηλικία
- Εφαρμόζει διάφορους τρόπους για την προώθηση της συνεργασίας μεταξύ ΒΝΣ, οικογένειας και ευρύτερου κοινωνικού περιβάλλοντος

➤ ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ

- Εφαρμόζει κανόνες υγιεινής στην προσχολική ηλικία
- Γνωρίζει πώς να προσφέρει πρώτες βοήθειες, σε ορισμένες καταστάσεις όπως πνιγμός, πνιγμονή, πυρετικοί σπασμοί, ρινορραγίες, πυρετό, τσίμπημα από έντομο, ηλίαση, θερμοπληξία, shock, εγκεφαλικό επεισόδιο, λιποθυμία, εμετός, αιμορραγία, επιληπτικοί σπασμοί, εφόσον χρειαστεί
- Γνωρίζει τη χρήση απλών αντικειμένων στην εφαρμογή των πρώτων βοηθειών

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας

και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

.....

Άλλες...

.....

✓ Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

✓ Ομαδική Εργασία

✓ Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

4. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Ορισμοί Υγείας και Αγωγής Υγείας – Ψυχική Υγεία
2. Διατροφή και υγεία
3. Εισαγωγή, σκοπός των πρώτων βοηθειών, τα πρώτα βήματα των πρώτων βοηθειών,
4. Καρδιοαναπνευστική Ανακοπή - Βασική Καρδιοπνευμονική Αναζωογόνηση στα παιδιά
5. Τα ξένα σώματα. Ξένο σώμα στο δέρμα (παρασχίδες – αγκίστρια), στο μάτι, στη μύτη, στο αυτί, κατάποση ξένου σώματος
6. Κακώσεις από φυσικά αίτια. Από θερμότητα (έγκαυμα, θερμοπληξία), από ψύχος (χίμετλα, κρυοπαγήματα, κρυοπληξία), ήλιος, ηλίαση, ηλεκτρισμός, (ηλεκτροπληξία, κεραυνοπληξία), ακτινοβολία, πνιγμός, πνιγμονή.
7. Παθολογικά αίτια που χρήζουν πρώτες βοήθειες. Σφυγμός, πόνος (πονοκέφαλος, πονόδοντος, πόνος στο αυτί, πόνος στην κοιλιά, πυρετός, διάρροια – εμετός, λιποθυμία - shock - απώλεια συνείδησης, κώμα, εγκεφαλικό επεισόδιο, επιληψία – σπασμοί, έμφραγμα – στηθάγχη, παθολογικές αιμορραγίες (ρινορραγία, ωτορραγία, γαστρορραγία, αιμόπτυση, κίρσοι – αιμορροΐδες).
8. Δηλητηριάσεις και αντίδοτα, σημεία και συμπτώματα σε δηλητηρίαση, πρώτες βοήθειες σε δηλητηρίαση, απομάκρυνση και εξουδετέρωση του δηλητηρίου. Ταξινόμηση συμπτωμάτων, ειδικές αγωγές και αντίδοτα δηλητηρίων.
9. Κρανιοεγκεφαλικές κακώσεις στα παιδιά
10. Το περιεχόμενο ενός φαρμακείου για Πρώτες Βοήθειες στο ΒΝΣ – Φάρμακα στο ΒΝΣ
11. Φιλοσοφία των ενδεικτικών σημάτων κινδύνου, προστασίας, απαγόρευσης και διάσωσης. Χημικά και προσθετικά τροφίμων.
12. Ανοσία – Εμβόλια
13. Αναιμίες
14. Λοιμώδη και ιογενή νοσήματα
15. Μέτρα υγιεινής και ασφάλειας σε προσχολικά πλαίσια

5. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i>		
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i>		
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</i> <i>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή</i>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου
	ΔΙΑΛΕΞΗ	70
	ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ	80

για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS		
	Σύνολο Μαθήματος	150
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</p> <p>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<p>Γραπτή τελική εξέταση</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Με ερωτήσεις σύντομης απάντησης ✓ Με ερωτήσεις ανάπτυξης θεμάτων <p>Προφορική εξέταση</p>	

6. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνόγλωσση

- Δαρβίρη, Χρ. (2007). Προαγωγή της υγείας Αθήνα: Πασχαλίδης
- Ewles L.(2011). Προάγοντας την Υγεία Αθήνα: Πασχαλίδης
- Κανακούδη - Τσακαλίδου Φλωρεντία, Κατζός Γεώργιος, Παπαχρήστου Φώτιος, Δρόσου - Αγακίδου Βασιλική (2014). Βασική παιδιατρική (Γ' έκδοση), University Studio Press A.E.,
- Τριχόπουλος Δ., Καλαποθάκη Β., Πετρίδου Ε. (2000). Προληπτική ιατρική και δημόσια υγεία. Αθήνα Ζήτα
- Κ.Τσόχας, Α.Πετρίδης (1998) Πρώτες Βοήθειες. Βασικές γνώσεις, 1η έκδοση. Εκδόσεις Λύχνος. Αθήνα
- Πρώτες Βοήθειες (2000), Βρετανικού Ερυθρού Σταυρού, 7η έκδοση . Ιατρικές εκδόσεις Λίτσας
- Τάσος Γερμενής (1994), Μαθήματα Πρώτων Βοηθειών για επαγγέλματα Υγείας , 1η έκδοση, Εκδόσεις Βήτα

Ξενόγλωσση

- American Red Cross. (2003). Textbook of First Aid Fast, 2η έκδοση, Εκδόσεις American National Red Cross

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΙΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	406	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Δ
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΑΓΩΓΗ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>		ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ		3	4
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	ΜΑΘΗΜΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	-		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΑ		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΟΧΙ		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.teiath.gr/		

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ : 6 ΣΚΟΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι να μυήσει τους φοιτητές/τριες στις βασικές έννοιες της Οργάνωσης και Διοίκησης των σύγχρονων μονάδων προσχολικής αγωγής καθώς επίσης και την εξοικείωση τους με τη χρήση τεχνικών και εργαλείων για την εφαρμογή αυτών τόσο σε θεωρητικό όσο και σε πρακτικό επίπεδο

ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

➤ ΓΝΩΣΕΙΣ

- Κατανοούν το τι είναι ακριβώς η οργάνωση και διοίκηση επιχειρήσεων και

ποιος είναι ο ρόλος που διαδραματίζει ένα στέλεχος σε μια σύγχρονη μονάδα προσχολικής αγωγής.

- Γνωρίζει τη σημασία του προγραμματισμού και του ελέγχου στο πλαίσιο ενός οργανισμού καθώς και τα εργαλεία που απαιτούνται για να κάνουν αποτελεσματικά αυτά.
- Κατανοούν τις δομές και το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τους βρεφονηπιακούς σταθμούς
- Γνωρίζουν για τις απαραίτητες επιχειρησιακές λειτουργίες που χρειάζονται για να διευθύνει με επιτυχία μια μονάδα προσχολικής αγωγής

➤ **ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ**

- Αξιολογούν τη συμβολή της οργάνωσης και διοίκησης σε μια σύγχρονη μονάδα προσχολικής αγωγής.
- Περιγράφουν τα στοιχεία του περιβάλλοντος μιας μονάδας προσχολικής αγωγής.
- Αναλύουν τις επιπτώσεις του περιβάλλοντος στα πλαίσια της διοικητικής διαχείριση ενός οργανισμού προσχολικής αγωγής.
- Αναπτύσσουν τις απαραίτητες δεξιότητες σε θέματα επικοινωνίας και ηγεσίας.
- Παρατηρούν συστηματικά την οργάνωση μιας σύγχρονης μονάδας προσχολικής αγωγής.

➤ **ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ**

- Σχεδιάζουν και εφαρμόζουν τις αρχές επιχειρηματικού σχεδίου σε μονάδες προσχολικής αγωγής
- Αξιολογούν την αποδοτικότητα της διοικητικής μονάδας προσχολικής αγωγής

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας

και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

.....

Άλλες...

.....

- Ομαδική εργασία
- Αυτόνομη Εργασία.
- Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών.
- Άσκηση κριτικής & αυτοκριτικής.

- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.
- Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας.

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Εισαγωγή στη Διοίκηση της εκπαίδευσης και εννοιολογική προσέγγιση της
2. Λειτουργία της οργάνωσης - Βασικά στοιχεία οργανωτικού σχεδιασμού.
3. Οργανωτικά σχήματα στη διοίκηση της εκπαίδευσης.
4. Έννοια του περιβάλλοντος. - Εσωτερικό & Εξωτερικό περιβάλλον.
5. Διοίκηση και διοικητική.- Προσδιορισμός στόχων.
6. Θεωρία των συστημάτων.
7. Προγραμματισμός στην εκπαίδευση.- Στάδια του προγραμματισμού
8. Βασικοί τύποι προγραμμάτων- Κατηγορίες προγραμμάτων.
9. Στάδια της διαδικασίας λήψης αποφάσεων- Τύποι αποφάσεων - Λήψη αποφάσεων στον τομέα της εκπαίδευσης
10. Πρότυπος Κανονισμός Λειτουργίας Δημοτικών. Παιδικών και Βρεφονηπιακών Σταθμών
11. Κανονισμός λειτουργίας Ιδιωτικών Βρεφονηπιακών και Παιδικών Σταθμών- Λειτουργία άλλων δομών προσχολικής αγωγής
12. Λειτουργία του ελέγχου -Έλεγχος στο χώρο της εκπαίδευσης.
13. Αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου.
14. Ηγεσία και Ανθρώπινο Κεφάλαιο -Λειτουργία της ηγεσίας στο χώρο της εκπαίδευσης.
15. Στελέχωση των εκπαιδευτικών μονάδων.-Η στελέχωση στα πλαίσια του εκπαιδευτικού μας συστήματος.
16. Επιμόρφωση των εκπαιδευτικών.

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p style="text-align: center;">ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i></p>	<p>Το μεγαλύτερο μέρος του μαθήματος θα πραγματοποιηθεί με την μορφή work - shop, αφού πρώτα ο διδάσκων καθηγητής αναπτύξει τις βασικές θεωρητικές παραμέτρους του μαθήματος. Στα πλαίσια του work - shop οι συμμετέχοντες θα έχουν την δυνατότητα να συμμετάσχουν ενεργά μέσο :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ατομικών και Ομαδικών Ασκήσεων. ▪ Ομαδικών Συζητήσεων.
--	--

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Παρουσίαση και Ανάλυση Εκπαιδευτικών Video. ▪ Ερωτηματολογίων. ▪ Ανάλυση Περιπτώσεων (Case Studies). ▪ Πρακτικές Ασκήσεις (Role-Plays). <p>Ανάπτυξη – Ανάλυση Σεναρίων ανά Ομάδα Εργασίας</p>																				
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i></p>	<p>Χρήση Video projector, Λογισμικό Διαχείρισης Ηλεκτρονικής Τάξης για την υποστήριξη της μαθησιακής διαδικασίας (Moodle). Λογισμικό Επεξεργασίας Κειμένου, Παρουσιάσεων, Υπολογιστικών Φύλλων. Office 365.</p> <p>Επικοινωνία με τους φοιτητές ηλεκτρονικά με email.</p>																				
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</i></p> <p><i>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</i></p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="627 835 967 902">Δραστηριότητα</th> <th data-bbox="967 835 1303 902">Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="627 902 967 943"><i>Διαλέξεις</i></td> <td data-bbox="967 902 1303 943">60</td> </tr> <tr> <td data-bbox="627 943 967 983"><i>Ομαδική Εργασία</i></td> <td data-bbox="967 943 1303 983">40</td> </tr> <tr> <td data-bbox="627 983 967 1023"><i>Προφορική Παρουσίαση</i></td> <td data-bbox="967 983 1303 1023">20</td> </tr> <tr> <td data-bbox="627 1023 967 1064"></td> <td data-bbox="967 1023 1303 1064"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="627 1064 967 1104"></td> <td data-bbox="967 1064 1303 1104"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="627 1104 967 1144"></td> <td data-bbox="967 1104 1303 1144"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="627 1144 967 1184"></td> <td data-bbox="967 1144 1303 1184"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="627 1184 967 1225"></td> <td data-bbox="967 1184 1303 1225"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="627 1225 967 1274">Σύνολο Μαθήματος</td> <td data-bbox="967 1225 1303 1274">120</td> </tr> </tbody> </table>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	<i>Διαλέξεις</i>	60	<i>Ομαδική Εργασία</i>	40	<i>Προφορική Παρουσίαση</i>	20											Σύνολο Μαθήματος	120
Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου																				
<i>Διαλέξεις</i>	60																				
<i>Ομαδική Εργασία</i>	40																				
<i>Προφορική Παρουσίαση</i>	20																				
Σύνολο Μαθήματος	120																				
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ <i>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</i></p> <p><i>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</i></p> <p><i>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Γραπτή τελική εξέταση η οποία περιλαμβάνει: Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής ή σωστού-λάθους. Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, και Επίλυση Προβλημάτων. Η εξέταση πραγματοποιείται με ανοιχτά βιβλία και σημειώσεις. ✓ Ομαδική Εργασία Επιλογή μιας σύγχρονη μονάδα προσχολικής ηλικίας και η παρουσίαση στοιχείων όπως: Σκοπός, αποστολή, όραμα, εσωτερικό και εξωτερικό περιβάλλον, οργανωτική δομή. ✓ Προφορική Παρουσίαση Η δημόσια παρουσίαση της ομαδικής εργασίας από το σύνολο των συμμετεχόντων της ομάδας σε κοινό 																				

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνόγλωσση

- Click, M. P. (2005). *Διοίκηση Μονάδων Προσχολικής και Σχολικής Αγωγής*. Επιμέλεια. Αθανασούλα - Ρέππα Α. Εκδόσεις Έλλην, Αθήνα.
- Αθανασούλα - Ρέππα, Α. (2008). *Εκπαιδευτική Διοίκηση και Οργανωσιακή Συμπεριφορά*. Αθήνα. Εκδόσεις Ίων, Αθήνα.
- Μπρίνια, Β. (2008). **Μάνατζμεντ Εκπαιδευτικών Μονάδων και Εκπαίδευσης**. Εκδόσεις, Σταμούλης, Αθήνα.
- Μπρίνια, Β. (2014). *Μελέτες Περιπτώσεων Εκπαιδευτικών Μονάδων*. Εκδόσεις, Σταμούλης, Αθήνα.
- Σαΐτη, Α. & Σαΐτης, Χ. (2011). *Εισαγωγή στη Διοίκηση της Εκπαίδευσης* (τόμος Β). Αυτοέκδοση, Αθήνα.
- Σαΐτη, Α. & Σαΐτης, Χ. (2011). *Εισαγωγή στη Διοίκηση της Εκπαίδευσης* (τόμος Β). Αυτοέκδοση, Αθήνα.
- Σαΐτης, Χ. (2014). *Οργάνωση και Λειτουργία των Σχολικών Μονάδων*. Αυτοέκδοση, Αθήνα.
- Williams K. & Johnson B. (2005), *Εισαγωγή στο Management*, Εκδόσεις Κριτική ΑΕ, Αθήνα.
- ΦΕΚ Β 4249/2017 Πρότυπος Κανονισμός Λειτουργίας Δημοτικών Παιδικών και Βρεφονηπιακών Σταθμών
- ΦΕΚ 1157/Β`/4.4.2017 Καθορισμός προϋποθέσεων για άδεια ίδρυσης και λειτουργίας Μονάδων Φροντίδας, Προσχολικής Αγωγής και Διαπαιδαγώγησης (Βρεφικών - Παιδικών - Βρεφονηπιακών Σταθμών, Μονάδων Απασχόλησης βρεφών και νηπίων) από φορείς Ιδιωτικού Δικαίου, κερδοσκοπικού και μη χαρακτήρα

Ξενόγλωσση

- Allen I. A., (1988), *Management and Organization*, McGraw - Hill, New York
- Brent, D. and West-Burnham, J. (2004). *Handbook of Educational Leadership & Management*. Pearson Longman, London.
- Bush, T. Bell L. and Middlewood, D. (2010). *The Principles of Educational Leadership & Management*. SAGE, London.
- Bush T. (2011). *Theories of Educational Leadership and Management*. SAGE, London.
- Hoy, K.W. and Miskel, G.C. (2008). *Educational Administration* (8th Edition). McGraw & Hill, New York.
- Gary, Dessler (2003), *Management*, Pearson Education, U.S.A
- Michael A.,Hitt, Stewart, Black, Lyman W.,Porter (2008), *Management* , Pearson

Education, USA

- Stephen P., Robbins, Mary, Coulter (2007), *Management*, Pearson Education, U.S.A

Ε΄ ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΣΤΗΝ ΠΡΩΙΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	501	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Ε
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΨΥΧΟΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Θεωρία, Διαλέξεις	3	7	
Ασκήσεις Πεδίου			
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΚΑΝΕΝΑ		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΗ		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ ΕΛΛΗΝΟΦΩΝΟΥΣ		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.teiath.gr/courses/VREF116/		

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ : 6
ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι να κατανοήσουν οι φοιτητές την ψυχοπαιδαγωγική θεωρία, τον προβληματισμό και τις προοπτικές της. Να αποκτήσουν δεξιότητες σχετικά με την πολύπλευρη σύνδεση των ψυχοπαιδαγωγικών θεωριών στην παιδαγωγική πράξη. Επίσης, να αποκτήσουν αναστοχαστική στάση κατά την εφαρμογή της ψυχοπαιδαγωγικής θεωρίας στην παιδαγωγική πράξη, επικοινωνιακές δεξιότητες, γνώσεις και τεχνικές εφαρμογής της. Επίσης, να αποκτήσουν ικανότητες για τη δημιουργία ολοκληρωμένου πλαισίου εφαρμογής της παιδαγωγικής πράξης: «Προετοιμασία - Υλοποίηση – Αξιολόγηση», σε χώρους προσχολικής αγωγής, καθώς επίσης και ικανότητες δημοσιοποίησης του έργου τους.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην

πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής

υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και

επαγωγικής σκέψης

.....

Άλλες...

.....

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Ψυχοπαιδαγωγική - Παιδαγωγικές επιστήμες.
2. Ο ρόλος του πλαισίου Ψυχοπαιδαγωγικής στην επικοινωνία, στη μάθηση και στην ανάπτυξη. Κίνητρα μάθησης.

3. Νεότερες ψυχολογικές προσεγγίσεις των παιδαγωγικών μεθόδων.
4. Ανθρωποκεντρικές προσεγγίσεις - Βιωματική προσέγγιση.
5. Ψυχοκοινωνικό περιβάλλον αγωγής & εκπαίδευσης. Κλινική Ψυχοπαιδαγωγική.
6. Σχέσεις διδακτικής και ψυχοπαιδαγωγικής. Αλληλεπιδράσεις στην ομάδα της τάξης.
7. Ψυχοπαιδαγωγική στη γνωστική, κοινωνική & ηθικο-συναισθηματική ανάπτυξη και διδασκαλία. Οικοδομισμός. Παιδαγωγικές θεωρίες των J. Piaget, H. Wallon, J. Bruner, Vygotsky, C.Rogers , Ferreiro, κ.ά.
8. Ποιοτικά προγράμματα στην προσχολική ηλικία-Σύγχρονες Τάξεις.
9. Σχεδιασμός, υλοποίηση και αξιολόγηση.
10. Ψυχοπαιδαγωγική της επικοινωνιακής και βιωματικής εμπειρίας. Ομαδοσυνεργατικές μέθοδοι.
11. Παιδαγωγική σχέση και ρυθμιστική παρέμβαση.
12. Τυπικές και μη τυπικές μορφές αξιολόγησης του παιδαγωγικού έργου στο πλαίσιο ψυχοπαιδαγωγικών προγραμμάτων. Ψυχο-Παιδαγωγική και διδακτική διάσταση της αξιολόγησης τους.
13. Δημοσιοποίηση , αξιολόγηση του παιδαγωγικού έργου. Έρευνα και αξιολόγηση προγραμμάτων.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΠΕΔΙΟΥ

Το εργαστηριακό μέρος του μαθήματος θα περιλαμβάνει πρώτες ψυχοπαιδαγωγικές εμπειρίες και σύγχρονους προσανατολισμούς. Εφαρμογές με βάση την αρχή της εμπλοκής και της συνοδείας. Οργάνωση ομαδο-συνεργατικών συστημάτων (Παιδαγωγικές Γωνίες, παράλληλα εργαστήρια, μικρο- ομάδες δραστηριοτήτων κ.ά.).

Οργάνωση ημερήσιου Ψυχοπαιδαγωγικού προγράμματος σε πλαίσιο σχεδιασμού-υλοποίησης και αξιολόγησης.

Μελέτη της συμπεριφοράς των παιδιών κατά τη διάρκεια βιωματικών προσεγγίσεων της παιδαγωγικής πράξης σε σχέση με τους διάφορους τομείς

ανάπτυξης: κινητικό, νοητικό, κοινωνικο-συναισθηματικό κλπ.

Συνεργασία – επικοινωνία – διαπραγμάτευση των παιδιών, των παιδαγωγών, των συνεργατών. Προσεγγίσεις της αμφίδρομης σχέσης: οικογένεια - παιδί - χώρος προσχολικής αγωγής.

Παρουσίαση του παιδαγωγικού έργου και μη τυπικές μορφές αξιολόγησης του.

4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</p>	<p>ΣΤΗΝ ΑΙΘΟΥΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ, ΠΡΟΣΩΠΟ ΜΕ ΠΡΟΣΩΠΟ</p>															
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</p>	<p>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</p>															
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="635 902 962 969">Δραστηριότητα</th> <th data-bbox="978 891 1299 969">Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="635 969 962 1014">ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ</td> <td data-bbox="978 969 1299 1014">90</td> </tr> <tr> <td data-bbox="635 1014 962 1059">ΑΣΚΗΣΗ ΠΕΔΙΟΥ</td> <td data-bbox="978 1014 1299 1059">40</td> </tr> <tr> <td data-bbox="635 1059 962 1126">ΜΕΛΕΤΗ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ</td> <td data-bbox="978 1059 1299 1126">20</td> </tr> <tr> <td data-bbox="635 1126 962 1171">ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ</td> <td data-bbox="978 1126 1299 1171">40</td> </tr> <tr> <td data-bbox="635 1171 962 1451">ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΜΕΛΕΤΗΣ (project)</td> <td data-bbox="978 1171 1299 1451">20</td> </tr> <tr> <td data-bbox="635 1451 962 1608">Σύνολο Μαθήματος (30 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)</td> <td data-bbox="978 1451 1299 1608">210</td> </tr> </tbody> </table>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ	90	ΑΣΚΗΣΗ ΠΕΔΙΟΥ	40	ΜΕΛΕΤΗ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ	20	ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	40	ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΜΕΛΕΤΗΣ (project)	20	Σύνολο Μαθήματος (30 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)	210	
Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου															
ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ	90															
ΑΣΚΗΣΗ ΠΕΔΙΟΥ	40															
ΜΕΛΕΤΗ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ	20															
ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	40															
ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΜΕΛΕΤΗΣ (project)	20															
Σύνολο Μαθήματος (30 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)	210															
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση,</p>	<p>Γραπτή τελική εξέταση (60%) που περιλαμβάνει:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ερωτήσεις ανάπτυξη θεμάτων • Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής • Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, • Επίλυση Προβλημάτων <p>2. Παρουσίαση Ομαδικής Εργασίας (40%) ή ατομικής</p>															

<p>Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<p>ΣΤΟ ΜΕΡΟΣ ΜΕ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΠΕΔΙΟΥ: ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΡΦΩΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ & ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ.</p> <p>Αναφέρονται προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές (e-class)</p>
--	--

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνόγλωσση

- Καλαϊτζοπούλου, Μ. (2001). *Ο εκπαιδευτικός ως στοχαζόμενος επαγγελματίας*. Αθήνα: Τυπωθήτω Δαρδανός.
- Κουτσοβάνου Ε.,(2012). *Η θεωρία του Piaget και παιδαγωγικές εφαρμογές στην προσχολική εκπαίδευση*. Αθήνα: Παπαζήση.
- Ματσαγγούρας Ηλίας, (2003). *Η Σχολική Τάξη (χώρος, ομάδα, πειθαρχία,μέθοδος)*. Αθήνα: Γρηγόρη.
- Μοκό Ζωρζ, (1997). *Ψυχανάλυση και εκπαίδευση*. Αθήνα: Καστανιώτη.
- Μπαγάκης Γ., (2002). *Ο Εκπαιδευτικός ως ερευνητής*. Αθήνα: Μεταίχιμο.
- Μπακιρτζής Κ., (2002) *Επικοινωνία και Αγωγή*. Αθήνα: Gutenberg.
- Ουαντσογουερθ Μ., (2001). *Η θεωρία του Ζαν Πιαζέ για τη γνωστική και συναισθηματική ανάπτυξη*. Αθήνα: Καστανιώτη.
- Πανοπούλου- Μαρράτου Ό. (1998). *Παιδί, επιστήμη και ψυχανάλυση*. Αθήνα: Καστανιώτη.
- Παπαδοπούλου, Ε. (1997). Β. Σουχομλίνσκι: «*Το σχολείο της χαράς*» *Εφαρμογές και πρακτικές μιας ανθρωπιστικής παιδείας*. Θεσσαλονίκη: Κυριακίδη.
- Παπαθανασίου Αντ., (2000). *Προγράμματα και δραστηριότητες στους κρατικούς παιδικούς σταθμούς*. Αθήνα : Τυπωθήτω.
- Πετρογιάννης Κ. – Melhuish E., (2001). *Προσχολική ηλικία: Φροντίδα - Αγωγή – Ανάπτυξη*. Αθήνα: Καστανιώτη.
- Πυρουνάκη – Λιώνη (2016). *Ψυχοπαιδαγωγικά εργαλεία της Νηπιαγωγού (Ασκήσεις και παιχνίδια για την τάξη)*. Αθήνα: Θυμάρι
- Σιδηροπούλου Φ., Τσαούλα Ν., (2008). *Παιδικός σταθμός και έρευνα: τοπίο πολυεπίπεδης επικοινωνίας*. Αθήνα: ύψιλον/βιβλία

- Φράγκος, Χ., (2000). *Ψυπαιδαγωγική: Θέματα Παιδαγωγικής, Ψυχολογίας, Παιδείας, Διδακτικής και Μάθησης*. Αθήνα : Gutenberg.
- Cifali Mir., Imbert Fr., (2005). *Ο Freud και η Παιδαγωγική*. Αθήνα: Τυπωθήτω.
- Foulin Jean-Noel, Mouchon Serge, (2002). *Εκπαιδευτική Ψυχολογία*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Goehlich Michael, (2003).*Παιδοκεντρική διάσταση στη μάθηση*. Αθήνα : Τυπωθήτω-Γιώργος Δαρδανός.
- Houssay, J.(2000). *Δεκαπέντε παιδαγωγοί. Σταθμοί στην ιστορία της παιδαγωγικής σκέψης*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Kaemi – Veisari Erica, (2000). *Ανοιχτός σχεδιασμός στο νηπιαγωγείο*. Αθήνα: Κορφή.
- McLeod, J., (2005).*Εισαγωγή στην Συμβουλευτική*. Αθήνα: Μεταίχμιο
- Rogers, C.,(2006). *Ένας τρόπος να υπάρχουμε*. Αθήνα: Ερευνητές
- Roopnarine, L.J., -Johnson. E.J.(2006). *Ποιοτικά προγράμματα προσχολικής εκπαίδευσης Παραδείγματα από τη διεθνή πρακτική*. Αθήνα: Παπαζήση.
- Vigotsky,S. L., (2000). *Νους στην Κοινωνία – Η ανάπτυξη των Ανώτερων Ψυχολογικών Διαδικασιών*, Αθήνα:Gutemberg.

Συναφές επιστημονικό περιοδικό

European Early Childhood Education Research Journal

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΣΤΗΝ ΠΡΩΙΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	502	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Ε
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ-ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΜΕ ΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΠΕΔΙΟΥ	3	4	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	ΜΑΘΗΜΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΚΑΝΕΝΑ		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΗ		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ, ΕΛΛΗΝΟΦΩΝΕΣ		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.teiath.gr/courses/VREF133		

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ : 6

ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι η κατανόηση της σημασίας της σχέσης της οικογένειας του παιδιού με τον προσχολικό θεσμό αγωγής και φροντίδας του. Η κατανόηση της δομής και λειτουργίας της οικογένειας.

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Να αποκτήσουν οι φοιτητές γνώσεις σχετικά με το περιεχόμενο και τη λειτουργία του θεσμού της οικογένειας, και δεξιότητες επικοινωνίας και συνεργασίας με τους γονείς των παιδιών, οι οποίες κρίνονται απαραίτητες για την αποτελεσματικότητα του παιδαγωγικού τους έργου.

Μετά το τέλος του μαθήματος οι φοιτητές θα έχουν:

Ικανότητα κατανόησης της λειτουργίας της οικογένειας.

Ικανότητες επικοινωνίας και συνεργασίας με τους γονείς των παιδιών.

Δεξιότητες και στάσεις εφαρμογής βιωματικών προσεγγίσεων συνεργατικά με τους γονείς, στον παιδικό σταθμό.

Ικανότητα προώθησης κατάλληλου πλαισίου επικοινωνίας σε καθημερινή βάση και σε στιγμές ή καταστάσεις που χρειάζονται ιδιαίτερη προσέγγιση.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό

περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

.....

Άλλες...

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
Λήψη αποφάσεων
Αυτόνομη εργασία
Ομαδική εργασία
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Η λειτουργία της οικογένειας μέσα από θεωρητικές αναζητήσεις και προσεγγίσεις κοινωνικο-ανθρωπολογικές, εθνολογικές λαογραφικές, ψυχολογικές κ.ά. Το μέλλον των οικογενειακών θεσμών.
2. Η οικογένεια σαν σύστημα. Οικογένεια, κοινωνία, κράτος.
3. Μετασχηματισμοί της οικογενειακής μορφολογίας. Νέες μορφές μητρότητας. Νέες μορφές οικογενειακής ζωής.
4. Οικογένειες, κανόνες, ανισότητες. Δομή και λειτουργίες της σύγχρονης ελληνικής οικογένειας. Θέσεις, ρόλοι και σχέσεις των μελών μιας οικογένειας. Κύκλος οικογενειακής ζωής.
5. Παιδί και οικογένεια. Οικογενειακή Παιδεία-Παιδαγωγικά μοντέλα. Οικογένεια – σχολείο αλληλένδετοι θεσμοί.
6. Θεωρίες και μοντέλα στη διπολική σχέση: οικογένειας και εκπαιδευτικού χώρου (σφαιρικό μοντέλο, οικοσυστημικό κ.ά.). Η σημασία της αμφίδρομης σχέσης και τα πολύπλευρα αποτελέσματα.
7. Οι παραδοσιακοί και οι μη παραδοσιακοί τρόποι συνεργασίας-επικοινωνίας οικογένειας και εκπαιδευτικού θεσμού.
8. Κοινωνικο-πολιτική διάσταση της σχέσης οικογένειας και Βρεφονηπιακού σταθμού - πρώτο εξωοικογενειακό χώρο αγωγής και φροντίδας και γενικότερα με το προσχολικό θεσμό. Τεχνικές υποδοχής νέων γονέων και παιδιών στον βρεφονηπιακό σταθμό.

9. Ψυχοπαιδαγωγικές πρακτικές επικοινωνίας οικογένειας, παιδιού και χώρου αγωγής και εκπαίδευσης λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες τους και τις ανάγκες τους. Πρακτικές που εντάσσονται στο ημερήσιο Ψυχοπαιδαγωγικό Πρόγραμμα. Η επικοινωνία σε «δύσκολες στιγμές», σε πλαίσιο «διαφορετικότητας», σε κρίση, διαχείριση μεταβάσεων κ.α.
10. Η γονεϊκή εμπλοκή στο έργο του προσχολικού θεσμού: Παράμετροι ανάλυσης της και παράγοντες που την επηρεάζουν.
11. Σύγχρονες αντιλήψεις, ερευνητικά δεδομένα και ποιοτικά προγράμματα επικοινωνίας στο διεθνή χώρο και στην Ελλάδα

Ασκήσεις πεδίου:

Υλοποίηση και αξιολόγηση καλών πρακτικών της αμφίδρομης σχέσης: οικογένεια - παιδί - χώρος προσχολικής αγωγής.

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</p>	<p>ΣΤΗΝ ΤΑΞΗ, ΠΡΟΣΩΠΟ ΜΕ ΠΡΟΣΩΠΟ</p>	
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</p>	<p>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία και στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</p>	
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</p> <p>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε</p>	<p>Δραστηριότητα</p>	<p>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</p>
	<p>ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ</p>	<p>80</p>
	<p>ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ</p>	<p>20</p>
	<p>ΜΕΛΕΤΗ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ</p>	<p>10</p>
	<p>ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ</p>	<p>10</p>
	<p>Σύνολο Μαθήματος (30 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)</p>	<p>120</p>

<p>μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</p>	
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</p> <p>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Γραπτή τελική εξέταση (60%) που περιλαμβάνει: <ul style="list-style-type: none"> • Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής • Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, • Επίλυση Προβλημάτων ➤ Παρουσίαση Ομαδικής Εργασίας (40%) <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

<p>Ελληνόγλωσση</p> <ul style="list-style-type: none"> - Αμπατζόγλου, Γρηγόρης (2002). <i>Αλλάζοντας Χέρια. Διεπιστημονική προσέγγιση της διακίνησης και της τοποθέτησης των παιδιών</i>. Θεσσαλονίκη: University Studio Press. - Αρχοντάκη, Ζ. & Φιλίππου, Δ. (2003). <i>205 Βιωματικές ασκήσεις για εμπύχωση ομάδων</i>. Αθήνα: Καστανιώτης. - Bluestein J. (2000). <i>Εγχειρίδιο για γονείς</i>. Αθήνα: Δίοδος. - Dowling, E. & Osborne, E. (2001). <i>Η Οικογένεια και το σχολείο</i>. Αθήνα: Gutenberg. - Hughes Michel & Carolyn Kroehler (2007). <i>Κοινωνιολογία, οι βασικές έννοιες</i>. Αθήνα: Κριτική
--

- Ζαμπέτα, Εύη (1998). *Αγωγή και εκπαίδευση της πρώιμης παιδικής ηλικίας στην Ευρώπη*. Αθήνα:Θεμέλιο.
- Κατάκη, Χ., (2012), *Οι τρεις ταυτότητες της ελληνικής οικογένειας*, Αθήνα, Κέδρος.
- Κυπριανός, Π. (2007). *Παιδί,Οικογένεια,Κοινωνία*. Αθήνα: Gutenberg.
- Μακρυνιώτη, Δήμητρα (2001). *Παιδική ηλικία*. Αθήνα: Νήσος.
- Mills Sara (2005). *Κοινωνικό φύλο και ευγένεια*. Αθήνα:Πατάκη
- Μουσούρου Λ. Μ.,(2003). *Κοινωνιολογία της σύγχρονης οικογένειας*. Αθήνα: Gutenberg.
- Νόβα-Καλτσούνη ΧΡ., (2007). *Κοινωνικοποίηση*. Αθήνα: Gutenberg.
- Νόβα-Καλτσούνη ΧΡ., (2018). *Οικογένεια και οικογενειακές σχέσεις*. Αθήνα: Gutenberg.
- Παππά Βασ.(2006). *Επάγγελμα γονέας*. Αθήνα:Καστανιώτη.
- Σακελλαρόπουλος Παν.,(χ.χ.). *Σχέσεις μητέρας παιδιού τον πρώτο χρόνο της ζωής*. Αθήνα: Παπαζήση.
- Τσιάντης, Γ. (επιμ.) (2005). *Εργασία με τους γονείς: ψυχαναλυτική ψυχοθεραπεία με παιδιά και εφήβους*. Αθήνα: Καστανιώτης.

Ξενόγλωσση

Bru M. (2006) *Les methodes en pedagogie*. Paris:PUF

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΙΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ - 1ος Κύκλος Σπουδών		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	503	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Ε Εξάμηνο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης II: Σχέσεις Σχολείου – Τοπικής Κοινωνίας		
ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	3	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	7
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>Υποβάθρου, Γενικών Γνώσεων, Επιστημονικής Περιοχής, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων</i>	ΜΑΘΗΜΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ Κοινωνιολογία Κοινωνιολογικές Προσεγγίσεις που συμβάλλουν στην Κοινωνιολογική Κατανόηση των Κοινωνικών Σχέσεων ανάμεσα στο Σχολείο, την Οικογένεια και την Τοπική Κοινότητα (local), καθώς και την αναγκαιότητα καθιέρωσης του Διαλόγου ανάμεσα σε Δρώντα Πρόσωπα: Εκπαιδευτικούς, Γονείς διαφόρων κοινωνικών στρωμάτων και Φορείς της Τοπικής Κοινότητας, αποσκοπώντας στον εκδημοκρατισμό του σχολείου και την προσπάθεια εγκαθίδρυσης μιας Συμμετοχικής Πολιτισμικής Δημοκρατίας σε τοπικό (local) επίπεδο. Το Εξηγείν και το Κατανοείν στην κοινωνική θεωρία. Σύζευξη της μάκρο και της μικρο-ανάλυσης.		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης I: Κοινωνικές και Εκπαιδευτικές Ανισότητες		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)			

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα
<i>Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.</i>
<p>Οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος θα μπορούν να:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1)εξοικειωθούν με τις προβληματικές και τις θεωρητικές προσεγγίσεις που αναπτύσσονται. 2)κατανοήσουν τη συνεισφορά των εν λόγω θεωριών τόσο στη μελέτη των κοινωνικών σχέσεων ανάμεσα στα δρώντα πρόσωπα του σχολικού συστήματος (μαθητές, γονείς, εκπαιδευτικοί) και τους τοπικούς φορείς όσο και στη μελέτη των διαδικασιών σχολικής επιλογής και προσανατολισμού. Το ενδιαφέρον επικεντρώνεται στην κονστрукτιβιστική οπτική (θεωρία της Κοινωνικής ή Συμβολικής Αλληλεπίδρασης, Εθνομεθοδολογία,

Κοινωνική Φαινομενολογία), επισημαίνοντας τη συνεισφορά της εν λόγω οπτικής στην κατανόηση και ερμηνεία των κοινωνικών και εκπαιδευτικών φαινομένων.
Γενικές Ικανότητες
<i>Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;</i>
Το μάθημα αποσκοπεί να μυήσει τους φοιτητές στην κατανόηση της τοπικής κοινωνικής δυναμικής και την αναγκαιότητα συνεργασίας σχολείου και τοπικής κοινωνίας, αποβλέποντας σε μια συμμετοχική πολιτισμική δημοκρατία .

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

<p>Αναπτύσσονται οι κοινωνιολογικές προσεγγίσεις που συμβάλλουν στην κοινωνιολογική κατανόηση και ερμηνεία των κοινωνικών σχέσεων ανάμεσα στο σχολείο, τις οικογένειες των μαθητών και την τοπική κοινωνία (local), καθώς και την αναγκαιότητα καθιέρωσης ενός εποικοδομητικού διαλόγου μεταξύ των ενδιαφερόμενων δρώντων υποκειμένων (εκπαιδευτικών, μαθητών, γονέων, τοπικών φορέων). Το ενδιαφέρον επικεντρώνεται στην κονστρουκτιβιστική οπτική - θεωρία της Κοινωνικής ή Συμβολικής Αλληλεπίδρασης, Εθνομεθοδολογία, Κοινωνική Φαινομενολογία - , επισημαίνοντας τη συνεισφορά της εν λόγω οπτικής στη μελέτη, την κοινωνιολογική κατανόηση και ερμηνεία των εκπαιδευτικών φαινομένων σε ένα μικρο-κοινωνιολογικό επίπεδο.</p> <p>Το ενδιαφέρον επικεντρώνεται στην οικοδόμηση ποιοτικών κοινωνικών αλληλοδράσεων μεταξύ των ενδιαφερόμενων δρώντων υποκειμένων. Μία ουσιαστική συνέργεια μεταξύ των εν λόγω δρώντων προσώπων, θα συμβάλει στην κατανόηση και την ερμηνεία των μηχανισμών και των διαδικασιών σχολικής επιλογής και προσανατολισμού, καθώς επίσης και σε μία από κοινού επεξεργασία σχεδιασμών και διεξαγωγής πολιτιστικών δραστηριοτήτων τόσο στον χώρο του σχολείου όσο και έξω από αυτόν. Μία παρόμοια τοπική κοινωνική δυναμική επιδιώκει τον εκδημοκρατισμό του σχολείου, καθώς και την εγκαθίδρυση μιας συμμετοχικής πολιτισμικής δημοκρατίας σε ένα τοπικό (local) επίπεδο.</p>
--

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Δια ζώσης, Εξ αποστάσεως, κλπ.</i>	Δια ζώσης
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ	Ηλεκτρονικές διαφάνειες

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	Ηλεκτρονική πλατφόρμα ασύγχρονης εκπαίδευσης eclass, Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο
<i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i>	

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου (σε ώρες)
<i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</i>	Διαλέξεις	39 – 45 ώρες (13 έως 15 εβδομάδες . Τρεις ώρες εβδομαδιαίως).
	Σεμινάρια	
	Φροντιστήρια	
	Εργαστηριακή άσκηση	
	Άσκηση πεδίου	
	Πρακτική (τοποθέτηση)	
	Μελέτη/ανάλυση βιβλιογραφίας	80 ώρες τουλάχιστον
	Συγγραφή εργασίας/-ών	80 ώρες τουλάχιστον
	Εκπόνηση μελέτης	
	Καλλιτεχνική δημιουργία	
	Αυτόνομη μελέτη	
	Σύνολο Μαθήματος	

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	Γλώσσα αξιολόγησης: Ελληνικά
<i>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</i>	Μέθοδοι αξιολόγησης (βαρύτητα %):
<i>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</i>	Κριτήρια αξιολόγησης (βαρύτητα %)

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

<p>-Προτεινόμενη Βιβλιογραφία :</p> <p style="text-align: center;">ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ</p> <p>Bachelard G. (2000). Το νέο επιστημονικό πνεύμα, Πανεπιστημιακές εκδόσεις Κρήτης.</p> <p>Berger, P. (1985). Πρόσκληση στην Κοινωνιολογία , Μπουκουμάνης.</p> <p>Berger P., Luckmann T. (2003). Η κοινωνική κατασκευή της πραγματικότητας, Νήσος.</p> <p>Blumer, H., (1969). Symbolic Interactionism. Perspective and Method, Englewood Cliffs (New Jersey), Prentice Hall.</p> <p>Bourdieu, P., (2007). Η τέχνη του Κοινωνιολόγου, Μεταίχμιο.</p> <p>Bouvier P. (2001). Κοινωνιο-ανθρωπολογία, Μεταίχμιο.</p> <p>David Blackledge, Barry Hunt (2000). Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης, Μεταίχμιο.</p> <p>Foucault M. (1987). Εξουσία, γνώση και ηθική, Υψίλον.</p> <p>Foucault M. (1989). Επιτήρηση και τιμωρία. Η γέννηση της φυλακής, Ράππα.</p> <p>Foucault M. (1986). Οι λέξεις και τα πράγματα, Γνώση.</p> <p>Freire P. (2006). Δέκα επιστολές προς εκείνους που τολμούν να διδάσκουν, Επίκεντρο.</p> <p>Freire P. (1974). Η αγωγή του καταπιεζόμενου, Ράππα.</p> <p>Freire P. (1977). Πολιτιστική Δράση για την κατάκτηση της ελευθερίας, Καστανιώτη.</p>
--

- Garfinkel H. (1967). *Studies in ethnomethodology*, Prentice-Hall, Englewood Cliffs, New Jersey.
- Giddens A. (2001). *Οι συνέπειες της νεωτερικότητας*, Κριτική.
- Giddens A (1993). *Πολιτική και κοινωνιολογία στη σκέψη του Max Weber*, Οδυσσέας.
- Giddens A. (1989). *Εισαγωγή στην Κοινωνιολογία*, Οδυσσέας.
- Godelier M. (1987). *Η θεωρία της μετάβασης στον Μαρξ, Gutenberg*.
- Goffman E. (1996). *Συναντήσεις*, Αθήνα, Αλεξάνδρεια.
- Goffman E. (2001). *Στίγμα*, Αθήνα, Αλεξάνδρεια.
- Goffman E. (2006). *Η παρουσίαση του εαυτού στην καθημερινή ζωή*, Αθήνα, Αλεξάνδρεια.
- Goffman E. (1994). *Ασυλα*, Ευρύαλος.
- Γώγου Α. (2017). *Σχέσεις Σχολείου - Οικογένειας. Τι λένε οι δάσκαλοι για τους γονείς; Πορεία*, (Τρίτη έκδοση συμπληρωμένη).
- Γώγου Α. (2010). *Η κατανόηση των κοινωνικών φαινομένων και οι προοπτικές της κοινωνικής έρευνας*, Γρηγόρη.
- Hargreaves, D. (1967). *Social Relations in a Secondary School*, Routledge and Kegan Paul, London.
- Hargreaves, D. (1975). *Interpersonnal Relations and Education*, Student edition Routledge and Kegan Paul, London.
- Husserl E. (2000). *Η Φιλοσοφία ως αυστηρή επιστήμη*, Ροές.
- Καραποστόλης Β. (1984). *Μορφές Κοινωνικής δράσης*, Θεμέλιο.
- Κατριβέσης Ν. (2003). *Η Κοινωνιολογία του Norbert Elias. Από τις κοινωνικές δομές στις αλληλεξαρτήσεις*, Gutenberg.
- Κουζέλης Γ.(2006). *Φιλική κοινωνία ή κοινωνία χρηστών? Γνώση, υποκειμενικότητα και πολιτισμός στον κόσμο των τεχνολογιών*, Αθήνα, Κριτική.
- Κουζέλης Γ. (1991). *Από τον βιοματικό κόσμο στον επιστημονικό κόσμο. Ζητήματα της κοινωνικής αναπαραγωγής της γνώσης*, Κριτική.
- Kuhn T.S. (1981). *Η δομή των κοινωνικών επαναστάσεων*, Σύγχρονα Θέματα.
- Λάμνιαν Κ. (2002). *Κοινωνιολογική θεωρία και εκπαίδευση. Διακριτές προσεγγίσεις*, Μεταίχιμο.
- Lefebvre H. (1985). *Κοινωνιολογία του Μαρξ, Gutenberg*.
- Levi-Strauss C. (2008). *Φυλή και ιστορία. Φυλή και πολιτισμός*, Πατάκη.
- Μερλώ-Ποντύ Μ. (1984). *Οι περιπέτειες της διαλεκτικής*, Ύψιλον.
- Wright-Mills C. (1985). *Η κοινωνιολογική φαντασία*, Παπαζήση.
- Μουζέλης Ν. (2000). *Η κρίση της κοινωνιολογικής θεωρίας. Τι πήγε λάθος; Θεμέλιο*.
- Μουζέλης Ν. (1992). *Μεταμαρξιστικές προοπτικές*, Θεμέλιο.
- Μουζέλης Ν. (1997). *Επιστροφή στην κοινωνιολογική θεωρία. Η έννοια της ιεραρχίας και το πέρασμα από τη μικρο- στη μακρο-κοινωνιολογία*, Θεμέλιο.
- Μως Μ. (1999). *Το δώρο. Μορφές και λειτουργίες της ανταλλαγής*, Καστανιώτη.
- Mead G.H. (1962). *Mind, Self and Society: From the Standpoint of a Social Behaviourist*, University of Chicago Press, Chicago.
- Ritsert J. (1996). *Τρόποι σκέψης και βασικές έννοιες της κοινωνιολογίας (Πρόλογος-επιμέλεια: Γ. Κουζέλης)*, Κριτική.
- Simmel G. (2004). *Περιπλάνηση στη Νεωτερικότητα*, Αλεξάνδρεια.
- Τάτσης Χ.Ν. (1999). *Κλασικές έρευνες των κοινωνικών επιστημών*, Οδυσσέας.
- Τάτσης Χ.Ν. (1992). *Γνωστικές προσωπογραφίες. Σύγχρονες θεωρητικές μορφοποιήσεις του κοινωνιολογικού ανθρώπου*, Οδυσσέας.
- Weber Max (1993). *Βασικές έννοιες κοινωνιολογίας*, Κένταυρος.
- Weber Max (2006). *Η Προτεσταντική Ηθική και το Πνεύμα του Καπιταλισμού*, Αθήνα, Gutenberg.

Συναφή επιστημονικά περιοδικά:

Κοινωνικές Επιστήμες

Το Βήμα των Κοινωνικών Επιστημών

Κοινωνιολογική Επιθεώρηση

Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης

Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων Επιστημονικό Βήμα του Δασκάλου
Νέα Παιδεία
Σύγχρονη Εκπαίδευση
Τα Εκπαιδευτικά
Παιδαγωγική Επιθεώρηση
Τετράδια Πολιτικής Επιστήμης
Επιστήμη και Κοινωνία
Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού
Journal of International Social Studies
Journal of Politics and Society
American Journal of Sociology
American Sociology Review
British Journal of Sociology
Electronic journal of Sociology
Année Sociologique

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΪΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	504	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Ε
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΝΕΥΡΟΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>		ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ		3	4
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	ΕΙΔΙΚΟΥ ΥΠΟΒΑΡΘΟΥ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΚΑΝΕΝΑ		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΗ		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ (ΣΕ ΕΛΛΗΝΟΦΩΝΟΥΣ)		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)			

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

<p>Μαθησιακά Αποτελέσματα <i>Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.</i></p> <p><i>Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης • Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β • Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων
<p>ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ : 6 ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</p> <p>Σκοπός του μαθήματος αυτού είναι η εισαγωγή των φοιτητών σε θέματα που αφορούν τις βιολογικές βάσεις της συμπεριφοράς. Στόχος του μαθήματος είναι να κατανοήσουν οι φοιτητές με ποιο τρόπο το νευρικό σύστημα επηρεάζει την ανθρώπινη συμπεριφορά, και σε ποιο βαθμό η δυσλειτουργία του παραπάνω συστήματος παίζει ρόλο στην εμφάνιση ψυχικών ή άλλων διαταραχών της</p>

συμπεριφοράς. Τα θέματα που θα αναπτυχθούν στο μάθημα προέρχονται από τον ευρύτερο επιστημονικό χώρο των νευροεπιστημών και αντανακλούν την πραγματική έκρηξη που έχει σημειωθεί τα τελευταία χρόνια στις γνώσεις μας για τη λειτουργία του εγκεφάλου και τον τρόπο με τον οποίο επηρεάζει τη συμπεριφορά.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές θα είναι σε θέση να κατανοεί:

- τις βασικές αρχές στις οποίες στηρίζεται η λειτουργία του νευρικού συστήματος
- τη σημασία υποκείμενων βιολογικών διεργασιών στη διαμόρφωση της συμπεριφοράς
- τις μεθοδολογικές προσεγγίσεις που ακολουθούνται στη βιοψυχολογία
- τον τρόπο με τον οποίο λειτουργούν τα αισθητικά συστήματα
- πως σχετίζεται η νευρωνική δραστηριότητα με την αίσθηση, την αντίληψη και τις διαταραχές τους
- συσχετισμός των νευροεπιστημών με την αγωγή στην προσχολική ηλικία

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα.

*Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
Λήψη αποφάσεων
Αυτόνομη εργασία
Ομαδική εργασία
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών*

*Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
.....
Άλλες...
.....*

- ✓ Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
- ✓ Ομαδική Εργασία
- ✓ Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
- ✓ Προαγωγή της ελεύθερης και επαγωγικής σκέψης
- ✓ Σεβασμός στη διαφορετικότητα

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Εγκέφαλος και συμπεριφορά
2. Ανάπτυξη του νευρικού συστήματος
3. Μετάδοση σημάτων στο εσωτερικό των νευρώνων
4. Μετάδοση σημάτων μεταξύ νευρώνων
5. Γνωστική νευροεπιστήμη
6. Από τα νευρικά κύτταρα στη γνωστική λειτουργία
7. Τα αισθητικά συστήματα, Σχηματισμός της οπτικής εικόνας
8. Πρώιμη παιδική ηλικία και πλαστικότητα εγκεφάλου
9. Αντίληψη της μορφής και της κίνησης
10. Δράση- Εκούσια κίνηση
11. Γονίδια, συναισθήματα και ένστικτα. Γονίδια και συμπεριφορά
12. Το φύλο και ο εγκέφαλος
13. Συναισθηματικές καταστάσεις
14. Κινητοποίηση, Διεργασίες ομοιόστασης
15. Γλώσσα και επικοινωνία
16. Μάθηση και μνήμη, Κυτταρικοί μηχανισμοί μάθησης και μνήμης, Πώς ο χάρτης του εγκεφάλου αλλάζει με την εμπειρία.

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κλπ.</i>	Διδασκαλία σε αίθουσα	
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i>	Χρήση Τ.Π.Ε στη Διδασκαλία και στην Επικοινωνία με τους φοιτητές	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών,</i>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου
	Διαλέξεις	40

<p>Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</p> <p>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</p>	Ανάλυση οπτικοακουστικού υλικού	40
	Μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας	20
	Αυτοτελής μελέτη	20
	Σύνολο Μαθήματος (30 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)	120
	Σύνολο Μαθήματος	120
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</p> <p>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<p>Γραπτή τελική εξέταση</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Με ερωτήσεις σύντομης απάντησης ✓ Με ερωτήσεις ανάπτυξης θεμάτων 	

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνόγλωσση

1. Eric R. Kandel, James H. Schwartz, Thomas M. Jessell (2016) *Βασικές αρχές Νευροεπιστημών*. Εκδόσεις Πασχαλίδη
2. Kandel R.E., Schwartz, H.J., Jessell, M.T. (2011) *Νευροεπιστήμη και συμπεριφορά*. Πανεπιστημιακές εκδόσεις Κρήτης
3. Breedlove, M., Rosenzweig, M.R., Watson, N.V.(2011). *Βιολογική Ψυχολογία*, Επιστημονικές Εκδόσεις Παρισιάνου, Αθήνα, 2011.
4. Kolb, B. & Whishaw I.Q., (2009). *Εγκέφαλος και Συμπεριφορά*, Τόμος I και II, Ιατρικές Εκδόσεις Π.Χ. Πασχαλίδης, Αθήνα,
5. Kalat, J.W. 1995). *Βιολογική Ψυχολογία*, εκδ. Έλλην, Αθήνα,
6. Pinel, J.P. (2011). *Βιοψυχολογία*, Εκδόσεις Ίων, Αθήνα Purves, D., Augustine, 7. 7. Fitzpatrick, G.J., Hall, D., LaMantia, W.C., McNamara, J.O., Williams, S.M. (2009). *Νευροεπιστήμες*, Επιστημονικές Εκδόσεις Παρισιάνου,.

Ξενόγλωσση

1. Kandel R. Eric (2007) *In search of memory – The emergence of a new science of mind*, W.W. NORTON & COMPANY
2. Bear M.F., Connors B.W. and Paradiso M., (2007). *Neuroscience: Exploring the brain*, 3rd edition, Williams & Wilkins
3. Rosenzweig, M., Breedlove, S. and Leiman, A. (2005). *Biological Psychology*, 4th edition, Sinauer Associates, Inc.
4. Maniadaki, K. & Kakouros, E. (2018). *The Complete Guide to ADHD: Nature, Diagnosis, and Treatment*. Routledge, Taylor and Francis, New York.

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΪΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	505	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Ε
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΠΡΩΪΜΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΚΑΙ ΕΝΤΑΞΗ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ	3	4	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	ΕΙΔΙΚΟΥ ΥΠΟΒΑΡΘΟΥ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΚΑΝΕΝΑ		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΗ		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ (ΣΕ ΕΛΛΗΝΟΦΩΝΟΥΣ)		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)			

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

<p>Μαθησιακά Αποτελέσματα <i>Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.</i></p> <p><i>Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης • Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β • Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων
<p>ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ : 6 ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</p> <p>Η πρώιμη παρέμβαση αναφέρεται στις περιπτώσεις των παιδιών τα οποία αντιμετωπίζουν αναπτυξιακές δυσκολίες ή βρίσκονται σε επικινδυνότητα. Το περιεχόμενο δε της πρώιμης παρέμβασης εστιάζει σε όλες τις αναγκαίες δράσεις και ενέργειες οι οποίες απαιτούνται για τη στήριξη των παιδιών αυτών καθώς και των οικογενειών τους όσο γίνεται πιο νωρίς στα πλαίσια της αγωγής τους. Η πρώιμη παρέμβαση στοχεύει στη διασφάλιση και ενίσχυση της ανάπτυξης των</p>

παιδιών καθώς και στην κοινωνική τους ενσωμάτωση. Παράλληλα με την πρώιμη παρέμβαση μπορεί να αποτραπούν πιθανά προβλήματα ή ανεπάρκειες που πιθανό να αντιμετωπίσουν τα παιδιά στην αναπτυξιακή τους πορεία.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές θα είναι σε θέση να:

- Γνωρίζουν στοιχεία για την εξέλιξη του επιστημονικού πεδίου των πρώιμων παρεμβάσεων.
- Να κατανοούν τη σύνδεσης μεταξύ εκτίμησης, παρέμβασης και αξιολόγησης.
- Να γνωρίζουν τα βασικά μοντέλα πρώιμης παρέμβασης και να αναπτύξουν την ικανότητα για συγκριτική θεώρηση αυτών των μοντέλων
- Να κατανοούν τις έννοιες: παράγοντες επικινδυνότητας, προστατευτικοί παράγοντες.
- Να μπορούν να κατανοήσουν τους λόγους για τους οποίους είναι σημαντική η εκτίμηση των ατομικών και διαπολιτισμικών διαφορών και πως αυτές οι διαφορές πρέπει να συνεκτιμούνται στα πλαίσια της πρώιμης παρέμβασης.
- Να κατανοούν της βασικές αρχές υλοποίησης προγραμμάτων πρώιμης παρέμβασης

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας

και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

.....

Άλλες...

.....

- ✓ **Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις**
- ✓ **Ομαδική Εργασία**
- ✓ **Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής**
- ✓ **Προαγωγή της ελεύθερης και επαγωγικής σκέψης**
- ✓ **Σεβασμός στη διαφορετικότητα**

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Ιστορική αναδρομή στις επιστημονικό πεδίο των πρώιμων παρεμβάσεων.

2. Προσδοκίες από την υλοποίηση προγραμμάτων πρώιμης παρέμβασης
3. Τυπική και άτυπη ανάπτυξη στη βρεφική και νηπιακή ηλικία,
4. Η επίδραση των παραγόντων επικινδυνότητας και των προστατευτικών παραγόντων στην πρώιμη ανάπτυξη.
5. Ατομικές διαφορές, διαπολιτισμικές διαφορές και πώς αυτές εκτιμώνται και αξιοποιούνται στο πλαίσιο της πρώιμης παρέμβασης.
6. Κατανόηση της σύνδεσης μεταξύ κλινικής εκτίμησης, παρέμβασης και αξιολόγησης των αποτελεσμάτων της παρέμβασης.
7. Συγκριτική θεώρηση μοντέλων πρώιμης παρέμβασης.
8. Παραδείγματα πρώιμων παρεμβάσεων για Αναπτυξιακές και Ψυχικές Διαταραχές της βρεφικής και της νηπιακής ηλικίας.
9. Παραδείγματα πρώιμων παρεμβάσεων σε περιπτώσεις σε περιπτώσεις παιδιών που βρίσκονται σε επικινδυνότητα

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i></p>	Διδασκαλία σε αίθουσα																			
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i></p>	Χρήση Τ.Π.Ε στη Διδασκαλία και στην Επικοινωνία με τους φοιτητές																			
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</i></p> <p><i>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</i></p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="632 1373 959 1451">Δραστηριότητα</th> <th data-bbox="959 1373 1315 1451">Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="632 1451 959 1491">Διαλέξεις</td> <td data-bbox="959 1451 1315 1491">40</td> </tr> <tr> <td data-bbox="632 1491 959 1630">Ανάλυση οπτικοακουστικού υλικού</td> <td data-bbox="959 1491 1315 1630">40</td> </tr> <tr> <td data-bbox="632 1630 959 1709">Μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας</td> <td data-bbox="959 1630 1315 1709">20</td> </tr> <tr> <td data-bbox="632 1709 959 1787">Αυτοτελής μελέτη</td> <td data-bbox="959 1709 1315 1787">50</td> </tr> <tr> <td data-bbox="632 1787 959 1926">Σύνολο Μαθήματος (30 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)</td> <td data-bbox="959 1787 1315 1926">150</td> </tr> <tr> <td data-bbox="632 1926 959 1966"></td> <td data-bbox="959 1926 1315 1966"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="632 1966 959 2007"></td> <td data-bbox="959 1966 1315 2007"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="632 2007 959 2033"></td> <td data-bbox="959 2007 1315 2033"></td> </tr> </tbody> </table>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	Διαλέξεις	40	Ανάλυση οπτικοακουστικού υλικού	40	Μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας	20	Αυτοτελής μελέτη	50	Σύνολο Μαθήματος (30 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)	150							
Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου																			
Διαλέξεις	40																			
Ανάλυση οπτικοακουστικού υλικού	40																			
Μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας	20																			
Αυτοτελής μελέτη	50																			
Σύνολο Μαθήματος (30 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)	150																			

	Σύνολο Μαθήματος	150
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ <i>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</i></p> <p><i>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμών, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</i></p> <p><i>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</i></p>	<p>Γραπτή τελική εξέταση</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Με ερωτήσεις σύντομης απάντησης ✓ Με ερωτήσεις ανάπτυξης θεμάτων 	

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνόγλωσση

1. Κουρκούτας, Η. & Chartier, J. P. (Επιμ.). (2008). *Παιδιά και έφηβοι με ψυχοκοινωνικές και μαθησιακές διαταραχές: Στρατηγικές παρέμβασης*. Αθήνα: Τόπος.
2. Κορηλάκη, Α., Κυπριωτάκη, Μ. & Μανωλίτσης, Γ. (Επιμ.) (2010). *Πρώιμη παρέμβαση: Διεπιστημονική θεώρηση*. Αθήνα: Πεδίο.
3. Κάκουρος, Ε., Μανιαδάκη, Κ. (2006). *Ψυχοπαθολογία παιδιών και εφήβων – αναπτυξιακή προσέγγιση*, (5η έκδοση), Τυπωθήτω.
4. Κουρκούτας, Η.Ε. (2011). *Προβλήματα συμπεριφοράς στα παιδιά. Παρεμβάσεις στο πλαίσιο της οικογένειας και του σχολείου*. Αθήνα: Εκδόσεις Τόπος.
5. Μανιαδάκη, Κ. & Κάκουρος, Ε. (2016). *Η διαχείριση της ΔΕΠ-Υ. Από τη θεωρία στην πράξη*. Εκδόσεις Gutenberg
6. Τζουριάδου, Μ. (2001). *Πρώιμη παρέμβαση: Σύγχρονες τάσεις και προοπτικές*. Εκδόσεις Προμηθεύς.
7. Μανωλίτσης, Γ. (2013). *Αξιολόγηση της συμπεριφοράς παιδιών της προσχολικής ηλικίας*. Αθήνα: Εκδόσεις Πεδίο.
8. Ευρωπαϊκός Φορέας για την Ανάπτυξη της Ειδικής Αγωγής (2005). *Πρώιμη παιδική παρέμβαση: Ανάλυση των καταστάσεων στην Ευρώπη – Βασικές απόψεις και συστάσεις*. http://www.european-agency.org/sites/default/files/early-childhood-intervention-analysis-of-situations-in-europe-key-aspects-and-recommendations_eci_el.pdf (access 12/05/2018).

Ξενόγλωσση

1. Maniadaki, K. & Kakouros, E. (2018). *The Complete Guide to ADHD: Nature, Diagnosis, and Treatment*. Routledge, Taylor and Francis, New York.
2. Mash, E. & Barkley, R. (2014) *Child Psychopathology*, (third edition), The Guilford Press, New York.

- Συναφή επιστημονικά περιοδικά

1. Development and Psychopathology
2. Journal of Abnormal Child Psychology

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΪΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	506	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Ε
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Αγγλική Γλώσσα - Ορολογία		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ	3	4	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	ΜΑΘΗΜΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	-		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΑ		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΟΧΙ		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.teiath.gr/		

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ : 6

ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Να καταστήσει το φοιτητή ικανό: Να κατανοεί ξενόγλωσση βιβλιογραφία της ειδικότητάς του

- Να ανιχνεύει ένα εξειδικευμένο επιστημονικό κείμενο ώστε να αποκτά γενική εικόνα του περιεχομένου παρά την ύπαρξη αγνώστου λεξιλογίου και ορολογίας
- Να αναμεταδίδει γραπτά και προφορικά πληροφόρηση που

λαμβάνει μέσα από τον γραπτό ή και τον προφορικό λόγο όπως: άρθρα σε εφημερίδες ή περιοδικά, συνεντεύξεις, συζητήσεις, συνέδρια, σεμινάρια

- Να συνάγει την κεντρική ιδέα του θέματος ενός επιστημονικού κειμένου της ειδικότητάς του και να αποδίδει περιληπτικά το περιεχόμενό του
- Να διατυπώνει τις απόψεις του γραπτά και προφορικά πάνω σε ένα θέμα ειδικότητας βασιζόμενος στις πληροφορίες και τα άλλα στοιχεία που του έχουν δοθεί και
- Να αντλεί πληροφόρηση πάνω σε θέματα της ειδικότητάς του μέσα από το internet.

ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μετά το τέλος του μαθήματος οι φοιτητές θα είναι σε θέση :

- Να κατανοεί ξενόγλωσση βιβλιογραφία της ειδικότητάς του
- Να αναμεταδίδει γραπτά και προφορικά πληροφόρηση που λαμβάνει μέσα από τον γραπτό ή και τον προφορικό λόγο
- Να διατυπώνει τις απόψεις του γραπτά και προφορικά πάνω σε ένα θέμα ειδικότητας βασιζόμενος στις πληροφορίες και τα άλλα στοιχεία που του έχουν δοθεί
- Να αντλεί πληροφόρηση πάνω σε θέματα της ειδικότητάς του μέσα από το internet.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας

και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

.....

Άλλες...

.....

- Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
- Λήψη αποφάσεων
- Ομαδική εργασία
- Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
- Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
- Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Θεωρητικό Μέρος

Δομή επιστημονικού λόγου και ορολογία εξειδικευμένων και/ ή ερευνητικών κειμένων όπως αυτά απαντώνται στη διεθνή βιβλιογραφία, γεγονός που προϋποθέτει απαραίτητως γνώση της γλώσσας (Αγγλικής) σε προχωρημένο επίπεδο. Τα κείμενα αυτά αφορούν σε μαθήματα γενικής και ειδικής υποδομής του Τμήματος: Ψυχολογία, Παιδαγωγικά, Υγεία και ασφάλεια στην ΠΠΗ :

1. The baby and the family: pregnancy – antenatal care
2. Antenatal tests and advice
3. Newborn appearance – jaundice
4. Newborn baby: after birth
5. Breastfeeding
6. Bottlefeeding -weaning
7. Immunization
8. Play and development
9. Stages of play - toys
10. Changes from birth to one year
11. Focus on Greece
12. Encouraging success
13. Coping with ADHD
14. Talking sense

Εργαστηριακό Μέρος Μαθήματος

Εξάσκηση στην αναγνώριση, στο συσχετισμό και στη χρήση εννοιών ορολογίας σχετικής με την ειδικότητα όπως και παράλληλο χειρισμό της ξένης γλώσσας στη σύνθεση και οργάνωση επιστημονικών κειμένων σε γραπτό/ προφορικό λόγο.

Εξάσκηση στην κατανόηση γραπτού/ προφορικού λόγου σε θέματα που αφορούν στην ειδικότητα με χρήση του υπάρχοντος εργαστηρίου πολυμέσων [multimedia lab], του internet, βίντεο και ακουστικών κασετών κ.λ.π.

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i></p>	<p>Στην τάξη πρόσωπο με πρόσωπο</p>
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i></p>	<p>Διάλεξη με διαφάνειες, χρήση λογισμικού αποθετηρίου, χρήση ηλεκτρονικών διαγωνισμάτων αυτοαξιολόγησης και ηλεκτρονικών βιβλίων, υλικό στο e-class (παρουσίαση, quizzes κ.α.), χρήση ασπροπίνακα. Επικοινωνία με τους φοιτητές ηλεκτρονικά με email.</p>

<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</p> <p>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</p>	<p>Δραστηριότητα</p>	<p>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</p>
	Διαλέξεις	40
	Εργαστηριακή άσκηση	40
	Διαδραστική Διδασκαλία	20
	Αυτοτελής Μελέτη	20
	Σύνολο Μαθήματος	120
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</p> <p>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<p>Γραπτή τελική εξέταση (100%) που περιλαμβάνει:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής • Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης 	

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ξενόγλωσση

- Andreski, R. and Nicholls S. (1994), *Setting Standards*, Nursery World Ltd
- Brain, J. and Martin, M.D. (1989), *Child Care and Health for Nursery Nurses*, Stanley Thornes Publishers
- Bruce, T (1987), *Early Childhood Education*, London-Hodder and Stoughton
- Dowling, M. (1980), *Early Projects*, Longman
- Hurst, V. (1991), *Planning for Early Learning*, London-Paul Chapman Publishing
- Macfarlane, A. and Stirrat, G. (1982), *You and Your Baby*, Jill Norman and Hobhouse Ltd
- Moyles, M. (1989), *Just Playing?* Milton Keynes- Open University Press
- Pugh, G. and De'ath, E. (1989), *Working Towards Partnership In The Early Years*, National Children's Bureau
- Spock, B. (1985), *Baby and Child Care*, Pocket books
- Stoppard, M. (1986), *The Baby and Child Medical Handbook*, Dorling Kindersley Ltd.
- Stoppard, M. (1987), *Baby Care Book*, Dorling Kindersley Ltd.
- Stoppard, M. (1995), *Complete Baby and Child Care*, Dorling Kindersley Ltd.
- Woolfson, R. (1997), *From Birth to Starting School*, Caring Books

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΙΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	507	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Ε
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΜΟΥΣΕΙΑΚΗ ΑΓΩΓΗ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις & Ασκήσεις Πεδίου	3	4	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΔΕΝ ΑΠΑΙΤΟΥΝΤΑΙ		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΗ		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ ΣΕ ΕΛΛΗΝΟΦΩΝΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)			

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης*
- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*
- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ : 6

Η Μουσειακή Αγωγή, υιοθετώντας μεθόδους της σύγχρονης παιδαγωγικής, έχει

σκοπό να υποστηρίξει διαφορετικούς τρόπους ερμηνευτικής προσέγγισης των μουσειακών αντικειμένων, κατάλληλα προσαρμοσμένους ώστε να ανταποκρίνονται στα αναπτυξιακά, ατομικά, κοινωνικά και πολιτισμικά χαρακτηριστικά των διαφορετικών ομάδων κοινού στις οποίες απευθύνεται. Σύμφωνα εξάλλου με τον ορισμό του Διεθνούς Συμβουλίου Μουσείων, το σύγχρονο μουσείο έχει σκοπό όχι μόνο να συλλέγει, να διατηρεί και να ερευνά τη φυσική και πολιτισμική κληρονομιά, αλλά και να ερμηνεύει, να εκπαιδεύει και να ψυχαγωγεί. Στο πλαίσιο αυτό, τα μουσεία τις τελευταίες δεκαετίες επιχειρούν ένα άνοιγμα στο ευρύ κοινό και καλούνται να υπηρετήσουν τη δια βίου αγωγή και εκπαίδευση. Η επικοινωνία με το κοινό αποτελεί μια προτεραιότητα της σύγχρονης μουσειακής πολιτικής.

Οι επιμέρους στόχοι των μουσειακών εκπαιδευτικών προγραμμάτων συνοψίζονται στην εξοικείωση με την έννοια «Μουσείο» και με τους τρόπους προσέγγισης της φυσικής και πολιτισμικής κληρονομιάς, την ενθάρρυνση προσωπικών συσχετισμών, την υποστήριξη της αισθητηριακής και ενσώματης προσέγγισης στη μάθηση, την αισθητική καλλιέργεια, την ανάπτυξη της κριτικής και της δημιουργικής σκέψης, την ενδυνάμωση της συνεργασίας και την ευχαρίστηση που προκύπτει από τη βιωματική δράση.

Σκοπός του μαθήματος είναι να κατανοήσουν οι φοιτητές/τριες την έννοια του πολιτισμού και τους τρόπους που τα μουσεία και οι χώροι πολιτισμικής αναφοράς την υπηρετούν, αναδεικνύοντας τη φυσική και πολιτισμική κληρονομιά και να τους εξοικειώσει με τους τρόπους προσέγγισης του μουσείου ως χώρου μη τυπικής και άτυπης εκπαίδευσης. Επιμέρους στόχοι είναι η γνωριμία με τη θεωρία και την πράξη της μουσειακής εκπαίδευσης, φέρνοντας τους σε επαφή με τις βασικές έννοιες των εκπαιδευτικών θεωριών, των πρακτικών και των δεξιοτήτων που είναι απαραίτητες για έναν μουσειοπαιδαγωγό/εκπαιδευτικό που δραστηριοποιείται στο μουσείο.

Συγκεκριμένα οι φοιτητές/τριες καλούνται

- Να εξοικειωθούν με τα διαφορετικά είδη μουσείου και τις επιμέρους μουσειακές λειτουργίες
- Να αναγνωρίζουν τις βασικές θεωρητικές προσεγγίσεις που βρίσκουν εφαρμογή στο μουσειακό περιβάλλον.
- Να κατανοούν τις παραμέτρους που καθιστούν το μουσείο ένα αποτελεσματικό μαθησιακό περιβάλλον, ιδιαίτερα για το παιδικό κοινό.
- Να αντιλαμβάνονται το ευρύ πεδίο δράσης των μουσειοπαιδαγωγών και τον κομβικό τους ρόλο στη σύνδεση των μουσείων με την ευρύτερη κοινότητα.
- Να έχουν εξοικείωση με όλα τα στάδια σχεδιασμού, υλοποίησης και αξιολόγησης των μουσειοπαιδαγωγικών δραστηριοτήτων και του συνοδευτικού εκπαιδευτικού υλικού, καθώς και με την ποικιλία των εκπαιδευτικών μεθόδων και τεχνικών που εφαρμόζονται στο μουσείο.
- Να γνωρίσουν τη βασική μουσειοπαιδαγωγική βιβλιογραφία και να μπορούν να προσεγγίσουν κριτικά το εκπαιδευτικό έργο φορέων εκπαίδευσης και πολιτισμού.
- Να σχεδιάζουν πρωτότυπες εκπαιδευτικές δραστηριότητες και υλικό για μουσεία ή χώρους πολιτισμικής αναφοράς της επιλογής τους.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
Λήψη αποφάσεων
Αυτόνομη εργασία
Ομαδική εργασία
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

.....
Άλλες...
.....

- Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
- Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
- Αυτόνομη εργασία
- Ομαδική εργασία
- Λήψη αποφάσεων
- Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
- Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
- Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
- Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Θεωρία:

Εισαγωγή στις έννοιες του πολιτισμού, της πολιτισμικής κληρονομιάς και των σχετικών όρων. Θεσμοί και φορείς πολιτισμικής κληρονομιάς. Εξέταση αντιπροσωπευτικών μνημείων, χώρων, ευρημάτων και των κατάλληλων για την κάθε περίπτωση μουσειοπαιδαγωγικών προσεγγίσεων (μελέτη περιπτώσεων).

Η πολιτισμική κληρονομιά στην Προσχολική αγωγή. Κίνητρα και μέθοδοι για την ανάπτυξη του ενδιαφέροντος των παιδιών. Εκπαιδευτικά πολιτισμικά παιχνίδια, αναπαραστάσεις και δημιουργικές δράσεις. Τρόποι συνεργασίας μουσείου-σχολείου/βρεφονηπιακού σταθμού.

Ειδικότερα, στο θεωρητικό μέρος του μαθήματος αναπτύσσονται οι ακόλουθες θεματικές:

1. Μουσείο: Γέννηση, εξέλιξη, είδη μουσείων. Η έννοια του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος. Οι μουσειακές λειτουργίες.
2. Πολιτισμός και εκπαίδευση: Η σημασία της ένταξης του πολιτισμού στην εκπαίδευση. Τα χαρακτηριστικά του μουσείου ως περιβάλλοντος μάθησης. Ιστορική αναδρομή στην ανάπτυξη του εκπαιδευτικού και κοινωνικού ρόλου των μουσείων. Προσέγγιση των σχετικών με τη μουσειακή αγωγή όρων.
3. Η παιδαγωγική προσέγγιση και η εκπαιδευτική αξιοποίηση των μουσειακών αντικειμένων.
4. Οι διαφορετικές ομάδες κοινού και ο ρόλος του μουσειοπαιδαγωγού.
5. Μουσείο και κοινωνία: Οι πολλαπλοί ρόλοι του Μουσείου στην ένταξη και την υποστήριξη ειδικών και ευαίσθητων κοινωνικά ομάδων.
6. Σύγχρονες θεωρίες μάθησης και η εφαρμογή τους στο μουσείο.
7. Σχεδιασμός και αξιολόγηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων στο μουσείο.
8. Παιδαγωγικές μέθοδοι και τεχνικές στο μουσείο. Οι ιδιαιτερότητες της εμπύχωσης στην προσχολική ηλικία.
9. Η οργάνωση μιας εκπαιδευτικής επίσκεψης στο μουσείο.
10. Μουσείο και σχολείο – Μουσείο και Βρεφονηπιακός σταθμός: τρόποι συνεργασίας για ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα μουσειακής αγωγής.
11. Ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού για χρήση στο μουσείο.
12. «Το Μουσείο στο σχολείο». Η περίπτωση των μουσειοσκευών και του υποστηρικτικού εκπαιδευτικού υλικού (ψηφιακού και έντυπου).
13. Η μουσειοπαιδαγωγική στην Ελλάδα: κριτική αποτίμηση και προοπτικές

Εργαστήριο:

Γνωριμία με διαφορετικούς τύπους μουσείων και χώρων πολιτισμικής αναφοράς, μέσω εποπτικού υλικού (χρήση powerpoint και βίντεο) και εκπαιδευτικών επισκέψεων.

Εκπαιδευτικά προγράμματα: μέθοδοι, προσεγγίσεις, προτάσεις (μελέτη περιπτώσεων και εργαστηριακές ασκήσεις, όπως μάθηση με χρήση αντικειμένων, παιχνίδια διερευνητικής μάθησης στο μουσείο, συμμετοχή σε προσομοιώσεις εκπαιδευτικών προγραμμάτων κ.ά.)

Κατανόηση της σημασίας της πολιτισμικής κληρονομιάς στην προσχολική αγωγή (μελέτη περιπτώσεων)

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p style="text-align: center;">ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i></p>	<p>Στην αίθουσα διδασκαλίας. Επισκέψεις σε Αρχαιολογικούς χώρους, Μουσεία και Εκθέσεις. Παρακολούθηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων για παιδιά προσχολικής ηλικίας.</p>
<p style="text-align: center;">ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην</i></p>	<p>Οι διαλέξεις γίνονται με προβολή διαφανειών (power point) και βίντεο. Εκτεταμένη χρήση του e-class για τη μελέτη</p>

<p>Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</p>	<p>βιβλιογραφίας και αναρτημένου υλικού και τη συζήτηση σχετικών θεμάτων.</p>	
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</p> <p>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</p>	<p>Δραστηριότητα</p>	<p>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</p>
	<p>Διαλέξεις</p>	<p>50</p>
	<p>Εκπαιδευτικές επισκέψεις</p>	<p>40</p>
	<p>Ασκήσεις πεδίου</p>	<p>10</p>
	<p>Εργαστηριακές ασκήσεις</p>	<p>10</p>
	<p>Συγγραφή εργασίας/εργασιών</p>	<p>10</p>
	<p>Σύνολο Μαθήματος</p>	<p>120</p>
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</p> <p>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<p>Γραπτή Εξέταση με Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης Γραπτή Εξέταση με Ερωτήσεις Εκτεταμένης Απάντησης Γραπτή Εργασία Εργαστηριακές εργασίες Δημόσια παρουσίαση εργασιών</p>	

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνόγλωσση

1. Βέμη, Μ. & Νάκου, Ε. (επιμ.) 2010. *Μουσεία και Εκπαίδευση*, Αθήνα: Νήσος.
2. Black, G. 2009. *Το Ελκυστικό Μουσείο. Μουσεία και Επισκέπτες*, Αθήνα: ΠΙΟΠ.
3. Γαλανίδου, Ν. & Dommasne, L.H. (επιμ.), 2013. *Μιλώντας στα παιδιά για το παρελθόν. Μια διεπιστημονική προσέγγιση*, Αθήνα: Καλειδοσκόπιο.
4. Καλεσοπούλου, Δ., (επιμ.) 2011. *Παιδί και Εκπαίδευση στο Μουσείο. Θεωρητικές αφηρητές, παιδαγωγικές πρακτικές*, Αθήνα: Πατάκη.
5. Κολιόπουλος, Δ. 2004. *Η διδακτική προσέγγιση του Μουσείου Φυσικών Επιστημών*, Αθήνα: Μεταίχμιο.
6. Νάκου, Ε. 2001. *Μουσεία: Εμείς, τα πράγματα και ο πολιτισμός*, Αθήνα: Νήσος.
7. Νικονάνου, Ν., 2010. *Μουσειοπαιδαγωγική. Από τη θεωρία στην πράξη*, Αθήνα: Πατάκη.
8. Νικονάνου, Ν. & Κασβίκης, Κ. (επιμ.) 2008. *Εκπαιδευτικά ταξίδια στο χρόνο. Εμπειρίες και ερμηνείες του παρελθόντος*, Αθήνα: Πατάκη.
9. Ταμπάκη, Σ. 2011. *Η Πολιτιστική μας Κληρονομιά σήμερα. Μνημεία-Μουσεία-Αρχαιολογικοί Χώροι για τους Εκπαιδευτικούς*. Θεσσαλονίκη: Εκδ. Αθ. Αλτιντζή.
10. Τζιαφέρη, Σ. Γ. 2005. *Το Σύγχρονο Μουσείο στην Ελληνική Εκπαίδευση μέσα από το παράδειγμα των Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων*, Θεσσαλονίκη: Αδελφοί Κυριακίδη.

Ξενόγλωσση

1. Falk, J. & Dierking, L. 2012. *The Museum Experience revisited*. Walnut Creek, CA: Left Coast Press.
2. Hein, G. 1998. *Learning in Museum*, London: Routledge.
3. Roberts, L. 1997. *From Knowledge to Narrative: educators and the changing museum*. Washington, London: Smithsonian Institution Press.

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΙΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	508	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Ε
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΓΙΑ ΒΡΕΦΗ ΚΑΙ ΜΙΚΡΑ ΠΑΙΔΙΑ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΠΕΔΙΟΥ ΣΕ ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΥΣ ΣΤΑΘΜΟΥΣ	3	4	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	-		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΑ		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΟΧΙ		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)			

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ : 6

ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι οι φοιτητές **α)** να κατανοήσουν την αξία της ποιότητας του παιδαγωγικού περιβάλλοντος για βρέφη και μικρά παιδιά και **β)** να συνειδητοποιήσουν την σημασία της ολιστικής ανάπτυξης των βρεφών και μικρών παιδιών σε ποιοτικά παιδαγωγικά περιβάλλοντα.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

➤ ΓΝΩΣΕΙΣ

- Κατέχουν και εξηγούν τους ορισμούς φυσικό περιβάλλον, παιδαγωγικό περιβάλλον
- Αναγνωρίζουν τα βασικά χαρακτηριστικά του ποιοτικού παιδαγωγικού περιβάλλοντος για βρέφη και μικρά παιδιά.
- Ονομάζουν και αναλύουν τους τύπους περιβάλλοντος που δραστηριοποιούνται και εμπλέκονται τα βρέφη και τα μικρά παιδιά
- Αναλύουν την σημασία του ποιοτικού παιδαγωγικού περιβάλλοντος για την ολιστική ανάπτυξη βρεφών και μικρών παιδιών.
- Ονομάζουν και αναλύουν τις προτεραιότητες του παιδαγωγικού περιβάλλοντος του ΒΝΣ
- Κατανοούν τη σημασία της αλληλεπίδραση του υλικού και κοινωνικού περιβάλλοντος για την ανάπτυξη των μικρών παιδιών 0-3 ετών
- Αναγνωρίζουν το Περιβάλλον ως τον τρίτο παιδαγωγό

ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ

- Αναζητούν και παρουσιάζουν βιβλιογραφία που αφορά παιδαγωγικά περιβάλλοντα για βρέφη και μικρά παιδιά
- Αξιολογούν υλικά και παιδαγωγικό εξοπλισμό για παιδαγωγικά περιβάλλοντα βρεφών και μικρών παιδιών
- Αναπτύσσουν κριτική σκέψη για την αξία του κοινωνικού περιβάλλοντος και την αλληλεπίδραση στην ολιστική ανάπτυξη του βρέφους και του μικρού παιδιού

ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ

- Οργανώνουν χώρους που απευθύνονται σε βρέφη και μικρά παιδιά στηριζόμενοι στις ατομικές ανάγκες και τα χαρακτηριστικά τους.
- Αξιολογούν και τροποποιούν παιδαγωγικά περιβάλλοντα με δημιουργικότητα και κριτική σκέψη για βρέφη και μικρά παιδιά

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και

ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

.....

Άλλες...

.....

- ✓ Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
- ✓ Λήψη αποφάσεων

- ✓ Αυτόνομη εργασία
- ✓ Ομαδική εργασία
- ✓ Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
- ✓ Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
- ✓ Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
- ✓ Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

3. ΠΕΡΙΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Φυσικό περιβάλλον και ποιότητα αγωγής
2. Περιβάλλον και ΒΝΣ
3. Περιβάλλον και ανάπτυξη των βρεφών και των μικρών παιδιών (έρευνες)
4. Η προσέγγιση του χώρου μέσα από προγράμματα προσχολικής αγωγής για βρέφη και μικρά παιδιά - κατάλληλες πρακτικές
5. Βασικές αρχές σχεδιασμού και ασφάλειας χώρων για βρέφη και μικρά παιδιά
6. Οργάνωση εσωτερικών χώρων για βρέφη και μικρά παιδιά – υλική οργάνωση
7. Οργάνωση εξωτερικών χώρων για βρέφη και μικρά παιδιά – υλική οργάνωση
8. Κοινωνικό περιβάλλον και βρέφη
9. Περιβάλλοντα που απευθύνονται σε βρέφη και μικρά παιδιά εκτός του ΒΝΣ
10. Επανεξέταση και τροποποίηση παιδαγωγικού περιβάλλοντος με βάση τις αρχές σεβασμού των αναγκών των βρεφών και των μικρών παιδιών

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΠΕΔΙΟΥ

- Γνωριμία με παιδαγωγικά περιβάλλοντα για βρέφη και μικρά παιδιά
- Παρατήρηση της οργάνωσης παιδαγωγικών χώρων για βρέφη και μικρά παιδιά – κριτική θεώρηση
- Μικρές παρεμβάσεις όσο αναφορά στο χώρο των βρεφών και των μικρών παιδιών σε παιδαγωγικά περιβάλλοντα που πραγματοποιούνται οι ασκήσεις πεδίου – αναστοχασμός

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</p>	<p>ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ, ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΠΕΔΙΟΥ ΣΕ ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΥΣ ΣΤΑΘΜΟΥΣ , ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ</p>																					
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</p>	<p>ΧΡΗΣΗ Τ.Π.Ε. στη διδασκαλία, στις Ασκήσεις πεδίου και στην επικοινωνία με τους φοιτητές</p>																					
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Δραστηριότητα</th> <th>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΠΕΔΙΟΥ ΣΕ ΒΝΣ</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>ΔΙΑΔΡΑΣΤΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Σύνολο Μαθήματος</td> <td>120</td> </tr> </tbody> </table>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ	40	ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΠΕΔΙΟΥ ΣΕ ΒΝΣ	50	ΔΙΑΔΡΑΣΤΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ	20	ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	10									Σύνολο Μαθήματος	120	
Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου																					
ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ	40																					
ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΠΕΔΙΟΥ ΣΕ ΒΝΣ	50																					
ΔΙΑΔΡΑΣΤΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ	20																					
ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	10																					
Σύνολο Μαθήματος	120																					
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Εκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Γραπτή εξέταση ✓ Με ερωτήσεις ανάπτυξης θεμάτων ✓ Με ερωτήσεις σύντομης απάντησης ✓ Με ερωτήσεις επίλυσης προβλημάτων ➤ Με ατομική εργασία ➤ Με ομαδική εργασία 																					

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνόγλωσσα

- Γερμανός, Δ. (2004). Χώρος και διαδικασίες αγωγής. Η παιδαγωγική ποιότητα του χώρου. Αθήνα:Gutenberg
- Μπότσογλου,Κ. (2010). Υπαίθριοι χώροι παιχνιδιού και παιδί. Ποιότητα, ασφάλεια, παιδαγωγικές εφαρμογές. Αθήνα:Gutenberg
- Ρέντζου Κ.-Σακελλαρίου Μ. (2014), Ο χώρος ως παιδαγωγικό πεδίο σε προσχολικά περιβάλλοντα μάθησης, Εκδόσεις ΠΕΔΙΟ
- Συγκολίτου, Ε. (επιμ.) (2006) Περιβαλλοντική Ψυχολογία: Σύγχρονες τάσεις στον ελλαδικό χώρο. Θεσσαλονίκη: Κυριακίδης

Ξενόγλωσση

- Curtis, D., & Carter, M. (2003). *Designs for living and learning – Transforming early childhood environments*. St. Paul, MN: Redleaf Press.
- Greenman, J. (2005). *Caring spaces, learning places – Children’s environments that work*. Redmond, WA: Exchange Press Inc.
- Fisher, D.L., Khine, (M.S. 2006). *Contemporary Approaches to Research on Learning Environments*. London : Word Scientific.

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΪΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	509	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Ε
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΒΙΩΜΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΜΟΥΣΙΚΟΚΙΝΗΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ – ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ	3	4	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	ΜΑΘΗΜΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:			
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΗ		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS			
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)			

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ : 6

ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι να μπορούν να σχεδιάσουν και να προτείνουν ερεθίσματα μουσικής και κίνησης σε παιδιά προσχολικής ηλικίας.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

➤ ΓΝΩΣΕΙΣ

- Περιγράφουν τις ακουστικές και μουσικές ικανότητες του βρέφους

- Γνωρίζουν την αξία της παραδοσιακής μουσικής- Μουσική από όλο τον κόσμο
- Διατυπώνουν και επιλέγουν μουσικοκινητικά ερεθίσματα και δραστηριότητες για μικρά παιδιά

➤ **ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ**

- Οργανώνουν και προσφέρουν μουσικοκινητικά ερεθίσματα και δραστηριότητες για παιδιά προσχολικής ηλικίας.
- Χρησιμοποιούν το σώμα και την φωνή ως μουσικό όργανο

➤ **ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ**

- Μεταφέρουν τις γνώσεις και τις δεξιότητες και τις εφαρμόζουν στο ΒΝΣ ή σε άλλους χώρους αγωγής με αυτονομία και με κοινωνική υπευθυνότητα
- Συνεργάζονται κατανοώντας τη δυναμική της ομάδας

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;

*Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
Λήψη αποφάσεων
Αυτόνομη εργασία
Ομαδική εργασία
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών*

*Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης*

*.....
Άλλες...
.....*

- Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
- Αυτόνομη εργασία
- Ομαδική εργασία
- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Οι ακουστικές προσλήψεις κατά την ενδομήτρια ζωή και η ακουστική ευαισθησία του νεογέννητου.
2. Βρεφική ηλικία και κίνηση. Το βρέφος «μιλάει» με το σώμα του.
3. Κινητικές δραστηριότητες για βρέφη.
4. Σχεδιασμός δραστηριοτήτων μουσικής και κίνησης για παιδιά προσχολικής ηλικίας.
5. Κατανόηση της δυναμικής που δημιουργεί στην ομάδα η μουσική και η κίνηση.
6. Κινησιολογικές φόρμες στο χώρο: Μίμηση, κανόνας, ροντό.
7. Θέμα και παραλλαγές.
8. Μουσικοκινητικά παιχνίδια οπτικής, απτικής, ακουστικής αντίδρασης.
9. Μουσική και Παράδοση: Ελληνικοί χοροί.
10. Μουσική από όλον τον κόσμο: Φολκλορικοί χοροί.
11. Μουσική και κίνηση : Μια διαθεματική προσέγγιση.
12. Σημασία και ποιότητες της φωνής όταν μιλάει ή τραγουδάει. Φωνή και γλώσσα. Επιπτώσεις της φωνής στο σώμα.
13. Πως οργανώνουμε κινητικές και μουσικές δράσεις με γονείς και παιδιά προσχολικής ηλικίας. Κοινωνικοποίηση.

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</p>	ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ – ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ																	
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</p>	ΧΡΗΣΗ Τ.Π.Ε. στη διδασκαλία, στις Ασκήσεις πεδίου και στην επικοινωνία με τους φοιτητές																	
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="635 1451 959 1507">Δραστηριότητα</th> <th data-bbox="967 1451 1299 1507">Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="635 1507 959 1541">ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ</td> <td data-bbox="967 1507 1299 1541">50</td> </tr> <tr> <td data-bbox="635 1541 959 1574">ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ</td> <td data-bbox="967 1541 1299 1574">50</td> </tr> <tr> <td data-bbox="635 1574 959 1608">ΕΡΓΑΣΙΑ ΟΜΑΔΙΚΗ</td> <td data-bbox="967 1574 1299 1608">20</td> </tr> <tr> <td data-bbox="635 1608 959 1641"></td> <td data-bbox="967 1608 1299 1641"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="635 1641 959 1686">Σύνολο Μαθήματος (30 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)</td> <td data-bbox="967 1641 1299 1686"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="635 1686 959 1720"></td> <td data-bbox="967 1686 1299 1720"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="635 1720 959 1753">Σύνολο Μαθήματος</td> <td data-bbox="967 1720 1299 1753">120</td> </tr> </tbody> </table>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ	50	ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ	50	ΕΡΓΑΣΙΑ ΟΜΑΔΙΚΗ	20			Σύνολο Μαθήματος (30 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)				Σύνολο Μαθήματος	120	
Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου																	
ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ	50																	
ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ	50																	
ΕΡΓΑΣΙΑ ΟΜΑΔΙΚΗ	20																	
Σύνολο Μαθήματος (30 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)																		
Σύνολο Μαθήματος	120																	
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία</p>	<p>➤ Γραπτή εξέταση</p>																	

<p>Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Με ερωτήσεις ανάπτυξης θεμάτων ✓ Με ερωτήσεις σύντομης απάντησης ✓ Με ερωτήσεις επίλυσης προβλημάτων ➤ Με ατομική εργασία ➤ Με ομαδική εργασία
--	--

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνόγλωσση

- Αρζιμάνογλου- Μαντζαρή, Λ. (2006). Η Ρυθμική Dalcroze μέσα από τα μάτια της Λίλης. Αθήνα: Σπύρος Μαντζαρή
- Γαλάνη Μάρω. (2010). Ο χορός στην εκπαίδευση. Αθήνα: Εκδόσεις ΕΛΛΗΝ /ΙΩΝ
- Δογάνη, Κ. (2012). Μουσική στην προσχολική αγωγή: Αλληλεπίδραση παιδιού παιδαγωγού. Αθήνα: Gutenberg
- Θεοδωρίδης, Νίκος (2000), Τραγουδοπαιχνίδια / Θεσσαλονίκη 2000, 2^η έκδοση (συνοδεύεται από κασέτα)
- Καββαδά, Μαριλένα (2006), Μουσικοκινητικές&χοροθεατρικές καλοκαιρινές παραστάσεις / Αθήνα, ΔΙΑΠΛΑΣΗ (συνοδεύεται από 2 CDs)
- Καββαδά, Μαριλένα (2006), Μουσικοκινητικές και χοροθεατρικές Χριστουγεννιάτικες Γιορτές / Αθήνα, ΔΙΑΠΛΑΣΗ (συνοδεύεται από 2 CDs)
- Κατσαντώνη, Ρεβέκκα (2010), Μουσική νότες και όργανα Σύμφωνα με το διαθεματικό ενιαίο πλαίσιο προγραμμάτων σπουδών / Αθήνα, Μένανδρος
- Καψάσκη - Μακρή, Αγγελική Σ., Ντζούφρας, Θανάσης Ι. (2000), Μουσικά παιχνίδια Για τα παιδιά του νηπιαγωγείου και του δημοτικού σχολείου / Αθήνα, Μελωδία - Καψάσκη
- Καψάσκη - Μακρή, Αγγελική Σ., Ντζούφρας, Θανάσης Ι. (2011), Μουσικά παιχνίδια και μουσικές έννοιες / Αθήνα, Μελωδία - Καψάσκη
- Κυνηγού - Φλάμπουρα, Μαρία (2008), Λαϊκά μουσικά όργανα του κόσμου / Αθήνα, ΑΚΡΙΤΑΣ
- Κυνηγού - Φλάμπουρα, Μαρία (χ.χ.). Φίλοι, φίλοι καρυοφύλλι Παραδοσιακά παιδικά τραγούδια με κίνηση / Αθήνα, Φίλιππος Νάκας Μουσικός Οίκος
- Κυνηγού-Φλάμπουρα, Μαρία (2006), Μουσικά, Ρυθμικά και κινητικά παιχνίδια / Αθήνα, ΔΙΑΠΛΑΣΗ (συνοδεύεται από 2 CDs& εποπτικό υλικό)
- Κυνηγού-Φλάμπουρα, Μαρία(χ.χ.), Ελεύθερη κίνηση / Αθήνα, ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΝΑΚΑΣ
- Μπουλογιώργου, Βασιλική Σ. (2007), Η μουσική καραμελίτσα μας / Τρίκαλα, ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ
- Μπουλογιώργου, Βασιλική Σ. (2008), Το παραπονιάρικο ελατάκι / Τρίκαλα, ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ
- Μπουρνέλη, Νίτσα (2002), Κινητική Δημιουργικότητα – ειδικό πρόγραμμα ανάπτυξης της κινητικής δημιουργικότητας για παιδιά / Ν. Μπουρνέλη, Αθήνα 2002

- Μωραϊτή, Τζένη Α., Κουρκουρίκα, Μαρία (2007), Το μουσικό γιασεμάκι
- Παπανικολάου Χαρίκλεια. (2009).Με μουσική, με κίνηση. Αθήνα: Εκδόσεις Τόπος
- Ρέτσιου Στέλλα. (2011).Εξερευνώντας τη μουσική και την κίνηση. Αθήνα: Εκδόσεις Ξιφαράς
- Ρήγα, Βασιλική (2001), Η σωματική έκφραση στο νηπιαγωγείο και το δημοτικό σχολείο / Αθήνα, ΤΥΠΩΘΗΤΩ
- Τσαφταρίδης (1997) Μουσική - Κίνηση - Λόγος: Η στοιχειοδομική μουσική στο παιδαγωγικό έργο Orf
- Abigador, SusanaNoemi (2011), Όταν το σώμα μιλάει Μεθοδολογία και ασκήσεις για τη σωματική έκφραση / Αθήνα, Γιαλός
- Batllori, Jorge (2003) , Παιχνίδια καλλιτεχνικής έκφρασης / Αθήνα, ΜΑΛΛΙΑΡΗΣ-ΠΑΙΔΕΙΑ
- Bellicha, Isabelle, Imberty, Nicole (2004), Ο χορός στο νηπιαγωγείο / Αθήνα, ΑΓΚΥΡΑ
- Christofer, S. (2010) Μουσικοτροπώντας, Ιανός
- GrosleziatChantal, (2012), Τα βρέφη και η μουσική. Θεσσαλονίκη: University studio Press.
- Edwards L., Bayless K. & Ramsey M. (2010).Μουσική και κίνηση. Θεσσαλονίκη: UniversityStudioPress
- Kessler - Κακουλίδη, Lucia (2011), Θεραπευτική ρυθμική Εφαρμογές στην εκπαίδευση παιδιών με και δίχως αναπηρία / Αθήνα, FAGOTTO
- Megrier, Dominique (2001), 100 θεατρικά παιχνίδια για το νηπιαγωγείο / Αθήνα, ΝΤΟΥΝΤΟΥΜΗ
- Pica,R. (2013) Experiences in Movement and Music, Birth to age 8, Wadsworth
- Schott – BillmannF. (1997). Όταν ο χορός θεραπεύει. Αθήνα: Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα
- Grosleziat C. (2012) ΤΑ ΒΡΕΦΗ ΚΑΙ Η ΜΟΥΣΙΚΗ , University Studio Press
- Τσαπανίδεου,Α.(1997) Προγράμματα ανάπτυξης κινητικών δεξιοτήτων σε παιδιά προσχολικής ηλικίας, Universitystudiopress
- VandeWouwer, Brigitte (2000), Μουσικά όργανα Κατασκευές για μικρά παιδιά / Αθήνα, ΝΤΟΥΝΤΟΥΜΗ
- Κάντζου, Νίκη, Μουντζούρη, Γεωργία (2004), Οι Ολυμπιακοί Αγώνες στο νηπιαγωγείο / Αθήνα, ΔΙΠΤΥΧΟ
- Wiertsema, H. (2009). 100 παιχνίδια με κίνηση. Μετ:Τόμπλερ, Μ. Αθήνα: Orpheus

Ξενόγλωσση

- Feierabend J. M. &Kahan Jane. (2003).The book of movement exploration. Chicago: Gia Publications
- Gardner Howard. (1999).Intelligence reframed. New York: Basic Books
- Goodkin Doug. (2002).Play, Sing, Dance. London: Schott
- Haselbach Barbara. (1993).Improvisation, Dance, Movement. Magnamusic Baton
- Joyce Mary. (1973).First steps in teaching creative dance. Mayfield Publishing Co, U.S.
- Levy Fran J. (1988).Dance/Movement Therapy: a healing art. American Alliance for Health, Physical Education, Recreation and Dance

- Newlove J. & Dalby J. (2004). Laban for all. London: Nick Hern Books
- Russell Joan. (1987). Creative Dance in the primary school. Plymouth: Northcote House
- Overby, L. Y. (1991). Early Childhood Creative Arts. Proceedings of the International Conference on Early Childhood Creative Arts (Los Angeles, California, December 6-9, 1990). AAHPERD, Publications Sales, 1900 Association Drive, Reston, VA 22091.
- Schnebly - Black J. & Moore Stephen. (2003). The rhythm inside. Van Nuys, CA: Alfred Publishing Co.
- Schneer Georgette. (1994). Movement improvisation: In the words of a teacher and her students. New York: Human Kinetics
- Stinson, S. W. (1988). Dance for young children. Finding the magic in movement. AAHPERD, Reston, VA. National Dance Association

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΙΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	510	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Ε
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΜΕΤΑΒΑΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ	3	4	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	-		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΑ		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.teiath.gr/		

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης*
- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*
- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι η κατανόηση και η διαχείριση των μεταβάσεων στη ζωή του παιδιού προσχολικής ηλικίας (Σπίτι-Βρεφονηπιακός σταθμός, Παιδικός σταθμός – Νηπιαγωγείο), καθώς και η απόκτηση εκ μέρους των παιδαγωγών γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων για την ομαλή έκβασή τους.

ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μετά το τέλος του μαθήματος οι φοιτητές θα είναι σε θέση :

- Να κατανοούν την κρισιμότητα και τους παράγοντες που εμπλέκονται και επηρεάζουν την ομαλή μετάβαση των παιδιών από το ένα περιβάλλον σε ένα άλλο.
- Να είναι σε θέση να διαχειρίζονται αποτελεσματικά τις διαδικασίες σχετικά με τη μετάβαση.
- Να συνεργάζονται με τους γονείς των παιδιών και τους άλλους εμπλεκόμενους με σκοπό την βέλτιστη έκβαση της μετάβασης του παιδιού.
- Να ενημερώνουν τους γονείς και να οργανώνουν δράσεις σχετικές με τα θέματα μετάβασης, με απώτερο σκοπό την ελαχιστοποίηση των αρνητικών χαρακτηριστικών.
- Να αντιλαμβάνονται και να διαχειρίζονται κατάλληλα όλα τα στάδια της μετάβασης- προετοιμασίας, αποχωρισμού και ενσωμάτωσης.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας

και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

.....

Άλλες...

.....

- Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
- Λήψη αποφάσεων
- Ομαδική εργασία
- Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
- Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
- Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

(3) ΠΕΡΙΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Η μετάβαση και η αλλαγή περιβάλλοντος ως ιδιαίτερο αντικείμενο της Παιδαγωγικής.
2. Ομαλή μετάβαση από το σπίτι στον βρεφονηπιακό ή παιδικό σταθμό -

Χαρακτηριστικά και εμπλεκόμενοι.

3. Οι φάσεις της μετάβασης. Προετοιμασία – Υλοποίηση – Προσαρμογή,
4. Η ενημέρωση των γονέων και η προετοιμασία της μετάβασης.
5. Η μετάβαση των παιδιών με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά. Τρόποι συνεργασίας και επίλυσης προβλημάτων.
6. Η μετάβαση από τον παιδικό σταθμό στην υποχρεωτική εκπαίδευση. Χαρακτηριστικά, εμπλεκόμενοι, διαδικασίες.
7. Η ετοιμότητα του παιδιού για τη μετάβαση από το ένα περιβάλλον στο άλλο.
8. Παιδαγωγικές παρεμβάσεις σε θέματα ένταξης, προσαρμογής και επίλυσης συγκρούσεων.
9. Συνεργασία του προσωπικού του Σταθμού, με εξωτερικούς Συνεργάτες και την Οικογένεια.
10. Δράσεις του παιδικού σταθμού για την υποστήριξη των γονέων αναφορικά με τη μετάβαση του παιδιού.
11. Η διαδικασία της συνέντευξης με τους γονείς.
12. Η συνέντευξη με το παιδί. Διατύπωση ερωτήσεων, περιβάλλον σχετικά με την ηλικία και τα χαρακτηριστικά του παιδιού.
13. Η διαμόρφωση του portfolio του παιδιού με στοιχεία απαραίτητα για τον παιδαγωγό και τη διοίκηση του παιδικού σταθμού.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i></p>	<p>Στην τάξη πρόσωπο με πρόσωπο</p>																					
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i></p>	<p>Διάλεξη με διαφάνειες, χρήση λογισμικού αποθετηρίου, χρήση ηλεκτρονικών διαγωνισμάτων αυτοαξιολόγησης και ηλεκτρονικών βιβλίων, υλικό στο e-class (παρουσίαση, quizzes κ.α.), χρήση ασπροπίνακα. Επικοινωνία με τους φοιτητές ηλεκτρονικά με email.</p>																					
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</i></p> <p><i>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</i></p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="635 1496 959 1547">Δραστηριότητα</th> <th data-bbox="975 1496 1292 1547">Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="635 1559 959 1585">Διαλέξεις</td> <td data-bbox="975 1559 1292 1585">7</td> </tr> <tr> <td data-bbox="635 1597 959 1624">Διαδραστική Διδασκαλία</td> <td data-bbox="975 1597 1292 1624">25</td> </tr> <tr> <td data-bbox="635 1635 959 1697">Μελέτη & Ανάλυση Βιβλιογραφίας</td> <td data-bbox="975 1635 1292 1697">25</td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td data-bbox="635 1921 959 1951">Σύνολο Μαθήματος</td> <td data-bbox="975 1921 1292 1951">120</td> </tr> </tbody> </table>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	Διαλέξεις	7	Διαδραστική Διδασκαλία	25	Μελέτη & Ανάλυση Βιβλιογραφίας	25											Σύνολο Μαθήματος	120	
Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου																					
Διαλέξεις	7																					
Διαδραστική Διδασκαλία	25																					
Μελέτη & Ανάλυση Βιβλιογραφίας	25																					
Σύνολο Μαθήματος	120																					
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ <i>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</i></p>	<p>Γραπτή τελική εξέταση (100%) που περιλαμβάνει:</p>																					

Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες

Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.

- Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής
- Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνόγλωσση

- Μακρυγιάννη, Δ., (Επιμ.) (2003). *Κόσμοι της παιδικής ηλικίας*. Εκδ. ΚΑΠΟΛΑ ΚΩΝ. ΠΑΓΩΝΑ
- Μπάλιας, Στ. (2011). *Τα δικαιώματα του παιδιού*. Εκδ. ΠΑΠΑΖΗΣΗ ΑΕΒΕ.

Ξενόγλωσση

- Bowlby, J., (1982) *Attachment*, New York Basic Books
- Corbett. J., (1991) *Special Educational Needs in the Twentieth Century*, London, Continuum International Publishing Group.
- Forman. G., & Hall. E. (2005) *Wondering with Children: The Importance of Observation in Early Education*. *Early Childhood Research & Practice*. v7, n2.
- Hequet, F. (2012). L' evaluation initial. *L' ECOLE aujourd' hui*. 30(1), 18-19.
- Kagan, S. L., Moore, E., & Bredecamp, S. (1995). *Reconsidering children's early learning and development: Toward shared beliefs and vocabulary*. Washington, DC: National Education Goals Panel.
- Malaguzzi, L. (1998). History, ideas, and basic philosophy. In C. Edwards, L. Gandini & G. Forman (Eds) *The hundred languages of children: The Reggio Emilia approach. Advanced reflections (41-98)*. Stamford, CT: Ablex Publishing Corporation.
- McDermott P.A., Leigh N.M., & Perry M.A. (2002). Development and validation of the preschool learning behaviours scale. *Psychology in the Schools*, 39(4), 353-365.
- Niesel, R., & Griebel, W., (2005). Transition Competence and Resiliency in Educational Institutions, *International Journal of Transitions in Childhood*, v1.
- Gilliam. W.S., & Frede. E., (2012). Accountability and program evaluation in early education. In R. C. Pianta, W .S. Barnett, L. M. Justice & S. M. Sheridan (Eds), *Handbook of early childhood education* (pp. 73-91). New York. NY: Guilford.
- Peters, S., Hartley, C., Rogers, P., Smith, J., Carr, M., (2009). Early Childhood Portfolios as a tool for Enhancing Learning During the Transition to School, *International Journal of Transitions in Childhood*, v3.
- Pugh, G. and Death, E. (1989), *Working Towards Partnership In The Early Years*, National Children's Bureau
- Rousseau, J.J. (1962) *Emile of Jean Jacques Rousseau* (W. Boyd, Ed). New York: Columbia Teachers' College (Original Publication, 1762).
- Woodehead, M., & Moss, P., (Eds) (2007). *Early Childhood and Primary Education*, United Kingdom, The Open University.
- Woolfson, R. (1997), *From Birth to Starting School*, Caring Books

ΣΤ' ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΪΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	601	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΣΤ
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ	3	4,5	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	ΓΕΝΙΚΟΥ ΥΠΟΒΑΡΘΟΥ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΚΑΝΕΝΑ		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΗ		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ (ΣΕ ΕΛΛΗΝΟΦΩΝΟΥΣ)		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.teiath.gr/courses/VREF104/		

(1) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ : 6 ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι να γνωρίσουν οι φοιτητές τις βασικές αρχές της κοινωνικής ψυχολογίας ώστε να είναι σε θέση να κατανοήσουν και να υποβοηθήσουν την κοινωνική ανάπτυξη των παιδιών αλλά και να συνειδητοποιήσουν τη δυναμική μιας ομάδας παιδιών ή ενηλίκων. Να είναι σε θέση να αντιμετωπίσουν με μεγαλύτερη επιτυχία τα προβλήματα και τις

σχέσεις που θα δημιουργηθούν αργότερα στο χώρο εργασίας τους.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές θα είναι σε θέση να:

- Γνωρίζουν και να κάνουν χρήση βασικών εννοιών στο πεδίο της Κοινωνικής Ψυχολογίας
- Κατανοούν το θεωρητικό πλαίσιο και τις σύγχρονες τάσεις της Κοινωνικής Ψυχολογίας
- Αναγνωρίζουν τη συνάφεια της Κοινωνικής Ψυχολογίας με την καθημερινή ζωή και να σκιαγραφούν τους τρόπους με τους οποίους οι βασικές της αρχές μπορούν να εφαρμοστούν σε διάφορα κοινωνικά πλαίσια
- Αναγνωρίζουν τα ψυχοκοινωνικά φαινόμενα και τις συνέπειές τους στη ζωή του σύγχρονου ανθρώπου
- Κατανοούν τις διαδικασίες μέσα από τις οποίες οι κοινωνικές επιδράσεις επηρεάζουν την ανάπτυξη της συμπεριφοράς των παιδιών.
- Αναγνωρίζουν τις βασικές αρχές που διέπουν την αποτελεσματική επικοινωνία
- Κατανοούν τα αίτια της επιθετικής συμπεριφοράς των παιδιών

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών	Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Λήψη αποφάσεων	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Αυτόνομη εργασία	Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
Ομαδική εργασία	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον	.....
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	Άλλες...
	.....

- ✓ Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
- ✓ Ομαδική Εργασία
- ✓ Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
- ✓ Προαγωγή της ελεύθερης και επαγωγικής σκέψης

(2) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Η συμβολή της Κοινωνικής Ψυχολογίας στην κατανόηση της ανθρώπινης συμπεριφοράς.
2. Η αντίληψη για τα πρόσωπα.

3. Τα παραγωγικά αίτια της συμπεριφοράς.
4. Στάσεις και συμπεριφορά. Αλλαγή στάσεων.
5. Επικοινωνία. Διατομική επικοινωνία. Η επικοινωνία βρέφους – γονέα – παιδαγωγού.
6. Η επίδραση των μέσων μαζικής επικοινωνίας στη συμπεριφορά των παιδιών.
7. Κοινωνική επιρροή
8. Επιθετικότητα
9. Η επίδραση της ενθάρρυνσης στη διαμόρφωση της συμπεριφοράς των παιδιών.
10. Η δυναμική της ομάδας.
11. Η ανάπτυξη των διαπροσωπικών σχέσεων. Ομάδες συνομηλίκων.
12. Προσφορά βοήθειας και αλτρουισμός
13. Συνεργασία και ανταγωνισμός.
14. Η θεωρία της αυτό-αποτελεσματικότητας
15. Περιβάλλον και κοινωνική συμπεριφορά.

(3) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κλπ.</i>	Διδασκαλία σε αίθουσα													
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i>	Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία και στην Επικοινωνία με τους φοιτητές													
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κλπ.</i> <i>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</i>	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="643 1597 962 1664">Δραστηριότητα</th> <th data-bbox="978 1597 1297 1664">Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="643 1697 962 1731">Διαλέξεις</td> <td data-bbox="978 1697 1297 1731">40</td> </tr> <tr> <td data-bbox="643 1742 962 1843">Ανάλυση οπτικοακουστικού υλικού</td> <td data-bbox="978 1742 1297 1843">40</td> </tr> <tr> <td data-bbox="643 1854 962 1921">Μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας</td> <td data-bbox="978 1854 1297 1921">20</td> </tr> <tr> <td data-bbox="643 1955 962 1989">Αυτοτελής μελέτη</td> <td data-bbox="978 1955 1297 1989">35</td> </tr> <tr> <td data-bbox="643 2000 962 2018">Σύνολο Μαθήματος</td> <td data-bbox="978 2000 1297 2018">135</td> </tr> </tbody> </table>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	Διαλέξεις	40	Ανάλυση οπτικοακουστικού υλικού	40	Μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας	20	Αυτοτελής μελέτη	35	Σύνολο Μαθήματος	135	
Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου													
Διαλέξεις	40													
Ανάλυση οπτικοακουστικού υλικού	40													
Μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας	20													
Αυτοτελής μελέτη	35													
Σύνολο Μαθήματος	135													

	(30 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)	
	Σύνολο Μαθήματος	135
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ <i>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</i></p> <p><i>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</i></p> <p><i>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</i></p>	<p>Γραπτή τελική εξέταση</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Με ερωτήσεις σύντομης απάντησης ✓ Με ερωτήσεις ανάπτυξης θεμάτων 	

(4) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνόγλωσση

1. Hogg, M. & Vaughan, G. (2010). *Κοινωνική Ψυχολογία*. (Μετ. Βασιλικός, Ε. & Αρβανίτης, Α.). Εκδόσεις Gutenberg.
2. Κοκκινάκη, Φ. (2006). *Κοινωνική Ψυχολογία*, Αθήνα, Τυπωθήτω
3. Hewstone, M., Stroebe, W. (2007). *Εισαγωγή στην Κοινωνική Ψυχολογία*. Τρίτη έκδοση. (Μετ. Αμελαδιώτη, Α., Κουρή, Φ., Μαμαλάκης, Γ. Μπρούμου, Μ. & Πάτση, Λ.). Εκδόσεις Παπαζήση.
4. Γεωργογιάννης, Π. (1995) *Θεωρίες της Κοινωνικής Ψυχολογίας*, τομ. 1, 2, 3. Gutenberg
5. Sapsford, R., Still, A., Miell, D., Stevens, R., & Wetherell, M. (2006). *Η θεωρία στην κοινωνική ψυχολογία*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
6. Παπαστάμου, Σ. (2000). *Η κοινωνική ψυχολογία στο κατώφλι του 21ου αιώνα*. Η Ελληνική πραγματικότητα. Αθήνα: Πεδίο.

Ξενόγλωσση

1. Aronson, E., Wilson, T., & Akert, R. (2006) *Social Psychology* 6th Edition, Prentice Hall
2. Bandura, A. (2002). *Self-Efficacy in Changing Societies*, Cambridge University Press.
3. Baumeister, R. & Bushman, B. (2007). *Social Psychology and Human Nature*. Wadsworth Publishing
4. Durkin, K. (2001). *Developmental Social Psychology*. Blackwell Publishers
5. Hewstone, M., Stroebe, W., & Jonas, K. (2008). *Introduction to Social Psychology – A European Perspective*. Fourth Edition. Blackwell Publishing

6. Maniadaki, K., Kakouros, E. & Karamba, R. (2010). *Psychopathology in Juvenile Delinquents*, Nova Science Publishers, Inc., New York,

- Συναφή επιστημονικά περιοδικά:

1. European Review of Social Psychology
2. Journal of Applied Social Psychology

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΣΤΗΝ ΠΡΩΙΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	602	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΣΤ
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΤΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΑΓΩΓΗ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΠΕΔΙΟΥ	3	6	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΚΑΝΕΝΑ		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΗ		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ ΕΛΛΗΝΟΦΩΝΕΣ		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.teiath.gr/courses/VREF121/		

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ : 6

ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- Σκοπός του μαθήματος είναι οι φοιτητές να γνωρίσουν τις νέες

παιδαγωγικές προσεγγίσεις και εφαρμογές στον τομέα της προσχολικής αγωγής

- Να γνωρίσουν τις καινοτομίες στην προσχολική αγωγή.
- Να γνωρίσουν εναλλακτικές μορφές διδακτικών μεθόδων στην προσχολική αγωγή
- Να κατανοήσουν την μέθοδο Project.
- Να κατανοήσουν τους παράγοντες που προσδιορίζουν την ποιότητα στους θεσμούς προσχολικής ηλικίας. Εκπαιδευτικές πολιτικές, μαθησιακά μοντέλα, παιδαγωγικά συμβόλαια, κοινωνικοί συνεργάτες.

Τα μαθησιακά αποτελέσματα

Μετά την ολοκλήρωση των μαθημάτων φοιτητές θα έχουν:

- Γνώσεις αναφορικά με τις εκπαιδευτικές πολιτικές, τα μοντέλα μάθησης και τις παιδαγωγικές πρακτικές που υλοποιούνται στους βρεφονηπιακούς σταθμούς. Γνώσεις για τις βασικές αρχές εφαρμογής της μεθόδου Project.
- Δεξιότητες να προσδιορίζουν και να αναλύουν τους παράγοντες ποιότητας στους προσχολικούς θεσμούς.
- Δεξιότητες να ερμηνεύουν τις παιδαγωγικές πρακτικές και τις καινοτομίες που εφαρμόζονται στους χώρους προσχολικής αγωγής.
- Ικανότητες προώθησης του διαλόγου με παιδαγωγούς και άλλους συνεργάτες στο χώρο εργασίας τους.
- Ικανότητες εφαρμογής της ενεργητικής ακρόασης και ικανότητες διαπραγμάτευσης με τους παιδαγωγούς και τα παιδιά.
- Ικανότητες εφαρμογής σχεδίων εργασίας.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής

υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και

επαγωγικής σκέψης

.....

Άλλες...

.....

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Βασικές αρχές της σύγχρονης Παιδαγωγικής. Κριτήρια Ποιότητας για ένα σύγχρονο βρεφονηπιακό σταθμό.
2. Πρόσφατα ερευνητικά δεδομένα σχετικά με τους παράγοντες που επηρεάζουν τις εκπαιδευτικές αλλαγές (top down-bottom up).
3. Προσδιοριστικοί παράγοντες διάδοσης καινοτομιών.
4. Το «Ευφυές σχολείο».
5. Παραδείγματα εκπαιδευτικών πολιτικών και καινοτόμων εφαρμογών.
6. Καινοτομία και δημιουργικότητα.
7. Η περίπτωση των δημοτικών προσχολικών θεσμών της Ιταλίας. Οι θέσεις του MALAGUZZI .
8. Παραδείγματα καινοτόμων παιδαγωγικών πρακτικών και παιδαγωγικών ομάδων στην Ελλάδα.
9. Η μέθοδος σχεδίων παιδαγωγικής δράσης.
10. Το άνοιγμα του σχολείου προς τα έξω.
11. Η σχέση των εκπαιδευτικών θεσμών και των κοινωνικών συνεργατών.
12. Ο ρόλος της παιδαγωγικής ομάδας. Η διευρυμένη παιδαγωγική ομάδα.
13. Ο παιδαγωγός ερευνητής.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΠΕΔΙΟΥ

Οι ασκήσεις αποβλέπουν στην εξοικείωση του φοιτητή με μεθοδολογικά εργαλεία απαραίτητα για την εφαρμογή σύγχρονων παιδαγωγικών πρακτικών (project). Εφαρμογές με καινοτόμους πρακτικές στην τάξη και στον θεσμό γενικότερα.

4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i>	<i>ΣΤΗΝ ΑΙΘΟΥΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ, ΠΡΟΣΩΠΟ ΜΕ ΠΡΟΣΩΠΟ</i>
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i>	Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές

Επικοινωνία με τους φοιτητές																			
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</p> <p>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</p> <p>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Δραστηριότητα</th> <th>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ</td> <td>80</td> </tr> <tr> <td>ΑΣΚΗΣΗ ΠΕΔΙΟΥ</td> <td>30</td> </tr> <tr> <td>ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>ΜΕΛΕΤΗ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΜΕΛΕΤΗΣ (project)</td> <td>30</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Σύνολο Μαθήματος (30 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)</td> <td>180</td> </tr> </tbody> </table>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ	80	ΑΣΚΗΣΗ ΠΕΔΙΟΥ	30	ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	20	ΜΕΛΕΤΗ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ	20	ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΜΕΛΕΤΗΣ (project)	30					Σύνολο Μαθήματος (30 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)	180
	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου																	
	ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ	80																	
	ΑΣΚΗΣΗ ΠΕΔΙΟΥ	30																	
	ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	20																	
	ΜΕΛΕΤΗ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ	20																	
	ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΜΕΛΕΤΗΣ (project)	30																	
Σύνολο Μαθήματος (30 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)	180																		
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ</p> <p>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</p> <p>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<p>Γραπτή τελική εξέταση (60%) που περιλαμβάνει:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ερωτήσεις ανάπτυξη θεμάτων • Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής • Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, • Επίλυση Προβλημάτων <p>2. Παρουσίαση Ομαδικής Εργασίας (40%) ή ατομικής</p> <p>ΣΤΟ ΜΕΡΟΣ ΜΕ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΠΕΔΙΟΥ: ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΡΦΩΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ & ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ.</p> <p>Αναφέρονται προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές (e-class)</p>																		

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνόγλωσση

- Helm, J.-H., Katz, L., (2002). *Μέθοδος project και προσχολική εκπαίδευση*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Κουτσοβάνου, Ε., κ.ά. (2006). *Οι κοινωνικές επιστήμες στην προσχολική εκπαίδευση*. Αθήνα:Οδυσσέας.
- Μουμουλίδου, Μ., (2006). *Η παιδαγωγική του σχεδίου εργασίας στην προσχολική εκπαίδευση: θεωρητικό πλαίσιο και πράξη*. Αθήνα: Τυπωθήτω-Γιώργος Δαρδανός.
- Ντολιοπούλου, Ε., (2003). *Σύγχρονα Προγράμματα για παιδιά προσχολικής ηλικίας*. Αθήνα: Τυπωθήτω – Γιώργος Δαρδανός.
- Ντολιοπούλου, Ε., (2004). *Σύγχρονες τάσεις στην προσχολική εκπαίδευση*. Αθήνα: Τυπωθήτω- Γιώργος Δαρδανός.
- Σιδηροπούλου Φ., Τσαούλα Κ., (2008). *Παιδικός σταθμός και έρευνα*. Αθήνα: Υψιλον.
- Χρυσ αφίδης, Κ.,(2004). *Βιωματική-επικοινωνιακή διδασκαλία. Η εισαγωγή της μεθόδου project στο σχολείο*. Αθήνα : Gutenberg.
- Ε.Α.Δ.Α.Π., (2003). *Προς μία συνεργατική και συμμετοχική επιμόρφωση στην αγωγή*. Αθήνα: Τυπωθήτω- Γιώργος Δαρδανός.
- Alison Clark, Peter, Moss, (2010). *Ας ακούσουμε τα μικρά παιδιά*. Αθήνα: ΕΑΔΑΠ.
- Altrichter Herbert, Posch Peter, Somekh Bridget (2001). *Οι εκπαιδευτικοί ερευνούν το έργο τους*. Αθήνα:Μεταίχμιο.
- Bredekamp, S., Copple, C., (1999). *Καινοτομίες στην προσχολική εκπαίδευση. Αναπτυξιακά κατάλληλες πρακτικές στα προσχολικά προγράμματα*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Cohen, D., H- Stern, B.-Balaban, N., (2001). *Παρατηρώντας και καταγράφοντας τη συμπεριφορά των παιδιών*. Αθήνα: Gutenberg.
- Frey, K., (1998). *Η « Μέθοδος project»*. Μια μορφή συλλογικής εργασίας στο σχολείο ως θεωρία και πράξη. Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη.
- Friedrich R, H.(2000). *Επικοινωνία στο νηπιαγωγείο. Τα παιδιά ως ακροατές και ομιλητές*. Αθήνα: Τυπωθήτω – Γιώργος Δαρδανός.

- Μπαγάκης, Γ. (επιμ.) (2006). Εκπαιδευτικές αλλαγές, η παρέμβαση του εκπαιδευτικού και του σχολείου. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Reggio, Emilia, (2001). Οι χίλιες γλώσσες των παιδιών προσχολικής ηλικίας. Αθήνα: Πατάκη.
- Roopnarine, L.J., -Johnson. E.J.(2006). Ποιοτικά προγράμματα προσχολικής εκπαίδευσης Παραδείγματα από τη διεθνή πρακτική. Αθήνα: Παπαζήση.

Συναφές επιστημονικό περιοδικό

European Early Childhood Education Research Journal

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΣΤΗΝ ΠΡΩΙΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	603	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΣΤ
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΣΤΙΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ	3	4,5	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	ΜΑΘΗΜΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΚΑΝΕΝΑ		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΗ		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ ΕΛΛΗΝΟΦΩΝΟΥΣ		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.teiath.gr/courses/VREF122/		

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ : 6

ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι να κατανοήσουν οι φοιτητές ότι η διαδικασία που

παράγει τη νέα γνώση είναι η επιστημονική έρευνα και η μεθοδολογία της διέπεται από συγκεκριμένες προϋποθέσεις και πραγματοποιείται με συγκεκριμένες τεχνικές. Αξιοποίηση της Επιστημονικής Έρευνας σε χώρους φροντίδας και αγωγής της Βρεφικής και Νηπιακής ηλικίας.

Μαθησιακά αποτελέσματα

Μετά το πέρας των μαθημάτων οι φοιτητές θα είναι σε θέση να:

- Γνωρίζουν και να κατανοούν τις διαδικασίες οργάνωσης επιστημονικών ερευνών.
- Έχουν ικανότητες να πραγματοποιήσουν μικρής κλίμακας επιστημονική έρευνα αναφορικά με την προσχολική αγωγή.
- Έχουν δεξιότητες κριτικής μελέτης επιστημονικών ερευνών.
- Έχουν ερευνητική στάση για θέματα που άπτονται του επαγγελματικού τους πεδίου.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής

υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και

επαγωγικής σκέψης

.....

Άλλες...

.....

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Τι είναι έρευνα. Επιστημολογικές προϋποθέσεις της έρευνας. Μεθοδολογία

της έρευνας στις επιστήμες της Αγωγής.

2. Βιβλιογραφική αναζήτηση. Βιβλιογραφική έρευνα.
3. Προβληματική της έρευνας και της επιλογής των υποθέσεων.
4. Η διαδικασία της έρευνας-Φάσεις.
5. Βασικές έννοιες και πρακτικές στην επιστημονική έρευνα (υποκείμενα, δεδομένα, πληροφορίες, μεταβλητές, πληθυσμός, δειγματοληψία, χρονική διάρκεια, όρια, συνθήκες, επιστημονική αξιοπιστία και εγκυρότητα κλπ).
6. Μέσα και τρόποι συγκέντρωσης των δεδομένων. Επεξεργασία δεδομένων. Κωδικοποίηση.
7. Ερμηνεία και ανάλυση δεδομένων. Στατιστική προσέγγιση.
8. Συζήτηση αποτελεσμάτων. Συμπεράσματα - Προοπτικές.
9. Μελέτη και ανάλυση των επιστημονικών μεθόδων και των τεχνικών συλλογής των δεδομένων.
10. Κανόνες, αρχές και χαρακτηριστικά μεθόδων όπως πείραμα, έρευνα – δράση, συμμετοχική παρατήρηση, μελέτη περίπτωσης, ανάλυση περιεχομένου, μελέτη αρχείου, επισκόπηση, κοινωνιολογική μέθοδος, βιογραφική, κλινική κ.ά.
11. Χαρακτηριστικά των ερευνητικών προσεγγίσεων. Πολυμεθοδική μέθοδος.
12. Κριτήρια αξιολόγησης της έρευνας. Ερευνητικά σφάλματα.
13. Ερευνητική δεοντολογία στις κοινωνικές επιστήμες
14. Κατηγορίες επιστημονικών εργασιών και ερευνών. Επιστημονική Τεχνογραφία.
15. Παρουσίαση επιστημονικής εργασίας και η παρουσίαση αναρτημένης ανακοίνωσης (Poster).

Το εργαστηριακό μέρος του μαθήματος θα περιλαμβάνει :

-Μελέτη ερευνών και την ανάλυσή τους.

-Εφαρμογές των γνώσεων που αποκτώνται στη θεωρία με διεξαγωγή ερευνητικών προσεγγίσεων που επιλέγουν οι φοιτητές.

4)ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.	ΣΤΗΝ ΑΙΘΟΥΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ , ΠΡΟΣΩΠΟ ΜΕ ΠΡΟΣΩΠΟ
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ	Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή

<p align="center">ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ</p> <p>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</p>	<p>Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</p>																			
<p align="center">ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</p> <p>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</p> <p>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th align="center">Δραστηριότητα</th> <th align="center">Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ</td> <td align="center">80</td> </tr> <tr> <td>ΑΣΚΗΣΗ ΠΕΔΙΟΥ</td> <td align="center">10</td> </tr> <tr> <td>ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ</td> <td align="center">10</td> </tr> <tr> <td>ΜΕΛΕΤΗ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ</td> <td align="center">35</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Σύνολο Μαθήματος (30 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)</td> <td align="center">135</td> </tr> </tbody> </table>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ	80	ΑΣΚΗΣΗ ΠΕΔΙΟΥ	10	ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	10	ΜΕΛΕΤΗ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ	35							Σύνολο Μαθήματος (30 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)	135	
Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου																			
ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ	80																			
ΑΣΚΗΣΗ ΠΕΔΙΟΥ	10																			
ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	10																			
ΜΕΛΕΤΗ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ	35																			
Σύνολο Μαθήματος (30 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)	135																			
<p align="center">ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ</p> <p>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</p> <p>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<p>Γραπτή τελική εξέταση (60%) που περιλαμβάνει:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ερωτήσεις ανάπτυξη θεμάτων • Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής • Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, • Επίλυση Προβλημάτων <p>ΣΤΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΟ ΜΕΡΟΣ ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΡΦΩΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ & ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ.</p> <p>Αναφέρονται προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές (e-class)</p>																			

(5)ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνόγλωσση

- Altrichter, H., Posch, P., & Somekh, B., (2001). *Οι εκπαιδευτικοί ερευνούν το έργο τους*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Cohen, D., Stern, V., (1991). *Παρατηρώντας και καταγράφοντας τη συμπεριφορά των παιδιών*. Αθήνα: Gutenberg.

- Cohen, L., Manion, L. , (1994). *Μεθοδολογία εκπαιδευτικής έρευνας*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Keith Houard & John Sharp,(2001).*Η Επιστημονική Μελέτη-Οδηγός σχεδιασμού και διαχείρισης πανεπιστημιακών ερευνητικών εργασιών*. Αθήνα: Gutenberg.
- Mac Beath, J. κ.ά. , (2005). *Η Αυτοαξιολόγηση στο ευρωπαϊκό σχολείο*, Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Plummer, K., (2000.) *Τεκμήρια Ζωής. Εισαγωγή στα Προβλήματα και τη Βιβλιογραφία μιας Ανθρωπιστικής Μεθόδου*, Αθήνα:Gutenberg.
- Robson Colin, (2007). *Η έρευνα του πραγματικού κόσμου*. Αθήνα: Gutenberg.
- Δημητρόπουλος, Ε., (2001). *Εισαγωγή στη μεθοδολογία εκπαιδευτικής έρευνας*, Αθήνα: Έλλην.
- Ιωσιφίδης, Θ., (2003). *Ανάλυση ποιοτικών δεδομένων στις κοινωνικές επιστήμες*.Αθήνα: Κριτική.
- Κακανά Δόμνα κ.α. (2006). *Η Αξιολόγηση στην εκπαίδευση: Παιδαγωγική και Διδακτική*, Θεσσαλονίκη: Κυριακίδη.
- Κατσαρού Ελένη & Τσάφος Βασίλης, (2003). *Από την έρευνα στη διδασκαλία*. Αθήνα:Σαββάλας.
- Κελπανίδης, Μ., (1999). *Μεθοδολογία της Παιδαγωγικής Έρευνας με στοιχεία Στατιστικής*. Θεσσαλονίκη:Κώδικας.
- Μακράκης, Β., (1997), *Ανάλυση δεδομένων στην επιστημονική έρευνα με τη χρήση του SPSS*, Αθήνα, Gutenberg.
- Μπαγάκης, Γ., (2002). *Ο Εκπαιδευτικός ως ερευνητής*, Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Μπαγάκης, Γ., (2006). *Εκπαιδευτικές αλλαγές, η παρέμβαση του εκπαιδευτικού και του σχολείου*, Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Σιδηροπούλου Φ., Τσαούλα Ν., (2008).*Παιδικός σταθμός και έρευνα: τοπίο πολυεπίπεδης επικοινωνίας*. Αθήνα: ύψιλον/βιβλία
- Στάλικας Αναστάσιος, (2005). *Μέθοδοι Έρευνας στην Ψυχολογία*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΪΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	604	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΣΤ
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ	3	5	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	ΓΕΝΙΚΟΥ ΥΠΟΒΑΘΡΟΥ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΚΑΝΕΝΑ		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΗ		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ (ΣΕ ΕΛΛΗΝΟΦΩΝΟΥΣ)		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)			

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ : 6

ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Η συγγραφή μιας επιστημονικής εργασίας διέπεται από συγκεκριμένους κανόνες, έχει δική της μεθοδολογία και ακολουθεί ορισμένα βασικά βήματα. Το μάθημα έχει ως στόχο να εξοικειώσει τους φοιτητές με τα βασικά είδη επιστημονικών εργασιών, την αναζήτηση και κατάλληλη αξιοποίηση των πηγών και τη μεθοδολογία συγγραφής μιας επιστημονικής εργασίας στα πλαίσια της δεοντολογίας και του σεβασμού των πνευματικών δικαιωμάτων.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές θα είναι σε θέση να:

- Αναγνωρίζουν την αξία της επιστημονικής έρευνας
- Έχουν εξοικειωθεί με τις βασικές αρχές που διέπουν τον γραπτό επιστημονικό λόγο και την συγγραφή μιας επιστημονικής εργασίας
- Διαχειρίζονται και να χρησιμοποιούν ψηφιακές και έντυπες πηγές
- Επιλέγουν και να συνδυάζουν βιβλιογραφικές πηγές για την ανάπτυξη επιστημονικού λόγου
- Να διεξάγουν εκτεταμένη βιβλιογραφική έρευνα με σύγχρονες τεχνικές και μεθόδους
- Αναπτύσσουν αναλυτική και κριτική σκέψη
- Συνθέτουν και να οργανώνουν πρωτογενή και δευτερογενή δεδομένα
- Χρησιμοποιούν ορθά τις βιβλιογραφικές παραπομπές
- Αποφεύγουν τη λογοκλοπή
- Αξιοποιούν δεξιότητες συγγραφής επιστημονικής εργασίας

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών	Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Λήψη αποφάσεων	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Αυτόνομη εργασία	Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
Ομαδική εργασία	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον	.....
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	Άλλες...
	.....

- Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
- Αυτόνομη εργασία
- Ομαδική εργασία

- Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
- Συγγραφή επιστημονικής εργασίας

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Τα είδη και οι στόχοι της επιστημονικής εργασίας
2. Η αναζήτηση των βιβλιογραφικών πηγών στη βιβλιοθήκη
3. Η αναζήτηση των βιβλιογραφικών πηγών σε ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων
4. Η αναζήτηση των βιβλιογραφικών πηγών στο διαδίκτυο
5. Η διαδικασία της βιβλιογραφικής επισκόπησης
6. Βασικές αρχές για τη συγγραφή μιας επιστημονικής εργασίας
7. Η λογοκλοπή και οι βασικοί κανόνες για την αποφυγή της
8. Η δομή της επιστημονικής εργασίας
9. Η χρήση των βιβλιογραφικών παραπομπών στην επιστημονική εργασία
10. Ευρέως αποδεχτά συστήματα βιβλιογραφικής αναφοράς
11. Ο πίνακας των βιβλιογραφικών αναφορών
12. Ο τελικός έλεγχος της επιστημονικής εργασίας

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i>	Στην τάξη	
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i>	Χρήση βιντεοπρωτόκολλα και προβολή διαφανειών ppt. Χρήση Η/Υ και βάσεων δεδομένων Υποστήριξη μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-class	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό</i>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου
	Διαλέξεις	40
	Χρήση Η/Υ και βάσεων δεδομένων	10
	Ασκήσεις στην τάξη	25
	Επισκέψεις σε βιβλιοθήκες	25

<p><i>Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</i></p> <p><i>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</i></p>		
	Αυτοτελής μελέτη	50
	Σύνολο Μαθήματος (30 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)	150
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ</p> <p><i>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</i></p> <p><i>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</i></p> <p><i>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</i></p>	<p>Γραπτή τελική εξέταση που περιλαμβάνει (60% του συνολικού βαθμού):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής • Ερωτήσεις σύντομης απάντησης <p>Γραπτή εργασία σε ομάδες των 3-4 ατόμων (40% του συνολικού βαθμού). Τα κριτήρια αξιολόγησης της εργασίας είναι τα εξής:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ανταπόκριση του περιεχομένου της εργασίας στο θέμα της • Σαφήνεια και ποιότητα επιστημονικού λόγου • Ορθότητα της δομής της εργασίας • Καταλληλότητα και επάρκεια πηγών • Σωστή χρήση των βιβλιογραφικών παραπομπών • Σωστή συγγραφή του βιβλιογραφικού πίνακα • Κριτική ανάλυση και σύνθεση των πηγών • Βαθμός διαφάνειας κριτικής σκέψης • Πρωτοτυπία 	

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνόγλωσση

1. Bell, J. (2007). *Πώς να συντάξετε μία επιστημονική εργασία*. Αθήνα: Μεταίχιμο.
2. Howard, K. & Sharp, J. A. (1994) *Η Επιστημονική Μελέτη. Οδηγός Σχεδιασμού και Διαχείρισης Πανεπιστημιακών Ερευνητικών Εργασιών*. Αθήνα: Gutenberg.
3. Ανδρεαδάκης Ν. & Βάμβουκας Μ. (2005). *Οδηγός για την εκπόνηση και τη σύνταξη γραπτής ερευνητικής εργασίας*. Αθήνα: Ατραπός, 2005.
4. Ευδωρίδου Ε. & Καρακασίδης Θ. (2015). *Ακαδημαϊκή Γραφή*. Αθήνα: Εκδόσεις Τζιόλα.
5. Ζαφειρόπουλος, Κ. (2015). *Πώς γίνεται μια επιστημονική εργασία; (2^η εκδ.)*

Αθήνα: Κριτική.

6. Θεοφιλίδης, Χ. (1995) *Η συγγραφή επιστημονικής εργασίας: Από τη θεωρία στην πράξη*. Αθήνα: Δαρδανός.
7. Μαρίνος, Μ. (2000). *Πως Γράφεται μια Φοιτητική Εργασία*. Αθήνα: Σάκκουλα.
8. Μπουρλιάσκος, Β. (2010). *Πώς γράφεται μια επιστημονική εργασία*. Αθήνα: Διόνικος.

Ξενόγλωσση

1. American Psychological Association (2010). *A complete resource for writing and publishing in the social and behavioral sciences*. Washington, DC: Author.

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΙΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	605	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΣΤ
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΑΓΩΓΗ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ	3	5	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:			
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΑ		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΟΧΙ		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.teiath.gr/		

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ : 6

ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Να αποκτήσουν οι φοιτητές βασικές θεωρητικές και μεθοδολογικές γνώσεις σχετικά με τις έννοιες μαθηματικών και φυσικών επιστημών που θα κληθούν να διαχειριστούν στα πλαίσια της προσχολικής αγωγής.

Να συνειδητοποιήσουν πόσο σημαντικό είναι να τεθούν τα θεμέλια των βασικών προσεγγίσεων και των δύο γνωστικών αντικειμένων αφενός για τη νοητική εξέλιξη των παιδιών και αφετέρου για τη περαιτέρω εκπαίδευσή τους.

Να συνειδητοποιήσουν ότι τα παιδιά προσχολικής ηλικίας «μαθαίνουν», όταν η νέα γνώση συνδέεται με την προϋπάρχουσα καθώς και με τα ενδιαφέροντα των παιδιών. Ο σχεδιασμός των δραστηριοτήτων πρέπει να βασίζεται στη δημιουργία κατάλληλου διδακτικού περιβάλλοντος καθώς και στη βιωματική εμπλοκή των παιδιών αρχικά με εμπράγματο υλικό και στη συνέχεια με αναπαραστάσεις (όπου είναι εφικτό).

Να συνειδητοποιήσουν την τεράστια δυνατότητα ευαισθητοποίησης στις επιστήμες (φυσική, χημεία, ζωολογία, φυτολογία, οικολογία, αστρονομία κλπ) που υπάρχει εκ μέρους των μικρών παιδιών.

Να μελετήσουν τρόπους εμπλουτισμού των προσωπικών τους γνώσεων και μετάδοσης αυτών στα παιδιά προσχολικής ηλικίας.

Να συνειδητοποιήσουν τη σημασία της δια βίου εκπαίδευσης και ενημέρωσης, και τη σημασία της συνεχούς ανανέωσης των γνώσεών τους, έτσι ώστε να παρακολουθούν την εξέλιξη των γνωστικών αντικειμένων.

Μετά το τέλος του μαθήματος οι φοιτητές θα είναι σε θέση :

- Να γνωρίζουν διδακτικές εφαρμογές προσέγγισης των μαθηματικών και των φυσικών επιστημών σε παιδιά προσχολικής ηλικίας
- Να κατέχουν βασικές έννοιες των επιστημονικών αυτών δεδομένων ώστε να μπορούν να διαχειριστούν με δημιουργικότητα και αποτελεσματικότητα τις βασικές έννοιες μαθηματικών προσεγγίσεων και να εξηγήσουν στα παιδιά απλές αρχές την ώρα των πειραματισμών
- Να είναι σε θέση να παρακολουθήσουν τους ελεύθερους πειραματισμούς των παιδιών και να τα καθοδηγήσουν στην ανακάλυψη της γνώσης.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

.....

Άλλες

➤ Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των

απαραίτητων τεχνολογιών

- Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
- Αυτόνομη εργασία
- Ομαδική εργασία
- Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

3. ΠΕΡΙΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

A. Βασικές μαθηματικές έννοιες

1. Στοιχεία φιλοσοφικών τάσεων για τη γνώση και τα μαθηματικά
2. Στοιχεία από τις θεωρίες μάθησης για τις αριθμητικές και γεωμετρικές έννοιες για παιδιά προσχολικής ηλικίας
3. Τοπολογικές έννοιες, συμμετρία, σύνθεση, ισοδυναμία επιφανειών και όγκων, αμεταβλητότητα, διατήρηση. Όγκος, σχήμα, γραμμή, σημείο, γεωμετρικό σχήμα, γεωμετρικά στερεά, επίπεδα γεωμετρικά σχήματα.
4. Σύνολα: Στοιχεία συνόλου, συμβολισμός και παράσταση συνόλου, «ιδιάζοντα» σύνολα.
5. Υποσύνολα: ένωση, τομή, διαμερισμός συνόλου. Αντιστοιχίες. Ισοδύναμα και μη ισοδύναμα σύνολα. Διατεταγμένο ζεύγος. Γινόμενο συνόλων. Διμελείς σχέσεις μεταξύ στοιχείων συνόλων.
6. Τα δομικά στοιχεία των φυσικών αριθμών., το νόημα και οι χρήσεις των αριθμών από τα παιδιά προσχολικής ηλικίας. Η έννοια του αριθμού: Τα χαρακτηριστικά του φυσικού αριθμού.
7. Η διδακτική των μαθηματικών σε παιδιά προσχολικής ηλικίας. Βιωματικές Προσεγγίσεις
8. Δραστηριότητες ανά ηλικιακή κατηγορία

B. Διδακτική των φυσικών Επιστημών

1. Θεωρίες για την προσέγγιση εννοιών Φυσικών Επιστημών από παιδιά προσχολικής ηλικίας
2. Μεθοδολογία των προσεγγίσεων των εννοιών Φυσικών Επιστημών
3. Εννοιολογικοί Χάρτες
4. Ενδεικτικές ενότητες για προσέγγιση
5. Ικανότητες που επιδιώκεται να αναπτυχθούν στα παιδιά προσχολικής ηλικίας
6. Πρακτικές εφαρμογές απλών πειραμάτων στις φυσικές επιστήμες με ερμηνεία των αρχών στις οποίες αυτά στηρίζονται.
7. Μελέτη και ανάλυση βιβλίων για παιδιά που αφορούν τη γνώση διαφόρων επιστημονικών θεμάτων. Έρευνα - δράση σχετικά με το θέμα στους χώρους προσχολικής αγωγής.

Εργαστηριακές/Φροντιστηριακές Ασκήσεις

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</p>	<p>Στην Τάξη και στο Εργαστήριο πρόσωπο με πρόσωπο.</p>																							
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Υποστήριξη Μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-class ➤ ΚΛΠ 																							
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="632 506 1062 560">Δραστηριότητα</th> <th data-bbox="1069 506 1287 560">Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="632 568 1062 595">Διαλέξεις</td> <td data-bbox="1069 568 1287 595">70</td> </tr> <tr> <td data-bbox="632 604 1062 667">Εργαστηριακές/Φροντιστηριακές Ασκήσεις</td> <td data-bbox="1069 604 1287 667">20</td> </tr> <tr> <td data-bbox="632 676 1062 703">Διαδραστική Διδασκαλία</td> <td data-bbox="1069 676 1287 703">20</td> </tr> <tr> <td data-bbox="632 712 1062 775">Μελέτη & Ανάλυση Βιβλιογραφίας</td> <td data-bbox="1069 712 1287 775">20</td> </tr> <tr> <td data-bbox="632 784 1062 810">Εκπόνηση Μελέτης</td> <td data-bbox="1069 784 1287 810"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="632 819 1062 846">Συγγραφή Εργασίας</td> <td data-bbox="1069 819 1287 846"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="632 855 1062 882">Εκπαιδευτικές επισκέψεις</td> <td data-bbox="1069 855 1287 882"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="632 891 1062 918">Αυτοτελής Μελέτη</td> <td data-bbox="1069 891 1287 918">20</td> </tr> <tr> <td data-bbox="632 927 1062 954"></td> <td data-bbox="1069 927 1287 954"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="632 963 1062 990">Σύνολο Μαθήματος</td> <td data-bbox="1069 963 1287 990">150</td> </tr> </tbody> </table>		Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	Διαλέξεις	70	Εργαστηριακές/Φροντιστηριακές Ασκήσεις	20	Διαδραστική Διδασκαλία	20	Μελέτη & Ανάλυση Βιβλιογραφίας	20	Εκπόνηση Μελέτης		Συγγραφή Εργασίας		Εκπαιδευτικές επισκέψεις		Αυτοτελής Μελέτη	20			Σύνολο Μαθήματος	150
Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου																							
Διαλέξεις	70																							
Εργαστηριακές/Φροντιστηριακές Ασκήσεις	20																							
Διαδραστική Διδασκαλία	20																							
Μελέτη & Ανάλυση Βιβλιογραφίας	20																							
Εκπόνηση Μελέτης																								
Συγγραφή Εργασίας																								
Εκπαιδευτικές επισκέψεις																								
Αυτοτελής Μελέτη	20																							
Σύνολο Μαθήματος	150																							
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<p>1. Γραπτή τελική εξέταση (60%) που περιλαμβάνει:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής • Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, • Επίλυση Προβλημάτων <p>2. Παρουσίαση Ομαδικής Εργασίας (40%)</p>																							

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

<p>Ελληνόγλωσση</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ashbrook, P., (2006), <i>250 πειράματα φυσικής για το νηπιαγωγείο</i>, Αθήνα, Πατάκης 2. Βοσνιάδου, Σ., (1992), <i>Κείμενα εξελικτικής Ψυχολογίας</i>. Β' Τόμος «ΣΚΕΨΗ», Αθήνα, Gutenberg 3. Βοσνιάδου, Σ., (1995-96), <i>Η ψυχολογία των μαθηματικών</i>, Αθήνα, Gutenberg. 4. Edwards, & Al, (2001), <i>Reggio Emilia, οι χίλιες γλώσσες των παιδιών προσχολικής ηλικίας</i>, Αθήνα, Πατάκης 5. Ζαχάρος, Κ., (2007), <i>Οι μαθηματικές έννοιες στην προσχολική εκπαίδευση και η</i>

διδασκαλία τους, Αθήνα, Μεταίχμιο

6. Θάνου, Α., (2001), *Πειράματα στο Νηπιαγωγείο*, Αθήνα, Καστανιώτης
7. Kammi, C., (χ.χ.). *Για μια αναμόρφωση της προσχολικής εκπαίδευσης*, Αθήνα, Πατάκης
8. Kammi, C., - CLARK, G. (1995), *Τα παιδιά ξαναεφευρίσκουν την Αριθμητική*, Αθήνα, Πατάκης
9. Κουτσουβάνου, Ε., (1994), *Η θεωρία του Piaget και παιδαγωγικές εφαρμογές στην προσχολική εκπαίδευση*, Αθήνα, Οδυσσέας
10. Πατρώνη, Τ., *Θεμελιώδεις μαθηματικές έννοιες και παιδική σκέψη*, Αθήνα, Δίπτυχο.
11. Ραβάνης, Κ., (2002), *Οι φυσικές επιστήμες στην προσχολική εκπαίδευση*, Αθήνα, Τυπωθήτω
12. Συλλογικό, (2006), *Μεθοδολογία δραστηριοτήτων φυσικών επιστημών στην προσχολική εκπαίδευση. Μια περίπτωση αυτομόρφωσης και κριτικής υποστήριξης νηπιαγωγών*, Αθήνα, Μεταίχμιο
13. Τζεκάκη, Μ., (2000), *Μαθηματικές Δραστηριότητες για την Προσχολική Ηλικία*, Αθήνα, Gutenberg.
14. Τζεκάκη, Μ., (2002), *Μαθηματικές δραστηριότητες για την Προσχολική Ηλικία*, Αθήνα, GUTENBERG
15. Τζεκάκη, Μ., (2007), *Μικρά παιδιά, μεγάλα μαθηματικά νοήματα*, Αθήνα, GUTENBERG
16. Χριστοφορίδου – Henriques, A., (1977), *Ο Πιαζέ και το σχολείο*, Αθήνα, Εκκρεμές.
17. Χριστοφορίδου – Henriques, A., (1998), *Παίζω και καταλαβαίνω*, Αθήνα, Εκκρεμές

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΤΗΝ ΠΡΩΙΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	606	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΣΤ
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΠΑΡΑΜΥΘΙ ΚΑΙ ΠΑΙΔΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις και Εργαστηριακές Ασκήσεις	3	5	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Δεν απαιτούνται		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι, σε ελληνόφωνους φοιτητές		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)			

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ : 6

ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα κινείται παράλληλα σε θεωρητικούς και εργαστηριακούς-βιωματικούς άξονες και συνδυάζει το πεδίο της Παραμυθολογίας με τη Θεωρία του Θεάτρου, τις

Θεατρικές τεχνικές και τη Δραματοποίηση, υπηρετώντας την εμφύχωση μέσα από την επαφή και τη μελέτη ενός ικανοποιητικού αριθμού παραμυθιών και θεατρικών έργων που απευθύνονται στην πρώιμη παιδική ηλικία.

Στόχος του μαθήματος είναι να γνωρίσουν οι φοιτητές/τριες τις δυνατότητες που προσφέρει το παραμύθι, όπως αυτό εξελίσσεται στο πέρασμα του χρόνου, στη δημιουργική έκφραση. Να γνωρίσουν, επίσης, την εξέλιξη του παιδικού θεάτρου και τις σύγχρονες αναζητήσεις του, προκειμένου να υπηρετήσει τις ανάγκες και τις επιθυμίες της πρώιμης παιδικής ηλικίας.

Ειδικότερα, το μάθημα συμβάλλει ώστε οι φοιτητές/τριες:

- Να εξερευνήσουν και να αναπτύξουν τη φαντασία, την παρατηρητικότητα, τη μνήμη και την κριτική σκέψη, να επικοινωνήσουν ιδέες, συναισθήματα και εμπειρίες.
- Να γνωρίσουν τις θεατρικές τεχνικές και να αναπτύξουν τον λόγο, το συναίσθημα, την κίνηση.
- Να έρθουν σε επαφή με τα παραμύθια και τις παραδόσεις άλλων πολιτισμών.
- Να κατανοήσουν και να αποδεχθούν το διαφορετικό.
- Να αναπτύξουν τη συνεργασία και την ομαδικότητα.
- Να αναπτύξουν την αυτοεκτίμηση, την αυτοπεποίθηση, τον αυτοσεβασμό, την επικοινωνία.
- Να συνδυάσουν και να συνθέσουν γνώσεις, απόψεις, συμπεριφορές, προκειμένου να ανταποκριθούν στις ανάγκες της πρώιμης παιδικής ηλικίας σήμερα.
- Να αντιληφθούν την αφήγηση και τη δραματοποίηση παραμυθιών ως ένα ακόμη μέσο παιδαγωγικής πρακτικής.
- Επίσης, μέσω της διεξοδικής ανάλυσης επιλεγμένων παραμυθιών και την απόπειρα δραματοποίησής τους, το μάθημα έχει ως στόχο να αναπτύξει την κριτική σκέψη, αλλά και τις δημιουργικές δεξιότητες της μετατροπής του παραμυθιού σε θέατρο.
- Να συγκρίνουν θεατρικές και κινηματογραφικές εκδοχές των παραμυθιών ως προς την ιδιαιτερότητα των μέσων μετεγγραφής τους.

Οι φοιτητές, στο τέλος του εξαμήνου, θα είναι ικανοί να προβαίνουν σε αναλύσεις παραμυθιών και θεατρικών έργων σε ένα πλαίσιο διεπιστημονικού περιβάλλοντος. Επίσης, θα δύνανται να εργάζονται ομαδικά και να λαμβάνουν σημαντικές αποφάσεις. Ταυτόχρονα, θα είναι ικανοί να προσαρμόζονται σε διαρκώς μεταβαλλόμενες καταστάσεις. Θα μάθουν να σέβονται την πολυπολιτισμικότητα και την διαφορετικότητα. Τέλος, θα είναι ικανοί να σχεδιάζουν και να διαχειρίζονται καλλιτεχνικά δρώμενα και να συνεργάζονται.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής

υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής

σκέψης

- Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
- Αυτόνομη εργασία
- Ομαδική εργασία
- Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
- Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
- Διακαλλιτεχνική θεώρηση και ερευνητική ικανότητα
- Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
- Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψη

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Θεωρία

Το συγκεκριμένο μάθημα επικεντρώνεται στη μελέτη του παραμυθιού και την παρουσία του στο παιδικό θέατρο. Θα αναπτυχθούν οι θεωρητικοί προβληματισμοί σχετικά με το παραμύθι και τα χαρακτηριστικά του λαμβάνοντας υπόψη τις λαογραφικές μελέτες (Ν. Γ. Πολίτης, Λουκάτος, Αυδίκος, Μερακλής, κ.ά.) και τους διεθνείς και ελληνικούς παραμυθιακούς καταλόγους (Aarne – Thompson, Uther, Μέγας).

- Ορισμός του παραμυθιού (Retsch, Luthi, Bolte & Polivka, Bascom, νεώτερες προσεγγίσεις).

-Καταγωγή, είδη και κατηγορίες παραμυθιών.

-Χαρακτηριστικά γνωρίσματα των λαϊκών παραμυθιών.

-Οι προσεγγίσεις των Olrik, Lüthi, Dawkins.

-Θέματα και Μοτίβα των παραμυθιών.

-Η συμβολική λειτουργία του παραμυθιού.

-Η ιδεολογία και οι κοινωνικές δομές του παραμυθιού.

- Οι πολυάριθμες μεταμορφώσεις του παραμυθιού.

-Το παραμύθι, θεσμός για τα παιδιά.

Θα εξετασθούν, επίσης, οι χρήσεις του παραμυθιού στη σύγχρονη εποχή, καθώς το παραμύθι, εκτός των άλλων, κυριαρχεί στο θέατρο που απευθύνεται στα παιδιά.

Με την πάροδο του χρόνου, το θέατρο που απευθύνεται στο παιδικό κοινό απελευθερώνεται από τον διδακτισμό και στρέφεται σε νέες μορφές έκφρασης που ανταποκρίνονται στις ανάγκες της πρώιμης παιδικής ηλικίας για ψυχαγωγία, επικοινωνία, συμμετοχή και δημιουργική έκφραση. Στο συγκεκριμένο μάθημα αναπτύσσεται:

- Η πολύπλευρη σχέση του παιδιού με το θέατρο, στην Ελλάδα και το εξωτερικό, μέσω της ιστορικής αναδρομής, της δραματολογικής προσέγγισης θεατρικών έργων για μικρά παιδιά, καθώς και της ανάλυσης θεατρικών παραστάσεων.
- Διασκευές και δραματοποιήσεις παραμυθιών, ευρωπαϊκών και ελληνικών. Τις τελευταίες δεκαετίες, έντονη είναι η παρουσία διασκευών και δραματοποιήσεων ευρωπαϊκών και ελληνικών παραμυθιών, που ανανεώνουν το θέατρο για τα παιδιά.
- Μεταμοντέρνες χρήσεις του παραδοσιακού και νέες τεχνικές θεατρικής έκφρασης.
- Επικοινωνία του ελληνικού με το παγκόσμιο θέατρο.

Εργαστηριακές ασκήσεις

Οι εργαστηριακές ασκήσεις απαιτούν τη φυσική παρουσία των φοιτητών/τριών. Οι φοιτητές/τριες καλούνται να συμμετάσχουν άμεσα και βιωματικά με εργαστήρια γραφής και πρακτικές ασκήσεις, όπως:

- Αφήγηση παραμυθιού.
- Δραματοποίηση παραμυθιού. Η δραματοποίηση περιλαμβάνει διαφορετικές κατηγορίες κειμένων, όπως παραμύθια ελληνικά και ξένα, θεατρικά κείμενα, παροιμίες, τραγούδια, μύθοι, παραδόσεις, έθιμα, ιδιωματικές εκφράσεις, προσωπικές εμπειρίες των μικρών παιδιών ή και των γονέων τους κ.ά.
- Ατομικοί και ομαδικοί αυτοσχεδιασμοί εμπνευσμένοι από τα παραμύθια.
- Ασκήσεις δημιουργικής γραφής.

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i></p>	<p>Στην αίθουσα διδασκαλίας. Θεατρικές παραστάσεις και εκπαιδευτικά προγράμματα που απευθύνονται στην πρώιμη παιδική ηλικία.</p>									
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i></p>	<p>Οι διαλέξεις γίνονται με προβολή διαφανειών (power point), χρήση αρχειακού οπτικού και ακουστικού υλικού.</p>									
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση),</i></p>	<p><i>Δραστηριότητα</i></p> <table border="1" data-bbox="639 1765 967 2022"> <tr> <td>Διαλέξεις</td> <td>60</td> </tr> <tr> <td>Εργαστηριακές Ασκήσεις</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>Καλλιτεχνική έκφραση και δημιουργία</td> <td>30</td> </tr> <tr> <td>Εκπαιδευτικές επισκέψεις</td> <td>10</td> </tr> </table>	Διαλέξεις	60	Εργαστηριακές Ασκήσεις	40	Καλλιτεχνική έκφραση και δημιουργία	30	Εκπαιδευτικές επισκέψεις	10	<p><i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i></p>
Διαλέξεις	60									
Εργαστηριακές Ασκήσεις	40									
Καλλιτεχνική έκφραση και δημιουργία	30									
Εκπαιδευτικές επισκέψεις	10									

<p><i>Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</i></p> <p><i>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</i></p>	<p>Παρακολούθηση παραστάσεων</p>	<p>10</p>
	<p>Σύνολο Μαθήματος</p>	<p>150</p>
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ</p> <p><i>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</i></p> <p><i>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</i></p> <p><i>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</i></p>	<p>Συνεχής αξιολόγηση.</p> <p>Η αξιολόγηση γίνεται καθ' όλη τη διάρκεια του εξαμήνου μέσω εργαστηριακών ασκήσεων και δράσεων που πραγματοποιούνται από τους φοιτητές/τριες.</p> <p>Η αξιολόγηση γίνεται με βάση την ποιότητα της συμμετοχής (συνέπεια, πρωτοβουλία, εξέλιξη εκφραστικών ικανοτήτων) και όχι με βάση την καλλιτεχνική αρτιότητα της δράσης.</p> <p>Γραπτή εργασία και Γραπτές εξετάσεις με ερωτήσεις σύντομης απάντησης. Σκηνική παρουσίαση παραμυθιού.</p>	

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνόγλωσση

- Αγγελοπούλου, Α. – Μπρούσκου Α. (1994), *Επεξεργασία Παραμυθιακών Τύπων και Παραλλαγών AT 700–749*, στο Γεώργιος Α. Μέγας, *Κατάλογος Ελληνικών Παραμυθιών 2*, Αθήνα: Ιστορικό Αρχείο Ελληνικής Νεολαίας, Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς, Κέντρο Νεοελληνικών Ερευνών
- Αγγελοπούλου, Α. – Μπρούσκου, Α. (1999), *Επεξεργασία Παραμυθιακών Τύπων και παραλλαγών AT 300-499*, στο Γεώργιος Α. Μέγας, *Κατάλογος Ελληνικών Παραμυθιών 3*, τεύχη Α' και Β', Αθήνα: Κέντρο Νεοελληνικών Ερευνών
- Αγγελοπούλου, Α. – Καπλάνογλου, Μ. – Κατρινάκη, Ε. (2004), *Επεξεργασία Παραμυθιακών Τύπων και παραλλαγών AT 500-559*, στο Γεώργιος Α. Μέγας, *Κατάλογος Ελληνικών Παραμυθιών 4*, Αθήνα: Κέντρο Νεοελληνικών Ερευνών
- Άλκηστις (2008), *Μαύρη Αγελάδα – Άσπρη Αγελάδα. Δραματική Τέχνη στην εκπαίδευση και Διαπολιτισμικότητα*, Αθήνα: Τόπος.
- Άλκηστις (2012), *Η δραματοποίηση για παιδιά*, Αθήνα: Πεδίο
- Αυδή, Α. & Χατζηγεωργίου, Μ. (2007), *Η τέχνη του δράματος στην εκπαίδευση*, Αθήνα: Μεταίχμιο
- Αυδίκος Γ. Ε. (επιμ.), (1996), *Από το παραμύθι στα κόμικς. Παράδοση και νεωτερικότητα*, Αθήνα: Οδυσσέας
- Bruner, J. (2002), *Δημιουργώντας ιστορίες* (μτφ. Β. Τσούρτου-Κ. Πολυδάκη-Γ. Κουγιουμτζάκης), Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα
- Γραμματάς, Θ. (2006), *Για το Δράμα και το Θέατρο*, Αθήνα: Εξάντας
- Deldime, R. (1996), *Θέατρο για την Παιδική και Νεανική Ηλικία* (μτφρ. Θ. Γραμματάς), Αθήνα: Τυπωθήτω
- Έλαμ, Κ. (2001), *Η σημειωτική θεάτρου και δράματος* (μτφρ. Κ. Διαμαντάκου), Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα
- Ζαν, Ζ. (1996), *Η δύναμη των παραμυθιών* (μτφ. Μ. Τζαφεροπούλου), Αθήνα: Καστανιώτης
- Καλλίνης, Γ. (2005), *Εγχειρίδιο αφηγηματολογίας. Εισαγωγή στην τεχνική της αφήγησης*, Αθήνα: Μεταίχμιο
- Καλογεροπούλου, Ξ. (επιμ.) (1991), *Θέατρο για παιδιά - Ένας πρακτικός οδηγός*, Αθήνα: Ελληνικό κέντρο θεάτρου για το παιδί και τα νιάτα
- Καφαντάρης, Κ. (2005), *Ελληνικά λαϊκά παραμύθια*, τόμ. Α' και Β', Αθήνα: Ποταμός
- Λαδογιάννη, Γ. (2011), *Το παιδικό θέατρο στην Ελλάδα*, Αθήνα: Παπαζήσης
- Μερακλής, Μ. Γ. (2001), *Τα παραμύθια μας*, Αθήνα: Εντός
- Πελασγός, Σ. (2008), *Τα μυστικά του παραμυθιά. Μαθητεία στην τέχνη της προφορικής*

λογοτεχνίας και αφήγησης, Αθήνα: Μεταίχμιο

-Προπ, Β. Γ. [Propp VI.], (2009), *Η μορφολογία του παραμυθιού: Η διαμάχη με τον Κλώντ Λέβι-Στρως και άλλα κείμενα*, Αθήνα: Καρδαμίτσα

-Τζαμαργιάς, Π., (2010), «Κοινωνιολογικές Προσεγγίσεις στο θέατρο για ανήλικους θεατές. Από την ανυποληψία στην εδραίωση», στο: *Στη Χώρα του Τοτώρα. Θέατρο για ανήλικους θεατές*, (επιμ.) Θόδωρος Γραμματάς, Αθήνα: Πατάκης, σ. 445-480

-Τσιλιμένη, Τ. (2011), *Αφήγηση και Εκπαίδευση. Εισαγωγή στην τέχνη της αφήγησης*, Αθήνα: Επίκεντρο ΑΕ.

-Uther, H.-J. (2004), *The Types of International Folktales: A Classification and Bibliography Based on the System of Antti Aarne and Stith Thompson*, Helsinki: Academia Scientiarum Fennica

-Χατζητάκη - Καψωμένου Χ. (επιμ.), (2002), *Το νεοελληνικό λαϊκό παραμύθι*, Θεσσαλονίκη: Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών [Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη], Α.Π.Θ.

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΣΤΗΝ ΠΡΩΙΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	607	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΣΤ
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΤΗΣ ΕΙΚΟΝΑΣ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ	3	5	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Δεν απαιτούνται		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι, σε ελληνόφωνους φοιτητές		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)			

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ : 6

ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι να αποκτήσουν οι φοιτητές τις απαραίτητες γνώσεις,

ικανότητες και στάσεις ώστε να αξιοποιούν την εικόνα και γενικότερα τα πολυτροπικά κείμενα στην παιδαγωγική πρακτική, αναγνωρίζοντας ότι το παιδί στην προσχολική ηλικία τα αποκωδικοποιεί πιο αποτελεσματικά από όσο τα γραπτά κείμενα. Επίσης, οι φοιτητές να αναγνωρίσουν τις ψυχοπαιδαγωγικές δυνατότητες του πολυγραμματισμού σε σχέση με τις ατομικές δυνατότητες των παιδιών.

Μαθησιακά αποτελέσματα

Μετά το πέρας των μαθημάτων οι φοιτητές θα είναι σε θέση να:

- Κατανοούν τις βασικές έννοιες, θεωρίες και απόψεις που σχετίζονται με τις σχεδιαστικές λογοτεχνίες.
- Κατανοούν, ερμηνεύουν και αναλύουν τον τρόπο με τον οποίο οι σχεδιαστικές λογοτεχνίες αναπτύσσουν τις αφηγήσεις τους με τα δικά τους μέσα.
- Γνωρίζουν ότι ο πολυγραμματισμός δεν περιορίζεται σε γλωσσικό μάθημα με αυστηρή μεθοδολογία, αφού πρωτίστως εξοικειωθούν με την ευρεία έννοια του «κειμένου». Επίσης, να γνωρίζουν ότι ένα κείμενο μπορεί να είναι γραπτό ή προφορικό ή να υλοποιείται με ποικίλα μέσα έκφρασης.
- Έχουν δεξιότητες εστίασης και επαναπροσδιορισμού των ορίων του γραμματισμού με τη συμπερίληψη όχι μόνο της γλώσσας, αλλά και άλλων τρόπων κατασκευής νοήματος.
- Χρησιμοποιούν πολυτροπικούς κώδικες (γραπτούς, προφορικούς, οπτικούς, ηχητικούς, σωματικούς, απτικούς και χωροαντιληπτικούς κώδικες) και νέα ψηφιακά μέσα επικοινωνίας για την παραγωγή νοήματος.
- Πειραματίζονται στην δημιουργία των δικών τους εικονιστικών μετα – «κειμένων» και να αναγνωρίζουν τα χαρακτηριστικά της εικόνας (στυλ, εστίαση, οπτική γωνία).
- Έχουν κατακτήσει ικανότητες να αλληλεπιδρούν συνδημιουργώντας με τα παιδιά συνθήκες αλληλεπίδρασης σε διάφορα περιβάλλοντα και καταστάσεις επικοινωνίας, χρησιμοποιώντας εικόνες, φωτογραφίες, σχέδια, σύμβολα.
- Θα έχουν αποκτήσει ικανότητες να αναπτύσσουν κατάλληλο πολυτροπικό υλικό, αξιοποιώντας την παρατηρητικότητα, τη φαντασία, και τη δημιουργική τους έκφραση.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

*Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
Λήψη αποφάσεων
Αυτόνομη εργασία
Ομαδική εργασία
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών*

*Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
.....
Άλλες...*

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Παιδαγωγική αξιοποίηση της εικόνας
2. Η Εικόνα και τα νέα μοντέλα γραμματισμού- Παιδαγωγικοί στόχοι.
3. Πολυγραμματισμός, Η μετατόπιση από τον Γραμματισμό.
4. Χαρακτηριστικά Πολυγραμματισμού.
5. Οι πολλαπλές αναγνώσεις της εικόνας.
6. Οι πολλαπλές ερμηνείες θέασης.
7. Πολυσημία και πολυτροπικότητα, ορισμοί, συνδέσεις.
8. Η ευρεία έννοια του «κειμένου», κειμενικά είδη, όρια.
9. Κατασκευή νοήματος, Αρχές Σημειωτικής.
10. Ανάλυση παιδικού σχεδίου, παιδικού βιβλίου, παιδικής ταινίας.
11. Κώδικες επικοινωνίας. Η δυναμική σχέση εικόνας και λόγου.
12. Ψηφιακά μέσα.
13. Διευρύνοντας το σκοπό της παιδαγωγικής του γραμματισμού.
14. Η Επικοινωνία από την εικόνα.

Εργαστηριακές ασκήσεις με ανάλυση και δημιουργία πολυτροπικών κειμένων τόσο των ίδιων των φοιτητών όσο και δημιουργία με τα παιδιά. Ασκήσεις βιωματικής κατανόησης, αξιολόγησης και αναστοχασμού με την “ανάγνωση” εικόνων.

4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</p>	<p>ΣΤΗΝ ΑΙΘΟΥΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</p>																	
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</p>	<p>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</p>																	
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="632 463 963 533">Δραστηριότητα</th> <th data-bbox="976 463 1295 533">Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="632 542 963 577">ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ</td> <td data-bbox="976 542 1295 577">60</td> </tr> <tr> <td data-bbox="632 586 963 656">ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ</td> <td data-bbox="976 586 1295 656">30</td> </tr> <tr> <td data-bbox="632 665 963 734">ΜΕΛΕΤΗ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ</td> <td data-bbox="976 665 1295 734">15</td> </tr> <tr> <td data-bbox="632 743 963 779">ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ</td> <td data-bbox="976 743 1295 779">15</td> </tr> <tr> <td data-bbox="632 788 963 824">ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ</td> <td data-bbox="976 788 1295 824">15</td> </tr> <tr> <td data-bbox="632 833 963 891">ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ</td> <td data-bbox="976 833 1295 891">15</td> </tr> <tr> <td data-bbox="632 900 963 974">Σύνολο Μαθήματος</td> <td data-bbox="976 900 1295 974">150</td> </tr> </tbody> </table>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ	60	ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ	30	ΜΕΛΕΤΗ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ	15	ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ	15	ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	15	ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ	15	Σύνολο Μαθήματος	150	
Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου																	
ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ	60																	
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ	30																	
ΜΕΛΕΤΗ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ	15																	
ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ	15																	
ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	15																	
ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ	15																	
Σύνολο Μαθήματος	150																	
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<p>Γραπτή τελική εξέταση (60%) που περιλαμβάνει:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ερωτήσεις ανάπτυξη θεμάτων • Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής • Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, • Επίλυση Προβλημάτων <p>2. Παρουσίαση Ομαδικής Εργασίας (40%) ή ατομικής. Portfolio.</p>																	

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνόγλωσση

Ασωνίτης, Π. (2001). *Η εικονογράφηση στο βιβλίο παιδικής λογοτεχνίας*. Αθήνα:

Καστανιώτης.

Κωνσταντινίδου-Σέμογλου, Ουρ., (2005). *Εικόνα και παιδί*, Θεσσαλονίκη: Cannot not design publications.

Μαρτινίδης, Π. (1991). *Κόμικς – Τέχνη και τεχνική της εικονογράφησης*. Θεσσαλονίκη: ΑΣΕ

Μίσσιου, Μ. (2010). *Τα κόμικς από το περίπτερο στη σχολική τάξη*. Αθήνα: ΚΨΜ

Οικονομίδου, Σ. (2006). Η ενηλικίωση του βλέμματος: το παιδί – αναγνώστης μεταξύ εικόνας και κειμένου, στο Καλογήρου, Τ. (επιμ.) *Το Εικονογραφημένο Βιβλίο δεν είναι Μόνο για Παιδιά*, Αθήνα: Ο Κύκλος του Ελληνικού Παιδικού Βιβλίου.

Οικονομίδου, Σ. (2011). *Χίλιες και Μία Ανατροπές: η Νεοτερικότητα στη Λογοτεχνία για Μικρές Ηλικίες*, Αθήνα: Πατάκης.

Οικονομίδου, Σ. (2015). *Το παιδί πίσω από τις λέξεις. Ο εννοούμενος αναγνώστης των παιδικών βιβλίων*. Αθήνα: Gutenberg.

Παπαντωνάκης, Γ. & Κωτόπουλος, Τ. (2011). *Σκηνικό, Χαρακτήρες, Πλοκή*. Αθήνα: Ίων.

Σιβροπούλου, Ρ. (2004). *Ταξίδι στον κόσμο των εικονογραφημένων μικρών ιστοριών: Θεωρητικές και διδακτικές διαστάσεις*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Τζαφεροπούλου, Μ.Μ. (επιμ.) (2001). *Η Συγγραφή και η Εικονογράφηση*. Αθήνα: Καστανιώτης.

Τσιλιμένη, Τ. (2007). *Εικονογραφημένο Παιδικό Βιβλίο: Όψεις και Απόψεις*. Βόλος: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Θεσσαλίας.

Baynham, M. (2002). *Πρακτικές Γραμματισμού*, (μτφρ. Μ. Αραποπούλου), Αθήνα: Μεταίχμιο.

Kress, G. & Leeuwen van T. (2010). *Η ανάγνωση των εικόνων*. Αθήνα: Επίκεντρο.

McCloud, S. (2014). *Κατανοώντας τα κόμικς*. Αθήνα: Webcomics-N. Καμπουρόπουλος

Nodelman, P. (2009). *Λέξεις για εικόνες – Η αφηγηματική τέχνη του παιδικού εικονογραφημένου βιβλίου*. Αθήνα: Πατάκης.

Ohg W. (2005). *Προφορικότητα και εγγραμματοσύνη* (μτφρ. Κ. Χατζηκυριάκου, επιμ. Θ. Παραδέλλη), Ηράκλειο: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης.

Ξενόγλωσση

Battut, E., & Bensimhon, D. (2001) *Lire et comprendre les images a l' ecole*. Paris: Retz.

Kress, G. (2003). *Literacy in the New Media Age*. London and New York: Routledge.

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΙΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	608	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΣΤ
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΕΙΚΑΣΤΙΚΗ ΕΚΦΡΑΣΗ ΚΑΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΑΓΩΓΗ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗ ΑΣΚΗΣΗ	3	5	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	ΜΑΘΗΜΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:			
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΗ		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS			
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)			

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ : 6

ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι α) να συνειδητοποιήσουν οι φοιτητές την σημασία της εικαστικής έκφρασης μέσω της ζωγραφικής, του κολλάζ και της πλαστικής στην ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών προσχολικής ηλικίας. β) να κατανοήσουν τη σημαντικότητα της εικαστικής έκφρασης για την ανάπτυξη της δημιουργικότητας και της φαντασίας των παιδιών προσχολικής ηλικίας.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

ΓΝΩΣΕΙΣ:

- Γνωρίζουν και ονομάζουν την έννοια και την παιδαγωγική σημασία της ζωγραφικής, του κολάζ και των πλαστικών τεχνών
- Περιγράφουν τα στάδια εξέλιξης της ζωγραφικής και του κολάζ
- Περιγράφουν με ακρίβεια τα στάδια εξέλιξης της πλαστικής
- Αναλύουν την μεθοδολογική προσέγγιση της πλαστικής τέχνης
- Αναλύουν την μεθοδολογική προσέγγιση της ζωγραφικής και του κολάζ
- Ονομάζουν γνωστούς ζωγράφους που σχετίζονται με τη ζωγραφική και το κολάζ
- Ονομάζουν γνωστούς γλύπτες που σχετίζονται με γλυπτά που απεικονίζουν
- Εξηγούν την αξία της ελεύθερης δημιουργίας και έκφρασης

ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ

- Εφαρμόζουν την μεθοδολογική προσέγγιση της ζωγραφικής και του κολάζ
- Αναγνωρίζουν τα υλικά ζωγραφικής, τις ιδιότητες τους και τις ιδιαιτερότητες τους
- Γνωρίζουν τεχνικές ζωγραφικής και κολάζ που απευθύνονται
- Ονομάζουν και γνωρίζουν τα εργαλεία της ζωγραφικής και την χρήση τους
- Ονομάζουν και αναλύουν τα είδη κολάζ
- Εφαρμόζουν την μεθοδολογική προσέγγιση των πλαστικών τεχνών
- Αναγνωρίζουν τα υλικά πλαστικής και τις ιδιότητες τους
- Ονομάζουν και γνωρίζουν τα εργαλεία των πλαστικών τεχνών και την χρήση τους

ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ

- Προτείνουν τεχνικές ζωγραφικής και κολάζ
- Αναζητούν αυτόνομα βιβλιογραφία σχετική με την ζωγραφική και το κολάζ
- Προτείνουν ερεθίσματα ή δραστηριότητες πλαστικών τεχνών
- Αναζητούν αυτόνομα βιβλιογραφία σχετική με την πλαστική τέχνη

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας

και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

.....

Άλλες...

.....

- ✓ Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
- ✓ Ανάπτυξη της φαντασίας και της δημιουργικότητας
- ✓ Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
- ✓ Λήψη αποφάσεων

- ✓ Αυτόνομη εργασία
- ✓ Ομαδική εργασία
- ✓ Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
- ✓ Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Θεωρία

1. Έννοια και Παιδαγωγική αξία της ζωγραφικής, του κολάζ και της πλαστικής
2. Η σημασία της δημιουργικότητας για τα παιδιά προσχολικής ηλικίας
3. Μεθοδολογική προσέγγιση της ζωγραφικής
4. Τα στάδια εξέλιξης της ζωγραφικής
5. Τεχνικές ζωγραφικής
6. Αποτυπώματα
7. Είδη κολάζ

8. Μεθοδολογική προσέγγιση της πλαστικής τέχνης σε μικρά παιδιά

9. Τα στάδια εξέλιξης της πλαστικής τέχνης
10. Η πλαστική με λάσπη και χρώμα
11. Η πλαστική με αλμυρό ζυμάρι - Γλυκά ζυμάρια - Playdough
12. Η πλαστική με χαρτοπολτό
13. Πηλός - Ξυλοπολτός

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗ ΑΣΚΗΣΗ

1. Γνωριμία και επεξεργασία των υλικών που χρησιμοποιούνται στη ζωγραφική
2. Τεχνικές ζωγραφικής
3. Αποτυπώματα
4. Κολάζ
5. Ζωγραφική και κολάζ: εφαρμογή τους σε πλαίσια για παιδιά προσχολικής ηλικίας Από το επίπεδο στο τρισδιάστατο γλυπτό
6. Γνωριμία και επεξεργασία των υλικών που χρησιμοποιούνται στις πλαστικές τέχνες
7. Γνωριμία με τα εργαλεία των πλαστικών τεχνών και την χρήση τους
8. Πλαστικές τέχνες και εφαρμογή τους σε πλαίσια για παιδιά προσχολικής ηλικίας
9. Επισκέψεις σε πλαίσια παιδιά προσχολικής ηλικίας που εφαρμόζονται δράσεις σχετικά με τη ζωγραφική
10. Επισκέψεις σε μουσεία

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</p>	<p>Διάλεξη –Εργαστηριακή άσκηση στο Εργαστήριο Εικαστικών</p>																			
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</p>	<p>ΧΡΗΣΗ Τ.Π.Ε. στη διδασκαλία, στις Ασκήσεις πεδίου και στην επικοινωνία με τους φοιτητές</p>																			
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="635 533 959 577">Δραστηριότητα</th> <th data-bbox="975 533 1299 577">Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="635 589 959 622">ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ</td> <td data-bbox="975 589 1299 622">20</td> </tr> <tr> <td data-bbox="635 633 959 667">ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗ ΑΣΚΗΣΗ</td> <td data-bbox="975 633 1299 667">70</td> </tr> <tr> <td data-bbox="635 678 959 723">ΜΕΛΕΤΗ ΚΑΙ ΑΝΑΛ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ</td> <td data-bbox="975 678 1299 723">10</td> </tr> <tr> <td data-bbox="635 734 959 801">ΔΙΑΔΡΑΣΤΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ</td> <td data-bbox="975 734 1299 801">20</td> </tr> <tr> <td data-bbox="635 813 959 846">ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ</td> <td data-bbox="975 813 1299 846">20</td> </tr> <tr> <td data-bbox="635 857 959 902">ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ</td> <td data-bbox="975 857 1299 902">10</td> </tr> <tr> <td data-bbox="635 947 959 1093">Σύνολο Μαθήματος (30 ώρες φόρτου εργασία ανά πιστωτική μονάδα)</td> <td data-bbox="975 947 1299 1093"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="635 1126 959 1160">Σύνολο Μαθήματος</td> <td data-bbox="975 1126 1299 1160">150</td> </tr> </tbody> </table>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ	20	ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗ ΑΣΚΗΣΗ	70	ΜΕΛΕΤΗ ΚΑΙ ΑΝΑΛ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ	10	ΔΙΑΔΡΑΣΤΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ	20	ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	20	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ	10	Σύνολο Μαθήματος (30 ώρες φόρτου εργασία ανά πιστωτική μονάδα)		Σύνολο Μαθήματος	150	
Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου																			
ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ	20																			
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗ ΑΣΚΗΣΗ	70																			
ΜΕΛΕΤΗ ΚΑΙ ΑΝΑΛ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ	10																			
ΔΙΑΔΡΑΣΤΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ	20																			
ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	20																			
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ	10																			
Σύνολο Μαθήματος (30 ώρες φόρτου εργασία ανά πιστωτική μονάδα)																				
Σύνολο Μαθήματος	150																			
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Γραπτή εξέταση ✓ Με ερωτήσεις ανάπτυξης θεμάτων ✓ Με ερωτήσεις σύντομης απάντησης ✓ Με ερωτήσεις επίλυσης προβλημάτων ➤ Με ατομική εργασία ➤ Με ομαδική εργασία 																			

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνόγλωσση

- Δημητράτου, Β. (2001). Τα παιδιά δημιουργούν και εκφράζονται. Β τόμος. Αθήνα: Πατάκης
- Γκαγιώ Μπερνάρ Αντρέ, (2002), Πλαστικές τέχνες, Εκδότης:

ΝΕΦΕΛΗ

- Καλούρη, Ου. (1999). Μαθήματα κεραμικής. Αθήνα: Εργάνη. Αισθητική αγωγή. Αθήνα: Ίων.
- Κόντογλου, Φ. (2002). Για να πάρουμε μια ιδέα περί ζωγραφικής. Αθήνα: Αρμός.
- Κοράκη, Σ. (2000). Το παιδί, η λάσπη και ο πηλός. Αθήνα: Πατάκης.
- Μανέτα, Μ. & Σκουμύδη, Σ. (2003). Μέθοδοι δημιουργικής απασχόλησης και τεχνικά εποπτικά μέσα. Αθήνα: Ο.Ε Δ.Β.
- Schirrmacher, R. (1998). Τέχνη και δημιουργική ανάπτυξη των παιδιών. Αθήνα: Ίων.
- Μουσείο ελληνικής παιδικής τέχνης: Πρακτικά Συνεδρίου: "Παιδική Τέχνη - Σύγχρονη Τέχνη"

Ξενόγλωσση

- Englbright-Fox, J. & Schirrmacher, R. (2009). Art & creative development for young children. Wadsworth Gengage learning
- Berenger L, Dufayet P., Jenger Y. (1984) Peindre autrement : pour des enfants createurs Nathan
- Australian Women's Weekly, (1998). Children's Arts and Crafts, Australian Consolidated Press
- Australian Women's Weekly, (1991), Home Library More Children's Arts and Crafts, Whitecap Books Ltd

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΙΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	609	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΣΤ
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΚΟΥΚΛΟΘΕΑΤΡΟ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις και Εργαστηριακές Ασκήσεις	3	5	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Δεν απαιτούνται		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι, σε ελληνόφωνους φοιτητές		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)			

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

<p>Μαθησιακά Αποτελέσματα <i>Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.</i></p> <p><i>Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης • Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β • Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων
<p>ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ : 6</p> <p>ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</p>

Μέσα από τη συστηματική μελέτη και τη βιωματική προσέγγιση των ποικίλων θεατροπαιδαγωγικών πρακτικών, ανάμεσα στις οποίες συγκαταλέγεται και το Κουκλοθέατρο, οι φοιτητές/τριες έρχονται σε επαφή με πολυάριθμες εκδηλώσεις του πολιτισμού. Η τέχνη του Κουκλοθεάτρου, που στηρίζεται στην τεχνική της εμπύχωσης και της αμφίδρομης επικοινωνίας, προσφέρει αισθητική καλλιέργεια και μεταδίδει μηνύματα που λειτουργούν διαχρονικά σε κάθε εποχή και κοινωνία. Επιπλέον, αποσκοπεί να ενεργοποιήσουν οι φοιτητές/τριες τις γνώσεις και τις δυνατότητές τους σε όλα τα επίπεδα και να ασκηθούν σωματικά, ψυχικά και πνευματικά.

Στόχος του μαθήματος, ειδικότερα, είναι:

- Να γνωρίσουν, να κατανοήσουν και να εφαρμόσουν οι φοιτητές/τριες τις ποικίλες θεατροπαιδαγωγικές πρακτικές
- Να σχεδιάσουν, να υλοποιήσουν, να παρουσιάσουν και να αξιολογήσουν ποικίλες και πολύμορφες σκηνικές δράσεις
- Να συμπεριλάβουν την τέχνη του Κουκλοθεάτρου ως ένα ακόμη μέσο παιδαγωγικής πρακτικής
- Να αποδεσμευτούν από επιφυλάξεις και αναστολές και να εμπιστευτούν τον εαυτό τους ως φορέα έκφρασης
- Να βιώσουν το Κουκλοθέατρο σαν δραστηριότητα χαράς, γνώσης, επικοινωνίας και ανάπτυξης, προκειμένου να το μεταδώσουν στα παιδιά
- Να εξοικειωθούν με τις αρχές και τις τεχνικές του Κουκλοθεάτρου
- Να γνωρίσουν τις βασικές αρχές της λειτουργίας του Κουκλοθεάτρου και τον ρόλο που μπορεί να διαδραματίσει στην προσχολική αγωγή
- Να είναι σε θέση να κατασκευάσουν και να χειρισθούν κούκλες απλές από διάφορα υλικά
- Να μπορούν να οργανώσουν μια παράσταση Κουκλοθεάτρου που να απευθύνεται σε παιδιά προσχολικής ηλικίας

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

*Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
Λήψη αποφάσεων
Αυτόνομη εργασία
Ομαδική εργασία
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών*

*Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
.....
Άλλες...
.....*

- Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

- Αυτόνομη εργασία
- Ομαδική εργασία
- Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
- Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
- Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
- Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Θεωρία

1. Εισαγωγή στο Κουκλοθέατρο ως μορφή θεατρικής τέχνης.
2. Παγκόσμια Ιστορία του Κουκλοθεάτρου. Ελληνική Ιστορία του Κουκλοθεάτρου.
3. Εισαγωγή στις βασικές αρχές, αλλά και τις ιδιομορφίες της θεατρικής έκφρασης, μέσω της κούκλας, σε θεωρητικό και πρακτικό επίπεδο.
4. Γενικά ζητήματα θεατρικής δραματουργίας, κειμένου, σκηνοθεσίας, αισθητικής και πρόσληψης του Κουκλοθεάτρου από την πλευρά του θεατή. Συγγραφή κειμένου για μια παράσταση Κουκλοθεάτρου.
5. Μυθοπλασία και σενάριο στο Κουκλοθέατρο.
6. Η ιστορία, η εξέλιξη και η θέση που καταλαμβάνει το θέατρο σκιών, ως ιδιότυπο και πολύμορφο αντικείμενο έρευνας. Στο πλαίσιο αυτό εξετάζεται η σχέση του θεάτρου σκιών με το λαϊκό παραμύθι, εκφράσεις της λαϊκής παράδοσης, που στηρίζονται στην αρχή της προφορικότητας και τον αυτοσχεδιασμό. Γλώσσα, κίνηση, εικόνα, μουσική και σκηνική τέχνη στο θέατρο σκιών.
7. Το θέατρο των αντικειμένων.
8. Η χρήση της θεατρικής κούκλας στην παιδαγωγική διαδικασία.
9. Το Κουκλοθέατρο στην προσχολική ηλικία.
10. Το παιδί ως θεατής στο Κουκλοθέατρο. Το παιδί ως δημιουργός στο Κουκλοθέατρο.
11. Κούκλα τάξης και άλλες παιδαγωγικές εφαρμογές.
12. Προϋποθέσεις για τη δημιουργία μιας παράστασης
13. Ακρόαση / παρακολούθηση σύντομων έργων και κριτική αποτίμησή τους.

Εργαστηριακές ασκήσεις

Ιδιαίτερη θέση καταλαμβάνει η κατασκευή και η εμφύχωση της κούκλας, της φιγούρας, του αντικειμένου. Ειδικότερα, οι φοιτητές/τριες έρχονται σε επαφή με τα υλικά και τις τεχνικές κατασκευής και ένδυσης της θεατρικής κούκλας, τις τεχνικές και τα είδη της σκηνικής παρουσίας και της εμφύχωσης, με τη μυθοπλασία, το σενάριο και τις διασκευές παραμυθιών. Εξοικειώνονται, επίσης, με την κίνηση, την εμφύχωση μιας κούκλας, μιας φιγούρας ή ενός αντικειμένου, με τη σύνθεση και την εκτέλεση ενός στιγμιότυπου.

Ειδικότερα, οι φοιτητές/τριες καλούνται:

- Να προβούν στην κατασκευή μιας κούκλας κουκλοθέατρου
- Να εφαρμόσουν ποικίλες τεχνικές χρησιμοποιώντας ευτελή υλικά
- Να χρησιμοποιήσουν την κούκλα, τη φιγούρα ή το αντικείμενο, προκειμένου να αφηγηθούν μια ιστορία (εμφύχωση της κούκλας, της φιγούρας, του αντικειμένου)
- Να οργανώσουν και να παρουσιάσουν μια παράσταση που να απευθύνεται στην πρώιμη παιδική ηλικία

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται, επίσης, στις τεχνικές του θεάτρου σκιών (φως-σκιά, εικόνα) και στους θεατρικούς αυτοσχεδιασμούς, ως μέσα δημιουργικής έκφρασης. Η παρακολούθηση και η συμμετοχή στο εργαστήριο κουκλοθέατρου είναι υποχρεωτική. Στόχος είναι η εξέλιξη του βιωματικού-παιδαγωγικού πλαισίου, αλλά και της άσκησης της κουκλοθεατρικής τέχνης με την παρουσίαση μιας παράστασης, για την δημιουργία της οποίας απαιτείται η συνεργασία των ομάδων εργασίας (ομάδα συγγραφής κειμένου, ομάδα μουσικής, ομάδα εικαστικών - σκηνογραφίας, ενδυματολογίας, φωτισμού, προγράμματος).

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i></p>	<p>Στην αίθουσα διδασκαλίας. Παραστάσεις κουκλοθέατρου και εκπαιδευτικά προγράμματα για παιδιά προσχολικής ηλικίας.</p>							
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i></p>	<p>Οι διαλέξεις γίνονται με προβολή διαφανειών (power point), χρήση αρχειακού οπτικού και ακουστικού υλικού.</p>							
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση</i></p>	<p>Δραστηριότητα</p> <table border="1" data-bbox="639 1821 967 2016"> <tr> <td>Διαλέξεις</td> <td>60</td> </tr> <tr> <td>Εργαστηριακές Ασκήσεις</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>Καλλιτεχνικό Εργαστήριο</td> <td>30</td> </tr> </table>	Διαλέξεις	60	Εργαστηριακές Ασκήσεις	40	Καλλιτεχνικό Εργαστήριο	30	<p>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</p>
Διαλέξεις	60							
Εργαστηριακές Ασκήσεις	40							
Καλλιτεχνικό Εργαστήριο	30							

<p>βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</p> <p>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</p>	Εκπαιδευτικές επισκέψεις	10
	Καλλιτεχνική δημιουργία	10
	Σύνολο Μαθήματος	150
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ</p> <p>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</p> <p>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<p>Συνεχής αξιολόγηση.</p> <p>Η αξιολόγηση γίνεται καθ' όλη τη διάρκεια του εξαμήνου μέσω ασκήσεων και δράσεων που πραγματοποιούνται από τους φοιτητές/τριες.</p> <p>Απαιτείται η συστηματική και ενεργός συμμετοχή στις συναντήσεις της ομάδας, με παρουσιάσεις και διαθεματικές σκηνικές εφαρμογές.</p> <p>Η αξιολόγηση γίνεται με βάση την ποιότητα της συμμετοχής (συνέπεια, πρωτοβουλία, εξέλιξη εκφραστικών ικανοτήτων) και όχι με βάση την καλλιτεχνική αρτιότητα της δράσης.</p> <p>Στο τέλος του εξαμήνου παρουσιάζεται παράσταση κουκλοθεάτρου από τους φοιτητές/τριες ομαδικά.</p> <p>Γραπτή εξέταση.</p>	

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνόγλωσση

- Αλεξίου, Έ. (2004). *Παίζουμε κουκλοθέατρο*; Αθήνα: Καστανιώτης
- Άλκηστις (2011). *Κουκλο-θέατρο σκιών*. Αθήνα: Πεδίο
- Αναγνωστόπουλος, Β. (2003). *Θέατρο σκιών και εκπαίδευση*. Αθήνα: Καστανιώτης
- Δημητράτου, Β. (2005). *Ο μαγικός κόσμος του κουκλοθεάτρου. Κούκλες και έργα*. Αθήνα: Πατάκης
- Θεοχάρη-Περάκη, Ε. (1995). *Κουκλοθέατρο. Τέχνη και τεχνική*. Αθήνα: Εστία
- Kleist, H. (1982). *Οι μαριονέτες* (μετ. Τζ. Μαστοράκη). Αθήνα: Άγρα
- Κορμανός, Α.-Σ. (2003). *Μαριονέττες. Η τεχνική της κινούμενης κούκλας*. Αθήνα: Εργάνη
- Μαγουλιώτης, Α. (2012). *Ιστορία του Νεοελληνικού Κουκλοθεάτρου (1870-1938)*. Αθήνα: Παπαζήσης
- Μαγουλιώτης, Α. (2006). *Κουκλοθέατρο Ι. Κούκλες, σκηνικά, παίξιμο: Τρόποι, είδη, πατρών: Προτάσεις για διαθεματικές και διεπιστημονικές προσεγγίσεις*. Αθήνα: Καστανιώτης
- Μαρτί, Μ. / Σανθ, Ι. (2004). *Μαριονέτες και παντομίμα* (μετ. Ηλ. Δεληδήμου, επιμ. Α. Παρούση). Αθήνα: Ντουντούμης
- Ματθαίου, Σ. & Οικούτα, Ε. (1996). *Όταν οι κούκλες ζωντανεύουν. Παίζω, μαθαίνω, δημιουργώ μέσα από το κουκλοθέατρο*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα
- Meschke, M. (2004). *Το θέατρο στ' ακροδάχτυλα* (μετ. Μ. Κουλεντιανού, επιμ. Α. Παρούση). Αθήνα: Τυπωθήτω
- Παπανικολάου, Ρ. (2004). *Κούκλες και κουκλοθεατρικά*. Αθήνα: Μικρός Πρίγκηπας
- Παρούση Α. (2012). *Κουκλοθέατρο στην εκπαίδευση. Εκπαίδευση στο κουκλοθέατρο*. Αθήνα: Πλέθρον
- Παρούση, Α. (2000). *Κούκλες κουκλοθεάτρου. Βιβλίο για τους εκπαιδευτικούς*. Αθήνα: Πατάκης
- Παρούση, Α. (1990). *Προσχολική Εκπαίδευση – Κουκλοθέατρο*. Στο: Κουβατσάνου, Ε. *Μορφές και τρόποι έκφρασης στο νηπιαγωγείο*. Αθήνα: Οδυσσέας

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

6. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΪΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	610	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΣΤ
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>		ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ		3	5
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	ΕΙΔΙΚΟΥ ΥΠΟΒΑΡΘΟΥ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΚΑΝΕΝΑ		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΗ		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ (ΣΕ ΕΛΛΗΝΟΦΩΝΟΥΣ)		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)			

7. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

<p>Μαθησιακά Αποτελέσματα <i>Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.</i></p> <p><i>Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης • Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β • Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων
<p>ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ : 6</p> <p>ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ:</p> <p>Το μάθημα αυτό εστιάζει σε ορισμένα ζητήματα τα οποία σχετίζονται με την επιστήμη της αναπτυξιακής ψυχολογίας και απασχολούν ιδιαίτερα όσους ενδιαφέρονται για την ανάπτυξη των παιδιών. Στα πλαίσια αυτού του μαθήματος συζητούνται θέματα τα οποία επιδρούν και επηρεάζουν την ανάπτυξη των παιδιών όπως η παιδική κακοποίηση και παραμέληση, η παιδική επιθετικότητα, η συμβολή του παιχνιδιού στην ανάπτυξη, η διαμόρφωση του</p>

ρόλου του φύλου κ.α.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές θα είναι σε θέση να:

- Κατανοούν ορισμένες από τις πιο σύγχρονες θεωρητικές προσεγγίσεις για την ανάπτυξη των παιδιών.
- Να κατανοούν ορισμένους παράγοντες οι οποίοι μπορεί να επηρεάζουν σημαντικά την ανάπτυξη (όπως η παιδική κακοποίηση και παρουσία αναπτυξιακών διαταραχών σε βρέφη)
- Να κατανοούν ζητήματα όπως οι παιδικές φιλίες και παιδική επιθετικότητα
- Να κατανοούν βασικά ζητήματα τα οποία επηρεάζουν τη συμπεριφορά των παιδιών (όπως η διαμόρφωση του ρόλου του φύλου και η ανάπτυξη της ηθικής σκέψης)

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών	Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Λήψη αποφάσεων	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Αυτόνομη εργασία	Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
Ομαδική εργασία	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον	.....
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	Άλλες...
	.....

- ✓ Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
- ✓ Ομαδική Εργασία
- ✓ Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
- ✓ Προαγωγή της ελεύθερης και επαγωγικής σκέψης
- ✓ Σεβασμός στη διαφορετικότητα

8. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Μέθοδοι παρατήρησης της συμπεριφοράς βρεφών και νηπίων
2. Νεοπιαζείκες θεωρίες για τη γνωστική ανάπτυξη βρεφών και νηπίων
3. Η θεωρία του Vygotsky για τη γνωστική ανάπτυξη - Μνημονικές ικανότητες
4. Ανάπτυξη αριθμητικών ικανοτήτων σε βρέφη και νήπια
5. Ανάπτυξη ιχνογραφήματος στα νήπια
6. Η συμβολή του παιχνιδιού στην ανάπτυξη των παιδιών

7. Παιδική επιθετικότητα
8. Ηθική ανάπτυξη στη νηπιακή ηλικία
9. Μορφές επιθετικότητας στη νηπιακή ηλικία
10. Οι φίλιες στη νηπιακή ηλικίας – Ο φανταστικός φίλος
11. Η ανάπτυξη του ρόλου του φύλου
12. Μελέτη αναπτυξιακών διαταραχών σε βρέφη
13. Παιδική κακοποίηση και παραμέληση
14. Ανάπτυξη μουσικών ικανοτήτων - Μουσικοθεραπεία.

9. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i>	Διδασκαλία σε αίθουσα	
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i>	Χρήση Τ.Π.Ε στη Διδασκαλία και στην Επικοινωνία με τους φοιτητές	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</i> <i>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</i>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου
	Διαλέξεις	40
	Ανάλυση οπτικοακουστικού υλικού	40
	Μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας	20
	Αυτοτελής μελέτη	50
	Σύνολο Μαθήματος (30 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)	150
	Σύνολο Μαθήματος	150
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ <i>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</i> <i>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία,</i>	Γραπτή τελική εξέταση ✓ Με ερωτήσεις σύντομης απάντησης ✓ Με ερωτήσεις ανάπτυξης θεμάτων	

Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση,
Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή
Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς,
Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες

Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια
αξιολόγησης και εάν και που είναι
προσβάσιμα από τους φοιτητές.

10. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική:

1. Feldman, R.S. (2009). Εξελικτική Ψυχολογία: Δια βίου ανάπτυξη, Τόμος 1, (Επιμ. Η. Μπεζεβέγκης), Εκδόσεις Gutenberg.
2. Κουγιουμτζάκης, Γ. (1995). Αναπτυξιακή Ψυχολογία: Παρελθόν, Παρόν, και Μέλλον, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης. •
3. Lightwood, C., Cole, M., & Cole, S. R., (2015). Η Ανάπτυξη των Παιδιών (Ενιαίο), (Επιμ. Ζ. Μπαμπλέκου), Εκδόσεις Gutenberg.
4. Shaffer, D.,R. (2004). Εξελικτική Ψυχολογία- Παιδική ηλικία και εφηβεία. Επιστημονική επιμέλεια, Εύα Μακρή- Μπότσαρη. Εκδ., Ίων.
5. Γαλανάκη Ε. (2003). Θέματα Αναπτυξιακής ψυχολογίας. Εκδ. Ατραπός, Αθήνα.
6. Κουγιουμτζάκης Γ. (Επιμ. Εκδ.) (2001). Πρόοδος στην αναπτυξιακή ψυχολογία των πρώτων χρόνων. Πανεπιστημιακές εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο.

Ξενογλώσση:

1. Miller, P. (2011). Theories of Developmental Psychology. New York: Worth Publishers.
2. Keil, F. (2014). Developmental Psychology: The Growth of Mind and Behavior. USA: W. W. Norton & Company Inc.
3. 4. Kohlberg, L. (1976). Moral stages and moralization: The cognitive-developmental approach to socialization. In T. Lickona (Ed.), Moral development and behavior. New York: Holt, Rinehart & Winston.

- Συναφή επιστημονικά περιοδικά:

Ζ' ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΪΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	701	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Z
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΨΥΧΟΠΑΘΟΛΟΓΙΑ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>		ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ		3	5
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδικευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	ΕΙΔΙΚΟΥ ΥΠΟΒΑΡΘΟΥ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΗ		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ (ΣΕ ΕΛΛΗΝΟΦΩΝΟΥΣ)		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.teiath.gr/courses/VREF102/		

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

<p>Μαθησιακά Αποτελέσματα <i>Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.</i></p> <p><i>Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης • Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β • Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων
<p>ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ : 6 ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</p> <p>Η αναπτυξιακή ψυχοπαθολογία αποτελεί τον επιστημονικό κλάδο ο οποίος μελετά τα δυσπροσαρμοστικά μοτίβα συναισθημάτων, αντιλήψεων και συμπεριφοράς, καθώς και τις διαδικασίες που οδηγούν σε αυτά ή αποτρέπουν την εκδήλωσή τους στα πλαίσια της τυπικής ανάπτυξης. Σκοπός του μαθήματος είναι να κατανοήσουν οι φοιτητές τις αποκλίσεις από την τυπική πορεία της ανάπτυξης, να αποκτήσουν βασικές γνώσεις για την ανίχνευση των</p>

προβλημάτων αυτών και να ευαισθητοποιηθούν σε βασικές αρχές που διέπουν την προσέγγιση των παιδιών με αναπτυξιακές δυσκολίες.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές θα είναι σε θέση να:

- Αναγνωρίζουν τα όρια της τυπικής και της μη τυπικής ανάπτυξης έτσι ώστε να είναι σε θέση να αναγνωρίζουν τις περιπτώσεις των παιδιών προσχολικής ηλικίας τα οποία μπορεί να αντιμετωπίζουν αναπτυξιακές δυσκολίες.
- Γνωρίζουν τις βασικές αρχές οι οποίες θα πρέπει να διέπουν την προσέγγιση παιδιών προσχολικής ηλικίας των οποίων η ανάπτυξη δεν ακολουθεί την αναμενόμενη τυπική της πορεία
- Αποκτήσουν τεκμηριωμένη και αξιοποιήσιμη γνώση για τη συμπτωματολογία, καθώς επίσης και τους παράγοντες κινδύνου με τους οποίους μπορεί να σχετίζονται ορισμένες διαταραχές οι οποίες εκδηλώνονται με μεγαλύτερη συχνότητα κατά την προσχολική ηλικία
- Συνεργάζονται αποτελεσματικά στα πλαίσια διεπιστημονικής ομάδας για τη στήριξη του παιδιού με αναπτυξιακές δυσκολίες και της οικογένειάς του

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα.

<i>Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών</i>	<i>Σχεδιασμός και διαχείριση έργων</i>
<i>Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις</i>	<i>Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα</i>
<i>Λήψη αποφάσεων</i>	<i>Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον</i>
<i>Αυτόνομη εργασία</i>	<i>Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου</i>
<i>Ομαδική εργασία</i>	<i>Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής</i>
<i>Εργασία σε διεθνές περιβάλλον</i>	<i>Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης</i>
<i>Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον</i>	<i>.....</i>
<i>Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών</i>	<i>Άλλες...</i>
	<i>.....</i>

- ✓ Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
- ✓ Ομαδική Εργασία
- ✓ Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
- ✓ Προαγωγή της ελεύθερης και επαγωγικής σκέψης
- ✓ Σεβασμός στη διαφορετικότητα

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Η έννοια του φυσιολογικού και του παθολογικού στην ανθρώπινη συμπεριφορά.
2. Η αναπτυξιακή προσέγγιση στην ψυχοπαθολογία, βασικές αρχές.
3. Συστήματα ταξινόμησης των διαταραχών συμπεριφοράς.
4. Η συμβολή οργανικών και περιβαλλοντικών επιδράσεων στην παθογένεση των διαταραχών συμπεριφοράς.

5. Περιπτώσεις παιδιών με αυξημένες πιθανότητες να παρουσιάσουν διαταραχές συμπεριφοράς. Πρόληψη.
6. Διαταραχές Λόγου και Ομιλίας
7. Τραυλισμός – Διαταραχές στη ροή του λόγου
8. Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος
9. Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής-Υπερκινητικότητα
10. Ειδική Μαθησιακή Διαταραχή
11. Εναντιωματική Προκλητική Διαταραχή και Διαταραχή Διαγωγής
12. Νοητική Αναπηρία
13. Διαταραχές Άγχους και Ιδεοψυχαναγκαστική Διαταραχή στα Παιδιά
14. Διαταραχές Απέκκρισης
15. Διαταραχές Διατροφής

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i>	Διδασκαλία σε αίθουσα	
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i>	Χρήση Τ.Π.Ε στη Διδασκαλία και στην Επικοινωνία με τους φοιτητές	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</i> <i>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</i>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου
	Διαλέξεις	40
	Ανάλυση οπτικοακουστικού υλικού	40
	Μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας	20
	Αυτοτελής μελέτη	50
	Σύνολο Μαθήματος (30 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)	150
	Σύνολο Μαθήματος	150
	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ <i>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</i> <i>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς,</i>	Γραπτή τελική εξέταση ✓ Με ερωτήσεις σύντομης απάντησης

Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες

Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.

✓ **Με ερωτήσεις ανάπτυξης θεμάτων**

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνόγλωσση

1. Κάκουρος, Ε., Μανιαδάκη, Κ. (2006). *Ψυχοπαθολογία παιδιών και εφήβων – αναπτυξιακή προσέγγιση*, (5η έκδοση), Τυπωθήτω.
2. Wenar, Ch., & Kerig, P. (2008). *Εξελικτική Ψυχοπαθολογία*. (Επιμ. Δ. Μαρκουλής & Ε. Γεωργάκα). Αθήνα: Τυπωθήτω.
3. Wilmshurst, L. (2011). *Εξελικτική ψυχοπαθολογία. Μια αναπτυξιακή προσέγγιση* (Μετ. Μ. Κουλεντιανού, Επιμ. Η.Γ. Μπεζεβέγκης). Αθήνα: Gutenberg.
4. Κουρκούτας, Η.Ε. (2011). *Προβλήματα συμπεριφοράς στα παιδιά. Παρεμβάσεις στο πλαίσιο της οικογένειας και του σχολείου*. Αθήνα: Εκδόσεις Τόπος.
5. Μανιαδάκη, Κ. & Κάκουρος, Ε. (2016). *Η διαχείριση της ΔΕΠ-Υ. Από τη θεωρία στην πράξη*. Εκδόσεις Gutenberg
6. Κάκουρος, Ε., & Μανιαδάκη, Κ. (2006). *Τραυλισμός. Η φύση και η αντιμετώπισή του στα παιδιά και τους εφήβους*. Αθήνα: Τυπωθήτω.
7. Κάκουρος, Ε., & Μανιαδάκη, Κ. (2012). *Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής – Υπερκινητικότητα. Θεωρητικές προσεγγίσεις και θεραπευτική αντιμετώπιση*. Αθήνα: Gutenberg.
8. Μανιαδάκη, Κ. & Κάκουρος, Ε. (2008). Οι διαφορές φύλου στην αναπτυξιακή ψυχοπαθολογία: Η περίπτωση της Διαταραχής Ελλειμματικής Προσοχής / Υπερκινητικότητας, Στο: Η. Κουρκούτας & Chartier, J. P. (επιμ.) *Παιδιά και Έφηβοι με ψυχοκοινωνικές και μαθησιακές διαταραχές*. Αθήνα: Εκδόσεις «ΤΟΠΟΣ».
9. Cooper, M., Hooper, C., & Thompson, M. (2012). *Ψυχική υγεία παιδιών και εφήβων. Θεωρία και πράξη* (επιμ. Γ. Παπαδάτος, μετ. Σ. Χάσκου). Αθήνα: Επιστημονικές εκδόσεις Παρισιάνου.
10. Harpe, F. (2003). *Αυτισμός*. Αθήνα: Gutenberg.
11. Hill, J., & Maughan, B. (2013). *Διαταραχές διαγωγής στην παιδική και εφηβική ηλικία*. Αθήνα: Επιστημονικές εκδόσεις Παρισιάνου.

Ξενόγλωσση :

1. Maniadaki, K. & Kakouros, E. (2018). *The Complete Guide to ADHD: Nature, Diagnosis, and Treatment*. Routledge, Taylor and Francis, New York.
2. Maniadaki, K., Kakouros, E., Karaba, R. (2010). *Psychopathology in Juvenile Delinquents*, Nova Publishers, New York.
3. Schneider, H.B. (2014) *Child Psychopathology – From Infancy to Adolescence*, Cambridge University Press
4. Weis R. (2014). *Introduction to Abnormal Child and Adolescent Psychology*, Sage Publications, California
5. Mash, E. & Barkley, R. (2014) *Child Psychopathology*, (third edition), The

Guilford Press, New York.

- Συναφή επιστημονικά περιοδικά:

1. Development and Psychopathology
2. Journal of Abnormal Child Psychology
3. Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry
4. Journal of Child Psychology and Psychiatry

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ (ΣΔΟΚΕ)		
ΤΜΗΜΑ	ΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΣΤΗΝ ΠΡΩΙΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	702	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Ζ
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΠΡΑΞΗΣ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΠΕΔΙΟΥ	3	7	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΨΥΧΟΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΗ		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ ΣΕ ΕΛΛΗΝΟΦΩΝΟΥΣ		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.teiath.gr/courses/VREF117/		

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ : 6
ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Σκοπός είναι να δοθεί στους φοιτητές η ευκαιρία να γνωρίσουν τους στόχους, τις αρχές, τα είδη και την αξία της παιδαγωγικής αξιολόγησης. Επίσης, η εξοικείωση του φοιτητή με μεθοδολογικά εργαλεία απαραίτητα για την εφαρμογή σύγχρονων πρακτικών στην αξιολόγηση, καθώς και η γνώση των τυπικών και μη τυπικών μορφών αξιολόγησης.

Μαθησιακά αποτελέσματα: ο φοιτητής θα κατανοεί την αναγκαιότητα της αξιολόγησης και θα έχει εξοικειωθεί με πρακτικές αναστοχασμού. Επίσης, θα έχει κατακτήσει ικανότητα κριτικής σκέψης για την παιδαγωγική δράση και θα χρησιμοποιεί την ρυθμιστική αξιολόγηση.

Οι δεξιότητες του φοιτητή θα αφορούν σε αυτοκριτική ως προς τον τρόπο που οργάνωσε και εκτέλεσε την παιδαγωγική πράξη με βάση τους αρχικούς στόχους που είχε θέσει. Ο φοιτητής θα μπορεί να θέτει κριτήρια αξιολόγησης.

Οι ικανότητες του φοιτητή θα εστιάζουν στην ανάλυση της κάθε παιδαγωγικής παρέμβασης στην ομάδα των παιδιών, στην υλοποίηση των μορφών αξιολόγησης, στις αναστοχαστικές δράσεις και ρυθμίσεις και στην αυτοαξιολόγηση

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;

<p>Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών</p> <p>Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις</p> <p>Λήψη αποφάσεων</p> <p>Αυτόνομη εργασία</p> <p>Ομαδική εργασία</p> <p>Εργασία σε διεθνές περιβάλλον</p> <p>Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον</p> <p>Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών</p>	<p>Σχεδιασμός και διαχείριση έργων</p> <p>Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα</p> <p>Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον</p> <p>Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου</p> <p>Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής</p> <p>Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης</p> <p>.....</p> <p>Άλλες...</p> <p>.....</p>
---	---

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Η έννοια και οι σκοποί της αξιολόγησης στην εκπαίδευση.
2. Σχέση παιδαγωγικής αξιολόγησης και έρευνας δράσης
3. Μοντέλα διαμορφωτικής και συγκριτικής αξιολόγησης
4. Είδη αξιολόγησης. Εξωτερική, Ιεραρχική, συλλογική εσωτερική.
5. Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα των διαφόρων ειδών αξιολόγησης.
6. Αρχική, ενδιάμεση, τελική αξιολόγηση
7. Η αυτοαξιολόγηση της σχολικής μονάδας Παραδείγματα από διάφορα συστήματα
8. Μέθοδοι αξιολόγησης.
9. Εργαλεία αξιολόγησης. Χρήση της τεχνικής Portfolio του παιδιού-μαθητή και του παιδαγωγού.
10. Αξιολόγηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων
11. Σχέση στόχων, κριτηρίων
12. Η αξιολόγηση σχεδίων παιδαγωγικής δράσης
13. Αξιολόγηση εκπαιδευτικών συστημάτων
14. Αυτοαξιολόγηση του εκπαιδευτικού και η επαγγελματική εξέλιξη του.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΠΕΔΙΟΥ

- Διερεύνηση αναγκών στη σχολική μονάδα
- Σχολιασμός των αναγκών και των πρώτων σχεδιασμών
- Αποσαφηνίσεις για τον Σχεδιασμό προγραμμάτων και παιδαγωγικών σχεδίων δράσης. Ασκήσεις προσομοίωσης.
- Ρυθμίσεις των σχεδιασμών σε συνεργασία με τους παιδαγωγούς και τον επόπτη.
- Ασκήσεις για την εξοικείωση του κύκλου αξιολόγησης μιας δράσης με προκαθορισμένα κριτήρια και τεχνικές συλλογής δεδομένων.
- Διαπραγματεύσεις με τον παιδαγωγό της τάξης για την στοχοθεσία και τα κριτήρια αξιολόγησης μιας δράσης.
- Υλοποίηση των αξιολογήσεων
- Αναστοχαστικές δράσεις και ρυθμίσεις. Νέοι σχεδιασμοί
- Υλοποίηση νέων αξιολογήσεων σύμφωνα με τις ρυθμίσεις.
- Ολοκλήρωση του κύκλου αξιολόγησης.

- Αναλύσεις σύμφωνα με τα πρωτόκολλα καταγραφής.
- Συλλογική εσωτερική αξιολόγηση με τους παιδαγωγούς του βρεφονηπιακού σταθμού
- Αυτοαξιολόγηση του φοιτητή.

4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.	ΣΤΗΝ ΑΙΘΟΥΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ , ΠΡΟΣΩΠΟ ΜΕ ΠΡΟΣΩΠΟ		
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές	Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές		
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	
	ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ	90	
	ΑΣΚΗΣΗ ΠΕΔΙΟΥ	50	
	ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	30	
	ΜΕΛΕΤΗ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ	10	
	ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΜΕΛΕΤΗΣ	20	
Σύνολο Μαθήματος 30 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)		210	

<p style="text-align: center;">ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ</p> <p>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</p> <p>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<p>Γραπτή τελική εξέταση (60%) που περιλαμβάνει:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ερωτήσεις ανάπτυξη θεμάτων • Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής • Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, • Επίλυση Προβλημάτων <p>2. Παρουσίαση Ομαδικής Εργασίας (40%) ή ατομικής</p> <p>ΣΤΟ ΜΕΡΟΣ ΜΕ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΠΕΔΙΟΥ: ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΡΦΩΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ & ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ.</p> <p>Αναφέρονται προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές (e-class)</p>
---	--

(5)ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνόγλωσση

- Κακανά , Δ., Μπότσογλου, Κ., Χανιωτάκης, Ν., Καβαλάρη, Ε., (2015). *Η αξιολόγηση στην εκπαίδευση: Παιδαγωγική και διδακτική διάσταση*. Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη
- Κόκκος , ΑΛ., (2008). *Εκπαιδύοντας τους Εκπαιδευτές Ενηλίκων. Μελέτη Αξιολόγησης*. Αθήνα: ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΕΝΗΛΙΚΩΝ
- Κωνσταντίνου , Χ., Κωνσταντίνου, Ι., (2017) *Η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου, του εκπαιδευτικού και του μαθητή ως θεωρία και πράξη*. Αθήνα: Gutenberg
- Μπότσογλου, Κ., Κακανά, Δ., (2017). *Κλίμακα Αξιολόγησης Περιβάλλοντος Προσχολικής Εκπαίδευσης*. Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη
- Σολομών, Ι. (1999) *Εσωτερική αξιολόγηση και προγραμματισμός του εκπαιδευτικού έργου στη σχολική μονάδα. Ένα πλαίσιο εργασίας και υποστήριξης*, Αθήνα, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο-Τμήμα Αξιολόγησης.
- Σολομών, Ι., (1998). *Μοντέλα και πρακτικές εκπαιδευτικής αξιολόγησης: Μορφές κοινωνικού ελέγχου και συγκρότηση παιδαγωγικών υποκειμένων* στο Virtual School, The sciences of Education Online, 1(2).
- Σολομών, Ι., Αρβανιτάκης, Κ., κ. ά. (2001) *Εσωτερική αξιολόγηση της σχολικής μονάδας και αξιολόγηση του εκπαιδευτικού συστήματος: Ο ρόλος του δικτύου εκπαιδευτικής αξιολόγησης, στο: Αξιολόγηση Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων και*

Σχολείου: Εκπαιδευτική Αξιολόγηση; Πώς;;, Αθήνα, Μεταίχμιο.

- Σιδηροπούλου , Φ., Τσαούλα, Ν., (2008). *Παιδικός σταθμός και έρευνα: τοπίο πολυεπίπεδης επικοινωνίας*. Αθήνα: ύψιλον/βιβλία
- Altrichter, H., Posch, P., et. al. (2001) *Οι εκπαιδευτικοί ερευνούν το έργο τους: Μια εισαγωγή στις μεθόδους έρευνας δράσης*, Αθήνα, Μεταίχμιο.
- Cohen, L. & Manion, L. (1997) *Μεθοδολογία εκπαιδευτικής έρευνας*, Αθήνα, Έκφραση.
- Helm, J., Katz, L. 2002. *Μέθοδος Project και Προσχολική Εκπαίδευση*. Αθήνα: Μεταίχμιο
- McAfee, O., Leong, Deborah, J. (2010). *Βασικές αρχές της αξιολόγησης στην προσχολική αγωγή και εκπαίδευση*. Αθήνα: Παπαζήση.
- McBeath, J. (2001) *Το σχολείο που μαθαίνει, στο: Αξιολόγηση Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων και Σχολείου: Εκπαιδευτική Αξιολόγηση; Πώς;;*, Αθήνα, Μεταίχμιο.
- McBeath, J. (2002) *Η αυτοαξιολόγηση στο σχολείο*, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα.
- McBeath, J. κ.ά. , (2005). *Η Αυτοαξιολόγηση στο ευρωπαϊκό σχολείο*, Αθήνα: Μεταίχμιο.
- ΕΑΔΑΠ, (2003). *Προς μια συνεργατική και συμμετοχική επιμόρφωση στην προσχολική αγωγή*. Αθήνα: Τυπωθήτω-Γιώργος Δαρδανός.
- Ξωχέλης, Π. (2006). *Ο εκπαιδευτικός στον σύγχρονο κόσμο*. Αθήνα: Τυπωθήτω - Γ. Δαρδανός

Συναφές επιστημονικό περιοδικό

European Early Childhood Education Research Journal

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΙΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	703	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Ζ
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΑΓΩΓΗ ΒΡΕΦΩΝ ΚΑΙ ΜΙΚΡΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ: ΑΠΟ ΤΗΝ ΘΕΩΡΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ.		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΠΕΔΙΟΥ ΣΕ ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΥΣ ΣΤΑΘΜΟΥΣ	3	7	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:			
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΗ		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS			
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)			

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ : 6

ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι α) να κατανοήσουν οι φοιτητές την επιρροή της θεωρίας στην πράξη και της θεωρητικής προσέγγισης της αγωγής στην δημιουργία μοντέλων αγωγής καθώς και στην εφαρμογή πρακτικών με τα βρέφη και τα μικρά παιδιά β) να αντιληφθούν και να συνειδητοποιήσουν ότι η θεωρητική προσέγγιση κάθε μοντέλου υπαγορεύει την θέση του βρέφους και του μικρού παιδιού στην διαδικασία της αγωγής, τον ρόλο του παιδαγωγού, τους στόχους και την πρακτική εφαρμογή, καθώς επίσης τις δράσεις και τις αλληλεπιδράσεις.

Μαθησιακά αποτελέσματα :

➤ ΓΝΩΣΕΙΣ :

- Να αποκτήσουν ένα σύνολο γνώσεων σχετικά με θεωρητικές προσεγγίσεις στην αγωγή βρεφών και μικρών παιδιών και την επιρροή τους τόσο στη δημιουργία παιδαγωγικών μοντέλων όσο και στην εφαρμογή τους καθώς και στις παιδαγωγικές πρακτικές.

➤ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ:

- να αναλύουν μοντέλα αγωγής λαμβάνοντας υπόψη τις υπόψη τις θεωρητικές προσεγγίσεις,
- να κατανοούν τη θέση του παιδιού σε κάθε μοντέλο αγωγής και να γνωρίζουν τον ρόλο του παιδαγωγού σε καθένα από αυτά
- να επιλέγουν μοντέλα αγωγής με βάση την προσωπική τους θεώρηση και τοποθέτηση.

➤ ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ:

- να συσχετίζουν τις γνώσεις από απόκτησαν από τη θεωρία στην πράξη
- να μπορούν να θεωρητικοποιούν την πρακτική γνώση
- να είναι σε θέση να επιλέγουν και να εφαρμόζουν μοντέλα αναλύοντας το

Θεωρητικό πλαίσιο της θεωρητικής προσέγγισης.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Λήψη αποφάσεων

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Αυτόνομη εργασία

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Ομαδική εργασία

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

.....

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Άλλες...

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

.....

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Θεωρία και Πράξη στην αγωγή βρεφών και μικρών παιδιών : Ορισμοί. Σχέσεις θεωρίας και πράξης.
2. Μέθοδοι και προσεγγίσεις στην αγωγή βρεφών και μικρών παιδιών. Συμπεριφοριστική, αλληλεπιδραστική,, ψυχαναλυτική.
3. Προσεγγίσεις και μοντέλα αγωγής : Ανοιχτά και κλειστά μοντέλα αγωγής.

Ο ρόλος του παιδαγωγού, η θέση του μικρού παιδιού, στόχοι, δράσεις,

αλληλεπιδράσεις, διαδικασία αγωγής σε καθένα από αυτά.

4. Ενδιάμεσα μοντέλα αγωγής βρεφών και μικρών παιδιών και άλλες προσεγγίσεις.
5. Το βρέφος και το μικρό παιδί υπό το πρίσμα των Νευροεπιστημών
6. Η μέθοδος Emmi-Pikler – Στόχοι και βασικές αρχές, ο ρόλος του βρέφους και μικρού παιδιού στην αγωγή του και ο ρόλος του παιδαγωγού.
7. Το παράδειγμα του Loczy και η εφαρμογή του σε διάφορες δομές αγωγής.
8. Η επιρροή των μελετών του T. B. Brazelton , B. Crammer, D. Stern, M. Harris και Esther Bick , C. Trevarthen στην διαμόρφωση των παιδαγωγικών πρακτικών με τα βρέφη.
9. Από την παιδιατρική στην Ψυχανάλυση . Winnicott και Françoise Dolto.
10. Η επίδραση των ιδεών της Françoise Dolto στην αγωγή των βρεφών και των μικρών παιδιών . «Το μωρό είναι ένα άτομο» και « Τα πάντα είναι λόγος» πως ακούμε και πως μιλάμε στα βρέφη και τα μικρά παιδιά. Τα πράσινα σπίτια (les maisons vertes) στη Γαλλία- Το μεγάλο μας σπίτι στον Δήμο της Αθήνας.
11. Μεταβατικά αντικείμενα: Θεωρία του Winnicott, σημασία για το παιδί και η χρησιμότητα τους στον βρεφονηπιακό σταθμό.

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κλπ.</i></p>	Αίθουσα διδασκαλίας	
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i></p>	Χρήση Τ.Π.Ε στη Διδασκαλία και στην Επικοινωνία με τους φοιτητές	
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.</i></p> <p><i>Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών,</i></p>	<p>Δραστηριότητα</p>	<p>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</p>
	Διαλέξεις	60
	Άσκήσεις Πεδίου σε ΒΝΣ	60
	Διαδραστική διδασκαλία	20
	Μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας	20
	Εργασίες	50

<p>Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</p> <p>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</p>	<table border="1"> <tr><td></td><td></td></tr> <tr><td></td><td></td></tr> <tr><td></td><td></td></tr> <tr><td>Σύνολο Μαθήματος</td><td>210</td></tr> </table>							Σύνολο Μαθήματος	210
Σύνολο Μαθήματος	210								
<p align="center">ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ</p> <p>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</p> <p>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<p>Γραπτή τελική εξέταση</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Με ερωτήσεις σύντομης απάντησης ✓ Με ερωτήσεις ανάπτυξης θεμάτων ✓ Επίλυση Προβλημάτων <p>Εργασίες</p>								

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνόγλωσση

Ansermet, F. –Magistretti, P. (2016). Τα ίχνη της εμπειρίας, Ηράκλειο: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης.

Βίννικοτ, Ν. (Μετάφραση Χατζόπουλος, Θ.).(2002). *Από την παιδιατρική στην ψυχανάλυση*. Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη.

Ciffali, M.- Imbert, F. (2005). *Ο Freud και η Παιδαγωγική*, Αθήνα: Εκδόσεις τυποθήτω-Γιώργος Δαρδανός.

Filloux, J-C.(2011). *Παιδαγωγική και Ψυχανάλυση*, Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg.

Κουγιουμτζάκης, Γ.-Κουλουφάκος, Γ. (επιμέλεια). (2016). *Το συν της συγκίνησης. Ψυχολογία εμβρύων, βρεφών και νηπίων*. Ηράκλειο. Πανεπιστημιακές εκδόσεις Κρήτης.

Κουγιουμτζάκης, Γ. (επιμ.) (1992). *Πρόσδος στην αναπτυξιακή ψυχολογία των πρώτων χρόνων*. Ηράκλειο: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης.

Μιλλέρ, Α. (2011), *Η απαγορευμένη γνώση*, Αθήνα: Εκδόσεις Ροές.

Μιλλέρ, Α. (2003), *Οι φυλακές της παιδικής μας ηλικίας*, Αθήνα: Εκδόσεις Ροές.

Μοκό, Ζ. (1997). *Ψυχανάλυση και Εκπαίδευση* (Μετφρ. Παπαγιάνη Ν.).Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη.

Μπραζελτον, Μπ., Κράμερ Τζ-Μπ., (2009) *Η πρώτη, πρώτη σχέση: Γονείς, βρέφη και το δράμα του πρώιμου δεσμού*, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.

Ντολτό, Φρ., (2011), *Η ασυνείδητη εικόνα του σώματος*, Αθήνα: Εκδόσεις Εστία

Ντολτό, Φρ., (2000). *Ψυχανάλυση και Παιδιατρική*, Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη.

Ντολτό, Φρ., (1993). *Μεγαλώστε σωστά το παιδί σας*, Αθήνα: Εκδόσεις Γιαλλελής.

Στέρν, Ν., (1998). *Η πρώτη σχέση: Μητέρα και βρέφος*, Αθήνα: Εκδόσεις Κουτσουμπός

Ξενόγλωσση

Brazelton, T-B.- Cramer, B.-Kreisler, L.-Schappi, R. -Soulé, M. (1989). *La dynamique du nourrisson*. Paris : Editions ESF .

Dolto, F. (1995). *Tout est langage*, Paris : Editions Gallimard.

Harris-Williams, M.(sous la direction) (1998). *Les écrits de Martha Harris et d'Esther Bick*, Larmor-Plage : Editions du Hublot.

Lalonde-Graton, M.(2005). *Fondements et pratiques de l'éducation à la petite enfance*, Québec : Editions Presses de l'Université du Québec.

Pikler, E. et Tardos A. (2017). *Grandir autonome*, Toulouse : Editions Erés.

Stern, D. (2004). *Le journal d'un bébé*, Paris : Editions Odile Jacob.

Stern, D. (1989). *Le monde interpersonnel du nourrisson*. Paris : Editions P.U.F.

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΣΤΗΝ ΠΡΩΙΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	704	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Ζ
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ – ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>		ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ		3	5
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	ΜΑΘΗΜΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΣΤΙΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΗ		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ ΕΛΛΗΝΟΦΩΝΟΥΣ		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.teiath.gr/courses		

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες κατάλληλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ : 6
ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι να κατανοήσουν οι φοιτητές ότι η διαδικασία που παράγει τη νέα γνώση είναι η επιστημονική έρευνα. Αξιοποίηση της ποσοτικής και ποιοτικής προσέγγισης και επεξεργασίας δεδομένων της Επιστημονικής Έρευνας σε χώρους αγωγής. Κατανόηση της χρήσης και της σημασίας της στατικής επεξεργασίας.

Μαθησιακά αποτελέσματα

Με την ολοκλήρωση των μαθημάτων οι φοιτητές θα είναι σε θέση να:

- Γνωρίζουν και κατανοούν τις διαφορές μεταξύ ποιοτικών και ποσοτικών προσεγγίσεων στην επιστημονική έρευνα.
- Έχουν δεξιότητες σχεδιασμού και πραγματοποίησης επιστημονικών ερευνών, να χρησιμοποιούν τα κατάλληλα μεθοδολογικά εργαλεία, καθώς και να συλλέγουν και ερμηνεύουν τα ερευνητικά δεδομένα.
- Έχουν ικανότητες κριτικής προσέγγισης της επιστημονικής έρευνας.
- Έχουν την ικανότητα να πραγματοποιούν έρευνες που άπτονται του επιστημονικού τους αντικείμενου.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής

υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και

επαγωγικής σκέψης

.....

Άλλες...

.....

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Η ποιοτική, η ποσοτική προσέγγιση και επεξεργασία δεδομένων. Πλεονεκτήματα μειονεκτήματα.
2. Σύνδεση έρευνας και παιδαγωγικής πράξης. Πολυμεθοδική έρευνα.
3. Ορισμός της έρευνας δράσης. Η εξέλιξη της στις επιστήμες Αγωγής. Χαρακτηριστικά. Συμμετοχικός και συνεργατικός χαρακτήρας της έρευνας δράσης. Η στοχαστική και αναστοχαστική διάσταση της έρευνας δράσης. Αξιοποίηση της έρευνας δράσης. Τρόποι διεργασίας. Είδη έρευνας δράσης.
4. Η συνέντευξη ως μέθοδος έρευνας στον εκπαιδευτικό χώρο. Σκοπός. Είδη συνέντευξης. Βήματα συνέντευξης. Σχεδιασμός-υλοποίηση. Σχέσεις και Τεχνικές. Η Βιογραφική αφηγηματική προσέγγιση στην ποιοτική έρευνα.
5. Η μέθοδος της μελέτης περίπτωσης (Case Study). Ομάδες εστίασης (Focus Groupe).
6. Ανάλυση λόγου. Ανάλυση περιεχομένου. Ανάλυση αρχείου.
7. Κωδικοποίηση των ποιοτικών ερευνητικών δεδομένων και η επεξεργασία τους.
8. Επισκόπηση και σχεδιασμός μεθοδολογικού εργαλείου - ερωτηματολόγιο.
9. Είδη ερωτηματολογίων. Δομή κα επιστημονική αξιοπιστία και εγκυρότητα.
10. Πληθυσμός – Δειγματοληψία. Μεταβλητές.
11. Τρόποι επεξεργασίας, ανάλυσης και ερμηνείας των δεδομένων. Χρήση του πακέτου SPSS. Δημιουργία αρχείων και διαχείριση δεδομένων στο SPSS.
12. Στατιστική επεξεργασία. Περιγραφική στατιστική και μέθοδοι .
13. Ερευνητικά ζητήματα, στοιχεία δεοντολογίας. Κριτήρια αξιολόγησης της έρευνας. Ερευνητικά σφάλματα. Τα παιδιά στην έρευνα

Το εργαστηριακό μέρος του μαθήματος θα περιλαμβάνει :

- Μελέτη ερευνών και επεξεργασία ποιοτικών και ποσοτικών δεδομένων
- Εφαρμογές των γνώσεων που αποκτώνται στη θεωρία με διεξαγωγή ερευνητικών προσεγγίσεων που επιλέγουν οι φοιτητές.

Διαδοχική ολοκλήρωση ερευνητικής διαδικασίας ποσοτικής ή ποιοτικής προσέγγισης και ανάλυσης. Παρουσίαση της μελέτης (με τη μορφή αναρτημένης ανακοίνωσης ή Power Point)

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.	<i>ΣΤΗΝ ΑΙΘΟΥΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ , ΠΡΟΣΩΠΟ ΜΕ ΠΡΟΣΩΠΟ</i>
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ	<i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση,</i>

<p align="center">ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ</p> <p>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</p>	στην Επικοινωνία με τους φοιτητές																					
<p align="center">ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</p> <p>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</p> <p>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th align="center">Δραστηριότητα</th> <th align="center">Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ</td> <td align="center">60</td> </tr> <tr> <td>ΑΣΚΗΣΗ ΠΕΔΙΟΥ</td> <td align="center">10</td> </tr> <tr> <td>ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ</td> <td align="center">10</td> </tr> <tr> <td>ΜΕΛΕΤΗ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ</td> <td align="center">10</td> </tr> <tr> <td>ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ</td> <td align="center">10</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td align="center">Σύνολο Μαθήματος</td> <td align="center">100</td> </tr> </tbody> </table>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ	60	ΑΣΚΗΣΗ ΠΕΔΙΟΥ	10	ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	10	ΜΕΛΕΤΗ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ	10	ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ	10							Σύνολο Μαθήματος	100	
Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου																					
ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ	60																					
ΑΣΚΗΣΗ ΠΕΔΙΟΥ	10																					
ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	10																					
ΜΕΛΕΤΗ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ	10																					
ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ	10																					
Σύνολο Μαθήματος	100																					
<p align="center">ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ</p> <p>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</p> <p>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<p>Γραπτή τελική εξέταση (60%) που περιλαμβάνει:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ερωτήσεις ανάπτυξη θεμάτων • Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής • Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, • Επίλυση Προβλημάτων <p>ΣΤΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΟ ΜΕΡΟΣ ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΡΦΩΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ & ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ.</p> <p>Αναφέρονται προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές (e-class)</p>																					

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνόγλωσση

Γιαλαμάς Βασίλης (2005). Στατιστικές Τεχνικές και Εφαρμογές στις Επιστήμες της Αγωγής. Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη.

Δημητρόπουλος, Ε., (2001). Εισαγωγή στη μεθοδολογία εκπαιδευτικής έρευνας, Αθήνα: Έλλην.

Ιωσιφίδης, Θ., (2003). Ανάλυση ποιοτικών δεδομένων στις κοινωνικές επιστήμες. Αθήνα: Κριτική.

Κατσαρού Ελένη & Τσάφος Βασίλης, (2003). Από την έρευνα στη διδασκαλία. Αθήνα:Σαββάλας.

Κελπανίδης, Μ., (1999). Μεθοδολογία της Παιδαγωγικής Έρευνας με στοιχεία Στατιστικής. Θεσσαλονίκη:Κώδικας.

Μπαγάκης, Γ., (2002). Ο Εκπαιδευτικός ως ερευνητής, Αθήνα: Μεταίχμιο.

Νόβα-Καλτσούνη, Χριστίνα (2006). Μεθοδολογία εμπειρικής έρευνας στις Κοινωνικές Επιστήμες: ανάλυση δεδομένων με τη χρήση του SPSS 13. Αθήνα: Gutenberg.

Παππάς, Θ. (2002). Η μεθοδολογία της επιστημονικής έρευνας στις ανθρωπιστικές επιστήμες. Εκδόσεις Καρδαμίτσα.

Σαραφίδου, Γιασεμή-Όλγα (2011). Συνάρθρωση Ποσοτικών και Ποιοτικών Προσεγγίσεων: η εμπειρική έρευνα. Αθήνα: Gutenberg.

Σιδηροπούλου Φ., Τσαούλα Ν., (2008). Παιδικός σταθμός και έρευνα: τοπίο πολυεπίπεδης επικοινωνίας. Αθήνα: ύψιλον/βιβλία

Στάλικας Αναστάσιος, (2005). Μέθοδοι Έρευνας στην Ψυχολογία. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Τσιώλης, Γ., (2006). Ιστορίες ζωής και βιογραφικές αφηγήσεις. Η βιογραφική προσέγγιση στην κοινωνιολογική ποιοτική έρευνα. Αθήνα: Κριτική

Τσιώλης, Γ., & Ε. Σιούτη (επιμ.)(2013). Βιογραφικές (ανα)κατασκευές στην ύστερη νεωτερικότητα. Θεωρητικά και μεθοδολογικά ζητήματα της βιογραφικής έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες, Αθήνα: Νήσος.

Φίλιας, Β. (2001). Εισαγωγή στη Μεθοδολογία και τις τεχνικές των Κοινωνικών Ερευνών. Αθήνα: Εκδ. Gutenberg

Altrichter, H., Posch, P., & Somekh, B., (2001). Οι εκπαιδευτικοί ερευνούν το έργο τους. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Cohen, L., Manion, L. , (1994). Μεθοδολογία εκπαιδευτικής έρευνας. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Cohen, D., Stern, V., (1991). Παρατηρώντας και καταγράφοντας τη συμπεριφορά των παιδιών. Αθήνα: Gutenberg.

Cohen, L., Manion, L. , (1994). Μεθοδολογία εκπαιδευτικής έρευνας. Αθήνα:

Μεταίχμιο.

Elliot, J. (2005) Using narrative social research. Qualitative and Qualitative Approaches. London: Sage.

Howitt, Dennis & Cramer, Duncan (2010). Στατιστική με το SPSS 16 (με εφαρμογές στην Ψυχολογία και τις Κοινωνικές Επιστήμες). Αθήνα: Εκδόσεις Κλειδάριθμος.

Martin O., (2008) Η ανάλυση ποσοτικών δεδομένων, Αθήνα: Τόπος.

Mertens D., (2009) Έρευνα και αξιολόγηση στην εκπαίδευση και την ψυχολογία. Αθήνα: Μεταίχμιο,

Plummer, K. (2000). Τεκμήρια ζωής. Εισαγωγή στα προβλήματα και τη βιβλιογραφία μιας ανθρωπιστικής μεθόδου. Αθήνα: Gutenberg.

Robson Colin, (2007). Η έρευνα του πραγματικού κόσμου. Αθήνα: Gutenberg.

Ξενόγλωσση

Bassey ,M. (199) Case study research in educational settings, Open University press, Buckingham

Miller, R (2005) (ed.) Biographical Research Methods. London: Sage.

Συναφές περιοδικό: Έρευνα δράση (ACTION RESEARGH)

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΙΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	705	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Z
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΕΦΑΡΜΟΓΈΣ ΨΗΦΙΑΚΉΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΊΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΑΓΩΓΗ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις και Εργαστηριακές Ασκήσεις	3	5	
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:			
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS			
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)			

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα
<p>ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ : 6 ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</p> <p>Σκοπός του μαθήματος είναι να κατανοήσουν οι φοιτητές/τριες την έννοια της αμφίδρομης σχέσης: Παιδί - Η/Υ ως δημιουργική απασχόληση - εκπαιδευτική διαδικασία και ανάπτυξη. Να αποκτήσουν δεξιότητες σχετικά με την παιδαγωγική αξιοποίηση των Η/Υ με πρόσθετη παιδαγωγική αξία στο χώρο της αγωγής των παιδιών προσχολικής ηλικίας και να είναι σε θέση να εφαρμόσουν στην καθημερινή τους πρακτική και στον επαγγελματικό τους χώρο την ανωτέρω προσέγγιση ακόμη και στο πλαίσιο της ειδικής αγωγής.</p> <p>Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/τριες θα είναι σε θέση:</p> <ul style="list-style-type: none"> • να οργανώσουν γωνιά Η/Υ, εφαρμόζοντας σύγχρονα μέτρα ασφάλειας και υγιεινής σχετικά με την χρήση Η/Υ στον χώρο των ΒΝΣ • να καταγράψουν και να μελετήσουν τη συμπεριφορά των παιδιών στα πλαίσια της συστηματικής παρατήρησης • να μελετήσουν και να αξιολογήσουν τον παιδαγωγικό χαρακτήρα των ψηφιακών εκπαιδευτικών προγραμμάτων και των παιχνιδιών που προσφέρονται

- να σχεδιάσουν εκπαιδευτικό υλικό με εύχρηστες ψηφιακές εφαρμογές και να αποτιμήσουν την πρόσθετη παιδαγωγική του αξία
- να συνθέσουν το υπόβαθρο που απαιτείται για την αξιοποίηση Η/Υ με παιδιά με ειδικές δεξιότητες.

Γενικές Ικανότητες

- Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
- Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
- Λήψη αποφάσεων
- Αυτόνομη εργασία και ομαδική εργασία
- Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
- Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
- Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
- Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
- Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
- Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Οι βασικοί θεματικοί άξονες του μαθήματος είναι:

- Η αναγκαιότητα των Η/Υ στην προσχολική ηλικία ως εκπαιδευτική διαδικασία με έμφαση στα παιδαγωγικά της οφέλη.
- Μελέτη και έρευνα προγραμμάτων που απευθύνονται σε παιδιά προσχολικής ηλικίας.
- Κριτική αντιμετώπιση της αξιοποίησης των Η/Υ με βάση τις αρχές της σύγχρονης παιδαγωγικής.
- Σχεδιασμός εκπαιδευτικού υλικού κατάλληλου για παιδιά προσχολικής ηλικίας.
- Αποφυγή ενδεχόμενων κινδύνων από τη χρήση Η/Υ από τα παιδιά προσχολικής ηλικίας / Μέτρα σχετικά με την ασφάλεια και την υγιεινή στον χώρο των ΒΝΣ.

Οι παραπάνω άξονες εξειδικεύονται στις ακόλουθες ενότητες:

1. Κατηγοριοποίηση της χρήσης των Η/Υ από τα παιδιά της προσχολικής ηλικίας. Ιστορική αναδρομή.
2. Εισαγωγή και χρήση των Η/Υ στην προσχολική αγωγή. Παιδαγωγικές

προσεγγίσεις.

3. Μέθοδοι οργάνωσης «γωνιάς» Η/Υ από τους μελλοντικούς παιδαγωγούς. Τρόποι λειτουργίας και αντιστοίχισης της «γωνιάς» Η/Υ με την «παραδοσιακή» γωνιά των ΒΝΣ.
4. Καταγραφή και μελέτη της συμπεριφοράς των παιδιών στα πλαίσια της συστηματικής παρατήρησης. Μελέτη αποτελεσμάτων από την χρήση των Η/Υ στον χώρο των παιδιών προσχολικής ηλικίας. Παιδαγωγός και Η/Υ στην προσχολική ηλικία. Παρουσίαση αποτελεσμάτων από πρότυπους ΒΝΣ.
5. Προσχολική ηλικία και Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές μέσω εκπαιδευτικών προγραμμάτων. Παρουσίαση εφαρμογών λογισμικού. Εφαρμογή και αξιολόγηση στην πράξη σύγχρονων προγραμμάτων και παιχνιδιών Η/Υ που ήδη εφαρμόζονται σε ΒΝΣ της ημεδαπής, αλλά και της αλλοδαπής, σε κάθε είδους διάκριση (ηλικιακή, φυλετική, ειδικής μάθησης κ.ά.)
6. Δημιουργική απασχόληση μέσω Η/Υ στην προσχολική ηλικία. Χρήση συγκεκριμένων εφαρμογών (ζωγραφική, διήγηση ιστοριών, χρήση οπτικοακουστικού υλικού, κλπ)
7. Μουσική και Η/Υ: εφαρμογές καταγραφής, αποθήκευσης και επεξεργασίας ήχου
8. Η «θετική» συνεισφορά των Η/Υ στον χώρο της Ειδικής Αγωγής και ειδικότερα στα παιδιά της προσχολικής ηλικίας με ειδικές «δεξιότητες»
9. Προτάσεις συγκεκριμένων προγραμμάτων που απευθύνονται στα παιδιά με ειδικές «δεξιότητες». Η στάση του Παιδαγωγού.
10. Υγιεινή και ασφάλεια στον χώρο των ΒΝΣ σε σχέση με την εισαγωγή των Η/Υ. Κίνδυνοι και προφυλάξεις.
11. Παιχνίδι & Η/Υ στους ΒΝΣ. Παρουσίαση εφαρμογής δραστηριοτήτων στα παιδιά. Ομαδοποίηση ηλικιών. Παιδαγωγική αξιολόγηση.
12. Δυνατότητες εφαρμογών υλικού (Hardware) από τα παιδιά της προσχολικής ηλικίας στους Β.Ν.Σ.: εκτυπωτές, scanner, σχεδιαστής, ηχεία, κάμερα, κ.ά
13. Ρύπανση & Η/Υ. Καλλιέργεια περιβαλλοντικής συνείδησης. Τα «κακά» της πληροφορικής. Τρόποι αντιμετώπισης.

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i>	Διά ζώσης παρουσία - αίθουσα διδασκαλίας, με μεικτό τρόπο εκπαίδευσης (κάποιες από τις δραστηριότητες θα υλοποιούνται ασύγχρονα, μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας του μαθήματος).		
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	Οι Τ.Π.Ε. αποτελούν οργανικό μέρος του μαθήματος, και χρησιμοποιούνται για α) τη διδασκαλία, β) την πρακτική εξάσκηση των φοιτητών/τριών και γ) την επικοινωνία με ασύγχρονο τρόπο (forum, ομαδικό email).		
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	

	Διαλέξεις	50
	Εργαστηριακές ασκήσεις	50
	Φροντιστήριο	20
	Σύνολο Μαθήματος	120
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	<ul style="list-style-type: none"> - Διαμορφωτική αξιολόγηση μέσω των εργαστηριακών ασκήσεων και των ομαδικών και ατομικών σχεδίων εργασίας (projects) των φοιτητών/τριών. Τα σχέδια εργασίας θα είναι εκπαιδευτικό υλικό συνοδευόμενο από την απαραίτητη περιγραφή / τεκμηρίωση (οδηγό χρήσης) - Αλληλοαξιολόγηση (μεταξύ ομοτίμων) των εκπαιδευτικών υλικών των φοιτητών / τριών - Τελική αξιολόγηση με γραπτή δοκιμασία, και παράδοση κεντρικού παραδοτέου (ολοκληρωμένου εκπαιδευτικού υλικού) σε τελική μορφή <p>Τα κριτήρια αξιολόγησης κοινοποιούνται στους φοιτητές μέσω της ηλεκτρονικής διεύθυνσης (στην πλατφόρμα eclass) του μαθήματος και αφορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Την αποτίμηση της συνεργασίας στα συνεργατικά σχέδια (projects) - Την παιδαγωγική αξία του εκπαιδευτικού υλικού βάσει κριτηρίων εργονομίας, καταλληλότητας και ευχρηστίας 	

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

<ul style="list-style-type: none"> • Kelly K. (2010) What technology wants. Viking. Postman N. (1999). Τεχνοπώλιο. Εκδόσεις Καστανιώτη • Κουμπούρος, Ι. (2011). Τεχνολογίες Πληροφοριών και Επικοινωνίας και Κοινωνία. Εκδόσεις Νέων Τεχνολογιών, Μον. ΕΠΕ • Νικολοπούλου, Κ. (2009). <i>Οι Τεχνολογίες της Πληροφορικής και των Επικοινωνιών στην Προσχολική Εκπαίδευση</i>. Εκδόσεις Πατάκης • Newby. T. J., Stepich, D. A., Lehman, J. D. & Russel, J. D. (2009). <i>Εκπαιδευτική Τεχνολογία για Διδασκαλία και Μάθηση</i>. Εκδόσεις Επίκεντρο • Επιστημονικό Περιοδικό «Προσχολική και Σχολική Εκπαίδευση», Πανεπιστήμιο Κρήτης, Παιδαγωγικό Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης, Εργαστήριο Παιδαγωγικών Ερευνών και Εφαρμογών. Ιστότοπος: https://ejournals.e-publishing.ekt.gr/index.php/education • Ψηφιακό αποθετήριο «Ελλάνικος», συλλογή: «Νέες Μορφές Εκπαίδευσης και Μάθησης, Τμήμα Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού, Πανεπιστήμιο Αιγαίου. Ιστότοπος: http://hellenicus.lib.aegean.gr/handle/11610/5424
--

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΙΚΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	706	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Z
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ	3	5	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	ΜΑΘΗΜΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	-		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΑ		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΟΧΙ		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.teiath.gr/		

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ : 6

ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι η κατανόηση των κοινωνιολογικών και πολιτισμικών χαρακτηριστικών της παιδικής ηλικίας και η κατάλληλη παιδαγωγική διαχείριση και αξιοποίηση.

Οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος θα είναι σε θέση:

- Να διακρίνουν και να σέβονται τα ποικίλα πολιτισμικά χαρακτηριστικά των παιδιών.
- Να γνωρίζουν την ανάδειξη της παιδικής ηλικίας ως ιδιαίτερου ηλικιακού σταδίου με τα δικά του χαρακτηριστικά.
- Να γνωρίζουν και να σέβονται τα ήθη, έθιμα και κουλτούρες διαφόρων πολιτισμικών ομάδων.
- Να συνεργάζονται εποικοδομητικά με γονείς και παιδιά από διαφορετικά πολιτισμικά περιβάλλοντα.
- Να αξιοποιούν και να προωθούν τις διαπολιτισμικές αλληλεπιδράσεις προς όφελος των παιδιών, των οικογενειών και των ίδιων των παιδαγωγών.
- Να προσεγγίζουν πολιτισμικές έννοιες και να πραγματοποιούν παιδαγωγικές δραστηριότητες με ποικίλο πολιτισμικό περιεχόμενο.
- Να συνεργάζονται και να προωθούν εκδηλώσεις με σκοπό την προώθηση της διαπολιτισμικότητας.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας

και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

.....

Άλλες...

.....

- Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
- Λήψη αποφάσεων
- Ομαδική εργασία
- Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
- Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
- Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Η παιδική ηλικία στο πέρασμα των χρόνων.
2. Μορφές αγωγής σε διάφορα πολιτισμικά περιβάλλοντα.
3. Αξιοποίηση πολιτισμικών χαρακτηριστικών στην παιδαγωγική πράξη.
4. Παιδική ηλικία και μετανάστευση.
5. Έμφυλες διαστάσεις της παιδικής ηλικίας.
8. Ανισότητες και αποκλεισμοί στην προσχολική αγωγή.
9. Θέματα προσβασιμότητας σε δομές προσχολικής αγωγής.
10. Διαπολιτισμικές αλληλεπιδράσεις στον Βρεφονηπιακό Σταθμό.
11. Οι προκλήσεις της παιδικής ηλικίας σήμερα.
12. Οργάνωση δράσεων με σκοπό την προώθηση της ανοχής και του σεβασμού.
13. Οργάνωση ανταλλαγών με σκοπό την επικοινωνία και τη σύσφιξη των σχέσεων μεταξύ πολιτισμικών ομάδων.

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i>	Στην τάξη πρόσωπο με πρόσωπο	
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i>	Διάλεξη με διαφάνειες, χρήση λογισμικού αποθετηρίου, χρήση ηλεκτρονικών διαγωνισμάτων αυτοαξιολόγησης και ηλεκτρονικών βιβλίων, υλικό στο e-class (παρουσίαση, quizzes κ.α.), χρήση ασπροπίνακα. Επικοινωνία με τους φοιτητές ηλεκτρονικά με email.	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης</i>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου
	Διαλέξεις	70
	Διαδραστική Διδασκαλία	25
	Μελέτη & Ανάλυση Βιβλιογραφίας	25

<p>(project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</p> <p>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</p>		
	Σύνολο Μαθήματος	120
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</p> <p>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<p>Γραπτή τελική εξέταση (100%) που περιλαμβάνει:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής • Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης 	

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

<p>Ελληνόγλωσση</p> <p>Aries, Ph., (1990). <i>Αιώνες Παιδικής Ηλικίας</i>. Αθήνα, Γλάρος.</p> <p>Erikson, E., (1975). <i>Η Παιδική Ηλικία και η Κοινωνία</i>. Αθήνα, Καστανιώτη.</p> <p>Μακρυγιάννη, Δ., (Επιμ.) (1997). <i>Παιδική Ηλικία</i>. Αθήνα, Νήσος.</p> <p>Modgil, S., Verma, G., Mallick, K., Modgil, C., (1997). <i>Πολυπολιτισμική Εκπαίδευση: Προβληματισμοί – Προοπτικές</i>. Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα.</p> <p>Υπουργείο Εσωτερικών – Γενική Γραμματεία Επικοινωνίας (2009). <i>Παιδιά και ΜΜΕ: Οι ανήλικοι στον κόσμο της επικοινωνίας</i>. Αθήνα.</p> <p>ΚΟΣΜΑ ΥΒΟΝ, ΠΕΧΤΕΛΙΔΗΣ ΓΙΑΝΝΗΣ, (Χ.Χ.). ΑΓΡΙΑ ΠΑΙΔΙΑ, Οριοθετήσεις της «παιδικής ηλικίας» στο λόγο. Εκδότης: Επίκεντρο.</p> <p>Ξενόγλωσση</p> <p>Bayne- Jardine, C. & Holly, P., (1994). <i>Developing Quality Schools</i>. London: The Falmer Press.</p> <p>Gonzalez-Mena, J., (2008). <i>Diversity in Early Care and Education: Honoring Differences</i>. 5th Ed. London: McGaw-Hill Education- Europe.</p> <p>Trueba, T.H., & Barnett-Mizrahi, C., (Eds) (1979). <i>Bilingual Multicultural Education and the Professional: From Theory to Practice</i>. Massachusetts: NewBury House.</p>

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΙΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	707	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Z
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΩΙΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ	3	5	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	-		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΗ		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.teiath.gr/		

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες κατάλληλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ: 6

ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι να αποκτήσουν οι φοιτητές τις κατάλληλες γνώσεις, δεξιότητες και στάσεις σχετικά με την συμβολή του παιδαγωγικού υλικού στη μάθηση, να αιτιολογούν θεωρητικά τη χρήση συγκεκριμένου παιδαγωγικού υλικού και να είναι ικανοί να παράγουν οι ίδιοι κατάλληλο παιδαγωγικό υλικό αξιοποιώντας τη γνώση, τη φαντασία και τη δημιουργικότητά τους.

Μετά το τέλος του μαθήματος οι φοιτητές θα είναι σε θέση να:

- Κατανοούν τις θεωρητικές προσεγγίσεις για την αξιοποίηση και τη συμβολή του παιδαγωγικού υλικού στη μαθησιακή διαδικασία.
- Αντιλαμβάνονται το ρόλο των βιωματικών, εικονικών και συμβολικών αναπαραστάσεων στη μάθηση και να τις συνδυάζουν με τις επιλογές τους, όσον αφορά στο παιδαγωγικό υλικό που χρησιμοποιούν.
- Κατανοούν τη σημασία των υλικών και των μέσων στη διαδικασία της μάθησης και αγωγής.
- Επιλέγουν, ιεραρχούν και χρησιμοποιούν κατάλληλα το παιδαγωγικό υλικό κατά την ανάπτυξη του παιδαγωγικού προγράμματος και των δραστηριοτήτων.
- Αναπτύσσουν παιδαγωγικό υλικό κατάλληλο αξιοποιώντας και καλλιεργώντας περαιτέρω τη γνώση, τη φαντασία και τη δημιουργικότητά τους.
- Διακρίνουν τα κριτήρια ποιότητας και καταλληλότητας του παιδαγωγικού υλικού για τα παιδιά προσχολικής ηλικίας.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
Λήψη αποφάσεων
Αυτόνομη εργασία
Ομαδική εργασία
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγγελματικής σκέψης
.....
Άλλες...
.....

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Η σχέση του παιδιού με το περιβάλλον και τα υλικά.
2. Θεωρητικές και φιλοσοφικές θεωρήσεις.
3. Το παιδαγωγικό υλικό άλλοτε και τώρα. Ιστορική προσέγγιση.
4. Χρήση μέσων και υλικών με σκοπό τη μάθηση.
5. Βιωματικές αναπαραστάσεις και η σημασία της μάθησης σε αυθεντικά περιβάλλοντα.
6. Από τη φύση στα σύμβολα. Παιδαγωγικό υλικό προσομοίωσης φαινομένων, καταστάσεων και γεγονότων.
7. Ο ψηφιακός κόσμος και η χρήση ανοικτών πηγών και περιεχομένων μάθησης.
8. Κριτήρια ποιότητας και καταλληλότητας παιδαγωγικού υλικού.
9. Επεξεργασία και ανάπτυξη παιδαγωγικού υλικού κατάλληλου για τον γλωσσικό εγγραμματοισμό.

10. Επεξεργασία και ανάπτυξη παιδαγωγικού υλικού για έννοιες και θέματα φυσικού περιβάλλοντος και μαθηματικού εγγραμμτισμού.
11. Επεξεργασία και ανάπτυξη παιδαγωγικού υλικού κατάλληλου για τον κοινωνικοπολιτικό εγγραμμτισμό.
12. Το παιδαγωγικό υλικό ως παγκόσμια γλώσσα επικοινωνίας στη μάθηση.
13. Οι σύγχρονες προκλήσεις στην παραγωγή και αξιοποίηση παιδαγωγικού υλικού.

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</p>	<p>Πρόσωπο με πρόσωπο στην τάξη και σε εργαστήριο</p>																							
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</p>	<p>Χρήση Τ.Π.Ε.</p>																							
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="635 889 959 954">Δραστηριότητα</th> <th data-bbox="967 889 1299 954">Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="635 960 959 987">Διαλέξεις</td> <td data-bbox="967 960 1299 987">50</td> </tr> <tr> <td data-bbox="635 994 959 1021">Διαδραστική Διδασκαλία</td> <td data-bbox="967 994 1299 1021">15</td> </tr> <tr> <td data-bbox="635 1028 959 1099">Μελέτη & Ανάλυση Βιβλιογραφίας</td> <td data-bbox="967 1028 1299 1099">15</td> </tr> <tr> <td data-bbox="635 1106 959 1133">Αυτοτελής Μελέτη</td> <td data-bbox="967 1106 1299 1133">20</td> </tr> <tr> <td data-bbox="635 1140 959 1167"></td> <td data-bbox="967 1140 1299 1167"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="635 1173 959 1200">Εκπόνηση μελέτης</td> <td data-bbox="967 1173 1299 1200">20</td> </tr> <tr> <td data-bbox="635 1207 959 1234"></td> <td data-bbox="967 1207 1299 1234"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="635 1240 959 1267"></td> <td data-bbox="967 1240 1299 1267"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="635 1274 959 1301"></td> <td data-bbox="967 1274 1299 1301"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="635 1308 959 1335">Σύνολο Μαθήματος</td> <td data-bbox="967 1308 1299 1335">120</td> </tr> </tbody> </table>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	Διαλέξεις	50	Διαδραστική Διδασκαλία	15	Μελέτη & Ανάλυση Βιβλιογραφίας	15	Αυτοτελής Μελέτη	20			Εκπόνηση μελέτης	20							Σύνολο Μαθήματος	120	
Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου																							
Διαλέξεις	50																							
Διαδραστική Διδασκαλία	15																							
Μελέτη & Ανάλυση Βιβλιογραφίας	15																							
Αυτοτελής Μελέτη	20																							
Εκπόνηση μελέτης	20																							
Σύνολο Μαθήματος	120																							
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<p>1. Γραπτή εξέταση 60%</p> <p>2. Παραγωγή παιδαγωγικού υλικού 40%</p>																							

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνόγλωσση

- Κουζέλης, Γ. (1991). *Από τον βιωματικό στον επιστημονικό κόσμο, Ζητήματα κοινωνικής αναπαραγωγής της γνώσης*, Αθήνα, Κριτική
- Emberlin J. C. (1996). *Εισαγωγή στην οικολογία*. Εκδ. Γ. Δαρδανός – Κ. Δαρδανός. Ο.Ε.
- Christian, D., Karsenti, Th. , Κόμης, Β., (2010). *Διδασκαλία με χρήση της τεχνολογίας: προώθηση της μάθησης, ανάπτυξη ικανοτήτων*. Εκδ. Κλειδάριθμος ΕΠΕ.
- Συλλογικό έργο (2017). *Το παιδικό βιβλίο γνώσεων*. Εκδ. Εκδόσεις Κυριάκος Παπαδόπουλος Α.Ε.
- Παπαδάτος, Γ., (2016). *Το παιδικό βιβλίο στην εκπαίδευση και στην κοινωνία*. Εκδόσεις Κυριάκος Παπαδόπουλος Α.Ε
- Καρπόζηλου, Μ. (1994). *Το παιδί στην χώρα των βιβλίων*. Εκδ. Καστανιώτη ΑΕΒΕΔΕ.
- Ξανθάκου, Γ. (2011). *Δημιουργικότητα και Καινοτομία στο Σχολείο και την Κοινωνία*. Εκδ. Κ. Μπάμπαλης Μονοπρόσωπη ΕΠΕ.
- Robson C., (2010). *Η έρευνα του πραγματικού κόσμου*. Εκδ. Γ. Δαρδανός – Κ. Δαρδανός Ο.Ε.
- Μίσιου, Μ., (2010). *Τα κόμικς από το περίπτερο στη σχολική τάξη*. Εκδ. Πεδιώτη Ελένη και ΣΙΑ Ο.Ε.
- Nodelman P., (2009). *Λέξεις για εικόνες*. Εκδ. Πατάκη.
- Κογκίδου, Δ., (2015). *Πέρα από το ροζ και το γαλάζιο*. Εκδ. Εκδόσεις Επίκεντρο Α.Ε.
- Σκουμπουρδή Χ., (2012). *Σχεδιασμός ένταξης υλικών και μέσων στη μαθηματική εκπαίδευση των μικρών παιδιών*. Εκδ. Πατάκη.

Ξενόγλωσση

- Dodge, Diane Trister. (2002). *Creative curriculum for preschool, 4th edition*. Washington, DC: Teaching Strategies.
- Epstein, Ann S. (2007). *The intentional teacher: choosing the best strategies for young children's learning*. Washington, DC: NAEYC.
- Good start grow smart: *South Carolina early learning standards for 3, 4, & 5 year-old children*. (2007). SC: SDE & DSS.
- Harms, Thelma, Clifford, Richard M., & Cryer, Debby. (2005). *Early childhood environment rating scale, revised edition*. New York: Teachers College Press.
- Owocki, Gretchen. (1999). *Literacy through play*. Portsmouth, NH: Heinemann.

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΪΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	708	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Ζ
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ ΚΑΙ ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ	3	5	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	-		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΑ		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΟΧΙ		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)			

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- Να ευαισθητοποιηθούν οι φοιτητές ως προς το περιβάλλον
- Να σχεδιάζουν, να εφαρμόσουν και να αξιολογούν προγράμματα περιβαλλοντικής αγωγής για παιδιά προσχολικής ηλικίας
- Να προσαρμόζουν διάφορα εκπαιδευτικά υλικά Περιβαλλοντικής Αγωγής στην προσχολική αγωγή
- Να είναι ενήμερη για τα επείγοντα σύγχρονα περιβαλλοντικά προβλήματα

(τοπικά και παγκόσμια)

- Να κατανοούν βασικές οικολογικές έννοιες και όρους
- Να αναπτύσσουν επιλεκτικά συνεργασίες με μη κυβερνητικούς περιβαλλοντικούς φορείς, την τοπική αυτοδιοίκηση καθώς και με Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (ΚΠΕ)
- Να ερμηνεύουν και να υποστηρίζουν τρέχουσες ενέργειες φιλικής περιβαλλοντικής συμπεριφοράς στο άμεσο περιβάλλον τους

ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μετά το τέλος του μαθήματος οι φοιτητές να είναι σε θέση:

- Να σχεδιάζουν , να εφαρμόζουν και να αξιολογούν προγράμματα Περιβαλλοντικής Αγωγής στην Προσχολική Αγωγή
- Να κατανοούν βασικές οικολογικές έννοιες
- Να ερμηνεύουν και να υποστηρίζουν τρέχουσες ενέργειες φιλικής περιβαλλοντικής συμπεριφοράς στο άμεσο περιβάλλον τους

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα.:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας

και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

.....

Άλλες...

.....

- Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
- Λήψη αποφάσεων
- Ομαδική εργασία
- Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
- Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
- Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Βασικές οικολογικές έννοιες και όροι. Έννοια του περιβάλλοντος. Σύγχρονα

- περιβαλλοντικά προβλήματα εθνικού και διεθνούς επιπέδου.
2. Οικολογικό κίνημα. Μη κυβερνητικοί οργανισμοί και ο ρόλος τους στην διαχρονική πορεία του
  3. Κορυφαία διεθνή συνέδρια για το περιβάλλον.
  4. Έννοιες ορισμοί και φιλοσοφία της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης
  5. Κορυφαία διεθνή συνέδρια για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση.
  6. Στόχοι, διαστάσεις και κατευθυντήρες αρχές της
  7. Έννοια της Βιώσιμης ανάπτυξης. Ενέργειες σε επίπεδο ατόμου, τοπικό, εθνικό, περιφερειακό και διεθνές.
  8. Εκπαίδευση για την Βιωσιμότητα. Έννοια, περιεχόμενο, στόχοι, ενσωμάτωση στο εκπαιδευτικό σύστημα
  9. Οικολογικό κίνημα και Περιβαλλοντική Εκπαίδευση στον Ελληνικό Χώρο.
  10. Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (ΚΠΕ). Οργάνωση και λειτουργία τους στην Ελλάδα
  11. Παιδαγωγικές μέθοδοι εφαρμογής της Περιβαλλοντικής Αγωγής. Διεπιστημονικότητα, πολυεπιστημονικότητα, μέθοδος "project", συστημική προσέγγιση κλπ.
  12. Επισήμανση και μελέτη, εκ μέρους των φοιτητών περιβαλλοντικών προβλημάτων της τοπικής κοινωνίας που ζουν, εργάζονται ή πραγματοποιούν την πρακτική τους άσκηση
  13. Παρουσίαση εφαρμοσμένων προγραμμάτων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης σε παιδιά προσχολικής ηλικίας και αξιολόγηση τους
  14. Μελέτη και εφαρμογή προγράμματος Περιβαλλοντικής Αγωγής με μία από τις παραπάνω μεθόδους σε παιδιά προσχολικής ηλικίας

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</p>	<p>Στην τάξη πρόσωπο με πρόσωπο</p>															
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</p>	<p>Διάλεξη με διαφάνειες, χρήση λογισμικού αποθετηρίου, χρήση ηλεκτρονικών διαγωνισμάτων αυτοαξιολόγησης και ηλεκτρονικών βιβλίων, υλικό στο e-class (παρουσίαση, quizzes κ.α.), χρήση ασπροπίνακα. Επικοινωνία με τους φοιτητές ηλεκτρονικά με email.</p>															
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="639 1715 959 1771">Δραστηριότητα</th> <th data-bbox="975 1715 1299 1771">Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="639 1778 959 1812">Διαλέξεις</td> <td data-bbox="975 1778 1299 1812">70</td> </tr> <tr> <td data-bbox="639 1818 959 1852">Διαδραστική Διδασκαλία</td> <td data-bbox="975 1818 1299 1852">15</td> </tr> <tr> <td data-bbox="639 1859 959 1915">Μελέτη & Ανάλυση Βιβλιογραφίας</td> <td data-bbox="975 1859 1299 1915">15</td> </tr> <tr> <td data-bbox="639 1921 959 1955">Επισκέψεις</td> <td data-bbox="975 1921 1299 1955">20</td> </tr> <tr> <td data-bbox="639 1962 959 1995"></td> <td data-bbox="975 1962 1299 1995"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="639 2002 959 2024"></td> <td data-bbox="975 2002 1299 2024"></td> </tr> </tbody> </table>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	Διαλέξεις	70	Διαδραστική Διδασκαλία	15	Μελέτη & Ανάλυση Βιβλιογραφίας	15	Επισκέψεις	20					
Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου															
Διαλέξεις	70															
Διαδραστική Διδασκαλία	15															
Μελέτη & Ανάλυση Βιβλιογραφίας	15															
Επισκέψεις	20															

<p>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</p>		
	Σύνολο Μαθήματος	120
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ <i>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</i></p> <p>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<p>Γραπτή τελική εξέταση (100%) που περιλαμβάνει:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής • Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης 	

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

<p>Ελληνόγλωσση</p> <p>Αθανασάκης, Α., Κούσουρης Σ, Θ., (1987) <i>Οικολογική Παιδεία και Περιβαλλοντική Αγωγή</i>, Αθήνα, Μπουκουμάνης.</p> <p>Βαλκανάς, Γ., (1985), <i>Οικολογία</i>, Αθήνα, Παπαζήσης.</p> <p>Bartl, A.,-Bartl, (1999) <i>Περιβαλλοντικά παιχνίδια</i>, Αθήνα, Κορφή.</p> <p>Γεωργόπουλος, Α., - Τσαλίκη, Ε., (1993) <i>Περιβαλλοντική Εκπαίδευση</i>, Αθήνα, Gutenberg.</p> <p>Γεωργόπουλος, Α., - Τσαλίκη, Ε.,(χ.Χ.). <i>Γη: ένας μικρός εύθραυστος πλανήτης</i>, Αθήνα, Gutenberg.</p> <p>Chauvel, D.,-Chauvel, P., (1998) <i>Παιδαγωγική και περιβάλλον</i>, Αθήνα, ΤΥΠΩΘΗΑΤΩ.</p> <p>Μπουροδήμας, Ε., (1995), <i>Υδροσφαίρα και οικολογική κρίση, θαλάσσια ρύπανση στον Ελληνικό χώρο, στα Επιλεγμένα θέματα διαχείρισης περιβάλλοντος του Μουσείου Φυσικής Ιστορίας Γουλανδρή</i>, Αθήνα, σελ. 15-44</p> <p>Σκορδίλης, Α., (1991), <i>η εφαρμογή των μελετών εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων - Όρια προβληματισμοί</i>, <i>Βαλκανικό Περιφερειακό Σεμινάριο ΤΕΕ Παγκόσμια Ομοσπονδία των οργανώσεων των μηχανικών</i>, Αθήνα.</p> <p>Σκορδίλης, Α., (1995), <i>Υγειονομική ταφή των απορριμάτων</i>, Αθήνα.</p> <p>Φλογαίτη, Ε., (1993) <i>Περιβαλλοντική Εκπαίδευση</i>, Αθήνα, Ελληνικές Πανεπιστημιακές εκδόσεις.</p>
--

Η΄ ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΣΤΗΝ ΠΡΩΙΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	801	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Η
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΣΤΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Πρακτική Άσκηση - Εποπτεία Σεμινάρια	24	20	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΣΤΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ I		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΗ		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS			
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)			

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β

ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ:6
ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα Πρακτική Άσκηση στο Επάγγελμα στοχεύει στην εξοικείωση των φοιτητών με το περιβάλλον των θεσμών αγωγής και τη διασύνδεση θεωρητικών γνώσεων της Αγωγής και φροντίδας των Βρεφών και Νηπίων. Θα μελετηθεί ο ρόλος των παιδαγωγών από τους φοιτητές και θα έρθουν αντιμέτωποι με τις απαιτήσεις της καθημερινής πρακτικής στον θεσμό του Βρεφονηπιακού σταθμού. Το μάθημα στοχεύει σε απόκτηση επαγγελματικών δεξιοτήτων από τους φοιτητές αναφορικά με τα παιδιά προσχολικής ηλικίας, τους συναδέλφους, τους γονείς των παιδιών, καθώς και την δημιουργία επαγγελματικής ταυτότητάς τους.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα είναι σε θέση να:

- Αναπτύξουν δεξιότητες στο να σχεδιάζουν, υλοποιούν και αξιολογούν στο παιδαγωγικό πλαίσιο δράσεις, σχέδια εργασίας (projects), παιδαγωγικά εργαλεία και καινοτόμους προσεγγίσεις.
- Αναπτύξουν δεξιότητες στην λήψη αποφάσεων με ειδικά παιδαγωγικά κριτήρια.
- Συμμετέχουν στις διάφορες συλλογικές δραστηριότητες που πραγματοποιούνται στους φορείς Αγωγής παιδιών προσχολικής ηλικίας και να εκτιμήσουν στο βαθμό που πρέπει την αξία της συνεργατικότητας.
- Αναπτύξουν στοιχειώδη δυνατότητα συνεργασίας με το παιδαγωγικό και άλλο προσωπικό του φορέα, την οικογένεια των παιδιών και τους κοινωνικούς συνεργάτες
- Είναι σε θέση να τηρούν τις αρχές επαγγελματικής δεοντολογίας
- Δημιουργούν ταυτότητα παιδαγωγού προσχολικής ηλικίας και να αναπτύξουν με αυτοαξιολόγηση προσωπική φιλοσοφία και στάση απέναντι στην αγωγή και φροντίδα.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
Λήψη αποφάσεων
Αυτόνομη εργασία
Ομαδική εργασία
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

.....
Άλλες...
.....

- Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
- Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
- Ομαδική εργασία
- Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
- Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
- Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
- Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
- Άλλες:
Ανάπτυξη ικανότητας:
  - Παρατήρησης
  - Επικοινωνίας
  - Συλλογής – ανάλυσης - εκτίμησης πληροφοριών
  - Κατάρτισης και εφαρμογής σχεδίου δράσης για αντιμετώπιση προβλημάτων
  - Αξιολόγησης των παρεμβάσεων που εφαρμόστηκαν.

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Η Πρακτική Άσκηση στο επάγγελμα II είναι μάθημα υποχρεωτικό και ειδικότητας που πραγματοποιείται υπό την εποπτεία Επιτροπής. Ρόλος της επιτροπής είναι η τοποθέτηση των φοιτητών σε επιλεγμένους από το Τμήμα φορείς για 13 εβδομάδες (όσες και οι εβδομάδες του εξαμήνου), τέσσερις (4) ημέρες την

εβδομάδα για έξι (6) ώρες. Πραγματοποιούν δηλαδή οι φοιτητές 312 ώρες (εποπτευόμενης) Πρακτικής Άσκησης. Στην διάρκειά της οι φοιτητές παρατηρούν και εμπλέκονται στο καθημερινό πλαίσιο λειτουργίας του χώρου, ενώ συνεργάζονται με τους παιδαγωγούς στον σχεδιασμό και υλοποίηση του παιδαγωγικού έργου.

Κρίνοντας σημαντική την συστηματική προετοιμασία των φοιτητών στην επαφή τους με τους φορείς, αλλά και την εμπλοκή τους στο παιδαγωγικό έργο υποστηρίζονται με ειδικά σεμινάρια. Με αυτό τον τρόπο, έχουμε σύνδεση των θεωρητικών γνώσεων που έλαβαν οι φοιτητές στη διάρκεια των προηγούμενων ετών από όλα τα μαθήματα με την εφαρμοσμένη παιδαγωγική πράξη του Βρεφονηπιακού σταθμού. Τα σεμινάρια πραγματοποιούνται στον χώρο του Τμήματος με μορφή αναστοχαστικής πρακτικής και μέσω ανάλυσης περιπτώσεων με σκοπό την υποστήριξη των φοιτητών σε τυχόν δυσκολίες τους.

Πιο συγκεκριμένα στο πλαίσιο του μαθήματος προτείνονται:

- Σχεδιασμός- υλοποίηση- αξιολόγηση Ψυχοπαιδαγωγικών προγραμμάτων.
- Εφαρμογή νέων παιδαγωγικών μεθόδων: βιωματική προσέγγιση, σχέδια εργασίας κ.ά.
- Υποστηρικτική-εμπυχωτική παρέμβαση με θέματα που αφορούν σε: Αισθητική, δημιουργική καλλιέργεια στον παιδικό σταθμό, σύγχρονη τεχνολογία στην εκπαίδευση, τεχνικές επικοινωνίας και καλλιέργεια δεξιοτήτων.
- Αξιολόγηση δράσεων, στόχων, έργου.
- Αξιολόγηση προγραμμάτων, σχεδίων δράσεων.
- Αξιολόγηση ανθρώπινων σχέσεων-επικοινωνίας (παιδαγωγικής ομάδας, μικρών παιδιών, οικογένειας κ.λ.π.)
- Εφαρμογή μη τυπικών μορφών αξιολόγησης
- Εξοικείωση- χρήση με διάφορα Παιδαγωγικά μεθοδολογικά εργαλεία (portfolios, posters...)

Κατά την διάρκεια της Πρακτικής και των σεμιναρίων οι φοιτητές δημιουργούν «φάκελο έργου» ως εργασία αξιολόγησης με υλικό καταγραφών παρατήρησης, υλικό σχεδιασμού, υλοποίησης, αξιολόγησης δράσεων και υλικό ανάπτυξης παιδαγωγικού υλικού. Επιπλέον, δημιουργούν και παρουσιάζουν e-portfolio παιδαγωγού. Για την αξιολόγηση των φοιτητών λαμβάνεται υπόψη και η γνώμη των υπεύθυνων των φορέων και των παιδαγωγών στα τμήματα στα οποία εξασκούνται.

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i></p>	<p>Για την Πρακτική Άσκηση στο επάγγελμα : Βιωματική Μάθηση – Τοποθέτηση για πρακτική άσκηση σε επιλεγμένους από το Τμήμα φορείς Αγωγής μικρών παιδιών του Δημόσιου, του Ιδιωτικού Τομέα ή/και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.</p> <p>Για την Εποπτεία II:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Σεμινάρια, Διαλέξεις και • Πρόσωπο με πρόσωπο βιωματική μάθηση σε ομάδες. 																									
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Χρήση βιντεοπρωτόκολλα και προβολή διαφανειών ppt - Προβολή βίντεο - Υποστήριξη μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-class (ανάρτηση διαφανειών των παραδόσεων και άλλου υποστηρικτικού υλικού) - Επικοινωνία με τους φοιτητές (ανακοινώσεις, μηνύματα) μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-class - Χρήση διαδικτύου για πρόσβαση σε επιλεγμένες βάσεις δεδομένων και επιστημονικά περιοδικά 																									
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</i></p> <p><i>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</i></p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Δραστηριότητα</th> <th>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ II (Τοποθέτηση)</td> <td>300</td> </tr> <tr> <td>Εποπτεία</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>Μελέτη-Ανάλυση περίπτωσης</td> <td>70</td> </tr> <tr> <td>Παιχνίδια ρόλων (Roll Plays)</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>Ανάλυση οπτικοακουστικού υλικού</td> <td>30</td> </tr> <tr> <td>Μελέτη- Ανάλυση βιβλιογραφίας</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>Τήρηση Ημερολογίου</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>Εκπόνηση Μελέτης (Project)</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>Ασκήσεις Ατομικές/Ομαδικές</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>Ατομική Μελέτη, e-portfolio</td> <td>60</td> </tr> <tr> <td>Σύνολο Μαθήματος</td> <td>600</td> </tr> </tbody> </table>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ II (Τοποθέτηση)	300	Εποπτεία	40	Μελέτη-Ανάλυση περίπτωσης	70	Παιχνίδια ρόλων (Roll Plays)	20	Ανάλυση οπτικοακουστικού υλικού	30	Μελέτη- Ανάλυση βιβλιογραφίας	20	Τήρηση Ημερολογίου	20	Εκπόνηση Μελέτης (Project)	20	Ασκήσεις Ατομικές/Ομαδικές	20	Ατομική Μελέτη, e-portfolio	60	Σύνολο Μαθήματος	600	
Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου																									
ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ II (Τοποθέτηση)	300																									
Εποπτεία	40																									
Μελέτη-Ανάλυση περίπτωσης	70																									
Παιχνίδια ρόλων (Roll Plays)	20																									
Ανάλυση οπτικοακουστικού υλικού	30																									
Μελέτη- Ανάλυση βιβλιογραφίας	20																									
Τήρηση Ημερολογίου	20																									
Εκπόνηση Μελέτης (Project)	20																									
Ασκήσεις Ατομικές/Ομαδικές	20																									
Ατομική Μελέτη, e-portfolio	60																									
Σύνολο Μαθήματος	600																									
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ <i>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</i></p> <p><i>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή</i></p>	<p>Η συμμετοχή στο μάθημα Πρακτική Άσκηση στο επάγγελμα, είναι υποχρεωτική.</p> <p>Η αξιολόγηση των φοιτητών είναι ατομική και συνεχής και διαμορφώνεται ως εξής:</p>																									

<p>Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<p>— 30% από:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Το Ημερολόγιο δραστηριοτήτων στην υπηρεσία που τηρούν οι φοιτητές ▪ Την αξιολόγηση του παιδαγωγού–επόπτη του φορέα και ▪ Την Αυτό-αξιολόγηση του ίδιου του φοιτητή <p>— 30% από την ενδιάμεση ρυθμιστική αξιολόγηση που πραγματοποιείται με την παρουσίαση της πορείας συμπλήρωσης του φακέλου έργου</p> <p>— 40% από την τελική αξιολόγηση που περιλαμβάνει:</p> <p>την παρουσίαση απο τον κάθε φοιτητή του συμπληρωμένου υλικού του φακέλου έργου και του e-portfolio του παιδαγωγού</p>
--	--

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνόγλωσση

- Altrichter, H., Posch, P., & Somek, H B. (2001). Οι Εκπαιδευτές Ερευνούν το Έργο τους. Μια Εισαγωγή στην Έρευνα Δράσης. (μτφρ. Μ. Δεληγιάννη). Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Fontana, D. (1996). Ψυχολογία για εκπαιδευτικούς (Μτφ. Μ. Λώμη). Αθήνα: Σαββάλας.
- Goffman, E., (1996). Συναντήσεις: Δύο Μελέτες στην Κοινωνιολογία της Αλληλεπίδρασης. Επ. Μακρυγιάννη Δ. Αθήνα: Αλεξάνδρεια.
- Hargreaves, A., & Fullan, M., (1995). *Η εξέλιξη των εκπαιδευτικών*. Αθήνα: Πατάκη.
- Rogers, A. (1999). Η Εκπαίδευση Ενηλίκων, Μεταίχμιο.
- Αρχοντάκη, Ζ., Φιλίππου, Δ. (2003). *205 Βιωματικές Ασκήσεις για Εμπύχωση Ομάδων*. Αθήνα: Καστανιώτης.
- Βεργίδης, Δ., Αλέξης Κόκκος, (2010) Εκπαίδευση ενηλίκων: Διεθνείς προσεγγίσεις και ελληνικές διαδρομές, Μεταίχμιο.
- Βρεττός, Ι. (2003). Μη Λεκτική Συμπεριφορά Εκπαιδευτικού – Μαθητή: Άσκηση με
- Γιαβρίμης, Π. (2010). Ζητήματα παιδαγωγικής και σχολικής ψυχολογίας. Αθήνα: Σιδέρης.
- Καψάλης, Αχ. & Βρεττός, Ι. (2015). Μικροδιδασκαλία και Άσκηση Διδακτικών Δεξιοτήτων. Αθήνα: Διάδραση. Μικροδιδασκαλία. Αθήνα: Ατραπός.
- Χατζηχρήστου, Χ. (2004). Κοινωνική και συναισθηματική αγωγή στο σχολείο: Πρόγραμμα προαγωγής της ψυχικής υγείας και της μάθησης. Αθήνα: Τυπωθήτω.

Ξενόγλωσση

- Arends, R. (2007). *Learning to Teach*. Boston: McGraw Hill.
- Miller, C. & Cable, C. (Eds) (2010). *Professionalization, Leadership and Management in the Early Years*. London: Sage
- Neuman, L. W., (1994). *Social Research Methods: Qualitative and Quantitative Approaches*. 2nd Ed. Massachusett: Allyn and Bacon.

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΙΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	802	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Η
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΗΘΙΚΗ ΚΑΙ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ	3	5	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	-		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΑ		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.teiath.gr/		

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ:6

ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι οι φοιτητές να αποκτήσουν τις κατάλληλες γνώσεις, ικανότητες και στάσεις αναφορικά με τις αρχές, τις αξίες και τους κανόνες του επαγγελματία παιδαγωγού προσχολικής ηλικίας, και να κατανοήσουν σε βάθος την παιδαγωγική, καθοδηγητική και διοικητική διάσταση του ρόλου τους.

Οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος θα είναι σε θέση να:

- Γνωρίζουν τις αρχές και τους κανόνες συμπεριφοράς στο εργασιακό τους περιβάλλον.
- Αντιλαμβάνονται και κατανοούν την επαγγελματική υπευθυνότητα ως προς τα παιδιά, τους γονείς, τους συναδέλφους και τους εμπλεκόμενους φορείς.
- Διακρίνουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους, καθώς και να συνειδητοποιούν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των συνεργατών τους καλλιεργώντας ένα κλίμα εμπιστοσύνης και αλληλοσεβασμού.
- Αντιλαμβάνονται τους ποικίλους ρόλους ενός παιδαγωγού προσχολικής ηλικίας που εργάζεται σε ένα διαρκώς μεταβαλλόμενο περιβάλλον.
- Αντιλαμβάνονται και είναι σε θέση να επιλύουν προβλήματα που ανακύπτουν στον εργασιακό τους χώρο.
- Να συνεργάζονται και να αναπτύσσουν κοινότητες μάθησης.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας

και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

.....

Άλλες...

.....

- Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
- Λήψη αποφάσεων
- Ομαδική εργασία
- Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
- Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
- Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Η έννοια της ηθικής και δεοντολογικής επαγγελματικής συμπεριφοράς.
2. Μορφές και σχέσεις εργασίας.
3. Κανονισμοί και κώδικες συμπεριφοράς.
4. Επαγγελματικά δικαιώματα παιδαγωγών πρώιμης παιδικής ηλικίας.
5. Ο ρόλος, τα προσόντα και οι ικανότητες του παιδαγωγού.
6. Ο ρόλος της διοίκησης. Ο παιδαγωγός ως manager.
7. Η σημασία της επαγγελματικής ανάπτυξης. Μορφές και τρόποι επαγγελματικής ανάπτυξης. Σχέση προσωπικής και επαγγελματικής ανάπτυξης.
8. Δημοκρατική συμπεριφορά και συνεργασία, τα όρια της επαγγελματικής ελευθερίας.
9. Επικοινωνιακές δεξιότητες διαπροσωπικών επαγγελματιών. Η περίπτωση του παιδαγωγού πρώιμης παιδικής ηλικίας.
10. Οι βρεφονηπιακοί σταθμοί ως μανθάνουσες κοινότητες.
11. Μορφές υποστήριξης, καθοδήγησης και εποπτείας.
12. Διαχείριση κρίσεων στη μονάδα αγωγής και φροντίδας της προσχολικής ηλικίας.
13. Καινοτομία και ανάληψη πρωτοβουλιών προώθησης του επαγγελματικού ρόλου του παιδαγωγού.

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i>	Στην τάξη πρόσωπο με πρόσωπο	
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i>	Διάλεξη με διαφάνειες, χρήση λογισμικού αποθετηρίου, χρήση ηλεκτρονικών διαγωνισμάτων αυτοαξιολόγησης και ηλεκτρονικών βιβλίων, υλικό στο e-class (παρουσίαση, quizzes κ.α.), χρήση ασπροπίνακα. Επικοινωνία με τους φοιτητές ηλεκτρονικά με email.	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.</i>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου

<p>Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</p> <p>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</p>	Διαλέξεις	80
	Διαδραστική Διδασκαλία	25
	Μελέτη & Ανάλυση Βιβλιογραφίας	25
	Σύνολο Μαθήματος	150
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</p> <p>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<p>1. Γραπτή τελική εξέταση (100%) που περιλαμβάνει:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής • Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης 	

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

<p>Ελληνόγλωσση</p> <p>Everard, K.B. & Morris, G., (1999). <i>Αποτελεσματική Εκπαιδευτική Διοίκηση</i>. Πάτρα: ΕΑΠ.</p> <p>Hargreaves, A., & Fullan, M., (1995). <i>Η εξέλιξη των εκπαιδευτικών</i>. Αθήνα: Πατάκη.</p> <p>Hargie, O., (1995). <i>Δεξιότητες Επικοινωνίας</i>. Αθήνα: Sextant.</p> <p>Goffman, E., (1996). <i>Συναντήσεις: Δύο Μελέτες στην Κοινωνιολογία της Αλληλεπίδρασης</i>. Επ. Μακρυνιώτη Δ. Αθήνα: Αλεξάνδρεια.</p> <p>Κούρτη, Ε., (1995). <i>Διαπροσωπική Επικοινωνία: Θεωρητικές Προσεγγίσεις</i>. Αθήνα: Μάγια.</p> <p>Ράπτης, Ν., Ψαράς, Χ., (2015). <i>Η Συνεργατική ηγεσία στην εκπαίδευση</i>. Κ. Μπάμπαλης Μονοπρόσωπη ΕΠΕ.</p> <p>Ξενόγλωσση</p> <p>Miller, C. & Cable, C. (Eds) (2010). <i>Professionalization, Leadership and Management in the Early Years</i>. London: Sage.</p>

Sarason, B. S. (1982). *The Culture of the School and the Problem of Change*, 2nd Ed., Boston: Allyn and Bacon.

Vandenbroeck, M., Urban, M., & Peeters, J., (2016). *Pathways to Professionalism in Early Childhood Education and Care (Towards an Ethical Praxis in Early Childhood)*. London: Routledge.

Weldon, L.L. (1971): *Conflicts in our Schools*. Columbus, Ohio: A Bell & Howell Company.

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΙΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΑ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	803	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Η
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ, ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ	3	5	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδικευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:			
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΗ		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS			
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)			

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ : 6

ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι να μυήσει τους φοιτητές τόσο στις βασικές έννοιες της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας όσο και στις ευκαιρίες και τις προοπτικές για επαγγελματική αποκατάσταση που εμφανίζονται για αυτούς μέσα από την υλοποίηση καινοτόμων επιχειρηματικών ιδεών στο σύγχρονο οικονομικό

γίνεσθαι, με έμφαση στα προσχολικά πλαίσια.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

➤ **ΓΝΩΣΕΙΣ**

- Κατανοεί τις έννοιες και τις θεωρίες της επιχειρηματικότητας - καινοτομίας και τη συμβολή τους στο σύγχρονο οικονομικό γίνεσθαι.
- Γνωρίζει επίκαιρα θέματα που απασχολούν τις επιχειρήσεις και συνιστούν προκλήσεις στο σύγχρονο επιχειρείν
- Γνωρίζει τη διαδικασία ίδρυσης μιας καινοτόμου επιχείρησης.

➤ **ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ**

- Εντοπίζει ευκαιρίες υλοποίησης καινοτόμων επιχειρηματικών ιδεών.
- Αξιοποιεί τεχνικές και εργαλεία επιχειρηματικότητας και καινοτομίας.
- Αναπτύξει δεξιότητες σχετικές με την ανάληψη επιχειρηματικής δράσης.
- Ενισχύσει τη δημιουργικότητά του μέσω της υλοποίησης επιχειρηματικών σχεδίων.

➤ **ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ**

- Αναζητεί πιθανές πηγές χρηματοδότησης
- Σχεδιάζει πιθανά μοντέλα καινοτόμων επιχειρήσεων

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας

και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

.....

Άλλες...

.....

- Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών.
- Σχεδιασμός και διαχείριση έργων.
- Ομαδική εργασία.
- Αυτόνομη εργασία.
- Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών.
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.
- Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας.

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Εισαγωγή στην επιχειρηματικότητα και την καινοτομία.
2. Επιχειρηματικότητα και οικονομία.
3. Σύγχρονη επιχειρηματικότητα και οικονομική κρίση.
4. Η Επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα της κρίσης.
5. Κοινωνική οικονομία και επιχειρηματικότητα.
6. Επιχειρηματικότητα και ευπαθείς κοινωνικές ομάδες.
7. Προέλευση και εντοπισμός νέων επιχειρηματικών ιδεών.
8. Χαρακτηριστικά γνωρίσματα των νέων επιχειρηματικών εγχειρημάτων στην Ελλάδα και την Ευρώπη
9. Νεανική επιχειρηματικότητα.
10. Επιχειρηματικά Αριστεία.
11. Δομές υποστήριξης της επιχειρηματικότητας.
12. Δίκτυα επιχειρηματικότητας.
13. Έρευνα, ανάπτυξη και αξιολόγηση καινοτόμων ιδεών.
14. Πηγές χρηματοδότησης καινοτόμων ιδεών.
15. Τεχνολογικές επιπτώσεις στην επιχειρηματικότητα.
16. Καινοτομία επιχειρηματικού μοντέλου.
17. Καμβάς επιχειρηματικού μοντέλου.
18. Νέα επιχειρηματικά μοντέλα.
19. Αξιολόγηση νέων επιχειρηματικών ιδεών και εγχειρημάτων.
20. Ανάπτυξη και διαχείριση καινοτομιών.
21. Νεοφυείς επιχειρήσεις (startup).
22. Χρηματοδότηση νεοφυών επιχειρήσεων.
23. Επιχειρηματικό σχέδιο δράσης νεοφυών επιχειρήσεων.

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i></p>	<p>Το μεγαλύτερο μέρος του μαθήματος θα πραγματοποιηθεί με την μορφή work - shop, αφού πρώτα ο διδάσκων καθηγητής αναπτύξει τις βασικές θεωρητικές παραμέτρους του μαθήματος. Στα πλαίσια του work - shop οι συμμετέχοντες θα έχουν την δυνατότητα να συμμετάσχουν ενεργά μέσω :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ατομικών και Ομαδικών Ασκήσεων.
--	--

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ομαδικών Συζητήσεων. ▪ Παρουσίαση και Ανάλυση Εκπαιδευτικών Video. ▪ Ερωτηματολογίων. ▪ Ανάλυση Περιπτώσεων (Case Studies). ▪ Πρακτικές Ασκήσεις (Role-Plays). ▪ Ανάπτυξη – Ανάλυση Σεναρίων ανά Ομάδα Εργασίας. 																								
<p style="text-align: center;">ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ</p> <p style="text-align: center;"><i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i></p>	<p>Λογισμικό Διαχείρισης Ηλεκτρονικής Τάξης για την υποστήριξη της μαθησιακής διαδικασίας (Moodle).</p> <p>Λογισμικό Επεξεργασίας Κειμένου, Παρουσιάσεων, Υπολογιστικών Φύλλων. Office 365.</p> <p>Χρήση Ηλεκτρονικού Ταχυδρομείου, Συστήματος Διαχείρισης Ηλεκτρονικής Τάξης, και της Ιστοσελίδας του Μαθήματος.</p>																								
<p style="text-align: center;">ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</p> <p><i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.</i></p> <p><i>Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</i></p> <p><i>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</i></p>	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr style="background-color: #cccccc;"> <th style="text-align: center;"><i>Δραστηριότητα</i></th> <th style="text-align: center;"><i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ</td> <td style="text-align: center;">50</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">ΔΙΑΔΡΑΣΤΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ</td> <td style="text-align: center;">100</td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">Σύνολο Μαθήματος</td> <td style="text-align: center;">150</td> </tr> </tbody> </table>	<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>	ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ	50	ΔΙΑΔΡΑΣΤΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ	100																	Σύνολο Μαθήματος	150
<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>																								
ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ	50																								
ΔΙΑΔΡΑΣΤΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ	100																								
Σύνολο Μαθήματος	150																								
<p style="text-align: center;">ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ</p> <p><i>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</i></p> <p><i>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</i></p> <p><i>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Γραπτή τελική εξέταση (50%) η οποία περιλαμβάνει: Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής ή σωστού-λάθους. Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, και Επίλυση Προβλημάτων. Η εξέταση πραγματοποιείται με ανοιχτά βιβλία και σημειώσεις. ✓ Ομαδική Εργασία (40%). Η παρουσίαση μιας σύγχρονης καινοτόμας επιχειρηματικής ιδέας. ✓ Προφορική Παρουσίαση (10%). Η δημόσια παρουσίαση της ομαδικής εργασίας από το 																								

	σύνολο των συμμετεχόντων της ομάδας σε κοινό
--	--

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνόγλωσση

- Deakins, D. and Freel, M. (2014). Επιχειρηματικότητα και Μικρές Επιχειρήσεις. Επιμέλεια Πέκκα-Οικονόμου Βικτώρια, Χατζηδημητρίου Ιωάννης. Εκδόσεις ROSILI, , Αθήνα.
- Osterwalder, A. και Pigneur, Y. (2013) Ανάπτυξη Επιχειρηματικών Μοντέλων, Εκδόσεις Παπασωτηρίου, Αθήνα.
- Storey, D. and Greene, F. (2011). Επιχειρηματικότητα για Μικρές και Μεσαίες Επιχειρήσεις. Επιμέλεια, Χασσίδ Ιωσήφ, Φαφαλιού Ειρήνη. Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα.
- Κυριακίδου, Ο. και Σαλαβού, Ε. (2014). Κοινωνική Επιχειρηματικότητα. Εκδόσεις Rosili, Αθήνα.
- Σαλαβού, Ε. (2013). Καινοτομία και Αλλαγή στο Επιχειρείν. Εκδόσεις Rosili, Αθήνα.
- Χατζηκωνσταντίνου, Γ.Θ. και Γωνιάδης, Η.Ι. (2009). Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία. Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα.

Ξενόγλωσση

1. Bridge, S., O'Neil, K. and Cromie, S. (2003). Understanding Enterprise, Entrepreneurship and Small Business, Palgrave MacMillan, USA.
2. Csordos, M.D. (2003). Business Lessons for Entrepreneurs: 35 Things I Learned Before the Age of Thirty, Thomson, Canada.
3. Drucker, P.F. (1994). Innovation and Entrepreneurship, Clays Ltd, UK.
4. Lowe, R., Marriott, S. (2007). Enterprise: Entrepreneurship and Innovation. Concepts, Contexts and Commercialization, Elsevier.
5. Managing Creativity and Innovation. (2003), Harvard Business School Press, USA.
6. Scarborough, N. M. (2010). Essentials of Entrepreneurship and Small Business Management, 6th Edition, Pearson Education Inc., USA

- Συναφή επιστημονικά περιοδικά:

1. International Journal of Entrepreneurship and Innovation Management
<http://www.inderscience.com/jhome.php?jcode=ijeim>

2. Journal of Innovation and Entrepreneurship <https://innovation-entrepreneurship.springeropen.com/>
3. International Journal of Entrepreneurship and Small Business
<http://www.inderscience.com/jhome.php?jcode=ijesb>
4. Journal of Entrepreneurship Education
<https://www.springer.com/education+&+language/professional+&+vocational+education/journal/41959>
5. Journal of International Entrepreneurship
<https://link.springer.com/journal/10843>

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΤΜΗΜΑ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΙΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ - 1ος Κύκλος Σπουδών		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	804	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Η Εξάμηνο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Ποιοτικές Προσεγγίσεις στην Εκπαιδευτική και Κοινωνική Έρευνα		
ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	3	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	5
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>Υποβάθρου, Γενικών Γνώσεων, Επιστημονικής Περιοχής, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων</i>	ΜΑΘΗΜΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ Κοινωνιολογία Μίκρο-κοινωνιολογία Ποιοτικές Μέθοδοι Μίκρο-ανάλυση των κοινωνικών και εκπαιδευτικών φαινομένων		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	1) Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης I: Κοινωνικές και Εκπαιδευτικές Ανισότητες, 2) Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης II: Σχέσεις Σχολείου-Τοπικής Κοινωνίας		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)			

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα
<i>Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.</i>
<p>Οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος θα μπορούν να:</p> <p>1) έχουν τη δυνατότητα να επιμορφωθούν στις αρχές και τις μεθοδολογίες που αφορούν στη διαδικασία μιας ποιοτικής έρευνας, η οποία επιτρέπει να μελετήσουν και να κατανοήσουν σε βάθος την κοινωνική και εκπαιδευτική πραγματικότητα.</p> <p>2) συνειδητοποιήσουν την αναγκαιότητα της διεξαγωγής της έρευνας με τη συμμετοχή και τη συνέργεια όλων των δρώντων προσώπων του σχολικού θεσμού και ότι η επιμόρφωσή τους στη μεθοδολογία που αφορά στη διαδικασία της έρευνας θα τους επιτρέψει να αναπτύξουν μία (ανα)στοχαστική δράση αναφορικά με τις εκπαιδευτικές τους πρακτικές.</p>

Γενικές Ικανότητες
<p>Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;</p>
<p>-Το μάθημα αποσκοπεί να εξοικειώσει τους φοιτητές με τα θεωρητικά και μεθοδολογικά εργαλεία της Ποιοτικής Έρευνας στην Κοινωνιολογία και την Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης.</p> <p>- Να δώσει τη δυνατότητα στους φοιτητές να προσδιορίσουν ένα αντικείμενο έρευνας, να διατυπώσουν μία προβληματική, να πραγματοποιήσουν έναν σχεδιασμό έρευνας και να εξετάσουν τις διάφορες φάσεις μιας έρευνας πεδίου.</p> <p>- Να αποκτήσουν οι φοιτητές την ικανότητα να επιλέγουν μεθόδους και τεχνικές διερεύνησης, οι οποίες είναι κατάλληλες για το αντικείμενο που μελετούν.</p>

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

<p>Το μάθημα αναφέρεται στο σύνολο των ποιοτικών μεθόδων στις Κοινωνικές Επιστήμες, εστιάζοντας κυρίως στην Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης, αποσκοπώντας στον (ανα)στοχασμό αναφορικά με το κοινωνιολογικό νόημα, την παραγωγή της κοινωνιολογικής γνώσης, την υπέρβαση της αντίθεσης ανάμεσα στο ποιοτικό και το ποσοτικό. Το ενδιαφέρον επικεντρώνεται στην εθνογραφική προσέγγιση, τη φαινομενολογική προσέγγιση, τη διαδραστική προσέγγιση, καθώς και στη συλλογή των δεδομένων και τη μελέτη ορισμένων τεχνικών που χρησιμοποιούνται σε μία ποιοτική προσέγγιση στην εκπαιδευτική και κοινωνική έρευνα. Εστιάζεται στην έννοια της αντικειμενικότητας, της αντιπροσωπευτικότητας, της εγκυρότητας της γνώσης, στις σχέσεις ανάμεσα στην κοινή γνώση και την κοινωνιολογική εξήγηση και κατανόηση, την αξία της Κοινωνιολογικής Παρέμβασης, την Έρευνα –Δράση ως εργαλείο ανάλυσης των κοινωνικών προβλημάτων. Σε μία τέτοια προοπτική θεωρούμε ότι οι ποιοτικές προσεγγίσεις είναι το κατάλληλο εργαλείο για την ανάλυση του τρόπου σκέψης των δρώντων προσώπων του εκπαιδευτικού συστήματος (εκπαιδευτικών, γονέων, μαθητών κλπ), καθώς και των όρων με τους οποίους κατανοούν και ερμηνεύουν την κοινωνική και εκπαιδευτική πραγματικότητα.</p>
---

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Δια ζώσης, Εξ αποστάσεως, κλπ.</i></p>	<p>Δια ζώσης</p>
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i></p>	<p>Ηλεκτρονικές διαφάνειες Ηλεκτρονική πλατφόρμα ασύγχρονης εκπαίδευσης eclass, Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο</p>

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου (σε ώρες)
<p>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</p>	<p>Διαλέξεις</p>	<p>39 -45 (13 έως 15 εβδομάδες. Τρεις ώρες εβδομαδιαίως)</p>
	<p>Σεμινάρια</p>	
	<p>Φροντιστήρια</p>	

	Εργαστηριακή άσκηση	
	Άσκηση πεδίου	
	Πρακτική (τοποθέτηση)	
	Μελέτη/ανάλυση βιβλιογραφίας	80 τουλάχιστον ώρες
	Συγγραφή εργασίας/-ών	80 τουλάχιστον ώρες
	Εκπόνηση μελέτης	
	Καλλιτεχνική δημιουργία	
	Αυτόνομη μελέτη	
	Σύνολο Μαθήματος	

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	
<i>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</i>	Γλώσσα αξιολόγησης: Ελληνικά
<i>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</i>	Μέθοδοι αξιολόγησης (βαρύτητα %):
	Κριτήρια αξιολόγησης (βαρύτητα %)

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

<p>-Προτεινόμενη Βιβλιογραφία : Ενδεικτική Βιβλιογραφία</p> <p>Altrichter H., Posch P., Somekh B., <i>Οι εκπαιδευτικοί ερευνούν το έργο τους</i>. Αθήνα, Μεταίχμιο, 2001.</p> <p>Blackledge D., Hunt B. (1995). <i>Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης</i>. Αθήνα, Μεταίχμιο.</p> <p>Cohen L., Manion L. (2000), <i>Μεθοδολογία Εκπαιδευτικής Έρευνας</i>, Αθήνα, Μεταίχμιο.</p> <p>Copans J.(2004). Η επιτόπια εθνολογική έρευνα, Gutenberg.</p> <p>Γέμτος Α. Π. (1987). <i>Μεθοδολογία των κοινωνικών επιστημών</i>. Αθήνα, Παπαζήση.</p> <p>Γώγου Λ. (2010). Η κατανόηση των κοινωνικών φαινομένων και οι προοπτικές της κοινωνικής έρευνας, Γρηγόρη.</p> <p>Γώγου Λ. (1995). «Η καταγωγή της έρευνας-δράσης», περ. <i>Τα Εκπαιδευτικά</i>, 37-38.</p> <p>Γώγου Λ. (1995). «Η μεθοδολογία της έρευνας-δράσης», περ. <i>Νέα Παιδεία</i>, 74.</p> <p>Γώγου, Λ. (2010). <i>Η κατανόηση των κοινωνικών φαινομένων και οι προοπτικές της κοινωνικής έρευνας</i>, Αθήνα, Γρηγόρη.</p> <p>Elster J. (1992). Μηχανισμοί και εργαλεία για τις κοινωνικές επιστήμες, Αθήνα, Οδυσσέας.</p> <p>Freire P. (1977). <i>Πολιτιστική Δράση για την κατάκτηση της ελευθερίας</i>, Αθήνα, Καστανιώτη.</p> <p>Ιωσηφίδης Θ. (2017). Ποιοτικές Μέθοδοι Έρευνας και Επιστημολογία των Κοινωνικών Επιστημών, Αθήνα, Τζιόλας</p> <p>Ιωσηφίδης Θ., Σπυριδάκης Μ., (Επιμ.) (2006). <i>Ποιοτική κοινωνική έρευνα</i>, Αθήνα, Κριτική.</p> <p>Κάλλας Γ. (2002). <i>Οι ερευνητικές υποδομές των κοινωνικών επιστημών</i>, Αθήνα, Νεφέλη.</p> <p>Κατσαρού Ε., Τσάφος Β. (2003). Από την έρευνα στη διδασκαλία. Η εκπαιδευτική έρευνα-δράση, Αθήνα, Σαββάλας.</p> <p>Κατσαρού Ε. (2016). Εκπαιδευτική Έρευνα-Δράση, Αθήνα, Κριτική.</p> <p>Τάτσης Ν., Θανοπούλου Μ., (επιμ.) (2009). <i>Η Κοινωνιολογία της Σχολής του Σικάγου</i>, Αθήνα, Παπαζήση.</p> <p>Τσιώλης Γ. (2006). <i>Ιστορίες ζωής και βιογραφικές αφηγήσεις</i>, Αθήνα, Κριτική, 2006.</p> <p>Φίλιας Β. (1996). Εισαγωγή στη Μεθοδολογία και τις Τεχνικές των Κοινωνικών Επιστημών, Αθήνα, Gutenberg.</p> <p>Συναφή επιστημονικά περιοδικά:</p>

Κοινωνικές Επιστήμες
Το Βήμα των Κοινωνικών Επιστημών
Κοινωνιολογική Επιθεώρηση
Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης
Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων Επιστημονικό Βήμα του Δασκάλου
Νέα Παιδεία
Σύγχρονη Εκπαίδευση
Τα Εκπαιδευτικά
Παιδαγωγική Επιθεώρηση
Τετράδια Πολιτικής Επιστήμης
Επιστήμη και Κοινωνία
Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού
Journal of International Social Studies
Journal of Politics and Society
American Journal of Sociology
American Sociology Review
British Journal of Sociology
Electronic journal of Sociology
Année Sociologique

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΙΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	805	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Η
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις και Εργαστηριακές Ασκήσεις	3	5	
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΟΥ ΥΠΟΒΑΘΡΟΥ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	-		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS			
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)			

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα
<p>ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ : 6 ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</p> <p>Σκοπός του μαθήματος είναι να έρθουν οι φοιτητές/τριες σε επαφή με την ψηφιακή τεχνολογία και να εμπλακούν με αυτή (μέσω πρακτικών δραστηριοτήτων) σε βαθμό που να τους επιτρέπει τη μετέπειτα λειτουργική αξιοποίησή της με βάση τους ακόλουθους άξονες:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. κριτική αναζήτηση πληροφορίας στο αντικείμενό τους (δεξιότητα πληροφοριακού εγγραμμτισμού), 2. διαχειριστική αξία (οργανωτικές και ερευνητικές δεξιότητες πρακτικού χαρακτήρα) 3. επικοινωνία του επαγγελματικού / παιδαγωγικού τους έργου (δεξιότητα επικοινωνίας με ψηφιακά μέσα) <p>Ειδικότερα, με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/τριες θα είναι σε θέση:</p> <p>Άξονας 1 (κριτική αναζήτηση και αξιοποίηση πληροφορίας στο αντικείμενό τους)</p> <ul style="list-style-type: none"> - να χρησιμοποιούν το Διαδίκτυο για να πραγματοποιούν στοχευμένη αναζήτηση υλικού άμεσα σχετιζόμενου με το πεδίο του επαγγελματικού τους ενδιαφέροντος (έρευνες, άρθρα, εκπαιδευτικά σενάρια, άλλο εκπαιδευτικό υλικό) - να αξιολογούν τα δεδομένα αναζήτησης βάσει των κριτηρίων της εγκυρότητας

και της αξιοπιστίας

- να συνθέτουν τα δεδομένα αναζήτησης σε μία δομημένη μορφή (γραπτής αναφοράς ή παρουσίασης)

Άξονας 2 (διαχειριστική αξία)

- να χρησιμοποιούν εφαρμογές γραφείου για τις εξής εργασίες: καταχώριση στοιχείων (καρτέλες μαθητών, ερευνητικά δεδομένα), σχεδιασμό εντύπων (αφίσα, πρόσκληση, επαγγελματική κάρτα) και δημιουργία ηλεκτρονικών παρουσιάσεων (οργανωτικές δεξιότητες)
- να χρησιμοποιούν εξειδικευμένες εφαρμογές οργάνωσης ηλεκτρονικής βιβλιογραφίας, αποθετήρια επιστημονικών συγγραμμάτων και εφαρμογές ποιοτικής και ποσοτικής ανάλυσης ερευνητικών δεδομένων (ερευνητικές δεξιότητες)

Άξονας 3 (επικοινωνία του επαγγελματικού / παιδαγωγικού τους έργου)

- να αξιοποιούν το Διαδίκτυο για να αναζητούν και να συμμετέχουν σε εγχώριες και διεθνείς επαγγελματικές κοινότητες του πεδίου τους, για ενημέρωση, επαγγελματική δικτύωση, επικαιροποίηση γνώσεων και ανταλλαγή υλικού
- να κατασκευάζουν δύο τύπους ιστοσελίδων με απλές εφαρμογές: α) ψηφιακά ντοσιέ επιτευγμάτων και β) ιστοσελίδες ενημερωτικού χαρακτήρα, για συγκεκριμένες δομές (ΒΝΣ, ομάδες γονέων, ομάδες εκπαιδευτικών)

Γενικές Ικανότητες

Το μάθημα αποσκοπεί στις ακόλουθες γενικές ικανότητες:

- Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
- Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
- Λήψη αποφάσεων
- Αυτόνομη και ομαδική εργασία
- Εργασία σε διεθνές περιβάλλον (μέσω Διαδικτυακών εφαρμογών)
- Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον (στην τομή των επιστημών της Αγωγής με την Πληροφορική)
- Σχεδιασμός, υλοποίηση και αξιολόγηση ομαδικών έργων
- Άλληλοαξιολόγηση (μεταξύ ομοτίμων) των ομαδικών έργων
- Προαγωγή της δομημένης επιστημονικής σκέψης
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το περιεχόμενο του μαθήματος οργανώνεται με βάση τους 3 άξονες μαθησιακών αποτελεσμάτων, σε αντίστοιχες διδακτικές περιόδους, κατανεμημένες σε εβδομαδιαία βάση. Ειδικότερα:

Άξονας 1 (κριτική αναζήτηση και αξιοποίηση πληροφορίας στο αντικείμενό τους)

- Η αναζήτηση στο Διαδίκτυο. Βασικές έννοιες και εργαλεία.

- Πρακτική δραστηριότητα στοχευμένης αναζήτησης υλικού άμεσα σχετιζόμενου με το πεδίο του επαγγελματικού τους ενδιαφέροντος (έρευνες, άρθρα, εκπαιδευτικά σενάρια, άλλο εκπαιδευτικό υλικό)
- Η εγκυρότητα και η αξιοπιστία των πηγών. Πρακτική δραστηριότητα αξιολόγησης πηγών.
- Ψηφιακές τεχνολογίες και κίνδυνοι- Ψηφιακές πληροφορίες και δεοντολογική χρήση τους
- Σύνθεση και παρουσίαση των δεδομένων αναζήτησης

Άξονας 2 (διαχειριστική αξία)

- Εφαρμογές οργάνωσης:
  - ο Καταχώριση στοιχείων (καρτέλες μαθητών, ερευνητικά δεδομένα)
  - ο Σχεδιασμός εντύπων (αφίσα, πρόσκληση, επαγγελματική κάρτα)
  - ο Δημιουργία ηλεκτρονικών παρουσιάσεων
- Η εργαλειοθήκη του νέου ερευνητή (εφαρμογές έρευνας)
  - ο Οργάνωση βάσης δεδομένων ηλεκτρονικής βιβλιογραφίας
  - ο Αξιοποίηση αποθετηρίων επιστημονικών συγγραμμάτων
  - ο Αξιοποίηση εφαρμογών ποιοτικής και ποσοτικής ανάλυσης ερευνητικών δεδομένων

Άξονας 3 (επικοινωνία του επαγγελματικού / παιδαγωγικού τους έργου)

- Νέες μορφές συλλογικότητας στο Διαδίκτυο: επαγγελματικές κοινότητες πρακτικής εκπαιδευτικών
- Πρακτική δραστηριότητα αναζήτησης, συμμετοχής και αποτίμησης της συμμετοχής σε συγκεκριμένες εγχώριες ή / και διεθνείς επαγγελματικές κοινότητες του πεδίου της Προσχολικής Αγωγής
- Κατασκευάζοντας ιστοσελίδες
  - ο Ψηφιακά ντοσιέ επιτευγμάτων
  - ο Ιστοσελίδες ενημερωτικού χαρακτήρα, για συγκεκριμένες δομές (ΒΝΣ, ομάδες γονέων, ομάδες εκπαιδευτικών)

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i>	Διά ζώσης παρουσία - αίθουσα διδασκαλίας, με μεικτό τρόπο εκπαίδευσης (κάποιες από τις δραστηριότητες θα υλοποιούνται ασύγχρονα, μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας του μαθήματος).		
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	Οι Τ.Π.Ε. αποτελούν οργανικό μέρος του μαθήματος, και χρησιμοποιούνται για α) τη διδασκαλία, β) την πρακτική εξάσκηση των φοιτητών/τριών και γ) την επικοινωνία με ασύγχρονο τρόπο (forum, ομαδικό email).		
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	
	Διαλέξεις	50	
	Εργαστηριακές ασκήσεις	50	
	Εκπόνηση σχεδίου	50	

	εργασίας (project)	
	Σύνολο Μαθήματος	150
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	<ul style="list-style-type: none"> - Διαμορφωτική αξιολόγηση μέσω των εργαστηριακών ασκήσεων και των ομαδικών και ατομικών σχεδίων εργασίας (projects) των φοιτητών/τριών - Ενδιάμεση αξιολόγηση με κεντρικό παραδοτέο (ψηφιακό ντοσιέ) σε εξέλιξη - Αλληλοαξιολόγηση (μεταξύ ομοτίμων) του κεντρικού παραδοτέου σε εξέλιξη - Τελική αξιολόγηση με γραπτή δοκιμασία, και παράδοση κεντρικού παραδοτέου σε τελική μορφή <p>Τα κριτήρια αξιολόγησης κοινοποιούνται στους φοιτητές μέσω της ηλεκτρονικής διεύθυνσης (στην πλατφόρμα eclass) του μαθήματος και αφορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Την αποτίμηση της συνεργασίας στα συνεργατικά σχέδια (projects) - Την πληρότητα του ψηφιακού ντοσιέ (ατομικού παραδοτέου), την εργονομία, τη σωστή χρήση αναφορών και πηγών και την αισθητική. 	

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνόγλωσση

- Αβούρης, Ν., Καραγιαννίδης, Χ., & Κόμης, Β. (2008). Συνεργατική τεχνολογία Συστήματα και Μοντέλα Συνεργασίας για Εργασία. Μάθηση, Κοινότητες Πρακτικής και Δημιουργία Γνώσης. Αθήνα: Κλειδάριθμος
- Ράπτης Α. & Ράπτη Α. (2007). *Μάθηση και Διδασκαλία στην εποχή της Πληροφορίας*. Αθήνα: Εκδ. Α. Ράπτης
- Σολομωνίδου Χ.(2006), *Νέες Τάσεις στην εκπαιδευτική τεχνολογία*, Αθήνα: Μεταίχμιο
- Σφιακιανάκης, Μ. (2006). *Εισαγωγή στην Πληροφορική Σκέψη*. Αθήνα: Εκδ. Συμμετρία.
- Επιστημονικό Περιοδικό «Προσχολική και Σχολική Εκπαίδευση», Πανεπιστήμιο Κρήτης, Παιδαγωγικό Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης, Εργαστήριο Παιδαγωγικών Ερευνών και Εφαρμογών. Ιστότοπος: <https://ejournals.e-publishing.ekt.gr/index.php/education>

- Ψηφιακό αποθετήριο «Ελλάνικος», συλλογή: «Νέες Μορφές Εκπαίδευσης και Μάθησης, Τμήμα Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού, Πανεπιστήμιο Αιγαίου. Ιστότοπος: <http://hellanicus.lib.aegean.gr/handle/11610/5424>

